

Jaarstukken 2023

Het betreft hier de **jaarstukken over 2023**.
Deze bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening, zie ook de inhoudsopgave.

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Jaarverslag	4
Programma's.....	5
0.Sociale voorzieningen.....	5
1.Maatschappelijke dienstverlening en gezondheid	10
2.Onderwijs	20
3.Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	24
4.Milieu.....	43
5.Veiligheid	56
6.Verkeer en vervoer	61
7.Cultuur, sport en recreatie	70
8.Economische structuur	77
9.Bestuur en organisatie.....	85
10.Algemene baten en lasten.....	89
11.Overheadkosten	91
Paragrafen	97
1.Lokale Heffingen.....	98
2.Weerstandsvermogen en risicobeheersing	102
3.Onderhoud Kapitaalgoederen	110
4.Treasury.....	115
5.Bedrijfsvoering	118
6.Verbonden Partijen	124
7.Grondbeleid	139
8.Wet open overheid.....	145
Jaarrekening	146
Balans	147
Overzicht van baten en lasten	163
Overzicht incidentele baten en lasten.....	164
Overzicht mutaties reserves	165
Wet normering topinkomens (WNT)	166
Rechtmatigheidsverantwoording	167
Specifieke uitkeringen (SiSa)	168
Overzicht van baten en lasten per taakveld	182

Inleiding

Voor u liggen de jaarstukken 2023. Deze vormen het slotstuk van de P&C-cyclus. De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Hieronder wordt de opbouw kort toegelicht.

Jaarverslag

Programma's

Per programma wordt de beleidsmatige programmaverantwoording gegeven (het jaarverslag) met daarbij ook de financiële analyse (de jaarrekening). Op deze wijze worden inhoud en financiën met elkaar verbonden. Er wordt aangegeven wat er is gedaan met de voornemens uit de programmabegroting en wat dit heeft gekost. In de financiële staatjes is getracht op een zo beknopt mogelijke wijze inzicht te bieden in de over- en onderschrijdingen. Tekstueel is daarbij nog een korte omschrijving gegeven ter verklaring van de verschillen.

Elk programma bevat ook de wettelijk voorgeschreven beleidsindicatoren. De gegevens voor deze indicatoren moeten geput worden uit de beschikbare openbare bronnen (zoals de website waarstaatjegemeente.nl). Die bronnen bieden echter in lang niet alle gevallen de informatie uit 2023, hetgeen jammer is omdat hierdoor de waarde van de indicatoren afneemt.

Paragrafen

De paragrafen, zoals die op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn voorgeschreven, geven op een aantal belangrijke thema's een soort dwarsdoorsnede. In deze jaarrekening treft u voor het eerst de paragraaf Wet open overheid aan.

Jaarrekening

De jaarrekening bestaat uit een aantal voorgeschreven onderdelen. Per onderdeel is veelal een korte toelichting opgenomen. De financiële vertaling van hetgeen we voor de programma's gedaan hebben, vindt zijn weerslag in de jaarrekening.

Sinds dit jaar licht het college van burgemeester en wethouders de rechtmatigheidsverantwoording toe in de jaarrekening. Voorheen deed de accountant dit in zijn accountantsverslag. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd.

Jaarverslag

Programma's

0. Sociale voorzieningen

De activiteiten die vallen onder dit programma hebben als doel het volgende maatschappelijke effect te realiseren: **"Inwoners kunnen in hun levensbehoefte voorzien."**

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?		
INKOMEN		
Indicator	Realisatie	Norm
1. Netto arbeidsparticipatie <i>(verplicht)</i> % van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	2023 Eersel: 75,5% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 73,7%	Norm: > het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
	2022 Eersel: 74,6% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 72,9%	Norm gerealiseerd?
	2021 Eersel: 73,5% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 71,6%	
Wat hebben we daarvoor gedaan? - De inzet van KempenPlus is om iedereen die (financiële) ondersteuning nodig heeft, zo snel mogelijk weer in het eigen inkomen uit arbeid te laten voorzien. Daarbij wordt ingestoken op werk in een regulier dienstverband. Als dat niet haalbaar is, wordt er gekeken naar mogelijkheden tot gesubsidieerde arbeid op de reguliere arbeidsmarkt. Waar nodig kunnen cliënten met Loonkostensubsidie (LKS) tijdelijk structureel aan de slag binnen de afdeling Bedrijven binnen KempenPlus. - KempenPlus beperkt de instroom zoveel mogelijk door voor aanvang van de uitkering, cliënten waarvoor dat passend is, direct te bemiddelen naar werk. - Zo lang dat niet mogelijk is, verstrekt de afdeling Ontwikkelen & Inkomensondersteuning van KempenPlus uitkeringen conform de wettelijke kaders en binnen de gestelde termijnen. - KempenPlus bepaalt voor elke cliënt een passende aanpak: cliënten zijn aan het werk, werken aan werk, participeren, werken aan participatie of hebben een zorgtraject. Door middel van het TalentPlus-programma en andere vormen van diagnose wordt de afstand van de cliënt tot arbeid in beeld gebracht en worden trajecten ingezet om de afstand tot de arbeidsmarkt te verkleinen. - Realisatie van (Rijks)taakstelling Beschut werk, voor zover er voldoende kandidaten zijn. - Iedere cliënt, met een taalbelemmering die geen inburgeringslessen krijgt, volgt een taal cursus om de re-integratiekansen richting uitstroom te bevorderen.		
Indicator	Realisatie	Norm
2. Werkloze jongeren <i>(verplicht)</i> % 16 t/m 22-jarigen	2023 Gegevens (nog) niet beschikbaar	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
	2022 Eersel: 1% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 1%	Norm gerealiseerd?
	2021 Eersel: niet bekend Gemeenten tot 25.000: 1%	
Wat hebben we daarvoor gedaan? - KempenPlus biedt ondersteuning aan jongeren van 16 of 17 jaar met een leerplicht of kwalificatieplicht en jongeren van 18 tot 27 die hulp nodig hebben voor het volgen van een leerwerktraject. - KempenPlus kan door middel van training en diagnose in een korte tijd termijn uitkeringsgerechtigden aan het werk helpen of hun (on)mogelijkheden in kaart brengen.		

- KempenPlus zet een breed scala aan re-integratie instrumenten in voor werkloze jongeren en biedt specifieke trainingen aan op basis van nut en noodzaak. - Jongeren krijgen ondersteuning en begeleiding en worden als ze daarvoor in aanmerking komen gewezen op de Individuele studietoeslag. - KempenPlus werkt samen met de afdeling Maatschappelijke Dienstverlening en zorgt voor een goede overdracht van de cliënten van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG+).		
Indicator	Realisatie	Norm
3. Personen met een bijstandsuitkering <i>(verplicht)</i> <i>Aantal per 10.000 inwoners</i>	2023 Eersel: 91,5 Gemeenten tot 25.000 inwoners: 173,7	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
	2022 Eersel: 98,8 Gemeenten tot 25.000 inwoners: 179,7	Norm gerealiseerd?
	2021 Eersel: 118,9 Gemeenten tot 25.000 inwoners: 215,6	
Wat hebben we daarvoor gedaan? Inwoners die niet zelf in een inkomen ter hoogte van het wettelijk sociaal minimum kunnen voorzien, ontvangen van KempenPlus een uitkering conform de wettelijke kaders en binnen de gestelde termijnen.		
Indicator	Realisatie	Norm
4. Aantal personen met een lopend re-integratietraject per 10.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar <i>(verplicht)</i>	2023 Eersel: 178,1 Gemeenten tot 25.000: 146,7	Norm: > het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
	2022 Eersel: 129,9 Gemeenten tot 25.000: 142,1	Norm gerealiseerd?
	2021 Eersel: 98,3 Gemeenten tot 25.000 inwoners: 142,6	
Wat hebben we daarvoor gedaan? - Kempenplus stelt een persoonlijk ontwikkelplan voor de cliënt op om ervoor te zorgen dat de cliënt naar vermogen kan participeren. - Re-integratietrajecten worden op basis van nut en noodzaak ingezet. Trajecten zijn niet het doel op zich, maar worden ingezet als middel om participatie/arbeidsinschakeling te realiseren.		

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2023

KempenPlus

KempenPlus zet zich in om mensen in kwetsbare posities op de arbeidsmarkt te ontwikkelen naar en in betaald werk en daarmee bij te dragen aan hun (financiële) zelfredzaamheid. Doel van de ondersteuning is het laten ontdekken van talenten en kwaliteiten, het zich laten ontwikkelen en de stap naar werk te realiseren. Het gaat daarbij ook over bijdragen aan de maatschappij en van betekenis zijn. Waar nodig kunnen cliënten met Loonkostensubsidie (LKS) tijdelijk of structureel aan de slag binnen de afdeling Bedrijven binnen KempenPlus. Inwoners die niet zelfstandig kunnen beschikken over het inkomen op het niveau van het wettelijk sociaal minimum ontvangen van KempenPlus een uitkering.

Energiekosten

Ook in 2023 bleven de energieprijzen ongekend hoog. Landelijk is er voor heel 2023 een prijsplafond afgesproken voor de kosten van gas en elektriciteit. Daarnaast is begin 2023 het Landelijk Noodfonds van start gegaan. Inwoners die meer dan een bepaald percentage van hun inkomen kwijt waren aan energiekosten, konden een beroep doen op dit Landelijk Noodfonds. In de Kempengemeenten kenden we aanvullend de bijzondere bijstand voor energiekosten. Inwoners met een laag inkomen die ondanks de landelijke maatregelen hun energierekening niet konden voldoen, kwamen in aanmerking voor financiële ondersteuning. Daar bovenop kenden we in Eersel nog de Vangnetregeling Energiekosten. Dit Vangnet bleek in de praktijk echter niet nodig, dus is niet ingezet.

Begin oktober 2023 is het wetsvoorstel Eenmalige Energietoeslag 2023 aangenomen, waardoor ook in 2023 aan inwoners met een laag inkomen een Energietoeslag van € 1.300,- kon worden verstrekt. De afdeling Maatschappelijke Dienstverlening van de GRSK heeft van de inwoners die de Energietoeslag 2022 hadden ontvangen, het inkomen getoetst. Dat hebben zij gedaan door een uitvraag te doen bij het Inlichtingen Bureau. De Energietoeslag is vervolgens ambtshalve uitgekeerd als het inkomen nog steeds onder de inkomensgrens lag. Inwoners hoefden hier niets voor te doen. Inwoners die nog geen Energietoeslag 2023 hebben ontvangen en wel denken recht te hebben, kunnen nog tot 1 juli 2024 een aanvraag indienen.

Inwoners met een migratieachtergrond

Inburgering statushouders

De focus van onze inburgeringstaken en -aanpak was in 2023 gericht op doorvertaling van de landelijke beleidsdoelen naar lokale uitvoeringsprocessen. Beleidsdoelen zijn: tijdige start van de inburgering, snelheid, maatwerk, dualiteit en kwaliteit van het inburgeringsaanbod:

- **Snelle start:** statushouders hebben we zo vroeg mogelijk begeleid naar inburgeringvoorzieningen tijdens AZC periode. Gemeente Eersel heeft hiervoor intensief samengewerkt met de tussenvoorziening in Veldhoven.
- **Maatwerk:** de ambities, talenten en ook de beperking van statushouders hebben we in beeld gebracht en vertaald naar kansrijke en haalbare inburgeringstrajecten. De trajecten die in gang zijn gezet (51) lopen geen vertraging op en verwacht wordt dat we hiermee ook kunnen voldoen aan de **snelheid** en afronding van trajecten binnen de gestelde inburgeringstermijn.
- **Dualiteit:** In onze aanpak zetten we in op een combinatie van werken en leren gedurende de inburgeringstermijn. In een vroeg stadium (tijdens AZC periode) hebben we geïnvesteerd om inburgeraars, die de gemeente Eersel als toekomstige huisvestingsgemeente heeft, aan het werk te krijgen. United Works (landelijk uitzendbureau) is erin geslaagd om inburgeraars een baan aan te bieden. Gemeente Eersel heeft hierin gesprekken gevoerd en maatwerk geboden om het inburgeringsonderwijs dusdanig op maat te faciliteren zodat werk fulltime mogelijk is. Voor inburgeraars met een uitkering zijn met Kempenplus afspraken gemaakt dat in het geval dat uitstroom naar werk niet mogelijk is, de inburgeraar op zijn minst een actieve dagbesteding heeft.
- Op gebied van **kwaliteit van het inburgeringsaanbod** werken we samen met de Kempengemeenten aan passend en kwalitatief onderwijs door structureel met taalscholen de voortgang te bewaken en belemmerende factoren voor inburgeringsonderwijs weg te halen. Hierbij kan gedacht aan problemen rondom kinderopvang.

Maatschappelijke activering, -vorming en -zelfredzaamheid

Samen met de vluchtelingenwerkgroep Eersel, taalcoaches, de bibliotheek en andere partijen is gewerkt aan het maatschappelijke groeiproces van de statushouders. Dit laatste vormt een belangrijk aanvullend geheel op onze wettelijke taken en het verplichte deel van de inburgering. Met de vluchtelingenwerkgroep Eersel is onder andere gewerkt aan financiële zelfredzaamheid middels een wekelijks coachingssprekuren. Er is gekozen voor maatschappelijke begeleiding en activiteiten die gericht zijn op ondersteuning en aanvulling van de PIP doelen. Tijdens de contactmomenten met inburgeraars is gestuurd op kansrijke taal- en werk netwerken. Er is

gedurende één week het participatieverklaringstraject georganiseerd gericht op maatschappelijke betrokkenheid en participatie.

Er zijn bijeenkomsten en extra taalhelp door de taalcoaches georganiseerd gericht op inburgering van de zelfredzaamheidsroute kandidaten. Gemeente Eersel en de vluchtelingenwerkgroep hebben intermediairs en interculturele coaches ingezet als onderdeel van de maatschappelijke begeleiding van statushouders. Deze coaches zijn ervaringsdeskundigen die ingezet worden als verbinders en bruggenbouwers, maar vooral ook als rolmodel voor nieuwe inburgeraars

Wat heeft het gekost?

Het programma bestaat uit de volgende productgroepen:

1. Werk (uitvoering van het re-integratiebeleid);
2. Inkomen (uitkeringen in het kader van de Participatiewet, minimabeleid/ bijzondere bijstand en schuldhelpverlening);
3. Inwoners met migratieachtergrond

De toelichtingen in onderstaande deze tabel gaan alleen over de kosten die direct worden toegerekend aan de productgroep(en) in dit programma. Voor een toelichting tot de apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves in verband met kapitaallasten (afschrijvingen ineens ten laste van de reserves) wordt verwezen naar programma 11.

Programma: Sociale voorzieningen				
Productgroep	Begroting 2023		Werkelijk 2023	Verschil 2023
	Primitief	Na wijziging		
LASTEN				
Werk	85.573	121.573	120.037	1.536
Inkomen	2.696.110	3.114.766	3.481.731	-366.965
Inwoners met migratieachtergrond	83.597	329.597	280.423	49.174
Totaal lasten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	2.865.280	3.565.936	3.882.191	-316.255
BATEN				
Werk	5.381	5.381	1.626	-3.755
Inkomen	2.239.500	2.736.786	2.787.387	50.601
Inwoners met migratieachtergrond	0	33.000	153.599	120.599
Totaal baten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	2.244.881	2.775.167	2.942.612	167.445

Programma: Sociale voorzieningen				
Productgroep	Begroting 2023		Werkelijk 2023	Verschil 2023
	Primitief	Na wijziging		
LASTEN				
Totaal lasten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	2.865.280	3.565.936	3.882.191	-316.255
Kapitaallasten	0	0	0	0
Apparaatskosten	3.966.707	5.093.907	5.127.422	-33.515
Totaal lasten	6.831.987	8.659.843	9.009.613	-349.770
BATEN				
Totaal baten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	2.244.881	2.775.167	2.942.612	167.445
Beschikking over reserves i.v.m. kap.lasten	0	0	0	0
Totaal baten	2.244.881	2.775.167	2.942.612	167.445
Saldo programma	4.587.106	5.884.676	6.067.001	-182.325

Productgroep werk

Geen afwijkingen

Productgroep inkomen

BBZ (voordeel van € 15.000,-)

De geraamde uitkeringslasten vallen € 15.176 lager uit dan geraamd. Dit verschil wordt veroorzaakt door hogere uitgave op loonkostensubsidie, Bbz-uitkering startende zelfstandigen en uitkeringen IOAZ enerzijds en lagere uitgaven op bijstandsuitkeringen, hogere inkomsten uit verhaal en herwaardering verhaalsvorderingen anderzijds.

Bijzondere bijstand (nadeel van € 350.000,-)

Voor de reguliere bijzondere bijstand was € 337.000,- begroot. Eind 2022 werd bekend dat er opnieuw een eenmalige energietoeslag zou komen. In de eerste bestuursrapportage is hiervoor € 269.000,- bijgeraamd, conform de ontvangen rijksmiddelen op dat moment. In oktober 2023 is de Wet eenmalige energietoeslag 2023 in werking getreden en in december 2023 is aan alle inwoners van wie het inkomen bij ons bekend was ambtshalve een eenmalige energietoeslag verstrekt. De totale uitgaven bijzondere bijstand (de reguliere bijzondere bijstand en eenmalige energietoeslag) bedroegen daardoor in 2023 € 956.384,-. In deze productgroep per saldo een nadeel van € 350.000,- ten opzichte van de begroting. Bij de decembercirculaire 2023 is voor de Eenmalige energietoeslag 2023 nogmaals € 521.000 ontvangen. Hierdoor resteert € 170.616,-. Inwoners kunnen echter nog tot 1 juli 2024 een aanvraag indienen voor de Eenmalige energietoeslag 2023,-. Voorgesteld wordt van het restantbedrag € 75.000,- hiervoor te reserveren.

Vangnetregeling energiekosten huishouden (per saldo geen voordeel)

Bij de begrotingsbehandeling 2023-2026 is het amendement Energiearmoede aangenomen. Daarmee is een exploitatiebudget van € 1.000.000,- beschikbaar gesteld om enerzijds ondersteuning te bieden aan verenigingen, stichtingen en andere maatschappelijke instellingen. Anderzijds om ook inwoners met een inkomen boven 120% van het wettelijk sociaal minimum te ondersteunen via bijzondere bijstand en te onderzoeken of er mogelijk andere lokale maatregelen zijn om inwoners extra te ondersteunen. Een deel van het budget is ingezet voor verenigingen, stichtingen en andere maatschappelijke instellingen. Voor inwoners resteerde € 218.000,-.

Bijzondere bijstand voor energiekosten was al mogelijk gemaakt voor alle inwoners. Daarbij geldt hoe hoger het inkomen, hoe meer een inwoner geacht werd zelf bij te dragen. De kosten voor bijzondere bijstand zijn voldaan uit het budget bijzondere bijstand en niet uit de extra middelen. Doordat er begin 2023 nog veel onduidelijkheid was over de beweging van de energieprijzen, landelijke en lokale regelingen, is in Eersel de Vangnetregeling Energiekosten voor huishoudens van kracht geworden om alle inwoners die in financiële problemen kwamen door hoge energiekosten te ondersteunen. Door de daling van de energieprijzen, prijsplafond, Landelijk Noodfonds, bijzondere bijstand en energietoeslag is van deze regeling geen gebruik gemaakt. Hierdoor resteert € 218.000,-. Tegenover het voordeel op de uitgaven van staat een nadeel op de inkomsten voor hetzelfde bedrag. Per saldo is dit dan ook geen voordeel in de jaarrekening. In programma 1.

Productgroep inwoners met een migratieachtergrond**SPUK Statushouders (voordeel van € 74.000,-)**

Kosten voor SPUK statushouders zijn vorig jaar lager uitgevallen omdat we in 2023 minder statushouders hebben gehuisvest die een beroep hebben gedaan op deze middelen. Kosten die vanuit de SPUK middelen betaald worden zijn o.a. de kosten voor de leerroutes inburgering.

Integratie statushouders (voordeel van € 62.000,-)

Dit voordeel heeft te maken met dat gemeente Eersel taken inburgering in eigen beheer heeft. We hebben geen extra personele inzet en uren op deze post aangezien regietaken inburgeringstrajecten uitgevoerd worden door de regiehouder in dienst van de gemeente.

Leefgeld vluchtelingen (voordeel van € 34.000,-)

De werkelijke uitgaven vallen € 33.572,- lager uit dan geraamd. Door wijziging van de leefgeldregeling ontvangen de overige gezinsleden geen leefgeld meer als de ouder werkt en is de hoogte van de bedragen afhankelijk van de leeftijd van de vluchteling en grootte van het gezin. Hierdoor zijn de lasten lager dan begroot.

Overige verschillen (voordeel van € 16.000,-)

Gelet het grote aantal producten en de daaraan gekoppelde budgetten worden de verschillen op hoofdlijnen verklaard. Dat betekent dat een optelling van de verklaarde bedragen niet altijd aansluit met het totale verschil. Dat komt dan door een samenstel van kleine afwijkingen, welke niet worden toegelicht.

1. Maatschappelijke dienstverlening en gezondheid

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: **“Een samenleving waarin inwoners zo zelfstandig mogelijk kunnen wonen, leven en aan deel kunnen nemen, wat hen in staat stelt zichzelf te ontplooiën in goede gezondheid”.**

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?		
JEUGD		
Indicator	Realisatie	Norm
Percentage 12 tot en met 21 jarigen met delict voor de rechter <i>(verplicht)</i> <i>% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking</i>	2023 Gegevens (nog) niet beschikbaar	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
	2022 Eersel: 1% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 1%	Norm gerealiseerd?
Wat hebben we daarvoor gedaan? • Samenwerking met politie; • Vroege signalering in het voorliggende veld (preventie); • Monitoring van de aanmeldingen Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG+) via de verschillende aandachtsgebieden.		
Indicator	Realisatie	Norm
Percentage kinderen in uitkeringsgezinnen <i>(verplicht)</i>	2023 Gegevens (nog) niet beschikbaar	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
	2022 Eersel: 2% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 3%	Norm gerealiseerd?
	2020 Eersel: 3% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 4%	
Wat hebben we daarvoor gedaan? We kunnen niet altijd voorkomen dat kinderen opgroeien in een uitkeringsgezin. Wél kunnen we deze kinderen zo optimaal mogelijk ondersteunen. Dat doen we door in samenwerking met stichting Leergeld Eindhoven en de Kempen een kindpakket aan te bieden. Dit pakket maakt het mogelijk dat ook deze kinderen mee kunnen doen op de terreinen sport, cultuur en welzijn. Daarnaast betaalt stichting Leergeld voor kinderen de abonnementskosten van de kledingbank waardoor ook deze kinderen regelmatig iets nieuws kunnen dragen.		
Indicator	Realisatie	Norm
Percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp <i>(verplicht)</i>	2023 Eerste halfjaar 2023 (voorlopig): Eersel: 8,3% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 10,1%	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
	2022 Eersel: 9,6% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 12,1%	Norm gerealiseerd?
	2021 Eersel: 12,3% Gemeenten tot 25.000 inwoners: 12,2%	

Wat hebben we daarvoor gedaan?		
• Verminderen aantal specialistische jeugdhulptrajecten in aantal en in duur; • Preventief werk CJG+: gratis online trainingen gericht op het versterken van opvoedvaardigheden van ouders, preventief spreekuur en trainingen en online spreekuren rondom het thema kind en scheiding, preventieve telefonische spreekuren vanuit team Toegang. • Samen met het gezin een plan opstellen waardoor gezinnen zelf problemen kunnen oplossen. • Inzetten ‘Samen’ Doen op alle PO en VO-scholen in de Kempen; dit houdt in dat aan iedere school in Eersel een Jeugd- en gezinswerker gekoppeld is die school, ouders en jeugdigen kunnen ondersteunen bij (lichte) opvoedvragen. Daarmee wordt in een aantal gevallen voorkomen dat duurdere trajecten moeten worden ingezet.		
Indicator	Realisatie	Norm
Percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdbescherming <i>(verplicht)</i>	2023 Eersel: 0,4% Nederland: 1% Gemeenten tot 25.000 inwoners: niet bekend	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
		Norm gerealiseerd?
	2022 Eersel: 0,4% Nederland: 1,2% Gemeenten tot 25.000 inwoners: niet bekend	
	2021 Eersel 0,8% Nederland 1,2% Gemeenten tot 25.000 inwoners: niet bekend	
Wat hebben we daarvoor gedaan?		
• Tandems vormen met Gecertificeerde Instellingen (GI) door vroegtijdige consultering van Bureau Jeugdzorg en William Schrikker Groep (WSG) en zo nodig de Raad voor de Kinderbescherming (contractueel vastgelegd); • Inzet van een adviserend expertteam dat op afroep beschikbaar is; • Inzet Civiel trajectberaad; • Inzet initiatieven van Transformatiefonds.		
Indicator	Realisatie	Norm
Percentage jongeren van 12 tot 23 jaar met jeugdreclassering <i>(verplicht)</i>	2023 Eerste halfjaar 2023 (voorlopig): Eersel: Gegevens (nog) niet beschikbaar Nederland: 0,3% Gemeenten tot 25.000 inwoners: Gegevens (nog) niet beschikbaar	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
		Norm gerealiseerd?
	2022 Gegevens niet beschikbaar	
	2020 Eersel: 0% Gemeenten <25.000 inwoners: Gegevens niet beschikbaar	
Wat hebben we daarvoor gedaan?		
• Samenwerking met jeugdreclassering, Veilig Thuis en politie en scholen.		

WET MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING (WMO)		
Indicator	Realisatie	Norm
Aantal cliënten met maatwerkarrangement WMO per 10.000 inwoners (verplicht)	2023 Gegevens (nog) niet beschikbaar	Norm: Geen norm
	2022: Eersel: 690 Gemeenten <25.000 inwoners: Gegevens niet beschikbaar	Norm gerealiseerd?
	2021: Eersel: 700 Gemeenten <25.000 inwoners: 641	
Wat hebben we daarvoor gedaan? • Uitvoeren van de Verordening Wmo 2019. • De gemeentelijke aandacht richt zich met name op: - Ondersteuning mantelzorgers; - Maatwerkvoorzieningen Wmo; - Dementie; - Ketenzorg; - Versterking voorliggende voorzieningen; - Inclusief beleid.		

VRIJWILLIGERS		
Indicator	Realisatie	Norm
Het percentage inwoners dat zich heeft ingezet voor anderen en/ of maatschappelijke doelen via vrijwilligerswerk (burgerpeiling waarstaatjegemeente) (eigen indicator)	2023 De laatst bekende cijfers zijn uit 2022 (onderzoek Waarstaatjegemeente)	Norm: > het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
	2022 Eersel: 47% Gemeenten <25.000 inwoners: 42%	Norm gerealiseerd?
	2020 Eersel: 44% Gemeenten <25.000 inwoners: 42%	
Wat hebben we daarvoor gedaan? In 2023 is gestart met de uitvoering van het nieuwe beleid voor vrijwillige inzet, dat onderdeel uitmaakt van het in mei 2023 vastgestelde Welzijnsplan gemeente Eersel 2023 tot en met 2026. Eén van de belangrijke speerpunten daarin is het stimuleren van vrijwillige inzet.		

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2023

Welzijnskader 2023 tot en met 2026

De gemeenteraad heeft op 23 mei 2023 het Welzijnsplan gemeente Eersel 2023 tot en met 2026 vastgesteld. Dit Welzijnsplan staat in het teken van maatschappelijke ontwikkelingen op het brede terrein van welzijn, waarbij we insteken op twee opgaven voor de komende jaren. Dit zijn:

1. Het, waar nodig, versterken en verbinden van de sociale basis én
2. Focus op kwetsbare inwoners met vangnetvoorzieningen. Deze opgaven vormen het kader waarbinnen de invulling op onderdelen plaatsvindt en nog gaat plaatsvinden.

In het Welzijnsplan is per beleidsterrein inzichtelijk gemaakt welke inzet hierop in de jaren 2023 tot en met 2026 wordt gepleegd.

Subsidieprogramma

Op 5 december 2023 heeft het college van B&W het Subsidieprogramma 2024 tot en met 2027 vastgesteld. In dit programma zijn 46 organisaties opgenomen waaraan voor de komende vier jaar subsidie is toegekend. Voor de toetsing van de subsidieverzoeken is het Welzijnsplan als onderlegger gebruikt.

Jeugdhulp

Meerjaren Beleidskader Jeugdhulp in De Kempen

De Jeugdwet legt de verantwoordelijkheid voor alle vormen van jeugdhulp en de uitvoering van kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering bij de gemeenten. Hoe de Kempengemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden dit gezamenlijk uitvoeren, is vastgelegd in het Meerjarenbeleidskader Jeugdhulp in de Kempen (MJBK) 2020 - 2024. In september 2023 heeft de gemeenteraad besloten om het MJBK met twee jaar te verlengen (2024 en 2025). De visie van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG+) is dat hulpverlening niet alleen zo dichtbij mogelijk bij de omgeving van jongeren wordt aangeboden, maar dat deze in samenhang is met de omgeving en zo effectief mogelijk. Jeugdhulp kan zowel via CJG+ als via de specialistische jeugdhulpaanbieders worden uitgevoerd.

Samenwerkingsverband Samen voor Jeugd

De inkoop voor wat betreft zorgaanbieders loopt via de inkooporganisatie van de gemeente Eindhoven, die namens de tien gemeenten (Kempengemeenten, Eindhoven, Cranendonck, Heeze-Leende, Valkenswaard, Best en Oirschot) deze taak uitvoert. De gemeenteraad heeft in augustus 2023 een Regiovisie jeugdhulp 2023 – 2026 vastgesteld, met als doel ervoor te zorgen dat we samen kwalitatief goede en betaalbare hulp blijven bieden die aansluit bij de behoeften van gezinnen.

Project Samen Doen

Samen Doen is erop gericht om de onderlinge samenwerking tussen jeugdhulp, onderwijs en kinderopvangorganisaties te bevorderen, waarbij door preventief signaleren van een behoefte aan ondersteuning en vroegtijdige inzet van ondersteuning de ontwikkelkansen van kinderen wordt vergroot. Inzet wordt vormgegeven door jeugd & gezinswerkers van het Lokale ondersteuningsteam daadwerkelijk op school te positioneren. Voor de gemeente Eersel is dit zowel voor de Kempenkind-, RBOB de Kempen-, als Veldvest scholen georganiseerd. Hiermee worden ondersteuningsvragen eerder gesignaleerd en kan er vrijwel direct een lichte vorm van ondersteuning op school/ eigen leefomgeving geboden worden zonder dat de jeugdige een cliënt van CJG+ wordt.

Wet maatschappelijke ondersteuning

Beschermd wonen

In het kader van de Wmo bieden gemeenten inwoners de voorziening 'beschermd wonen' aan. Het doel van beschermd wonen is om mensen met een psychische kwetsbaarheid zoveel mogelijk in de eigen omgeving te begeleiden en ondersteunen. Dat vraagt een basisoniveau van voorzieningen, geschikte woningen, kennis en een goede samenwerking tussen gemeenten, ketenpartners en zorgverzekeraars. De inhoudelijke en financiële verantwoordelijkheid voor de uitvoering van beschermd wonen als onderdeel van de Wmo ligt nu nog bij de centrumgemeenten.

Bedoeling was dat deze verantwoordelijkheid vanaf 2023 fasegewijs overgeheveld zou worden van de centrumgemeente naar alle gemeenten. Daarmee zouden per die datum ook de middelen gefaseerd naar alle gemeenten overgaan. De invoering van het woonplaatsbeginsel en het daarmee samenhangende nieuwe verdeelmodel beschermd wonen worden door de staatssecretaris echter niet langer haalbaar geacht. Dit betekent dat de beoogde ingangsdatum van de doordecentralisatie Beschermd Wonen is uitgesteld tot 01-01-2025. Gelet op het verlopen proces van de vaststelling van de 'Regiovisie Doordecentralisatie Beschermd Wonen 2022-2026' wordt vastgehouden aan de ambities en uitgangspunten zoals deze zijn geformuleerd in de Regiovisie. Deze gaan uit van een ontwikkeling van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis.

Huishoudelijke hulp

Zorgaanbieders die huishoudelijke hulp bieden, hebben te maken met personele krapte. Dat heeft geleid tot spanning tussen vraag en aanbod, met als gevolg lange wachttijden voor cliënten die hulp nodig hebben. Bovendien is de vraag door het abonnementstarief harder gestegen ten opzichte van de situatie waarin de eigen bijdrage voor cliënten nog inkomensafhankelijk was.

Gezondheid

Gezondheidsbeleid

Van april tot en met september 2023 is gewerkt aan het plan van aanpak Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) 2024 – 2026. Inmiddels zijn de bijbehorende middelen voor 2023 - 2026 middels de brede SPUK toegekend aan onze gemeente. Het plan van aanpak vormt mede input voor de Nota Gezondheidsbeleid gemeente Eersel 2024 – 2026, dat in april 2024 aan de gemeenteraad ter vaststelling wordt voorgelegd. Het plan van aanpak GALA en het vernieuwde gezondheidsbeleid vervangen het Kempisch Preventieakkoord waar in 2021 mee is gestart.

De volgende ambities staan in het nieuwe gezondheidsbeleid centraal:

1. stevige sociale basis en gezondheid toegankelijk voor iedereen;
2. bevorderen van gezonde start, leefstijl en leefomgeving;
3. vergroten mentaal welbevinden;
4. Bijdragen aan vitaal ouder worden.

SPUK GALA 2023

De middelen GALA/SPUK voor 2023 zijn in maart 2023 toegekend. Het budget is besteed aan lopende interventies en initiatieven. Ook is een aantal eenmalige initiatieven bekostigd met deze middelen, onder meer gehoorbescherming carnavalsverenigingen, activiteiten in het kader van preventie eenzaamheid, aanschaf VR-brillen dementie en aanschaf sport- en spelmateriaal jeugdcoach

Van het overgebleven budget mag 20% overgeheveld worden naar 2024. Het deel wat nog niet besteed is dient terugbetaald te worden aan het Rijk.

Vrijwilligers

We zien dat het aantal inwoners dat vrijwilligerswerk doet weer stijgt ten opzichte van de coronajaren. We zijn nog niet terug op het niveau van voor die tijd. Het herstel gaat wel sneller dan gemiddeld bij andere gemeenten tot 25.000 inwoners. Omdat de vraag naar vrijwillige inzet niet is gedaald, heeft Steunpunt Vrijwilligerswerk Eerselvoorelkaar inwoners ook in 2023 veel aandacht besteed aan het stimuleren en verlagen van de drempel voor vrijwillige inzet. We zien vanuit inwoners een groeiende vraag naar flexibel vrijwilligerswerk. Dit vergt een andere kijk op de organisatie van vrijwilligerswerk binnen vrijwilligersorganisaties. Het Steunpunt heeft in 2023 diverse organisaties van maatwerkadvies voorzien over dit thema en over dit thema gecommuniceerd in uiteenlopende media. We hechten grote waarde aan het ondersteunen van vrijwilligersorganisaties bij hun verantwoordelijkheden voor het vinden, binden, ondersteunen en waarderen van hun vrijwilligers. In december 2023 hebben we samen met het Steunpunt extra ingezet op de waardering van vrijwilligers. We hebben een waarderingcampagne gevoerd in de periode rond de Landelijke dag van de Vrijwilliger, waarbij vrijwilligers in onze gemeente naast de al bekende digitale decemberkalender op Eerselvoorelkaar ook een cadeautje konden kiezen bij Visit Eersel.

De ondersteunende, makelende en stimulerende rol geldt ook voor individuele hulpvragers en –aanbieders. Het Steunpunt Vrijwilligerswerk en de door hun beheerde website Eerselvoorelkaar bleken ook in 2023 van grote waarde hierin. Daarnaast bood de gemeente in samenwerking met het Steunpunt Vrijwilligerswerk net als in voorgaande jaren voorzieningen als de collectieve vrijwilligersverzekering, subsidie voor scholing van vrijwilligers en ondersteuning van vrijwilligersorganisaties bij hun vrijwilligersbeleid.

De website Eerselvoorelkaar en de persoonlijke dienstverlening door het steunpunt werden door gebruikers van het platform in 2023 gewaardeerd met een 8 in het jaarlijkse landelijke onderzoek van partner NLvoorelkaar en de Erasmus Universiteit.

Gebruik van gemeentelijke accommodaties aantrekkelijker maken

Er bestaat de wens om het gebruik van gemeentelijke accommodaties voor verenigingen uit gemeente Eersel zo aantrekkelijk mogelijk te maken. Uit onderzoek moet blijken op welke wijze het gebruik van gemeentelijke accommodaties aantrekkelijker gemaakt kan worden.

Op 4 juli 2023 heeft de gemeenteraad besloten om voor deze ambities het gemeentelijk accommodatiebeleid te actualiseren op de thema's "Aantrekkelijker maken van gemeentelijke accommodaties" en "Basis- en niet

Basisvoorzieningen". Er zijn hiervoor bijeenkomsten gehouden met betrokken partijen zoals gebruikers, exploitanten en dorpsraden. In totaal zijn er zo'n 170 partijen uitgenodigd om in een zestal bijeenkomsten mee te denken over het gebruik van gemeentelijke accommodaties. De inbreng van deze bijeenkomsten is besproken tijdens een werkbijeenkomst met de gemeenteraad.

Hart van Steensel – transformatie kerkgebouw tot gemeenschapshuis

In 2023 is het voorlopige ontwerp verder uitgewerkt. Dit was noodzakelijk omdat er in de tussentijd al onderzoeken plaats hebben gevonden zoals bijvoorbeeld geluidswering, flora en fauna, archeologie en bodemonderzoek. Ook zijn er maatregelen getroffen om de aangetroffen vleermuizen tijdelijk elders te kunnen huisvesten en worden dit jaar de verblijfplaatsen van de vleermuizen onklaar gemaakt. Eind 2023 is gestart met de aanbestedingsprocedure en medio 2024 wordt een aannemer gecontracteerd. Met de gecontracteerde aannemer wordt het voorlopige ontwerp verder uitwerken naar een technisch ontwerp, om vervolgens te kunnen gaan starten met bouwen. Wij verwachten in 2024 jaar nog te starten met de bouw.

Subsidie Stichting Buurtboerderij Eersel 2022 en 2023

De Buurtboerderij heeft een recreatieve en educatieve functie en draagt bij aan de sociale cohesie in de wijk Kerkebogten. Deze voorziening heeft de afgelopen jaren circa 12.000 bezoekers per jaar mogen ontvangen en is voor iedereen gratis toegankelijk. Ook bezoekers uit speciale doelgroepen, woonachtig in de directe omgeving, hebben de weg hiernaar toe gevonden. De Buurtboerderij wordt volledig gerund door vrijwilligers. Na realisatie in 2017 is besloten om voor de periode 2018-2021 en 2022-2023 een instandhoudingssubsidie te verstekken. Gedurende deze twee perioden is gebleken dat het niet mogelijk is de buurtboerderij te exploiteren zonder gemeentelijke subsidie. Stichting Buurtboerderij Eersel is opgenomen in het subsidieprogramma 2024-2027.

Dorpsparticipatie

Onze samenwerking met de Dorpsraden zorgt ervoor dat we toegankelijk en nauw betrokken zijn bij onze inwoners. Actieve betrokkenheid komt tot uiting in het organiseren van dorpsschouwen, waardoor we direct aanwezig zijn in de lokale leefomgeving. Het directe contact en de korte communicatielijnen worden positief gewaardeerd, en we blijven deze aanpak volgen. We blijven proactief meedenken en ondersteunen onze inwoners waar mogelijk.

In 2023 heeft de Rekenkamer een onderzoek uitgevoerd naar burgerinitiatieven in Eersel. Zij omarmt onze werkwijze, heeft positief gerapporteerd en heeft ons geadviseerd om het beleid, zoals dat is vormgegeven in het participatieprogramma "Dorpen Maken Het Verschil", voort te zetten. Via dit programma ondersteunen we initiatieven van inwoners of verenigingen die bijdragen aan de leefbaarheid. Het streven naar vergroting van sociale samenhang en het creëren van een aangename leefomgeving vinden we een gezamenlijke taak.

Wat heeft het gekost?

Het programma bestaat uit de volgende productgroepen:

1. Vrijwilligers;
2. Voorzieningen jeugd en jongeren;
3. Ouderen, chronisch zieken en gehandicapten;
4. Sociaal cultureel werk;
5. Volksgezondheid

De toelichtingen in onderstaande deze tabel gaan alleen over de kosten die direct worden toegerekend aan de productgroep(en) in dit programma. Voor een toelichting tot de apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves in verband met kapitaallasten (afschrijvingen ineens ten laste van de reserves) wordt verwezen naar programma 11.

Programma: Maatschappelijke dienstverlening en gezondheid				
Productgroep	Begroting 2023		Werkelijk 2023	Verschil 2023
	Primitief	Na wijziging		
LASTEN				
Vrijwilligers	18.650	18.650	16.795	1.855
Voorzien. jeugd en jongeren	2.552.106	2.621.422	3.274.818	-653.396
Oud., chron.zieken en gehand.	5.313.350	5.567.450	5.047.241	520.209
Sociaal cultureel werk	499.374	883.595	1.401.945	-518.350
Volksgezondheid	902.705	1.157.569	1.073.751	83.818
Totaal lasten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	9.286.185	10.248.686	10.814.550	-565.864
BATEN				
Vrijwilligers	0	0	0	0
Voorzien. jeugd en jongeren	0	0	0	0
Oud., chron.zieken en gehand.	141.000	189.000	146.830	-42.170
Sociaal cultureel werk	93.585	477.806	998.036	520.230
Volksgezondheid	35.000	225.029	171.712	-53.317
Totaal baten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	269.585	891.835	1.316.578	424.743

Programma: Maatschappelijke dienstverlening en gezondheid				
Productgroep	Begroting 2023		Werkelijk 2023	Verschil 2023
	Primitief	Na wijziging		
LASTEN				
Totaal lasten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	9.286.185	10.248.686	10.814.550	-565.864
Kapitaallasten	334.670	423.732	281.752	141.980
Apparaatskosten	2.753.953	3.239.300	3.146.191	93.109
Totaal lasten	12.374.808	13.911.718	14.242.492	-330.774
BATEN				
Totaal baten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	269.585	891.835	1.316.578	424.743
Beschikking over reserves i.v.m. kap.lasten	0	0	32.334	32.334
Totaal baten	269.585	891.835	1.348.911	457.076
Saldo programma	12.105.223	13.019.883	12.893.581	126.302

Productgroep Vrijwilligers

Geen significante afwijkingen.

Productgroep voorziening jeugd en Jongeren

Peuterspeelzaalwerk (voordeel van € 28.000,-)

Het grootste gedeelte van de kosten voor het peuterprogramma worden betaald uit de middelen Opheffen onderwijsachterstanden. Dit is een Specifieke Uitkering (SPUK) vanuit de Rijksoverheid die voorziet in kosten voor taalachterstanden, het voorkomen van segregatie en het bevorderen van integratie. Deze SPUK was dit jaar hoger dan begroot, waardoor we de eigen begrootte middelen slechts gedeeltelijk hebben hoeven aanspreken.

Jeugdhulp begeleiding en Jeugdhulp behandeling (nadeel van € 189.000,-)

De werkelijke uitgaven Jeugdhulp begeleiding vallen uiteindelijk € 115.200,- hoger uit, dan de op basis van de 1e en 2e bestuursrapportages bijgestelde begroting 2023, waarin rekening werd gehouden met een uitgavenpost van € 270.000,-. Dit geldt ook voor de uitgaven Jeugdhulp behandeling waarbij de uitgaven € 73.561,- hoger zijn dan het op basis van de 1e en 2e berap in de bijgestelde begroting 2023 opgenomen bedrag van € 1.050.000,-. Oorzaak is met name gelegen in het feit dat in 2023 het aantal cliënten is toegenomen. Daarnaast geldt dat sprake is van een langere behandelduur. Ook huisartsen hebben een substantieel aandeel in het aantal verwijzingen naar deze vormen van zorg, namelijk respectievelijk 30% en 50%.

Gezinsgericht (jeugdzorg met verblijf) en jeugdzorg met verblijf overig (nadeel van € 322.000,-)

De werkelijke uitgaven Jeugdhulp gezinsgericht (met name verblijf in gezinshuizen) vallen uiteindelijk € 18.856,- lager uit dan de op basis van de 1e berap bijgestelde begroting 2023, waarin rekening werd gehouden met een uitgavenpost van € 200.000,-. De werkelijke uitgaven Jeugdhulp met verblijf overig vallen

uiteindelijk € 341.268,- hoger uit dan de op basis van de op basis van de 1e en 2e berap bijgestelde begroting 2023, waarin rekening werd gehouden met een uitgavenpost van € 300.000,-.

In beide vormen van zorg gaat het om verblijf (in gezinshuizen of een instelling) die hoge uitgaven met zich meebrengen. Een toename met één cliënt of een langere verblijfsduur betekent direct hoge uitgaven. In 2023 is gestart met een pilot waarbij vormen van kleinschalig verblijf worden ingezet. Deze pilot wordt, met name ook in relatie tot de uitgaven, kritisch gevolgd.

Jeugdzorg Crisis/Landelijk transitiearrangement(LTA)/GGZ met verblijf (nadeel van € 88.000,-)

De werkelijke uitgaven voor deze post vallen uiteindelijk € 87.533,- hoger uit dan de op basis van de 2e berap bijgestelde begroting 2023, waarin rekening is gehouden met een uitgavenpost van € 175.000,-. Ook hierbij gaat het om een dure vorm van zorg waarbij als deze dient te worden ingezet, de uitgaven per cliënt hoog zijn.

Gesloten plaatsing (nadeel van € 60.000,-)

De werkelijke uitgaven voor deze post vallen uiteindelijk € 60.465,- hoger uit dan op basis van de 2e berap bijgestelde begroting, waarin rekening is gehouden met een uitgavenpost van € 75.000,-. Ook voor deze vorm van justitiële jeugdzorg geldt dat deze vorm van zorg hoge uitgaven met zich mee brengt. Het aantal cliënten dat aangewezen is op deze zorg is zeer klein.

Jeugdzorg zonder verblijf (nadeel van € 39.000,-)

De werkelijke uitgaven voor deze post vallen uiteindelijk € 38.883,- hoger uit dan de oorspronkelijke begroting 2023. De inzet gebeurt in de vorm van budgetten die in de vorm van pgb's beschikbaar worden gesteld, waarbij de mate waarin deze worden verzilverd de hoogte van de uiteindelijke uitgaven bepalen.

Zorg aan jeugd met verblijf (voordeel van € 28.000,-)

De definitieve afrekening van MD omtrent de programmakosten jeugd 2022 is circa € 28.000, -- lager uitgevallen dan de voorlopige afrekening 2022 die we in boekjaar 2022 hebben verantwoord. Conform bestaand beleid verwerken we de definitieve afrekening van het huidige boekjaar in het daaropvolgende boekjaar mocht deze niet significant afwijken van de voorlopige afrekening.

Productgroep Ouderen, Chronisch zieken en gehandicapten

Cliëntondersteuning (voordeel van € 82.000,-)

Geraamde uitgaven betreffen onder meer inzet Dorpsondersteuners Vessem en Steensel en overige uitgaven pilot Visieplan Steensel (met name 500 uur voor projectleiding). De onderschrijving met een bedrag van € 82.287,- over 2023 wordt met name veroorzaakt doordat de Dorpsondersteuner Vessem per 1 april 2023 is gestopt en de vacature (in afwachting van het visieplan Vessem) tot op heden nog niet is ingevuld.

Tevens waren de geraamde uitgaven voor de 500 uur projectleiding pilot Steensel volledig geraamd op 2023, terwijl het project ook nog in 2024 doorloopt. De inzet van de projectleider en de daarmee gemoeide uitgaven waren in 2023 zeer gering. Het overgrote deel van de inzet en de uitgaven komt ten laste van 2024. Om die reden wordt het restantbudget € 31.716 projectleiding pilot Steensel overgeheveld naar 2024.

Zorggerelateerde welzijnsvoorzieningen (voordeel van € 49.000,-)

Bij de vaststelling van de jaarrekening over 2022 is een bedrag van € 49.000,- overgeheveld naar 2023 (zijnde de decentralisatie-uitkering vrouwenopvang) met de bedoeling om de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling te versterken. Het gaat hier met name om Veilig Thuis meldingen die door Lumens (maatschappelijk werk) worden opgepakt. In 2023 is intensief overleg gevoerd met Lumens om hierop aanvullende inzet te plegen. Afsproken is, dat deze Veilig Thuis meldingen binnen het reeds gecontracteerde pakket met Lumens worden opgepakt. Om die reden kan het bedrag van € 49.000,- vrijvallen.

WMO huishoudelijke verzorging (in natura en pgb) (voordeel van € 86.000,-)

In de primitieve begroting was € 1.855.000,- geraamd. De werkelijke kosten zijn € 86.395,- lager dan geraamd. Dit voordeel heeft te maken met het feit dat aanbieders kampen met personeelstekorten en er een wachtlijst is voor het leveren van hulp bij het huishouden.

WMO begeleiding (in natura en pgb) (voordeel van € 402.000,-)

In de primitieve begroting was € 1.845.000,- geraamd. De werkelijke kosten zijn € 402.478,- lager dan geraamd. Dit heeft te maken met de nieuwe overeenkomst begeleiding, welke per 01-04-2022 is ingegaan. In de nieuwe overeenkomst is de bekostiging op basis van p*q, wat inhoudt dat er per uur gedeclareerd wordt,

hierdoor verandert de indicering omdat er afspraken gemaakt worden over het maximaal aantal uren dat er geleverd mag worden in een bepaalde periode.

WMO dagbesteding (nadeel van € 45.000,-)

In de primitieve begroting was € 350.000,- geraamd. De werkelijke kosten zijn € 44.722,- hoger dan geraamd.

WMO woonvoorziening (nadeel van € 81.000,-)

In de primitieve begroting was € 135.000, -- aan uitgaven geraamd. De werkelijke uitgaven zijn € 80.795, -- hoger dan geraamd. Dit heeft te maken met een enkele grote woningaanpassing die hebben plaatsgevonden in 2023.

Productgroep Sociaal cultureel werk

Eenmalige en tussentijdse subsidiëring (per saldo geen voordeel)

Zie voor de toelichting programma 0 'vangnetregeling energiekosten huishoudens'.

Productgroep Volksgezondheid

Jeugdgezondheidszorg (voordeel van € 18.000,-)

De eerste begrotingswijziging GGD 2023 heeft geleid tot een ophoging van ruim € 75.000,-. Deze wijziging was bedoeld voor harmonisatie JGZ 0-4. De kosten die de GGD heeft gemaakt voor jeugdgezondheidszorg vielen uiteindelijk lager uit dan begroot door GGD omdat van het aantal kinderen in 2022 is uitgegaan en een correctie heeft plaatsgevonden met het werkelijke aantal kinderen in 2023.

Lokaal gezondheidsbeleid (voordeel uitgaven van € 25.000,- en nadeel op inkomsten van € 25.000,-)

In maart 2023 hebben we de brede SPUK verbonden aan het plan van aanpak GALA toegekend gekregen. Hiervan hebben we een groot deel van de lopende initiatieven en kosten voor het lokale gezondheidsbeleid kunnen betalen. Vandaar dat we het gereserveerde bedrag vanuit onze gemeentelijke begroting van € 25.000,- niet hebben hoeven aan te spreken. Een deel van de kosten zou gedekt worden uit een reserve. Tegenover het voordeel op de uitgaven van € 25.000,- staat een nadeel op de inkomsten voor hetzelfde bedrag. Per saldo is dit dan ook geen voordeel in de jaarrekening.

Kapitaallasten investeringen

De kapitaallasten (rente en afschrijving) van investeringen komen zowel tot uiting op dit programma als in programma 11 overhead. Voor een goed inzicht tussen de begrote en werkelijke kapitaallasten worden deze in totaliteit toegelicht in programma 11.

In het jaar waarin een krediet beschikbaar wordt gesteld, worden ook de reservemutaties ter dekking van kapitaallasten begroot. De reservemutaties worden verwerkt op basis van de werkelijke inkomsten en uitgaven op de kredieten. Hierdoor ontstaan in dat jaar voor- en nadelen ten opzichte van de begroting. Deze voor- en nadelen zijn in dat jaar budgetneutraal en hebben daarom geen effect op het jaarrekening resultaat.

Overige verschillen (nadeel van € 10.000,-)

Gelet het grote aantal producten en de daaraan gekoppelde budgetten worden de verschillen op hoofdlijnen verklaard. Dat betekent dat een optelling van de verklaarde bedragen niet altijd aansluit met het totale verschil. Dat komt dan door een samenstel van kleine afwijkingen, welke niet worden toegelicht.

Investerings

#	Jaar	Omschrijving		Beschik- baar	Uitgaven t/m 2023	Restant	Over te hevelen
1	2021/2023	Transformatie kerkge- bouw tot gemeen- schapshuis Steensel		5.350.000	737.212	4.612.788	4.612.788
2	2022	Onderzoek luchtbe- handeling installaties GSH (2022)		60.000	0	60.000	60.000
3	2019/2022	Andere kijk op dorps- raden		323.189	192.057	131.132	131.132
4	2020	Actieplan eikenproces- sierups 2020-2022		285.000	207.786	77.214	0
		Totaal programma:		6.018.189	1.137.056	4.881.133	4.803.920

1. Transformatie kerkgebouw tot gemeenschapshuis Steensel

Het restantkrediet ad € 4.612.788 dient overgeheveld te worden naar 2024. Zie toelichting bij ontwikkelin-
gen/speerpunten 2023.

2. Onderzoek luchtbehandeling instellen gemeenschapshuizen

Het restantkrediet ad € 60.000,- dient overgeheveld te worden naar 2024. De uitvoering van dit luchtbe-
handelingsonderzoek vindt t.z.t. plaats in afstemming op de uitkomsten van de lopende duurzaamheids-
onderzoeken van Ontzorgloket Provincie in 2024.

3. Andere kijk op dorpsraden

Dit krediet is het budget om financieel bij te kunnen dragen vanuit het participatieprogramma "Dorpen
Maken Het Verschil" aan burgerinitiatieven. Dit programma moedigt en ondersteunt onze inwoners aan
om initiatieven en activiteiten te ontplooien die de leefbaarheid en sociale betrokkenheid vergroten. Bij het
vaststellen van de begroting voor 2022 heeft uw raad budget hiervoor beschikbaar gesteld, waardoor het
participatieprogramma "Dorpen Maken Het Verschil" kan worden voortgezet tot en met het jaar 2025. Het
restantkrediet dient te worden overgeheveld naar 2024.

4. Actieplan eikenprocessierups

De overlast van de eikenprocessierups is de laatste jaren weer enorm afgenomen. Zoveel zelfs dat we
geen aanvullende maatregelen meer hoeven te treffen. Het krediet kan worden afgesloten in 2023.

2. Onderwijs

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: **“Als gemeente de mogelijkheid scheppen om onderwijs te volgen in goede gebouwen en in nabijheid van de woonomgeving.”**

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?		
ONDERWIJS/LEERPLICHT		
Indicator	Realisatie	Norm
Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen (bij absoluut verzuim is een leerplichtige niet ingeschreven op een school) <i>(verplicht)</i>	Schooljaar 2021-2022 Eersel: 10,5 Gemeente < 25.000 inwoners: 4,5 Schooljaar 2020-2021 Eersel: 1 Gemeente < 25.000 inwoners: 2,9 De verzuimcijfers worden altijd per schooljaar verzameld. De verzuimcijfers voor schooljaar 2022-2023 zijn pas medio 2024 bekend.	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
		Norm gerealiseerd?
Wat hebben we daarvoor gedaan? De leerplichtambtenaar controleert intensief of leerplichtigen ingeschreven staan op een school. Daarnaast zet de leerplichtambtenaar samen met het Doorstroompunt (voorheen Regionale Meld en Coördinatiefunctie/RMC) voor voortijdig schoolverlaters (vsv'ers) in op afspraken tussen het voortgezet onderwijs (VO) en MBO ter voorkoming van absoluut verzuim.		
Indicator	Realisatie	Norm
Relatief verzuim per 1.000 leerlingen (bij relatief verzuim is een leerling meer dan 16 uur afwezig gedurende 4 opeenvolgende weken) <i>(verplicht)</i>	Schooljaar 2021-2022 Eersel: 6 Gemeenten < 25.000 inwoners: 18 Schooljaar 2020-2021 Eersel: 2 Gemeenten < 25.000 inwoners: 14 De verzuimcijfers worden altijd per schooljaar verzameld. De verzuimcijfers voor schooljaar 2022-2023 zijn pas medio 2024 bekend.	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
		Norm gerealiseerd?
Wat hebben we daarvoor gedaan? De leerplichtambtenaar beperkt verzuim zoveel mogelijk door: - een goede leerplichtadministratie; - intensieve contacten met scholen, leerlingen/ouders, (keten)partners; - regionale samenwerking.		
Indicator	Realisatie	Norm
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv'ers) <i>(verplicht)</i>	Schooljaar 2022-2023* Eersel: 1,8% Gemeenten < 25.000 inwoners: 1,9% Schooljaar 2021-2022: Eersel: 1,7% Nederland: 1,8 % Schooljaar 2020-2021: Eersel: 1,1%	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
		Norm gerealiseerd?

	Nederland: 1,5%	
	<i>* De verzuimcijfers worden altijd per schooljaar verzameld. De verzuimcijfers voor schooljaar 2022-2023 zijn pas medio 2024 bekend.</i>	
Wat hebben we daarvoor gedaan? De leerplichtambtenaar en het Doorstroompunt voeren wettelijke taken uit om de voortijdig schoolverlaters in kaart te brengen, te volgen en te begeleiden naar school, werk, een combinatie van beiden of hulpverlening. Het Doorstroompunt werkt daarvoor samen met 21 gemeenten in de regio.		

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2023

Onderwijshuisvesting (nieuwbouw, uitbreiding) van primair, voortgezet en speciaal onderwijs

De gemeente heeft zorgplicht voor nieuwbouw en uitbreiding van onderwijshuisvesting voor het primair, voortgezet en speciaal onderwijs. Onder de zorgplicht vallen ook constructiefouten en herstel in geval van bijzondere omstandigheden. Met ons Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs pakken we dat aan op basis van een meerjarenplanning met een langere termijnvisie en beleidsrijk. In 2023 hebben we, samen met de schoolbesturen en kinderopvang, gewerkt aan de actualisatie van het IHP. Om te komen tot een gedragen IHP hebben we langer nodig dan eerder ingeschat. Dit betekent dat het geactualiseerde IHP pas in 2024 vastgesteld gaat worden.

In 2023 hebben we de mogelijkheden voor de tijdelijke oplossing van het acute ruimtegebrek openbare basisschool 't Busseltje verkend. In januari 2024 heeft de gemeenteraad besloten tot realisatie van twee tijdelijke lokalen.

Toezicht en handhaving leerplicht

De forse stijging in het aantal absoluut verzuimers wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de komst van Oekraïense ontheemden naar de gemeente Eersel. De leerplichtige kinderen en jongeren onder hen waren vaak niet binnen 4 weken na inschrijving in de gemeente op een school ingeschreven, waardoor zij als AV'er geteld werden. De redenen voor deze verlate inschrijvingen waren dat de ouders en kinderen eerst even moesten "landen" voordat ze aan onderwijs toe waren en bij een aankomst voor een schoolvakantie er gekozen werd om pas na deze vakantie in te stromen. In het schooljaar 2021-2022 was de invloed van corona op het welbevinden van jongeren ook nog goed merkbaar, wat ook invloed heeft gehad op de verzuimcijfers.

Volwasseneneducatie

Via de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) ontvangen gemeenten elk jaar budget voor volwasseneneducatie en de aanpak van laaggeletterdheid. Gemeenten kunnen hiermee cursussen taal, rekenen en digitale vaardigheden aanbieden aan volwassenen. In de gemeente Eersel is een DigiTaalhuis gevestigd. Het DigiTaalhuis heeft inmiddels een breed netwerk opgebouwd van werkgevers en organisaties waar de NT1'er gevonden en bereikt kan worden. Door het delen van informatie en het geven van trainingen aan werkgevers en organisaties wordt ingezet op het versterken van de vaardigheden van diegenen die het dichtst bij de NT1'er staan. Dit met het doel hen te motiveren voor een leertraject op het gebied van taal, rekenen of digitale vaardigheden.

Wat heeft het gekost?

Het programma bestaat uit de volgende productgroepen:

1. Wettelijke onderwijstaken;
2. Lokaal onderwijs;
3. Volwasseneneducatie.

De toelichtingen in onderstaande deze tabel gaan alleen over de kosten die direct worden toegerekend aan de productgroep(en) in dit programma. Voor een toelichting tot de apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves in verband met kapitaallasten (afschrijvingen ineens ten laste van de reserves) wordt verwezen naar programma 11.

Programma: Onderwijs en educatie				
Productgroep	Begroting 2023		Werkelijk 2023	Verschil 2023
	Primitief	Na wijziging		
LASTEN				
Wettelijke onderwijstaken	747.707	1.282.650	1.308.881	-26.231
Lokaal onderwijs	88.000	88.000	127.928	-39.928
Volwasseneneducatie	6.188	24.988	24.988	0
Totaal lasten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	841.895	1.395.638	1.461.797	-66.159
BATEN				
Lokaal onderwijs	125.631	177.131	189.557	12.426
Volwasseneneducatie	64.000	64.000	103.928	39.928
Totaal baten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	189.631	241.131	293.485	52.354

Programma: Onderwijs en educatie				
Productgroep	Begroting 2023		Werkelijk 2023	Verschil 2023
	Primitief	Na wijziging		
LASTEN				
Totaal lasten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	841.895	1.395.638	1.461.797	-66.159
Kapitaallasten	534.313	534.469	467.460	67.009
Apparaatskosten	179.963	179.963	180.251	-288
Totaal lasten	1.556.171	2.110.070	2.109.508	562
BATEN				
Totaal baten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	189.631	241.131	293.485	52.354
Beschikking over reserves i.v.m. kap.lasten	0	420.099	59.882	-360.217
Totaal baten	189.631	661.230	353.367	-307.863
Saldo programma	1.366.540	1.448.840	1.756.141	-307.301

Productgroep Wettelijke onderwijstaken

Overige voorziening openbaar onderwijs (nadeel van € 17.000,-)

Het minimale verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door het vervoer naar de gymaccommodatie: In het begin van het jaar heeft een aanbesteding plaatsgevonden voor het vervoer van 't Busseltje naar De Kraanvogel (voor gymonderwijs) en de kosten van de begeleiding van Bizob waren niet begroot. Tevens is het vervoer duurder geworden omdat er meer groepen naar De Kraanvogel gaan om te gymmen.

Productgroep Lokaal onderwijs

Geen significante afwijkingen.

Productgroep Volwasseneneducatie

Geen significante afwijkingen.

Kapitaallasten investeringen

De kapitaallasten (rente en afschrijving) van investeringen komen zowel tot uiting op dit programma als in programma 11 overhead. Voor een goed inzicht tussen de begrote en werkelijke kapitaallasten worden deze in totaliteit toegelicht in programma 11.

In het jaar waarin een krediet beschikbaar wordt gesteld, worden ook de reservemutaties ter dekking van kapitaallasten begroot. De reservemutaties worden verwerkt op basis van de werkelijke inkomsten en uitgaven op de kredieten. Hierdoor ontstaan in dat jaar voor- en nadelen ten opzichte van de begroting. Deze voor- en nadelen zijn in dat jaar budgetneutraal en hebben daarom geen effect op het jaarrekening resultaat.

Overige verschillen (nadeel van € 7.000,-)

Gelet het grote aantal producten en de daaraan gekoppelde budgetten worden de verschillen op hoofdlijnen verklaard. Dat betekent dat een optelling van de verklaarde bedragen niet altijd aansluit met het totale verschil. Dat komt dan door een samenstel van kleine afwijkingen, welke niet worden toegelicht.

Investerings

#	Jaar	Omschrijving	Beschik- baar	Uitgaven t/m 2023	Restant	Over te hevelen
1	10/11/12/13/14/15 /21	Binnenmilieu onderwijs	358.693	153.050	205.643	0
2	2021	Ventilatiemaatregelen basis- school St Lucij en Disselboom	260.920	232.636	28.284	28.284
3	2023	Voorbereiding haalbaarheids- onderzoek Rythovius College	25.000	24.075	925	0
		Totaal programma:	644.613	409.761	234.852	28.284

1. Binnenmilieu onderwijs

Dit restantkrediet betreft een budget voor maatregelen ten behoeve van het binnenklimaat van een aantal scholen die in het verleden geen gebruik hebben kunnen maken van de subsidieregeling op dit gebied. Het krediet dat nog resteert is voor het grootste gedeelte voor het Rythovius College. In het huidige Integraal Huisvestingsplan (IHP) is opgenomen dat dit budget wordt gezien in het kader van de mogelijke renovatie. De structurele oplossing zal opgenomen worden in het geactualiseerde IHP dat in 2024 wordt vastgesteld. Derhalve kan het restantkrediet volledig afgesloten worden in 2023.

2. Ventilatiemaatregelen basisschool St Lucij

Schoolbestuur Veldvest heeft voor onder andere Sinte Lucij, aan de gemeente gevraagd subsidie aan te vragen in het kader van de Subsidieregeling Ventilatie scholen (SUViS). Tevens is hiervoor een bijdrage van de gemeente gevraagd. Ook bekostigt het schoolbestuur een gedeelte zelf. De raad heeft op 1 juni 2021 hiermee ingestemd. Een gedeelte van de maatregelen is gerealiseerd en dat gedeelte is ook financieel afgehandeld. De maatregelen die nog opgepakt moeten worden wil het schoolbestuur graag in afwachting van, en in samenhang met, een eventuele renovatie aanpakken. Dit moet in het geactualiseerde IHP opgenomen worden. Dit betekent dat het restantkrediet overgeheveld dient te worden naar 2024. Op uiterlijk 31 augustus 2025 moeten de maatregelen gerealiseerd zijn (en uitstel is mogelijk tot en met 28 februari 2026).

3. Voorbereidingskrediet haalbaarheidsonderzoek Rythovius College

Voor het Rythovius College is een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd door een adviesbureau. Dit onderzoek is aanvullend nodig om een verdiepingsslag te kunnen maken in het te actualiseren IHP. In afstemming met schoolbestuur OMO betreft dit een voorschot op het krediet voor het Rythovius College (zoals nog te bepalen bij de vaststelling van het IHP). Het betreft een bedrag van € 24.075,- exclusief BTW. Het restant mag worden afgesloten in 2023.

3. Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: **“Een aantrekkelijk woon- en leefklimaat voor huidige en toekomstige bewoners.”**

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?		
EEN GEDIFFERENTIEERD WONINGAANBOD VOOR VERSCHILLENDE DOELGROEPEN		
Indicator	Realisatie	Norm
Demografische druk (de som van het aantal personen van 0-20 jaar en ≥ 65 jaar in vergelijking tot de personen van 20 tot 65 jaar, uitgedrukt in percentage) <i>(verplicht)</i>	2023 Eersel: 77,5% Gemeenten <25.000 inwoners: 80,5%	Norm: < het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
	2022 Eersel: 76,9% Gemeenten <25.000 inwoners: 80,1%	Norm gerealiseerd?
	2021 Eersel: 75,9% Gemeenten <25.000 inwoners: 79,6% (bron: waarstaatjegemeente)	
Wat hebben we daarvoor gedaan? - Zoveel mogelijk diverse woningtypen aanbieden. De woningen die gerealiseerd worden zijn zoveel mogelijk levensloopbestendig. - Om te garanderen dat er voldoende betaalbare woningen worden gebouwd, moet elk plan in principe minimaal 37% sociaal (huur- en koop bevatten), conform raadsbesluit van 27 september 2022 over het woningbouwprogramma.		
Indicator	Realisatie	Norm
Aantal nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen <i>(verplicht)</i>	2023 Gegevens (nog) niet beschikbaar	Norm: >het gemiddelde van gemeenten tot 25.000 inwoners
	2022 Eersel: 7,5 Gemeenten <25.000 inwoners: 8,9	Norm gerealiseerd?
	2021 Eersel: 11,9 Gemeenten <25.000 inwoners: 8,8	
Wat hebben we daarvoor gedaan? Over de komende 10 jaar is het gemiddeld aantal woningen per jaar dat opgeleverd wordt 120. Dat is ongeveer 13,4 per 1.000 woningen.		
Indicator	Realisatie	Norm
Gemiddelde WOZ waarde (x € 1.000,-) <i>(verplicht)</i>	2023 Eersel: € 448** Gemeenten <25.000 inwoners: € 394	Norm: N.v.t.
	2022 Eersel: € 397** Gemeenten <25.000 inwoners: € 342	Norm gerealiseerd?
	2021 Eersel: € 348** Gemeenten <25.000 inwoners: € 314	

Wat hebben we daarvoor gedaan? De stijging van WOZ-waarde is een autonome ontwikkeling, zonder tussenkomst van gemeentelijk beleid.		
Indicator	Realisatie	Norm
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden <i>(verplicht)</i>	2023 Eersel : € 669,50 Gemeenten < 25.000 inwoners: € 902,50	Norm: < het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners
	2022 Eersel: € 667 Gemeenten < 25.000 inwoners: € 748	Norm gerealiseerd?
Wat hebben we daarvoor gedaan? De begrote OZB-inkomsten zijn in 2023 met slechts 1,5% gestegen. Dit betekende in de praktijk in de meeste gevallen eenzelfde bedrag aan OZB per huishouden als in 2022 of zelfs lager. De rioolheffing is met 2% gestegen en de afvalstoffenheffing is met 1.5% gestegen in 2023. Hierdoor zijn de woonlasten enigszins gestegen, maar lager dan het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners.		
Indicator	Realisatie	Norm
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden <i>(verplicht)</i>	2023 Eersel: € 819 Gemeenten <25.000 inwoners: € 989	Norm: < het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners
	2022 Eersel: € 812,26 Gemeenten < 25.000 inwoners: € 826	Norm gerealiseerd?
Wat hebben we daarvoor gedaan? De stijging van de woonlasten beperkt gehouden. De OZB is niet gestegen in 2023. De rioolheffing is met 2% gestegen en de afvalstoffenheffing is met 1.5% gestegen in 2023. Hierdoor zijn de woonlasten lager dan het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners.		
Indicator	Realisatie	Norm
Aantal te realiseren woningen en in aanbouw te nemen woningen <i>(eigen indicator)</i>	2023 86 nieuwbouw woningen 18 overige toevoegingen (splitsingen, herbouw etc.) In totaal 104 woningen	Norm: Te bouwen tussen 2022-2032 1.210 woningen.* (geschatte 120 woningen per jaar)
	2022 65 nieuwbouw woningen 18 overige toevoegingen (splitsingen, herbouw etc.) 2021 101 nieuwbouw woningen 18 overige toevoegingen (splitsingen, herbouw etc.)	Norm gerealiseerd?
Wat hebben we daarvoor gedaan? Voor een specificering van het aantal woonbouwprojecten, zie de Toelichtingen op ontwikkelingen/ speerpunten 2023		

EEN HOOGWAARDIG WOON- EN VERBLIJFSKLIMAAT IN EEN AANTREKKELIJKE GROENE GEMEENTE		
Indicator	Realisatie	Norm
Percentage inwoners dat vindt dat perken, plantsoenen en parken goed zijn onderhouden (burgerpeiling waarstaatjegemeente <i>(verplicht)</i>)	2023: Eersel: €61%% Gemeenten < 25.000 inwoners: € 59% 2022: 56%	Norm: > het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners
		Norm gerealiseerd?
Wat hebben we daarvoor gedaan?		
- Conform bestek en werkschrijvingen het onderhoud uitvoeren; - In 2023 voerden we het integraal beleidsplan landschap, natuur en groen Groen Loont! verder uit. - In 2021 is het Plan Bos & Boom gestart. In 2023 gingen we hiermee verder. Dit leidt tot een verdere vergroening van onze gemeente.		

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2023

Een gedifferentieerd woningaanbod voor verschillende doelgroepen

Woningbouwprogramma

Het woningbouwprogramma voor de komende tien jaar gaat uit van 1.210 woningen, gemiddeld 120 woningen per jaar. De gemeente Eersel wil invulling geven aan de woningbouwopgave voor haar kernen door voldoende divers woningaanbod te realiseren die voldoet aan de woningbehoefte, in een frequent afzettempo. Het woningbouwprogramma wordt ingedeeld in 37% sociale woningbouw (huur- en koopwoningen) en 29% betaalbare woningen (< € 355.000,-). We proberen in woningbouwplannen zoveel mogelijk diverse woningtypen aan te bieden voor alle doelgroepen. Hierbij werken we aan een continue voorraad aan de bouw van woningen, het zogenoemde cyclisch bouwen.

Tabel Ontwikkeling van de woningvoorraad in 2023.

Voorraad woningen	Aantal
Beginstand woningvoorraad 1 januari	8.662
Nieuwbouw	+86
Overige toevoegingen (splitsing, herbouw, etc.)	+18
Sloop	-13
Overige onttrekking (bijv. herbouw)	-13
Administratieve correcties	-1
Saldo	+77
Eindstand woningvoorraad 31 december	8.739

Bron: CBS statline,

Woningbouwlocaties binnen en buiten de bebouwde kom

We streven naar voldoende nieuwbouw van woningen binnen het bestaande stedelijk gebied. Dit is een van de richtinggevende principes uit de Brabantse Agenda Wonen, waarbij het accent ligt op duurzame verstedelijking. Het betekent ook dat we het woningbouwprogramma optimaal inzetten op (toekomstige) binnenstedelijke locaties – inbreiden, herstructureren en transformeren van bijvoorbeeld leegstaand en leegkomend kantoor-, winkel- en ander vastgoed. Het uitgangspunt hierbij is dat zorgvuldig ruimtegebruik voor zuinig ruimtegebruik gaat.

Potentiële transformatielocaties hebben we in beeld. Het uitgangspunt hierbij is dat de ruimtelijke kwaliteit van de dorpen altijd voorop staat. Niet het aantal te bouwen woningen. Als blijkt dat er binnen de kernen niet voldoende woningbouwmogelijkheden zijn, kijken we naar logische en aanvaardbare locaties voor uitbreiding. Hiervoor is in 2022 de Ruimtelijke visie woonuitbreidingen Eersel door de gemeenteraad vastgesteld. Voor deze visie is onderzoek gedaan naar kenmerken en kwaliteiten van de randen van onze zes kernen. Er is

onder meer een studie uitgevoerd naar landschap, natuur, water en cultuurhistorie. Deze methodiek wordt ook wel genoemd de lagenbenadering en het breed-diep-rond beschouwen van mogelijke ontwikkelgebieden zoals opgenomen in provinciaal beleid. Ook voldoet dit aan de koers van het Rijk waarbij water en bodem sturend worden. De ruimtelijke visie geeft richting voor uitbreidingsgebieden voor woningbouw en geeft ook nadrukkelijk aan welke open ruimten en groenstructuren behouden of versterkt zouden kunnen worden.

Afwegingskader

We hebben voor iedere kern de potentiële ontwikkellocaties in beeld. Op basis van een multicriteria-analyse is door de gemeenteraad in 2023 een afwegingskader vastgesteld voor de prioritering van de beoogde ontwikkelingen binnen de bebouwde kom en een afwegingskader voor uitbreidingslocaties. Voor de meeste kansrijke locaties wordt stedenbouwkundig bekeken wat de mogelijkheden zijn, en er wordt gesproken met grondeigenaren en WSZ (Woningstichting de Zaligheden) om de verdere planvorming te realiseren.

Opkoopbescherming woningen – woningverkoop aan investeerders

Om woningzoekenden meer kans te geven op een **betaalbare** koopwoning, kan een gemeente ervoor kiezen een Opkoopbescherming in te voeren. Een Opkoopbescherming zorgt ervoor dat huizen door investeerders niet zomaar kunnen worden opgekocht voor de verhuur. Op basis van cijfers van het Kadaster is in beeld gebracht in hoeverre het opkopen van woningen in de gemeente Eersel speelt. Het aantal woningen dat binnen de gemeente Eersel aan investeerders wordt verkocht is beperkt. Dat wil uiteraard niet zeggen dat dit in de toekomst zo blijft. Als het aantal verkopen aan investeerders toeneemt, kan er aanleiding zijn om op een later moment een opkoopbescherming in te voeren. De gemeenteraad heeft eerder bepaald dat als investeerders in de gemeente meer dan 14% van het koopaanbod opkopen (dit was het landelijk gemiddelde van vóór het verhogen van de overdrachtsbelasting), wordt in overweging gegeven toch over te gaan tot het opstellen van een opkoopbescherming. Het percentage verkochte woningen aan een investeerder is als volgt:

2019 8%

2020 9%

2021 5%

2022 5%

2023 2%

Hierbij wordt toegevoegd dat de door investeerders gekochte woningen in 2023 in geen enkel geval een betaalbare woning (<€ 355.000,-) bedroeg waarvoor een opkoopbescherming mag worden ingevoerd.

Toewijzing sociale huurwoningen aan eigen inwoners

De Huisvestingswet biedt gemeenten de mogelijkheid om in een Huisvestingsverordening voor een periode van ten hoogste 4 jaar regels vast te leggen over de toewijzing van huurwoningen. Voor de instelling van een Huisvestingsverordening is het noodzakelijk dat sprake is van schaarste. Daarnaast moet kunnen worden aangetoond dat de verordening bijdraagt aan het oplossen van de negatieve gevolgen van deze schaarste. Met een Huisvestingsverordening kan bij de woningtoewijzing voorrang gegeven worden aan lokale inwoners. Op dit moment geldt dat maximaal 25% van het woningaanbod met voorrang mag worden toegewezen aan inwoners uit de gemeente. Met nieuwe wetgeving wordt dit percentage verhoogd naar 50%, met de kanttekening dat daaronder ook de toewijzing van woningen van alle urgente doelgroepen, zoals statushouders, in dit percentage moeten worden meegenomen.

Veruit de meeste mensen willen bij een verhuizing in de eigen gemeente blijven wonen. Volgens WSZ wordt op dit moment 31% tot 46% van de sociale huurwoningen in de gemeente Eersel toegewezen aan mensen uit de eigen gemeente. Het invoeren van een Huisvestingsverordening waarbij 25% (verhoging mogelijk tot 50%) van de woningen met voorrang aan woningzoekenden uit de eigen gemeente kan worden toegewezen, zal hierdoor beperkt effect hebben. Hoewel er gelet op de cijfers nu geen directe aanleiding lijkt om als gemeente met de woningtoewijzing te interveniëren, kan dit in de toekomst veranderen. We monitoren in samenspraak met WSZ de woningtoewijzing. De woningtoewijzing aan eigen inwoners bedroeg in 2021 en 2022 31 tot 46%. In 2023 35%. Over het gehele werkgebied van WSZ ligt dit rond de 39%, in het 'werkgebied' van Wooniezie rond de 57%.

Enkele kanttekeningen bij deze percentages zijn dat het huisvesten van statushouders drukt op dit percentage. De statushouders komen immers nooit uit de eigen gemeente. Verder is er geen zicht of er woningzoekenden gehuisvest zijn met een historische binding met de gemeente Eersel. Verder vallen de woningzoekenden uit de andere Kempen gemeenten ook buiten dit percentage. Er zijn ook veel woningzoekenden uit de Kempen die graag in de gemeente Eersel willen wonen.

Toewijzing koopwoningen aan eigen inwoners

Eersel is een aantrekkelijke gemeente voor mensen uit onder andere Eindhoven en Veldhoven. Hierdoor gaat een groot deel van het beschikbare aanbod aan bestaande koopwoningen naar vestigers van buiten de gemeente. Bij nieuwbouwwoningen liggen de verhoudingen anders. Kijkend naar de toewijzing van nieuwbouwwoningen de laatste jaren gaat minimaal 60% (en vaak meer) van de woningen naar kopers die reeds binnen de gemeente Eersel wonen. Wanneer een deel van de nieuwbouw bestemd wordt voor lokale inwoners kan dit de slaagkansen van starters uit de gemeente verbeteren.

Tot op heden mogen gemeenten geen inmenging hebben in de toewijzing van (nieuwbouw)koopwoningen en kopers van buiten de gemeente niet uitsluiten. Naar verwachting wordt in de loop van 2024 een wetswijziging doorgevoerd waarmee het mogelijk wordt om maximaal 30% van de betaalbare nieuwbouw koopwoningen tot € 355.000,- te bestemmen voor eigen inwoners. Door deze voorrangsregeling zou er meer zekerheid zijn dat minimaal 30% lokaal wordt toegewezen en er in de praktijk een hoger percentage te behalen is, doordat de eerste 30% al gericht mag worden toegewezen. Er wordt daarmee gegarandeerd dat bij ieder nieuwbouwproject in ieder geval minimaal 30% van de woningen naar lokale inwoners gaat. We monitoren in samenspraak met WSZ en ontwikkelaars de woningtoewijzing. De woningtoewijzing van betaalbare en inmiddels verkochte nieuwbouw woningen aan eigen inwoners bedroeg voor projecten die in 2022 en 2023 in verkoop gingen gemiddeld ruim 66%. Dit percentage bestaat uit kopers van de woningen die op het moment van koop in de gemeente Eersel wonen. Uit een nadere duiding van de gegevens blijkt dat nog eens oplopend tot circa 25% van de kopers een historische binding heeft met de gemeente Eersel.

Ontwikkelingen mutatiegraad en aantal mutaties sociale huurwoningen

WSZ is de enige toegelaten instelling binnen de gemeente Eersel die sociale huurwoningen exploiteert. WSZ monitort de mutatiegraad/het aantal mutaties. De druk op de woningmarkt is groot. Het aantal mutaties daalt binnen het werkgebied van WSZ. Voor de beeldvorming: in 2021 231 nieuwe verhuringen en in 2022 en in 2023 216. De mutaties zijn als volgt:

Jaar	Aantal mutaties	Mutatiegraad	Urgente doelgroep	Statushouder
2020	92	6,7%	10%	5%
2021	74	5,4%	13%	8%
2022	73	5,3%	12%	8%, maar 19 % van het aantal voor statushouders beschikbare woningen
2023	82	6,1%	7%	8,5%, maar 22% van het aantal voor statushouders beschikbare woningen

Bij elke woning die vrijkomt, worden de volgende afwegingen gemaakt:

- Is er een urgent woningzoekende? Een urgente woningzoekende is iemand die door de externe urgentiecommissie als urgent is aangemerkt. Of een woningzoekende die door onze bewonersconsulenten is aangemerkt als iemand die vanwege een bijzondere situatie moet verhuizen. (Dit kan zijn vanwege overlast, gevaarlijke situaties, verwaarlozing, medische redenen etc..)
- Is de woning geschikt voor een statushouder(sgezin)? Past het in de omgeving, zijn er de afgelopen jaren meerdere statushouders in de straat of directe omgeving gehuisvest? Is er een verleden met overlast?
- Kan de woning aangeboden worden aan de reguliere woningzoekenden?

Seniorenwoningen worden alleen aan statushouders toegewezen bij een leeftijd van 65 jaar of ouder. Bij nieuwbouwprojecten wordt maatwerk geleverd afhankelijk van de locatie en omvang van het project.

De komende jaren zal de vraag naar (betaalbare) sociale huurwoningen in de gemeente Eersel toenemen doordat verschillende aandachtsgroepen (denk bijvoorbeeld aan statushouders, uitstroom uit Maatschappelijke Opvang of Beschermd Wonen, etc.) een woning in de gemeente nodig hebben. Hierdoor zal het aanbod dat voor regulier woningzoekenden beschikbaar komt mogelijk afnemen. Verder kan worden vermeld dat in de MRE regio ook in 2023 gemiddeld 39% wordt toegewezen via directe bemiddeling. Hieronder vallen alle directe bemiddelingen, zoals urgenties, bijzondere toewijzingen, statushouders etc..

Wet goed verhuurderschap

Op 1 juli 2023 is de Wet goed verhuurderschap (Wgv) in werking getreden. Met de invoering van deze wet krijgen gemeenten een belangrijke rol bij het bevorderen van goed verhuurderschap. De Wgv is er om ongewenste verhuurpraktijken tegen te gaan en zo woningzoekenden, huurders en arbeidsmigranten en de leefbaarheid te beschermen. In 2023 is het verplichte meldpunt ingericht voor het ontvangen van meldingen over verhuringen van woonruimten. In 2023 hebben we geen meldingen ontvangen.

De gemeente heeft de mogelijkheid gekregen om een vergunningplicht in te voeren voor de verhuur van woon- of verblijfsruimten. Daarbij moet onderbouwd worden waarom de vergunningplicht voor de verhuur van woonruimte in de aangewezen gebieden noodzakelijk en geschikt is voor het behoud van de leefbaarheid. In onze gemeente zijn geen locaties of gebieden aanwezig waarbij de leefbaarheid als gevolg van verhuur woon- of verblijfsruimten onder druk staat. Daarom heeft de gemeente er (nog) niet voor gekozen een vergunningplicht in te voeren. De meeste huurwoningen worden verhuurd door een wettelijk toegelaten instelling, zijnde WSZ uit Eersel. Een vergunningplicht kan niet gelden voor een toegelaten instelling. Huisvesting van studenten komt in onze gemeente nauwelijks voor. Uit toezicht en handhaving zijn in het jaar 2023 geen signalen over problemen met betrekking tot de leefbaarheid als gevolg van huurwoningen naar voren gekomen.

Duizel-Noord

Aan de noordzijde van Duizel is een uitbreidingsplan ontwikkeld voor de bouw van circa zeventig woningen in de eerste fase. Op enkele vrije sector kavels na zijn alle woningen in aanbouw of opgeleverd. Voor de tweede fase is het bestemmingsplan inmiddels vastgesteld. Dit bestemmingsplan maakt de bouw van zeventig woningen mogelijk waarvan de grond voor de bouw van acht woningen in bezit is van een marktpartij. De gemeentelijke gronden zijn uitgegeven via marktselectie en particulier opdrachtgeverschap. De verkoop van de woningen en de start bouwrijp maken heeft in 2022 plaats gevonden, de bouwwerkzaamheden zijn 2023 gestart. De woningen worden grotendeels in 2024 opgeleverd. Aansluitend wordt het terrein woonrijp gemaakt.

Postels Huufke

Het bestemmingsplan is vastgesteld in november 2020. In 2023 is verder gewerkt aan de uitvoering van het plan.

Koemeersdijk

Het plan Koemeersdijk eerste fase is gelegen ten noorden van de Slikdijk en voorziet in een divers woningbouw aanbod. Het plan is nagenoeg klaar, dit behoudens twee woningen op zelfbouwkavels.

De tweede fase van het plan biedt ruimte voor de bouw van maximaal 39 woningen met een gedifferentieerd programma waaronder 40% sociale koop en of huurwoningen. In 2023 is gestart met de bouwwerkzaamheden. De woningen worden in 2024 grotendeels opgeleverd.

Rosheuvel, locatie Verstappen, Eersel

Voor deze locatie is een gecoördineerde procedure doorlopen voor het bestemmingsplan en omgevingsvergunning voor de bouw van 28 woningen. Er worden elf sociale woningen, negen tussen/hoekwoningen, zes tweekappers en twee vrijstaande woningen gerealiseerd.

In 2022 is het bestemmingsplan vastgesteld en de vergunning verleend. In 2023 is verder gewerkt aan de uitvoering van het plan. Eind 2023 zijn de eerste woningen opgeleverd. In 2024 worden alle overige woningen opgeleverd.

Nieuwstraat 100, Eersel

Realisatie van een kleinschalig wooncluster van een twintigtal zelfstandige appartementen, 1 appartement voor inwonend verzorgingsecht paar en gemeenschappelijke ruimten voor activiteiten. De doelgroep voor de zorgappartementen bestaat uit senioren aan wie zorg verleend wordt vanuit de Wet Langdurige Zorg (WLZ). De anterieure overeenkomst met ontwikkelaar wordt opgesteld en daarna kan het plan in procedure. Het bestemmingsplan is in 2023 vastgesteld. In 2023 is gestart met het bouwrijpmaken. De bouwwerkzaamheden starten in het eerste kwartaal van 2024.

Wintermans Eersel

De gemeenteraad heeft op 28 november 2023 het gebiedsconcept en de randvoorwaarden voor de woningbouwontwikkeling Wintermans in Eersel vastgesteld. Daarna is het ontwerpbestemmingsplan gepubliceerd. Het bestemmingsplan maakt de bouw van ongeveer 300 woningen mogelijk op het terrein van de voormalige sigarenfabriek Wintermans/Scandinavian Tobacco Group aan de Nieuwstraat, Mgr. de Haasstraat, Mortel en Kuilenhurk in Eersel. In deze nieuwe woonwijk worden grondgebonden woningen, appartementen en zorgwoningen, grotendeels in het betaalbare segment, gerealiseerd. Het plan voorziet in een groene inpassing en overgang naar het omliggende gebied, het realiseren van waterberging en recreatieve routes. In het tweede kwartaal van 2024 zal het bestemmingsplan ter vaststelling worden aangeboden aan de gemeenteraad.

Veldhoek

De gemeenteraad heeft op 28 februari 2023 het gebiedsconcept en de randvoorwaarden voor de ontwikkeling van de wijk Veldhoek (Eersel-Zuid) vastgesteld. Het wijzigen van het omgevingsplan maakt de bouw van ongeveer 190 woningen aan de zuidkant van Eersel, achter de Steenstraat, Plaatse en Heibloem mogelijk.

In deze nieuwe woonwijk is er ruimte voor woningen voor de sociale huur en sociale koop, projectmatige middel dure (rij)woningen, zelfbouwkavels en particuliere ontwikkelingen. Het plan voorziet in een groene inpassing en overgang naar het omliggende gebied, het realiseren van een waterberging en recreatieve routes. In het tweede kwartaal van 2024 wordt de ontwerp wijziging van het omgevingsplan en de bijbehorende stukken ter inzage gelegd.

Boterbochten III

Op dinsdag 28 februari 2023 heeft de gemeenteraad het gebiedsconcept en de nota randvoorwaarden vastgesteld voor de woningbouwontwikkeling Boterbochten III in Steensel. Hierna is in het derde kwartaal gestart met de ruimtelijke procedure. In november is het stedenbouwkundige ontwerp gepresenteerd. Halverwege december is het bestemmingsplan gepubliceerd waarna het in het tweede kwartaal van 2024 ter vaststelling aangeboden zal worden aan de gemeenteraad.

Nardushoek

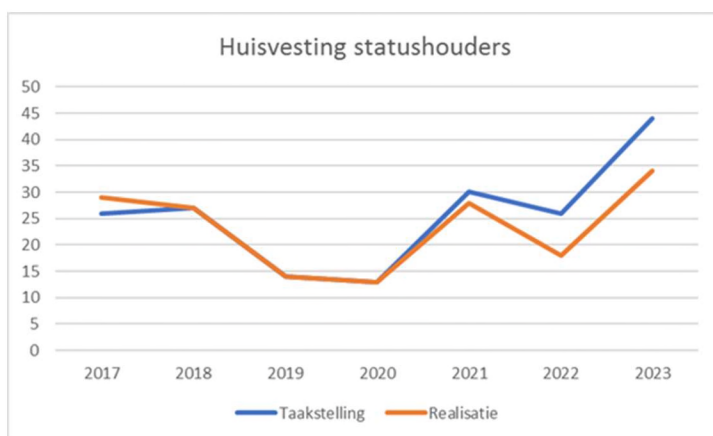
In 2022 zijn reeds het gebiedsconcept en de randvoorwaarden vastgesteld door de gemeenteraad voor de woningbouwontwikkeling Nardushoek in Knegsel. Vanaf het derde kwartaal van 2023 zijn er keukentafelgesprekken gevoerd als onderdeel van de omgevingsdialoog. Het streven is om het stedenbouwkundig plan in het tweede kwartaal van 2024 af te ronden waarna dit gepresenteerd kan worden aan de omgeving.

Vessem Noord

Voor het plan Vessem Noord heeft de gemeente circa vijf hectare grond gekocht voor woningbouw. Naast deze aankoop van vijf hectare grond is er ook een ontwikkeling voorzien in Vessem Noord op gronden die in bezit zijn van aanwonenden aan het Heike en de Braak. Mede vanwege deze inbreng van particuliere gronden heeft er een uitgebreide omgevingsdialoog plaatsgevonden in 2023 met aanwonenden aan het plangebied. De belangen van de aanwonenden en datgene wat is ingebracht door deze aanwonende willen we zoveel als mogelijk laten landen in het gebiedsconcept. Doordat er zoveel verschillende belangen spelen is de puzzel veel moeilijker te leggen dan aanvankelijk gedacht. Er spelen zoveel belangen in dit gebied die een zorgvuldige benadering vragen. Zeker het feit dat om te komen tot planologische medewerking van de provincie we ervoor moeten zorgen dat de rond-breed-diep gedachte geborgd wordt in het plan. Daarom zijn we in 2024 gestart met een traject om te komen tot een integrale visie voor Vessem Noord waarbij woningbouw en de grotere opgaven die spelen in het gebied zoals het versterken van natuurwaarden, recreatieve waarden en herstel/versterking watersysteem samenkomen.

Huisvesting statushouders

In Nederland neemt het aantal statushouders sterk toe. Het vinden van voldoende geschikte huisvesting is in deze krappe woningmarkt lastig. Vanwege deze problematiek is het ook na 2022 niet gelukt om de taakstelling voor 2023 te behalen. In 2023 hadden we de wettelijke taak om in totaal 48 statushouders te huisvesten. We hebben tien statushouders te weinig gehuisvest. De mutatiegraad van huurwoningen daalt. Er komen weinig woningen vrij. Daarnaast hadden we gerekend op nareizigers. Die zijn echter veelal nog niet gekomen, ook vanwege de tijdelijke stop op nareizigers die in 2022 van toepassing was door regels van de Rijksoverheid. Hierdoor hebben we voornamelijk alleenstaanden gehuisvest, die elk een eigen woonruimte toegewezen moeten krijgen. Om de taakstelling te behalen hebben we daarom nog meer woningen nodig. Omdat we de taakstelling niet hebben gehaald, hebben we in het kader van interbestuurlijk toezicht een negatief oordeel ontvangen van de Provincie Noord-Brabant. Daarbij is in 2023 gewerkt aan een plan van aanpak om de achterstand in de taakstelling in te lopen en voldoende woningen voor statushouders in de komende jaren te voorzien. Door de druk op de woningmarkt en de behoefte aan sociale huurwoningen, blijft het echter de komende periode een grote uitdaging om te blijven voorzien in de huisvestingsbehoefte voor alle doelgroepen. Om op korte termijn de druk op de sociale woningmarkt te verlichten, heeft de gemeente in samenwerking met WSZ verplaatsbare woningen gerealiseerd. Voor de volledigheid een overzicht van onze taakstelling in de afgelopen jaren: 2017: 26, 2018: 27, 2019: 14, 2020: 13, 2021: 30, 2022: 26, 2023: 44.

Opvang vluchtelingen uit Oekraïne

De gemeente is begin 2022 geconfronteerd met een vluchtelingenstroom uit Oekraïne. De gemeente heeft circa 200 plaatsen voor vluchtelingen in gemeentelijke opvanglocaties. Daarnaast zijn nog circa twintig personen opgevangen bij particulieren. Er moet rekening mee worden gehouden dat de opvang nog langere tijd nodig zal zijn. Voor hoelang is niet concreet aan te geven, omdat dit samenhangt met de veiligheidssituatie in Oekraïne en de mogelijkheid tot terugkeer. Tot in ieder geval maart 2026 kunnen we voldoen aan de taakstelling voor Eersel. In 2023 is een nieuwe opvanglocatie geopend en in Vessem een andere heropend. Daarnaast zijn enkele kleinere locaties (woningen) in gebruik genomen voor de opvang van Oekraïners.

Een hoogwaardig woon- en verblijfsklimaat in een aantrekkelijke groene gemeente

Brabantse Agenda Wonen

De provincie verlangt dat wij, samen met de Kempengemeenten, een regionaal perspectief opstellen. Leidend hiervoor zijn de actielijnen en richtinggevende principes in de Brabantse Agenda Wonen:

- Accent op duurzame verstedelijking
- Meer nadruk op bestaande woningvoorraad
- Inzetten op een vraaggericht, flexibel planaanbod met ruimte voor nieuwe woonvormen
- Versterken van de regionale samenwerking en vernieuwen van regionale woningbouwafspraken

Regionale woonvisie en vertaling naar lokaal uitvoeringsprogramma

Op 12 maart 2019 is de Kempische visie op Wonen 2019-2023 vastgesteld. Deze stond in het teken van het uitwerken van de speerpunten:

- 1) Versnellen van de bouwproductie op een zorgvuldige manier
- 2) Behoud van betaalbaar wonen
- 3) Zorg voor elkaar faciliteren
- 4) Klaar voor de toekomst
- 5) Wonen én werken

In 2023 is de woonvisie geëvalueerd. Hieruit bleek dat de richting van de Kempische visie op wonen nog altijd passend is. Wel zijn er enkele verbeterpunten. Sinds de vaststelling van de huidige visie is veel veranderd op de woningmarkt. Waar de (volkshuisvestelijke) doelen uit de Kempische visie nog passend zijn, is wel het ambitieniveau veranderd. Daarnaast is in de Metropoolregio Eindhoven, daarmee ook in Eersel, de druk op de woningmarkt enorm toegenomen. De gevolgen van de schaa sprong in de regio zijn nog geen onderdeel van de huidige woonvisie. In 2024 wordt een nieuwe woonvisie ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.

Omgevingswet

De Omgevingswet is in werking getreden op 1 januari 2024. In 2023 hebben we verder gewerkt om gereed te zijn om te werken met Omgevingswet. Met ervaringen die we op doen passen we als het nodig is processen aan. In 2023 zijn ook de benodigde raadsbesluiten genomen om te kunnen werken met de Omgevingswet.

Adviescommissie Omgevingskwaliteit

Per 1 januari 2024 is de gemeentelijke adviescommissie omgevingskwaliteit ingesteld. De commissie heeft tot taak de raad en burgemeester en wethouders te adviseren bij de uitoefening van hun taken en bevoegdheden met het oog op het bereiken en in stand houden van een goede omgevingskwaliteit. Denk hierbij aan de

commissie voor de advisering over welstand en monumentenzorg. Voor instelling van de adviescommissie is op 28 november 2023 de Verordening gemeentelijke adviescommissie omgevingskwaliteit vastgesteld.

Omgevingsvisie 3.0

In 2022 is in het kader van het werken met de Omgevingswet gestart met de Omgevingsvisie 3.0 hierbij komen thema's aan bod, die nog niet in de Omgevingsvisie 2.0 opgenomen waren en wordt een participatietraject opgestart. In 2023 is gestart om te komen tot een plan van aanpak voor de Omgevingsvisie 3.0. In 2024 wordt verder gewerkt aan de visie.

Groen

Onderhoud groen binnen de kom

KempenPlus voert het cultuurtechnische groenonderhoud uit binnen de vier Kempengemeenten. De afgelopen jaren is het personeelsbestand van KempenPlus sterk afgenomen. Dit gaf voor hen flink wat uitdagingen in hun bedrijfsvoering. De gemeente Eersel heeft daarom ingestemd met hun verzoek om het aan hen uitbestede werk te verminderen. De dorpen Vessem en Wintelre worden nu onderhouden door een aannemer en ook het grasmaaien is uit het onderhoudsbestek gehaald. Wanneer de doelgroep van KempenPlus weer groeit kunnen we deze bestekken eventueel weer uit de markt halen. Eind 2023 zijn er nieuwe ontwikkelingen ontstaan over de bekostigingssystematiek vanuit KempenPlus naar de Kempengemeenten, hierover is ook gerapporteerd in de tweede bestuur rapportage 2023. In 2024 zal deze bekostigingssystematiek nader worden uitgewerkt.

Vervanging groen

Jaarlijks worden een aantal groenvervangingsprojecten opgestart, zo ook in 2023. Het gaat hierbij om openbaar groen waarvan de onderhoudskosten te hoog zijn, dat niet meer aantrekkelijk is en wat overlast veroorzaakt door bijvoorbeeld boomwortels. Bij het bepalen van de nieuwe inrichting kijken we naar praktische toepasbaarheid, aanleg- en onderhoudskosten, waarde voor beleving, natuur en biodiversiteit, en wensen van bewoners. Ook houden we rekening met een veranderend klimaat.

Verhogen onderhoudsniveau bosplantsoenen in kern Eersel.

Met een structurele verhoging van het onderhoudsbudget van € 40.000,- in de exploitatiebegroting zijn we in 2023 begonnen met het verhogen van het onderhoudsniveau. Dit gaat stap voor stap, voorbereiden, van plantsoen naar plantsoen, eerst dunnen daarna intensiever beheren. Door de circa 7,5 hectare bosplantsoen binnen de kern Eersel op onderhoudsniveau A te gaan onderhouden, verminderen we de ervaren (over)last in aangrenzende particuliere tuinen

Boombeleid

In 2023 hebben we een nieuw bomenbeleidsplan laten opstellen. Deze is vervolgens vastgesteld door de gemeenteraad. Daarna laten we een nieuw bomenbeheerplan opstellen. De oude plannen stammen uit 2013 en sluiten niet meer aan op de huidige wensen en werkwijzen. Met deze nieuwe plannen kunnen we de bestaande bomen in de gemeente goed behouden en beheren. In 2024 wordt het nieuwe bomenbeheerplan opgesteld.

Behoud en versterking natuur, landschap en biodiversiteit

Landschap

De gemeente beheert zelf bijna 50 hectare aan landschapselementen. In 2021 zijn we gestart met een herstelplan voor deze elementen, en deze lijn zetten we in 2024 voort. Daarnaast nemen we deel aan de Stimuleringsregeling Landschap. Met deze regeling worden grondeigenaren gestimuleerd om wandelpaden aan te leggen, op hun percelen maatregelen te treffen voor natuur- en landschapsbehoud en om maatregelen te treffen voor klimaatadaptatie. Jaarlijks investeert de gemeente € 25.000,- in deze regeling, en dit bedrag wordt door de provincie verdubbeld. Uitvoering van deze regeling gaat via het provinciale subsidie loket.

Ecologische verbinding Rouwven-Oostelbeersedijk

Het landschap rondom Wintelre bestaat uit allerlei restanten van struweelhagen en houtsingels. Dit landschap is niet alleen aantrekkelijk en biedt niet alleen een blik op de boerengeschiedenis van onze streken. Het vormt ook de basis voor een ecologische verbinding tussen de bos- en natuurgebieden tussen Wintelre en Vessem, de Oirschotse Heide en het groen rond het vliegveld. In 2023 hebben we de laatste herstelwerkzaamheden aan deze kampenstructuren laten uitvoeren. Het project kan daarmee als voltooid worden beschouwd.

Bos- en natuurgebieden

Onze gemeente bestaat voor ongeveer 25% uit bos- en natuurgebieden. Een groot deel daarvan beheren we zelf. Deze gebieden bieden rust en ruimte om te fietsen en te wandelen. Ook bieden deze gebieden een huis

aan vele verschillende dier- en plantensoorten. Tegelijkertijd zijn onze bossen een groeiplaats voor meeste duurzame bouw materiaal: hout. Zo combineren we een mooie leefomgeving met een duurzame toekomst. Deze gebieden beheren we kostenneutraal.

Plan Bos & Boom

In 2021 heeft de gemeenteraad het Plan Bos & Boom vastgesteld. In 2030 willen we 400.000 extra bomen in de gemeente hebben. Dat doen we door nieuw bos en ecologische verbindingzones aan te leggen, houtsingels te planten en lanen en parken aan te vullen met bomen, maar ook door particuliere grondeigenaren te stimuleren om meer bomen te planten. Dit versterkt het groene karakter van onze gemeente, zorgt voor meer kansen voor natuur en helpt ons om CO₂ vast te leggen. In 2023 hebben we 16.841 nieuwe bomen geplant. Totaal zitten we nu ongeveer op 120.000 nieuwe bomen. We zijn dus al over een kwart van de doelstelling.

Procedures ruimtelijke plannen

In 2023 zijn meerdere particuliere initiatieven begeleidt. Eind 2023 zijn veel van deze plannen in procedure gebracht. Dit hield verband met de in werking treding van de Omgevingswet. Als deze plannen niet voor 1 januari ter inzage werden gelegd moesten deze plannen op basis van de nieuwe wet in procedure worden gebracht. Om te voorkomen dat een aantal zaken opnieuw gedaan moesten worden is veel inzet gepleegd om te zorgen dat de plannen in procedure konden.

Eersel-West

De raad heeft in april 2021 ingestemd met het stedenbouwkundig plan Eersel West. Vervolgens is een start gemaakt met het voorbereiden van de planologische procedure en lopen er gesprekken met de eigenaren in het gebied. Vooruitlopend op de integrale planwijziging is een wijzigingsprocedure gevoerd om de bouw van het zwembad mogelijk te maken en wordt er in 2024 een krediet gevraagd voor de aanleg van het openbaar gebied. In het plangebied komen maatschappelijke en dienstverlenende functies. In 2023 is gewerkt aan de planologische procedure voor het zwembad om dit als ontwerpplan ter inzage te leggen. Het wijzigingsplan wordt in het tweede kwartaal vastgesteld.

Gebieds Gerichte Aanpak (GGA) Kempenland-West

Medio 2022 heeft het Rijk aan de Provincies opdracht gegeven om voor 1 juli 2023 per Natura 2000 gebied plannen in te dienen om de achteruitgang van de natuur te stoppen en te komen tot herstel van deze natuur. Eersel is met Bergeijk, Bladel, Reusel, Oirschot, Hilvarenbeek ingedeeld bij Kempenland West. Provincie, Waterschap, ZLTO en terreinbeherende organisaties zijn ook aangesloten. Waterkwaliteit is naast natuur een ander leidend principe. De Europese Kader Richtlijn Water (KRW) regelt dit.

In Eersel hebben we drie gebiedsontwikkelingen; De Levende Beerze, de Levende Run, Groot en Kleinmeer. In 2024 is ook het N2000 gebied Landschotseheide gedefinieerd als separaat gebiedsproces. De heide zelf ligt in Oirschot, het invloedgebied ligt grotendeels in Eersel. Provincie Noord-Brabant is als verantwoordelijke voor natuur de trekker van deze gebiedsontwikkeling.

Gebiedsontwikkeling Levende Beerze

Dit gebiedsproces loopt sinds 2010 en geografisch ligt dit binnen de grondgebieden van Bladel, Eersel en Oirschot. Via de uitvoeringscommissie hebben we hierin nauw samengewerkt met Provincie, Waterschap en Brabants Landschap. De uitvoeringscommissie "de Levende Beerze" is per 31-12-2023 opgeheven. Het ambtelijke projectteam "de levende Beerze" (nu: Gebiedsteam) rondt het proces in 2024 af. Daarna worden de ambities voor het gebied opnieuw gedefinieerd via de stuurgroep GGA-Kempenland West.

Binnen de gebiedsontwikkeling Levende Beerze zijn de volgende projecten afgerond, c.q. in afronding:

- **Natuurontwikkeling (248 hectare)**
Voor het herstellen van een robuust beekdal van de Kleine Beerze is in januari 2019 samen met de partners bij de provincie Noord-Brabant een NNB-aanvraag ingediend voor het toevoegen van 248 hectare nieuwe natuur (waarvan 110 hectare Ondernemende Natuur Netwerk Brabant). Tot 2024 is ongeveer 170 hectare gronden aangekocht in het gebied van de Kleine Beerze (Vessem-Middelbeers). Inmiddels zijn provinciale middelen op en is de actieve grondverwerving hiervoor gestopt. De lange termijn ambitie blijft wel aanwezig. Waar zich kansen voordoen zullen deze in het kader van de GGA worden aangegrepen.
- **Dorp aan de Beek**
De inrichting van de 7 hectare landschapselement tussen de beek en de rand van het dorp Vessem is voltooid. De gemeente heeft het gebied inmiddels in beheer en tot 2027 begeleiden wij de natuur-

ontwikkeling. Daarna willen wij met “Stichting Dorp aan de Beek” onderzoeken of en welke beheertaken zij van de gemeente kunnen overnemen en onder welke condities.

- **Meerwaardetraject Donk**

Hier proberen we meerwaarde voor zowel het gebied alsook voor de individuele bewoner te behalen. Beperkte, landschappelijk goed ingepaste woningbouw rondom buurtschap de Donk gecompenseerd door toevoeging van particuliere gronden aan het NNB (Natuur Netwerk Brabant). Hierdoor ontstaat een Ecologische verbinding tussen het beekdal van de Kleine Beerze en de Landschotseheide. Eind 2023 bestond er overeenstemming voor drie van de zes initiatieven via (concept) anterieure overeenkomsten. Bij twee ander meerwaardeontwikkelingen gaat het over invulling van Provinciaal eigendom. We hebben goede hoop om in de eerste helft van 2024 definitieve afspraken te kunnen maken over alle zes initiatieven.

De uitvoering van de beekherstelmaatregelen verloopt met hindernissen. Inmiddels hebben we anderhalf jaar vertraging door broedseizoen, aangetroffen bijzonder diersoorten en eind 2023 een volledig met water verzadigde bodem, waardoor we niet met zwaar materieel het gebied in konden. Wij hebben de resterende uitvoeringsmaatregelen uit het gezamenlijke bestek met Waterschap en Brabants Landschap gehaald. Deze voeren we nu onder eigen regie uit. Eind 2024 zal het uitvoeringsprogramma beekherstel helemaal zijn voltooid.

Gebiedsontwikkeling Levende Run

In navolging van de gebiedsontwikkeling Levende Beerze is in 2021 gestart met een vergelijkbaar gebiedsproces rondom de Run, de Levende Run. In 2023 is het proces samen met Bergeijk, Waterschap en lokale agrarische ondernemers verder opgepakt. Bergeijk en Eersel zijn gezamenlijk de projectrekkers

Ecologische verbindingszone de Run

Binnen het gebied van de Levende Run is het Waterschap bezig met natuurontwikkeling en waterberging rondom het beekdal van de de Run in het traject Grootgoor (Veldhoven)-Schadewijk. De gemeente Eersel levert een bescheiden financiële bijdrage voor elzensingels, een fietspad, wandelbruggetjes, bewegwijzering en uitzichtpunt. In 2021 hebben wij cofinancieringsverklaringen afgegeven bij Provincie Noord Brabant.

Eind 2023 hebben wij hiervoor het bestemmingsplan “landgoed de Vloete” voor zienswijzen gepubliceerd. Uitvoering van het beekherstel en realisatie van een recreatieve zone langs de Run start in de 2e helft van 2025. Dit alles is met name afhankelijk van de beroepsprocedures bij de Raad van State die we verwachten naar aanleiding van de vaststelling van het “projectplan Waterwet de Run” door Waterschap de Dommel. Deze procedure loopt parallel aan onze BP-procedure

IBP-VP Proeftuinen in de Kempen

In 2021 heeft de provincie Noord-Brabant, ± 1,8 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de ‘Proeftuinen in de Kempen’. Het IBP-VP is een Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland wat door het Rijk is uitgezet om de problemen (o.a. Landbouw en Klimaatadaptatie) op de Zuidoostelijke zandgronden te kunnen aanpakken. Deze aanvraag is namens een aantal gebiedspartners door de gemeente Eersel aangevraagd. Eersel is penvoerder van deze aanvraag. De per 1 januari 2024 opgeheven uitvoeringscommissie was bestuurlijk verantwoordelijk. Deze verantwoordelijkheid is per 1 januari 2024 overgedragen aan de stuurgroep GGA Kempenland West.

Deze aanvraag heeft betrekking op twee deelgebieden

- Proeftuin Levende Beerze (elf deelprojecten)
- Proeftuin slimme landschappen in de Kempen (drie deelprojecten, o.a. gebiedsontwikkeling de Run)

De veertien deelprojecten/processen moeten 2024 afgerond zijn. In sommige projecten zit energie en voortgang. Andere deelprojecten komen (te) moeizaam op gang, hoofdzakelijk vanwege capaciteitsgebrek in de regio.

Handhaving

Op basis van de prioriteiten uit het Uitvoeringsbeleid Kwaliteit Vergunningen Toezicht en Handhaving (herziening 2022) is ook voor 2023 een uitvoeringsprogramma vastgesteld. Dit beleid heeft betrekking op de programma's 3, 4, 5 en 6 (ruimtelijke ordening, milieu, veiligheid en verkeer).

Inwoners en bedrijven ervaren overlast door uiteenlopende zaken. Voorbeelden zijn afval in de openbare ruimte, overlast van dieren (loslopende honden en hondenpoep), langdurig of fout parkeren van voertuigen, vernielingen en foutief plaatsen van reclameborden. De BOA's worden ingezet voor handhaving van de hiervoor gemelde klachten en meldingen, ook in de avonden en de weekenden. Daarnaast worden door of

namens de gemeente controles uitgevoerd en wordt toezicht gehouden bij bedrijven en in uitvoering zijnde (bouw)projecten.

In 2023 is deelgenomen aan regionale projecten, zoals 'Samen sterk in Brabant' en het Kempisch Interventie Team (KIT). In deze projecten worden gebied overschrijdende zaken aangepakt, in samenwerking met andere instanties, zoals wildcrossen en dumpingen van drugsafval, huisvesting van arbeidsmigranten, en dergelijke. Jaarlijks rapporteert het college aan de raad over de realisatie van de VTH-taken.

Anticiperende grondaankopen

In hoofdstuk 5 van de nota grondbeleid is aangegeven dat ons college anticiperende verwervingen moet kunnen doen als daartoe vanuit ruimtelijke perspectief aanleiding voor is. Daarom wordt in het kader van de rechtmatigheid, voorgesteld om hiervoor een krediet beschikbaar te stellen van € 2.000.000,-. Deze verwervingen worden op de balans geactiveerd op het moment dat de grond in exploitatie genomen wordt. Er is zodoende geen afzonderlijke dekking nodig. Het (restant-)krediet zal bij de jaarrekening niet worden overgeboekt.

Vorbereidingskrediet nieuwe grondexploitaties

In de nota grondbeleid kiest de gemeente Eersel voor een proactieve regierol bij locatieontwikkeling. Ten behoeve van voorbereiding, denk hierbij aan onderzoekskosten, advieskosten en ambtelijke inzet, is vooruitlopend op vaststelling van een bestemmingsplan en grondexploitatie een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld van € 50.000,-. Deze kosten geactiveerd worden op de balans totdat er een exploitatiebegroting geopend wordt. Deze kosten kunnen dan ingebracht worden in de betreffende grondexploitatie en zullen in beginsel gedekt worden door toekomstige opbrengsten.

Visie akkers van Eersel

Om de visie daadwerkelijk tot uitvoer te krijgen is een projectleider nodig. De projectleider moet de gesprekken met de grondeigenaren gaan voeren om te zorgen dat mensen mee willen doen om het gebied tot een betere kwaliteit te komen. Ook moet de projectleider mogelijk partners bij elkaar brengen. Het doel is om de visie Akkers van Eersel die in 2021 is vastgesteld te realiseren.

Wat heeft het gekost?

Het programma bestaat uit de volgende productgroepen:

- Bouwen en wonen;
- Woonomgeving en leefmilieu;
- Planologie en stedenbouw.

De toelichtingen in onderstaande deze tabel gaan alleen over de kosten die direct worden toegerekend aan de product-groep(en) in dit programma. Voor een toelichting tot de apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves in verband met kapitaallasten (afschrijvingen ineens ten laste van de reserves) wordt verwezen naar programma 11.

Programma: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting				
Productgroep	Begroting 2023		Werkelijk 2023	Verschil 2023
	Primitief	Na wijziging		
LASTEN				
Bouwen en wonen	187.238	3.921.301	3.789.302	131.999
Woonomgeving en leefmilieu	1.480.124	1.962.824	1.589.157	373.667
Planologie	3.792.368	5.941.368	6.630.481	-689.113
Totaal lasten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	5.459.730	11.825.493	12.008.940	-183.447
BATEN				
Bouwen en wonen	751.121	5.652.634	6.359.342	706.708
Woonomgeving en leefmilieu	484.263	524.263	383.051	-141.212
Planologie	3.895.367	6.505.881	9.485.947	2.980.066
Totaal baten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	5.130.751	12.682.778	16.228.339	3.545.561

Programma: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting				
Productgroep	Begroting 2023		Werkelijk 2023	Verschil 2023
	Primitief	Na wijziging		
LASTEN				
Totaal lasten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	5.459.730	11.825.493	12.008.940	-183.447
Kapitaallasten	146.414	1.096.657	467.670	628.987
Apparaatskosten	2.061.377	2.067.909	2.432.773	-364.864
Totaal lasten	7.667.521	14.990.059	14.909.383	80.676
BATEN				
Totaal baten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	5.130.751	12.682.778	16.228.339	3.545.561
Beschikking over reserves i.v.m. kap.lasten	0	478.750	259.326	-219.424
Totaal baten	5.130.751	13.161.528	16.487.665	3.326.137
Saldo programma	2.536.770	1.828.531	-1.578.282	3.406.813

Productgroep Bouwen en wonen

Handhaving extra toezicht (voordeel van € 23.000,-)

In mei 2023 zijn we gestart met de pilot groene handhaving. Tot oktober 2023 was er nog geen projectleider en projectteam. Hierdoor zijn er, met name voor het procesmatige deel van de pilot, minder kosten gemaakt op de inhuur van personeel. Dit heeft een eenmalig voordeel opgeleverd van € 23.000,-.

Omgevingsvergunningen (nadeel van € 69.000,-)

Ten aanzien van de geplande werkzaamheden uit het Uitvoeringsprogramma VTH 2023 hebben we gemiddeld gezien minder aanvragen ontvangen dan verwacht. We zien een lager aantal aanvragen omgevingsvergunningen ten opzichte van de afgelopen jaren. Dit heeft te maken met de stijgende rente voor hypotheeklen, stijgende prijzen voor bouwmaterialen en krapte op de arbeidsmarkt ten aanzien van de uitvoering van deze werkzaamheden inclusief de hierbij horende stijgende prijzen. Hierdoor worden nieuwbouwwoningen minder snel verkocht en worden projecten en verbouwingen vaker uitgesteld.

Bezwaar en beroep VTH (voordeel van € 20.000,-)

Op deze post zijn baten binnengekomen, die niet van tevoren worden begroot. Het gaat hierbij om lasten onder bestuursdwang.

Opvang vluchtelingen Oekraïne (voordeel € 885.392,-)

We vangen in onze gemeente ongeveer 200 Oekraïners op in gemeentelijke opvang en ongeveer 20 in particuliere opvang. Voor de huur, inrichting en het gebruik van de gemeentelijke opvanglocaties, verstrekkingen van leefgeld, ondersteuning van de opvang in huisvesting, zorg en onderwijs, hebben we €2.509.174,- uitgegeven, exclusief € 39.019,- aan gemeentelijke personeelskosten. Hiervan is € 186.993,- voor de verstrekkingen van leefgeld. Dit heeft een relatie met programma 1. Hier tegenover staan Rijksbijdragen die bestaan uit de vergoeding van transitiekosten (geschikt maken van opvanglocaties) en vergoeding van de andere kosten zoals hiervoor genoemd. De Rijksbijdrage is in 2023 € 4.356.106,-. Hierdoor bedraagt het positief resultaat € 1.785.392,-. Met de tweede bestuursrapportage is hiervan al € 900.000,- aan resultaat geraamd. Hierbij komt nu een resultaat van € 885.392,-. Met ingang van 2024 worden de Rijksbijdragen met ongeveer 25% verlaagd, waardoor het resultaat in 2024 lager zal uitvallen.

Productgroep Woonomgeving en leefmilieu

Bomen binnen de kom (nadeel van € 18.000,-)

Omdat het voorjaar extreem droog was hebben de jonge bomen extra water nodig gehad. Tevens zijn er ook kosten gemaakt voor het opstellen voor een snoei-bestek voor de komende 6 jaar, en hebben we extra kosten gehad van diverse aannemers voor het veilig stellen en opruimen van diverse bomen n.a.v. de storm op 2 november 2023. Deze werkzaamheden zorgen voor een overschrijding van ongeveer € 18.000,-.

Groenbeheer binnen de kom (voordeel van € 173.000,-)

Door de natte weersomstandigheden in het najaar van 2023 hebben de geplande omvorming en renovatiewerkzaamheden van onze versleten en arbeidsintensieve plantsoenen niet kunnen plaatsvinden. Omdat het ook nu (begin 2024) ook nog extreem nat is worden deze werkzaamheden verschoven naar het najaar 2024. De kosten voor de renovaties/omvormingen waren geraamd op +/- € 125.000,-.

Ook is in 2023 minder onderhoud door onze reguliere groenaannemers verricht omdat de helft van de beplanting in Steensel en een gedeelte in Wintelre door riool en bestratingswerkzaamheden niet bereikbaar was

en/of gerooid is. Deze beplanting is vervangen en hierop is door de civiel aannemer een jaar nazorg verleend dit heeft een besparing van € +/- 50.000,- opgeleverd.

Onderhoud speelvoorziening (voordeel van € 32.000,-)

In het najaar van 2023 is een tevredenheidsonderzoek uitgevoerd ten aanzien van de bestaande speellocaties. Hiervoor is nog geen aanspraak gemaakt op het budget onderhoud speelvoorziening.

Beheer landschapselementen (voordeel van € 23.000,-)

In 2023 zijn (bijna) alle werkzaamheden van gebiedsontwikkeling Kleine Beerze afgerond. In het project gebied is er veel nieuwe natuur aangelegd. Momenteel wordt er een beheerplan opgesteld, hoe de verschillende grondeigenaren (gemeente, Brabants landschap, provincie en waterschap), deze nieuwe natuur moeten gaan beheren. Pas nadat dit beheerplan is vastgesteld door de verschillende partijen gaan wij het Eerselse deel van de natuur op een hoger niveau onderhouden. Omdat er in de begroting van 2023 wel rekening heeft gehouden met het beheer van deze natuur is er in 2023 minder uitgegeven op het beheer van de gemeentelijke landschapselementen. Dit heeft een voordeel van € 23.000,- opgeleverd.

Productgroep Planologie en stedenbouw

Transitie landelijk gebied (voordeel van € 71.000,-)

Eind april 2022 is de samenwerking met de Brabantse Kempen beëindigd. De gemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden zijn in gesprek om de samenwerking op een andere wijze voort te zetten. De behoefte aan (en noodzaak voor) samenwerking is er nog steeds, gezien de grote uitdagingen en kansen die er liggen op het gebied van economie en transitie landelijk gebied. Omdat de samenwerking is beëindigd en er een gebrek aan capaciteit is geweest zijn er in 2023 geen uitgaven geweest.

In 2023 is de beëindiging ook financieel afgerond en zijn er baten op deze post binnengekomen.

Bestemmingsplannen algemeen (voordeel van € 33.000,-)

In 2023 is veel werk gestoken in de implementatie van de Omgevingswet en het afronden van lopende procedures, waardoor niet veel nieuwe zaken zijn opgestart. Hierdoor is op deze post minder uitgegeven dan begroot.

Bouwgrondexploitaties (voordeel van € 3.615.000,-)

Conform het BBV is voor een aantal bouwgrondexploitaties winst of verlies genomen voor een totaal van €1.115.000,-.

Verder wordt bij de jaarrekening de voorziening toekomstige negatieve saldi bouwgrondexploitatie geactualiseerd op basis van de meest recente inzichten. De voorziening is verlaagd met € 90.000,-. Deze is vervolgens toegevoegd aan het saldo van de bouwgrondexploitaties. Per saldo heeft de vrijval van de verliesvoorziening dus geen invloed op het resultaat van dit programma.

Het voordeel komt tot uiting in programma 10 algemene baten en lasten. Voor meer toelichting zie de paragraaf 7 grondbeleid en het programma 10.

Eind 2023 heeft het bestuur van het Kempisch Bedrijven Park (KBP) in het kader van het liquidatieplan besloten om voor 2023 nog over te gaan tot een winstuitkering van € 2.500.000,- per deelnemende gemeente. Dit leidt tot een voordeel in de jaarrekening.

Anterieuere overeenkomsten (voordeel van € 49.000,-)

In 2023 zijn er 26 nieuwe ontwikkelingen gestart en zijn er 9 ontwikkelingen (financieel) beëindigd. In financieel opzicht betekent dit een positief saldo ten opzichte van de begroting exclusief overheadkosten van €102.000,-. Na toerekening overhead in programma 11, zijnde € 53.000,-, resteert er per saldo een positief resultaat van € 49.000,-.

In 2023 zijn er enkele grotere ontwikkelingen afgerond, namelijk Hoogstraat, Kerkebogten, Eikenburg. Mede hierdoor valt er in totaal een krediet vrij van € 164.000,-. Daarentegen zijn er ook een aantal ontwikkelingen waarin een verliesneming zijn gedaan (totaal € 37.000,-), omdat de gemaakte kosten niet (geheel) meer verhaald kunnen worden op korte termijn. Daarnaast zitten er in de bestemmingsplannen Koemeersdijk en Duizel-Noord nog enkele particuliere bouwmogelijkheden waarvoor in de toekomst nog exploitatiebijdrages verwacht worden. Vanuit het voorzichtigheidsprincipe, omdat onbekend is wanneer deze bijdrages komen, zijn de inkomsten nu afgeboekt (totaal €79.000,-). Indien deze bijdrages in de toekomst ontvangen worden, leiden deze tot een positief resultaat in de jaarrekening.

Resumerend: er is een voordeel van € 49.000,-, waarvoor in het raadsvoorstel, zoals ook in eerder jaren, voorgesteld wordt dit bedrag toe te voegen aan de post cyclisch bouwen. Met die middelen kunnen dan weer nieuwe initiatieven ondersteunt worden.

Bestemmingsplannen (via reserves) (nadeel van € 109.000,-)

Conform de grondnota wordt er door een aantal anterieure overeenkomsten € 109.000,- bijgedragen aan de reserve bovenwijkse voorzieningen en de reserve vereveningsfonds sociale woningbouw. Dit leidt tot een nadeel van € 109.000,-.

Kapitaallasten investeringen

De kapitaallasten (rente en afschrijving) van investeringen komen zowel tot uiting op dit programma als in programma 11 overhead. Voor een goed inzicht tussen de begrote en werkelijke kapitaallasten worden deze in totaliteit toegelicht in programma 11.

In het jaar waarin een krediet beschikbaar wordt gesteld, worden ook de reservemutaties ter dekking van kapitaallasten begroot. De reservemutaties worden verwerkt op basis van de werkelijke inkomsten en uitgaven op de kredieten. Hierdoor ontstaan in dat jaar voor- en nadelen ten opzichte van de begroting. Deze voor- en nadelen zijn in dat jaar budgetneutraal en hebben daarom geen effect op het jaarrekening resultaat.

Investerings

#	Jaar	Omschrijving	Beschik- baar	Uitgaven t/m 2023	Restant	Over te hevelen
1	2016/2022	Huisvesting opvang statushouders en ont- heemden	1.386.428	186.428	1.200.000	1.200.000
2	2022	Huisvesting opvang statushouders en ont- heemden (grond)	300.000	0	300.000	300.000
3	2022	Actualisatie Kempische visie op wonen	12.000	5.236	6.764	6.764
4	2022/2023	Visie akkers van Eersel	100.000	0	100.000	100.000
5	2020	Evenementenkasten	105.000	51.488	53.512	53.512
6	2019/2020/ 2021	Vervanging groen (MIP 2019+2020+2021)	306.000	311.998	-5.998	0
7	2020	Aanv. uitv. integraal beleidsplan Groen Loont	118.000	69.060	48.940	48.940
8	2005/2021	Ecologische verbindingszone Kleine Beerze (tweede fase)	166.000	195.171	-29.171	0
9	'06+'10+'12 +'16+ '20	Ecologische verbindingszone Kleine Run	367.479	105.312	262.167	262.167
10	2021	Gebiedsontwikkeling Levende Run	220.000	53.862	166.138	166.138
11	10/11/12/1 3/14/14/15/ 18/19/21/2 1/21	Gebiedsontwikkeling Kleine Beerze (MIP'10+'11+'12+'13+'14+'15+'18+'19+'21)	2.689.784	2.801.524	-111.740	0
12	2021	Incidentele maatregelen recreatie	50.000	19.765	30.235	30.235
13	2021	Herstelmaatregelen gemeentelijke land- schapselementen	100.000	31.963	68.037	68.037
14	2021	IBP proeftuinen in de Kempen	1.698.729	444.514	1.254.215	1.254.215
15	'21/'22/'22/' 23	Plan Bos en Boom (exclusief grond)	616.056	184.756	431.300	431.300
16	22/'22/'23/' 23	Plan Bos en Boom (grond)	1.012.062	382.563	629.499	629.499
17	2022	Opstellen nieuw bomenbeleid- en beheers- plan	25.000	0	25.000	25.000
18	2022/2023	Raster heidetracé Steensel	30.000	29.891	109	0
19	2023	Afvalbak elektrische auto hondenuitlaatroute	115.000	32.926	82.074	82.074
20	2022	Natuurherstelwerkzaamheden groot- en kleinmeer	87.640	64.455	19.185	0
21	2023	Vervanging bomen Markt/Hint	75.000	71.588	3.412	0

22	'12+'13+'15 '16+ '17+'18+'20 '21+ '22	Herziening ruimtelijke plannen	873.553	684.051	189.501	189.501
23	2019/2021	Visie transformatielocatie best steed geb (MIP2019)	50.000	32.726	17.275	17.275
24	'21/'22/'22/' 23/23	Omgevingsvisie 2.0+3.0 (MIP 21+22)	490.000	92.009	397.991	397.991
25	2023	Anticiperende verwervingen	2.000.000	0	2.000.000	0
26	2021	Grondaankoop Veldhoek (Eersel-Zuid)	987.228	987.668	-440	0
27	2023	Grondaankoop Vessem-Noord	3.622.196	3.665.039	-42.843	0
28	2023	Grondaankoop Nardushoek	0	154.111	-154.111	0
29	2023	Grondaankoop Eersel-West	0	27.010	-27.010	0
30	2023	Voorbereidingskrediet nieuwe grondexploitatie	50.000	0	50.000	0
31	2021	Voorbereidingskosten Eersel-West	46.466	155.606	-109.140	-73.740
32	2021/2023	Voorbereidingskosten Veldhoek (Eersel-Zuid)	216.241	287.980	-71.740	-71.740
33	2021/2023	Voorbereidingskosten Boterbochten III	106.413	108.747	-2.334	0
34	2021	Voorbereidingskosten Koppelen 9	6.681	6.681	0	0
35	2021/2023	Voorbereidingskosten Vessem-Noord	255.418	132.805	122.614	122.614
36	2021/2022	Voorbereidingskosten Nardushoek	201.117	107.663	93.454	93.454
37	2021/2022	Voorbereidingskosten Duizel-Noord III	0	11.532	-11.532	0
38	2021/2022	Voorbereidingskosten verlengd Aangelag	0	733	-733	0
		Totaal programma:	18.485.491	11.500.862	6.984.628	5.333.235

1 en 2. Huisvesting opvang statushouders en ontheemden

Dit krediet is in 2022 beschikbaar gesteld, maar tot op heden niet ingezet. Het restantkrediet dient overgeheveld te worden naar 2024, zodat de gemeente, in staat is om efficiënt in te spelen op mogelijke kansen.

3. Actualisatie Kempische visie op wonen

In 2023 is gestart met de actualisatie van de Kempische visie op wonen. In 2024 wordt de nieuwe visie ter besluitvorming aan de gemeenteraad aangeboden. Voor deze actualisatie wordt het restantkrediet overgeheveld naar 2024.

4. Visie Akkers van Eersel

Door capaciteitsgebrek is niet gewerkt aan de uitwerking van de visie Akkers van Eersel. De wens is nog steeds om in dit gebied de kwaliteit te verhogen. Daardoor dient het restantkrediet overgeheveld te worden naar 2024. In 2023 is wel gewerkt aan een plan van aanpak om te onderzoeken hoe we de visie tot uitvoering kunnen krijgen.

5. Evenementenkasten

Het merendeel van de evenementenkasten binnen de gemeente is inmiddels vervangen. In 2023/2024 is de geïntegreerde stroomvoorziening in de kiosk op de Markt vervangen. In 2024 ontvangen wij nog rekeningen van Enexis voor de aansluitkosten over de afgelopen jaren. Voor 2024/2025 staat de verplaatsing van de evenementenkast in Steensel op de planning en in 2024 het verzwaren van de evenementenaansluiting bij het gemeentehuis. Het restantkrediet dient te worden overgeboekt naar 2024.

6. Vervanging Groen

Deze investeringen uit het "beleidsplan Groen Loont" zijn voltooid en het krediet kan worden afgesloten.

7. Aanvullende uitvoering integraal beleidsplan Groen Loont

In 2020 is dit krediet beschikbaar gesteld om een nieuwe bos nota te laten opstellen, de Eerselse ecologische verbindingzones (evz) te beheren (voordat het beheer opgenomen was in de exploitatiebegroting werd dit projectmatig gedaan) en om de verschillende dorpsranden/lanen extra in te planten met bomen. Het opstellen van de bos nota en het beheer van de evz is voltooid. Omdat er gedurende 2022 geen beleidsmedewerker

Bos, Natuur en Groen in dienst was, is het inplanten van de dorpsranden/lanen nog niet uitgevoerd. In 2024 wordt dit laatste punt opgepakt. Het krediet dient overgeboekt te worden naar 2024.

8. Ecologische Verbindingszone kleine Beerze tweede fase

Dit project loopt al vanaf 2005. Met de inplant van de ecologische verbindingzone Ellenbroek in 2023 is dit onderdeel van de "gebiedsontwikkeling Kleine Beerze" afgerond. Het krediet kan worden afgesloten.

9. Ecologische verbindingzone kleine Run

Dit krediet behelst de ontwikkeling van de natuurlijke beekloop van de Run tussen Grootgoor (Veldhoven) en Schadewijk. Dit KRW project (Kader Richtlijn Water) wordt uitgevoerd door en onder verantwoording van Waterschap de Dommel. De gemeente Eersel levert hierbij 50% financiële bijdragen voor landschapselementen in het beekdal (Elzensingels en recreatieve voorzieningen). De andere 50% worden gedekt door subsidies uit de regeling "Gebiedsimpuls Grenscorridor N69". In programma 6 staan hiervoor ook nog 50% bijdragen opgenomen voor de aanleg van een uitzichtpunt en wandelbruggetjes. Het project kent ruim een jaar vertraging in de ruimtelijke procedures. De start van het beekherstel is nu voorzien in de tweede helft van 2025. Het moet uiterlijk in 2027 zijn voltooid. Het krediet dient te worden overgeheveld naar 2024.

10. Gebiedsontwikkeling Levende Run

Samen met gemeente Bergeijk trekken wij het project de gebiedsontwikkeling "de Levende Run". Provincie, Waterschap, TBO's en de in het gebied gevestigde boeren sluiten hierbij aan. Dit gebied is gelegen tussen de kernen van Eersel, Bergeijk en Weebosch. De inhuur- en advieskosten voor het brede proces worden gefinancierd vanuit de IBP-gelden (zie ook regel 17; IBP Proeftuinen van de Kempen). Het onderhavige krediet is benodigd voor het Eerselse aandeel in personele inhuur voor dit gebiedsproces of voor inhuur van personeel ter vervanging van de uren van onze eigen medewerkers. Het project kent een looptijd tot minimaal eind 2025, naar verwachting tot 2030. Het krediet dient te worden overgeheveld naar 2024.

11. Gebiedsontwikkeling Kleine Beerze

Het uitvoeringsprogramma beekherstel tot een meanderend beekdal is inmiddels 1,5 jaar vertraagd. Twee keer werd dit veroorzaakt door het broedseizoen plus het aantreffen van bijzondere diersoorten. Deze winter 2023/24 hebben we niks kunnen doen vanwege de vele regenval en de hoge waterstanden in het gebied. Voordat de grond is opgedroogd zitten we in het nieuwe broedseizoen 2024. We streven er nu naar om het werk in 2024 af te ronden. Momenteel staat het krediet op een negatief saldo van € 111.740,-. Omdat er geen dekking voor de extra uitgaven wordt het negatieve saldo ineens afgeschreven in de jaarrekening 2023.

In 2024 worden nog aanvullende lasten verwacht. De kosten voor de uitvoering zijn door de vertraging en besluiten uit het verleden verder opgelopen. Naast de kosten voor het uitlopen van het uitvoeringsbestek maken we ook extra inhuurkosten voor het meerwaardetraject Donk. In de eerste bestuursrapportage 2024 zullen wij de prognose van te verwachten (extra) inkomsten en uitgaven actualiseren. Het krediet dient te worden overgeheveld naar 2024.

12. Incidentele maatregelen recreatie

Negatieve recreatie (wildcrossen) blijft een groot probleem. Daarom hebben we in 2023 de openstellingsborden van de gemeentelijke bossen (Buikheide en Grootmeer) vervangen. Op locaties waar geen borden meer stonden zijn nieuwe borden geplaatst. Ook hebben we de borden voorzien van de juiste tekst. Op deze manier kan de groene BOA effectiever handhaven. Het restantkrediet dient overgeheveld te worden naar 2024 om de openstellingsborden rondom de Duizelse, Knegselse en Steenselse bossen te vervangen.

13. Herstelmaatregelen gemeentelijke landschapselementen

Veel gemeentelijke landschapselementen verkeren een slechte staat of zijn nog achterstallig in onderhoud. In 2023 hebben we weer diverse werkzaamheden laten uitvoeren om verschillende landschapselementen te herstellen. Ook in 2024 gaan we weer verder met het herstellen van diverse landschapselementen. Het krediet dient te worden overgeheveld naar 2024.

14. IBP Proeftuinen in de Kempen

Dit krediet behelst de procesgelden die door de Provincie ter beschikking zijn gesteld aan de uitvoeringscommissie "de levende Beerze". Deze uitvoeringscommissie is per 1 januari 2024 opgeheven en de verantwoordelijkheden zijn overgedragen aan de stuurgroep GGA-Kempenland-west. Eersel is ook hierin bestuurlijk vertegenwoordigd. Eersel levert de penvoerder en is namens de Stuurgroep verantwoordelijk voor de juiste besteding van deze gelden door de gebiedsteams "Levende Beerze" en "Levende Run". Wij mogen hiervoor 3% van de subsidie gebruiken. De subsidie is met één jaar verlengd tot en met 2024. Het krediet dient te worden overgeheveld naar 2024.

15 & 16. Plan Bos en Boom (exclusief grond) en Plan Bos en Boom (grond)

Deze budgetten worden gebruikt voor zowel de uitvoering van plan bos en boom (incl. inhuur externe project-leider) als het verkrijgen van gronden. In 2023 hebben we weer 16.841 nieuwe bomen geplant. Ook in 2024 gaan we verder met de uitvoering van plan bos en boom. De kredieten moeten dus overgezet worden naar 2024.

17. Opstellen nieuw bomenbeleids en beheersplan

In 2023 hebben we een nieuw bomenbeleidsplan laten opstellen, deze ook al is vastgesteld door de gemeenteraad. Daaropvolgend laten we in 2024 een nieuw bomenbeheersplan opstellen. Het krediet moet dus worden overgezet naar 2024.

18. Raster Heidetracé Steensel

De afrastering is geplaatst als sluitsteen van het project "heideontwikkeling hoogspanningstracé Steensel". Het crossen met motoren en SUV's op dit terrein, waar de komende 10 jaar heide tot ontwikkeling moet komen lijkt hiermee afgelopen. Het krediet kan worden afgesloten.

19. Afvalbak elektrische auto hondenuitlaatroute

Momenteel staan er ± 170 prullenbakken in de gemeente Eersel, welke ook worden gebruikt om plastic zakjes met hondenpoep in te deponeren. Vanuit bewoners krijgen wij met regelmaat de vraag om extra prullenbakken te plaatsen. Met name vanuit Eersel, waar er relatief minder staan.

Zonder extra ledigingscapaciteit kunnen wij niet aan deze verzoeken voldoen. Binnen onze budgetten voor garantiebanen hebben wij middelen beschikbaar voor een extra medewerker. Eind 2023 zijn er voor de bestaande prullenbakken dispensers (opslagboxen voor hondenpoepzakjes) aangeschaft. Deze worden begin 2024 gemonteerd. Tevens zijn we nog steeds op zoek naar een geschikte medewerker die uiteindelijk de nog aan te schaffen tweede elektrische voertuig kan bemannen. Zodat we de overige materialen en prullenbakken kunnen plaatsen. Het krediet dient overgeheveld te worden naar 2024.

20. Natuurherstelwerkzaamheden Groot en Kleinmeer

In 2023 is dit project voor natuurherstel afgerond. Voor het onderhoud aan dit N2000 gebied (gemeentelijk eigendom) ontvangen we onderhoudssubsidies. Met de uitgevoerde werkzaamheden is de natuurkwaliteit in het gebied verbeterd. Het project afgerond is en de doelen zijn behaald. Het krediet kan worden afgesloten.

21. Vervanging bomen

De bomen zijn aangeschaft en worden op een tijdelijke kwekerij binnen de gemeente Eersel verzorgd, waar ze wachten om definitief op de Markt/Hint geplant te worden. In de raadsvergadering van 2 juli gaan wij u vragen om hierover richting te geven. Het krediet van de aanschaf van deze bomen kan worden afgesloten. Onder programma 6 staat het uitvoeringskrediet "Looproute Markt-Hint" opgenomen.

22. Herziening ruimtelijke plannen

De budgetten worden gebruikt om de kosten voor de implementatie van de Omgevingswet te dekken. Het restantkrediet dient te worden overgeheveld naar 2024, omdat de kosten voor de implementatie van de Omgevingswet doorlopen. Ook in de eerste periode van de nieuwe wet zullen we nog een aantal zaken moeten uitzoeken en aanpassen, hiervoor is budget noodzakelijk.

23. Visie transformatielocatie bestaand stedelijk gebied

De ontwikkeling van een visie voor het gebied tussen de Markt, Postakkers, Areven en de Nieuwstraat wordt hieruit gefinancierd. Het restantkrediet dient te worden overgeheveld naar 2024. Ook kunnen hier nog aanvullende studies of uitwerkingen uit gefinancierd worden.

24. Omgevingsvisie 2.0 + 3.0

De Omgevingsvisie 2.0 is in 2021 afgerond. Deze visie 2.0 wordt gebruikt om deze met participatie, aanvullend onderzoek en het inbedden van meer beleidsvelden uit te bouwen tot een Omgevingsvisie 3.0, die voldoet aan de Omgevingswet. Het restantkrediet dient te worden overgeheveld naar 2024. De opstart van de Omgevingsvisie 3.0 is later, omdat eerst gewerkt is aan de Ruimtelijke visie woonuitbreidingen en een grote samenhang is met de Bestuursopdracht ontwikkelstrategie De Kempen.

25. Anticiperende verwervingen

In 2023 zijn er een drietal anticiperende grondaankopen gedaan, namelijk Vessem Noord (afzonderlijk raadsbesluit), Nardushoek en Eersel-West. De grondaankoop Vessem Noord is afzonderlijk in uw raad besproken, de grondaankoop Nardushoek en Eersel-West worden hieronder toegelicht:

- *Grondaankoop Nardushoek*

De gemeente is bezig met de ontwikkeling van het woningbouwplan 'Nardushoek' gelegen in Knegsel. De gemeenteraad heeft in 2022 de randvoorwaarden hiervoor vastgesteld. Eind 2023 zijn er gronden binnen het zoekgebied aangekocht, zijnde het perceel kadastraal gemeente Vessem, F4586, groot circa 5.811 m2 gelegen aan de noordzijde van de Zandoerlsegweg. Dit voor een bedrag van € 154.111,-, waarbij er tevens een nabetaling is afgesproken ingeval er een onherroepelijk bestemmingplan tot stand komt dat woningbouw mogelijk maakt.

- *Grondaankoop Eersel-West*

Ten behoeve het project Eersel-West is er een aankoop gedaan van 855 m2 (perceel Eersel, M, 2889). Deze grond is benodigd om de ontsluitingsweg die door het projectgebied loopt te kunnen realiseren. De grond is – conform taxatie – aangekocht voor een bedrag van € 27.010,-. Het krediet wordt afgesloten in 2023.

26 t/m 38. Voorbereidingskrediet nieuwe grondexploitaties

Voor een achttal potentiële toekomstige bouwgrondexploitaties worden de voorbereidingskosten geactiveerd met als doel deze later in te brengen in de door uw raad vast te stellen grondexploitatie.

- Voorbereidingskosten Eersel-West
- Voorbereidingskosten Veldhoek (Eersel-Zuid)
- Voorbereidingskosten Boterbochten III
- Voorbereidingskosten Koppelen 9
- Voorbereidingskosten Vessem-Noord
- Voorbereidingskosten Nardushoek
- Voorbereidingskosten Duizel-Noord III
- Voorbereidingskosten verlengd Aangelag

Voor enkele plannen heeft uw raad een afzonderlijk voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld, voor de overige plannen heeft uw raad in 2023 voor de voorbereidingskosten in totaal € 50.000,- beschikbaar gesteld. Bij Eersel-West en Veldhoek hebben we in 2023 meer voorbereidingen getroffen dan was geraamd, waardoor het budget is overschreden met respectievelijk afgerond € 74.000,- en € 72.000,-.

Deze hogere uitgaven worden eveneens volledig geactiveerd om later in te brengen in de toekomstige bouwgrondexploitatie dan wel kostenverhaal. Deze overschrijding worden mede in het kader van de rechtmatigheid alsnog aan uw raad voorgelegd met een voorstel voor aanvullend krediet in 2024 (Eersel-West 16-4-2024 en Veldhoek eerste bestuursrapportage 2024). Uiteindelijk zullen de reeds gemaakte kosten gedekt worden uit toekomstige grondopbrengsten.

4. Milieu

Door het uitvoeren van de activiteiten die vallen onder dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: **"Inwoners van de gemeente Eersel wonen in een schone, gezonde en duurzame leefomgeving."**

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?		
AFVAL-/ GRONDSTOFFEN		
Indicator	Realisatie	Norm
Aantal kg huishoudelijk restafval per inwoner per jaar (verplicht)	Restafval per inwoner inclusief milieustraat: 2023: 58 kg 2022: 58 kg 2021: 58 kg 2020: 71 kg 2019: 62 kg	Norm: 2022: 50 kg* (inclusief milieu-straat, meetbaar in 2022) Landelijke VANG-doelstelling: 100 kg per inwoner
		Norm gerealiseerd?
Wat hebben we daarvoor gedaan? Uit de kadernota Grondstoffen zijn de volgende projecten gestart/uitgevoerd: 1. Een grondstoffencentrum realiseren - optimalisering milieustraat (realisatie nieuw gevaarlijk afval depot, renovatie riolering/hemelwaterafvoer, routing) 2. Inzet Mobiel scheidingsstation - voorbereiding en opdracht in 2023 verstrekt, operationeel medio 2024 3. Optimalisatie bestaande inzamelstructuren oud papier, glas, textiel - aanpassingen/optimalisaties met name bij glas en textiel 4. Analyse Inzamelstructuur restafval - niet uitgevoerd, structuur functioneert goed. 5. Verbetering inzamelmiddelen - geen veranderingen, bestaat geen aanleiding voor. 6. Onderzoek kringloop en hergebruikcentra bouwmaterialen - is opgepakt, nog niet afgerond. 7. Communicatie - via afvalapp en publicaties.		

ENERGIE		
Indicator	Realisatie	Norm
CO ₂ -reductie ten opzichte van 1990 (verplicht)	2023 Gegevens (nog) niet beschikbaar 2022 76.900 (excl. CO ₂ -uitstoot auto(snel)wegen = 25,7% reductie) 2021 83.800 (excl. CO ₂ -uitstoot auto(snel)wegen = 19,1% reductie)	Norm: 49% CO ₂ -reductie in 2030 en 95% reductie in 2050 (gemeentelijk beleid in lijn met het klimaatakkoord) In ton CO ₂ : 2030: 52.810 (51%) 2050: 5.117 (5%)
	IJkpunt 1990 103.550 ton CO ₂ -uitstoot, excl. auto(snel)wegen	Norm gerealiseerd?

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Het uitvoeren van acties op vijf subthema's uit het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2021-2025:

1. Gemeentelijk vastgoed
 - uitvoering besparingsmogelijkheden, onder andere isolatiemaatregelen
2. Gebouwde omgeving,
 - uitvoering energiebesparingsprogramma en voorbereiding energiearmoede
3. Mobiliteit
 - realisatie van bandenpomp en communicatie
4. Grootschalige opwekking
 - Vervolgstappen zonnepark Wintelre
5. Landbouw

GEMEENTELIJK VASTGOED

Indicator	Realisatie	Norm
CO ₂ -reductie ten opzichte van 2012	2023 Gegevens (nog) niet beschikbaar	Norm 2025: 39% CO ₂ -reductie t.o.v. 2012 In ton kg CO ₂ :
	2022 Gegevens niet beschikbaar	2012: 1.303 2025: 795 (61%)
	Cumulatief resultaat:	Norm gerealiseerd?
	2020: -17,26% (1.078 ton kg CO ₂)	

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Verdere uitvoering geven aan het realiseren van 164 duurzaamheidsmaatregelen om de 39% reductie te realiseren in 2025. Acties staan uitgewerkt in het Uitvoeringsprogramma duurzaamheid 2021-2025.

ENERGIEREDUCTIE EN ZON-OP-DAK

Indicator	Realisatie	Norm
Energiebesparing ten opzichte van 2007 en duurzame energieopwekking in TJ	2023: Gegevens (nog) niet beschikbaar	Norm: 2030: 15% energiebesparing t.o.v. 2007
	2022: Gegevens niet beschikbaar	2030: 200 TJ duurzame energieopwekking
	2021 75 TJ hernieuwbare elektriciteit / 16,0 % energiebesparing t.o.v. 2007	Norm gerealiseerd?
	2020 61 TJ duurzaam opgewekte zonnestroom/ 17,5% energiebesparing t.o.v. 2007	

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Uitvoering geven aan het plan van aanpak energiereductie en zon-op-dak

Hierin zitten acties die betrekking hebben op het maximaliseren van de energiereductie bij woningen en bedrijfspanden. We focussen ons in 2023 voornamelijk op bedrijfspanden.

GROOTSCHALIGE OPWEKKING		
Indicator	Realisatie	Norm
Norm: 0,055 TWh grootschalige opwekking in 2030	2023: 0 TWh	Norm: 0,055 TWh grootschalige opwekking in 2030
	2022: 0 TWh	Norm gerealiseerd?
	2021: 0 TWh	
Wat hebben we daarvoor gedaan? Uitvoering geven aan het beleid grootschalige zonne-energie gemeente Eersel 2020-2030. In 2024 zal onder andere het vergunnen van het/ de zonnepark(en) nabij Wintelre verder vorm krijgen.		

DUURZAME ENERGIE		
Indicator	Realisatie	Norm
Percentage elektriciteit opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa (verplicht)	2023 Gegevens (nog) niet beschikbaar	Norm: 15,9 TJ extra per jaar
	2022 Gegevens (nog) niet beschikbaar	Norm gerealiseerd?
	2021 22,5% 14 TJ extra t.o.v 2020	
	2020 18,5%/ 20 TJ extra t.o.v. 2019	
Wat hebben we daarvoor gedaan? - Eigen ingekochte stroom is groen door aankopen Garanties van Oorsprong; - Uitvoering geven aan het plan van aanpak energiereductie en zon-op-dak; - Uitvoering geven aan het beleid grootschalige zonne-energie gemeente Eersel 2020-2030; - Uitvoering geven aan de acties opgenomen in het Uitvoeringsprogramma duurzaamheid 2021-2025; - Uitvoering geven aan het Besparingsprogramma woningen gemeente Eersel.		

ENERGIEGEBRUIK WONINGEN		
Indicator	Realisatie	Norm
Percentage woningen met geregistreerd energielabel A (eigen indicator)	2023: 34,1%	Norm: < het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners
	2022: 34%	Norm gerealiseerd: ?
	2021: 33,6%	
	2020: 34,6%	
Wat hebben we daarvoor gedaan? Uitvoering geven aan het plan van aanpak energiereductie en zon-op-dak Het verminderen energiegebruik doen we in algemene zin met onder andere het uitvoeren van de Transitievisie Warmte en het Besparingsprogramma woningen gemeente Eersel.		

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2023

Afval-/Grondstoffen

Norm niet gehaald

De norm van maximaal 50 kilogram restafval (inclusief milieustraat) in 2022 is niet gehaald. De hoeveelheid restafval stagneert op 58 kg. In de corona periode is mede als gevolg van het thuiswerken meer huishoudelijk restafval aangeboden. Ook is meer afval aangeleverd op de milieustraat. Voor 2024 gaan we ervan uit dat de dalende trend weer wordt ingezet.

Ontwikkelingen

De Kempengemeenten richten hun grondstoffenbeleid op de transitie naar een Circulaire Kempen gemeenschap. Het lineaire economiemodel waarin waardevolle grondstoffen worden uitgeput heeft geen toekomst. We werken als Kempengemeenten naar een circulaire economie waarin we producten en grondstoffen zo lang mogelijk in de keten houden, op een duurzame manier materiaalketens sluiten en waarde creëren uit afvalstromen. De circulaire economie is geen doel op zich. Het is onderdeel van een duurzame samenleving die gericht is op het verminderen van de milieudruk. Een duurzame samenleving voorkomt afval, streeft naar optimaal hergebruik van producten en grondstoffen, wordt gevoed door duurzame energie, draagt bij aan klimaatbescherming en heeft oog voor people, planet en profit.

Het streven is om zo veel mogelijk grondstoffen met een zo hoog mogelijke kwaliteit in de (lokale) kringloop te behouden. We zetten daarom ook in op passende oplossingen specifiek voor de Kempengemeenten. In 2023 is opdracht verstrekt tot aanschaf van een Mobiel Scheidingsstation. Een laagdrempelige oplossing voor het afvoeren van afvalstoffen in elke dorpskern op regelmatige basis. Gestart is met het onderzoek naar de mogelijkheden om hergebruik van materialen te stimuleren ten behoeve van de circulaire economie. Dit onder andere door een dependance van de kringloop toe te voegen aan de milieustraat.

- Communicatie
- Start aanbesteding Milieustraten Kempengemeenten
- Start aanbesteding verwerking GFT en Restafval
- Start aanbesteding inzameling OPK

Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid

De gemeente Eersel heeft de opgave op het gebied van duurzaamheid verdeeld over de vijf thema's. Deze opgave is vertaald naar een uitvoeringsprogramma duurzaamheid 2021-2025, waarin per thema de ambities, doestellingen en acties zijn samengevat.

Band op spanning

Er staat bij de Hint een bandenpomp om je banden op te pompen die op zonne-energie werkt. (middels een zonnepaneel). Inwoners van de gemeente Eersel kunnen gratis gebruik maken van deze bandenpomp. Het afgelopen jaar is er 4.488 keer gebruik van gemaakt, wat meer is dan gemiddeld. (ten opzichte van andere banden pompen).

Grootschalige energieopwekking

In december 2020 stelde uw raad het beleid grootschalige energie gemeente Eersel 2020-2030 vast. Uw raad heeft op 4 juli 2023 twee amendementen aangenomen waarin staat dat de afdrachten in de fondsen op basis van SDE++ subsidie moeten plaatsvinden. Deze wijzigingen zijn aangepast in het beleid grootschalige energie gemeente Eersel 2020-2030 en in het toetsingskader grootschalige energie-opwek Eersel 2020-2030. De aanvraag voor de vergunning is ingediend en we verwachten in 2024 de vergunning af te kunnen geven. Uw raad heeft als norm 0,055 TWh in 2030 opgenomen. Realisatie van zonnepark nabij Wintelre zorgt voor circa 0,018 TWh (1/3) van deze norm. Om de doelstelling in 2030 te halen zijn nieuwe locaties/initiatieven voor de grootschalige opwek van duurzame energie noodzakelijk.

Transitievisie Warmte

In december 2021 stelde uw raad de Transitievisie Warmte vast. Daarin beschrijven we dat de gemeente Eersel eerst inzet op het besparen van energie. In 2023 is hiervoor het Besparingsprogramma woningen gemeente Eersel vastgesteld. Door een gebrek aan capaciteit lopen verdere acties uit de Transitievisie Warmte vertraging op. Daarom breiden we de capaciteit in 2024 uit vanuit de CDOKE subsidiemiddelen.

Besparingsprogramma woningen gemeente Eersel

Uw raad stelde in juli 2023 het Besparingsprogramma woningen gemeente Eersel vast. Daarin omschrijven we meerdere projecten om woningen in de gemeente te isoleren. Sinds de uitspraak van de Raad van State in augustus 2023, moeten isolatiebedrijven natuurinclusief gaan isoleren. Dit zorgt landelijk voor vertraging van isolatie van woningen, vooral bij projectmatige aanpakken.

Het project woningisolatie woningeigenaren in energiearmoede is een voorbeeld van een projectmatige aanpak van woningisolatie. Dit project heeft helaas vertraging opgelopen als gevolg van een rechterlijke uitspraak op grond van de Wet natuurbescherming. Momenteel wachten we op een tijdelijke regeling die de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft aangekondigd.

Een ander project uit het Besparingsprogramma is de gemeentelijke subsidieregeling energiebesparende maatregelen particulieren. Sinds 1 september kunnen inwoners met een eigen woning subsidie aanvragen, wanneer zij na 1 januari 2023 isolatiemaatregelen hebben laten uitvoeren, of een warmtepomp of zonneboiler

hebben laten plaatsen. In 2023 is subsidie verstrekt aan 146 woningeigenaren, die gezamenlijk 188 maatregelen hebben laten treffen. De helft (94) van deze maatregelen waren het laten plaatsten van een (hybride) warmtepomp. Verder hebben 30 woningeigenaren subsidie ontvangen voor spouwmuurisolatie, 29 voor glasisolatie (HR++ en triple glas) en 21 voor dakisolatie. Subsidie voor vloerisolatie, gevelisolatie en de aanschaf van een zonneboiler zijn ieder minder dan 10 keer verstrekt.

Energiereductie & zon-op-dak

Op 20 april 2021 heeft de gemeenteraad van Eersel ingestemd met het 'Plan van aanpak energiereductie en zon-op-dak', als onderdeel van het 'Uitvoeringsprogramma duurzaamheidsbeleid 2021-2025'. In overleg met onder andere KempenEnergie worden de beoogde werkzaamheden voor het plan uitgezet. Hierbij wordt ook met name gekeken, conform motie van de raad bij de begrotingsbehandeling 2022-2025, naar de bedrijven.

De werkzaamheden in 2023 kenden twee belangrijke onderwerpen.

Het eerste onderwerp betrof de bestendiging van de samenwerking met KempenEnergie in de vorm van een formele samenwerking, waarbij KempenEnergie verschillende opdrachten uit het Plan energiereductie & Zon-op-dak zou kunnen uitvoeren. Onderdeel van het uitvoeringsprogramma is eveneens de mogelijke uitbesteding van het energieloket aan KempenEnergie. Deze raadsopdrachten vragen echter wel een goede en duidelijke samenwerking tussen KempenEnergie en de gemeente Eersel.

De wetgeving met betrekking tot aanbestedingswet vraagt zorgvuldigheid om binnen de kaders van de wet te blijven. Op basis van het advies van Bizob is gekozen voor het opstellen van een raamwerkovereenkomst met de energiecoöperatie. Deze overeenkomst is vervolgens voorgelegd aan het bestuur van KempenEnergie en op dit moment vinden de laatste juridische/technisch wijzigingen van het voorstel plaats om zo tot een ambitieuze samenwerking te komen.

Het tweede onderwerp binnen dit project betrof de samenwerking met het KOP (het Kempisch Ondernemers Platform) om tot een of twee zogenaamde energiehub's te komen voor de Eerselse bedrijventerreinen. Een energiehub is een lokale samenwerking tussen meerdere partijen op het gebied van energie. Deze partijen stemmen energieopwek, -opslag, -conversie en -verbruik op elkaar af. Zij maken vaak afspraken over de samenwerking. Ook is er een juridische entiteit of natuurlijk persoon nodig die de partijen vertegenwoordigt. Deze heeft een wettelijke status en handelt namens de samenwerkende groep.

De overheid ziet energiehub's als een schakel in een sterk en betrouwbaar energiesysteem. Een toekomstig energiesysteem waarin elektriciteit en elektrificatie een grotere rol gaan spelen. Met elektrificatie bedoelen we de overgang van fossiele brandstoffen naar elektriciteit. Om de energiehub's verder te ontwikkelen, zijn innovatieve oplossingen onmisbaar. Hierin nemen de Kempengemeenten samen met het KOP het voortouw.

Deze samenwerking met het KOP is bedoeld om: a. de netcongestie in het gebied te verminderen, b. de vestiging van bedrijven mogelijk te blijven maken c. als groei van meer zon-op-dak en energiereductie in de gemeente Eersel te faciliteren. Hierin wil de gemeente Eersel een stimulerende rol spelen. De verschillende Kempengemeenten hebben in samenwerking met het KOP gezamenlijk een pilotproject in 2021-2022 gefinancierd op de Waterlaat te Bergeijk. Op dit moment wordt op basis van de behaalde resultaten gewerkt aan de totstandkoming van energiehub's op de bedrijventerreinen de Waterlaat te Bergeijk en KBP in Bladel. Hier wil de gemeente bij aansluiten door ook energiehub's te realiseren. Hiertoe is op 24 november 2023 een informatiesessie over de EnergyHub georganiseerd en hebben verschillende ondernemers aangegeven om samen te willen optrekken om tot een energiehub te komen.

Energiereductie bestaande gemeentelijke gebouwen

De gemeente Eersel heeft in 2015 haar 38 gebouwen in kaart gebracht middels een zogenaamde Energieprestatie Advies voor Utiliteitgebouwen Maatwerkadvies (EPA-U Maatwerkadvies) waarbij, per gebouw, inzichtelijk is gemaakt welke duurzaamheidsmaatregelen (en bijbehorende investeringen) mogelijk zijn om aan de ambities van het Klimaatbeleid te voldoen.

Die duurzaamheidsmaatregelen bestaan uit beperking van de energievraag, gebruik van duurzame energie en het efficiënt gebruik van fossiele brandstoffen. Enkele voorbeelden zijn:

Na isoleren van daken, muren en/of vloeren, LED verlichting, zonneboilers, zonnepanelen, HR++ beglazing, etc. De kapitaallasten van deze maatregelen worden in rekening gebracht bij de huurders van onze accommodaties gelet op de energiebesparingen die hieraan gekoppeld zijn. Realisatie van maatregelen is dus mede afhankelijk van medewerking van betreffende huurders.

Met de beschikbare financiële middelen kunnen tot 2025 de geadviseerde duurzaamheidsmaatregelen worden gerealiseerd.

In 2023 werden o.a. de volgende duurzaamheidsmaatregelen voorbereid t.b.v. uitvoering/realisatie in 2024:

- Zonnepanelen op gymzaal Duizel, gymzaal Steensel en Markt 29 Eersel;
- HR++ beglazingen in Muzenval Eersel, korfbal Steensel, korfbal Wintelre, voetbal Eersel;
- LED verlichting in Atletiek Eersel, Muzenval Eersel, Rosdoek Wintelre, Smis Duizel, Korfbal Knegsel, Tennis Wintelre, Voetbal Knegsel, Voetbal Steensel, Voetbal Wintelre.
- Gevelrenovatie Hockey Eersel: Nieuwe geïsoleerde gevels, nieuwe kozijnen met HR++ beglazing;
- Renovatie tennisaccommodatie Vesseem (na isoleren dak, vloer en muren, LED verlichting, zonneboiler)

Ontwikkelingen Luchthaven Eindhoven

Sinds het rapport "Opnieuw Verbonden" in 2019 verscheen, wordt er binnen het Luchthaven Eindhoven Overleg (LEO) gewerkt aan de aanbevelingen uit dit rapport. De gemeente Eersel vertegenwoordigt, zowel ambtelijk als bestuurlijk, de omliggende gemeenten rond de luchthaven in het LEO. Momenteel wordt door het ministerie van Defensie een milieu effect rapportage opgesteld voor Eindhoven Airport. Deze rapportage dient als basis voor een nieuw luchthavenbesluit. In dit nieuwe luchthavenbesluit ligt de focus niet langer op groei van de luchthaven, maar zal primair gestuurd gaan worden op een vermindering van geluid. Dit is een complex proces dat een aantal jaar in beslag neemt. Tot die tijd geldt er een stand-still periode, waarbij het maximaal aantal civiele vliegbewegingen op de luchthaven bevroren is op 41.500.

Riolering

In het vGRP 2023-2027 (vernieuwd Gemeentelijk RioleringsPlan) zijn/worden beleidsdoelen omschreven en benoemen we de grote rioleringsprojecten over die periode. De werkzaamheden aan de riolering worden gedeckt door de rioolheffing.

De projecten die uitgevoerd worden, zijn opgevoerd in het meerjarig investeringsplan. Bij het opvoeren van projecten wordt rekening gehouden met de beschikbare uitvoeringscapaciteit. Zie ook de paragraaf 'Lokale heffingen' van deze begroting. Iedere vier jaar actualiseren we deze financiële planning op basis van de nieuwste gegevens en verwachtingen.

Wat heeft het gekost?

Het programma bestaat uit de volgende productgroepen:

0. Voorkomen vervuiling;
1. Milieuzorg

De toelichtingen in onderstaande deze tabel gaan alleen over de kosten die direct worden toegerekend aan de productgroep(en) in dit programma. Voor een toelichting tot de apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves in verband met kapitaallasten (afschrijvingen ineens ten laste van de reserves) wordt verwezen naar programma 11.

Programma: Milieu				
Productgroep	Begroting 2023		Werkelijk 2023	Verschil 2023
	Primitief	Na wijziging		
LASTEN				
Voorkomen vervuiling	2.270.068	2.081.603	2.268.625	-187.022
Milieuzorg	696.568	1.426.116	1.693.577	-267.461
Totaal lasten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	2.966.636	3.507.719	3.962.202	-454.483
BATEN				
Voorkomen vervuiling	3.978.717	4.164.484	3.920.335	-244.149
Milieuzorg	397.667	1.242.047	1.324.234	82.187
Totaal baten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	4.376.384	5.406.531	5.244.570	-161.961

Programma: Milieu				
Productgroep	Begroting 2023		Werkelijk 2023	Verschil 2023
	Primitief	Na wijziging		
LASTEN				
Totaal lasten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	2.966.636	3.507.719	3.962.202	-454.483
Kapitaallasten	741.670	1.500.610	775.251	725.359
Apparaatskosten	812.014	1.135.054	1.016.788	118.266
Totaal lasten	4.520.320	6.143.383	5.754.241	389.142
BATEN				
Totaal baten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	4.376.384	5.406.531	5.244.570	-161.961
Beschikking over reserves i.v.m. kap.lasten	0	518.000	278.541	-239.459
Totaal baten	4.376.384	5.924.531	5.523.111	-401.420
Saldo programma	143.936	218.852	231.130	-12.278

Productgroep Voorkomen vervuiling

Onderhoud riolering (nadeel van € 156.000,-; excl. kapitaallasten en toevoeging aan de voorziening)

Afgelopen jaar hebben wij veel storingen gehad van de electro-mechanische installaties van de drukriolering. Hier waren hoge kosten mee gemoeid. Dat is ook de reden dat wij inmiddels begonnen zijn met het vervangen van alle 500 pompen en electra van de drukriolering in het buitengebied. De oudste installaties waren inmiddels 40 jaar oud, terwijl wij met een technische levensduur van 25 jaar rekenen.

In en rondom het Groen in Knegsel hebben wij diverse luchtinblaasunits vervangen om H2S-vorming (waterstofsulfide) en stankoverlast op te lossen.

Rioolheffing (voordeel van € 16.000,-)

De werkelijke opbrengst rioolheffing 2023 van € 2.265.352,49 is hoger uitgevallen dan het begrote bedrag van € 2.249.026,-. Dit heeft als oorzaak dat er hogere aanslagen voor rioolheffing zijn opgelegd, op basis van het waterverbruik in 2022.

Voorziening onderhoud riolering (voordeel van € 625.000,-; incl. kapitaallasten)

Deze voorziening heeft ten doel om sterke pieken en dalen in de tarieven voor rioolheffing te voorkomen. Voor en nadelige saldi tussen lasten en baten voor rioolheffing worden ten gunste dan wel ten laste van deze voorziening gebracht.

Bij de begroting was uitgegaan van een onttrekking aan de voorziening van € 301.000,-, maar er is € 324.000,- toegevoegd aan de voorziening. Dit wordt met name veroorzaakt door lagere kapitaallasten (€ 331.000) en een mindere doorbelasting van apparaatskosten (€ 70.000,-). Deze worden in totaliteit toegelicht in programma 11 Overheadskosten.

Inzameling afvalstoffen (voordeel van € 45.000,-)

In de begroting 2023 was rekening gehouden met de exploitatielasten van een mobiel scheidingsstation. Deze is in 2023 nog niet in gebruik genomen. Daardoor zijn er geen lasten geweest voor het mobiele scheidingsstation.

Afvalstoffenheffing (voordeel van € 32.000,-)

De inkomsten van de afvalstoffenheffing zijn ongeveer € 30.000,- hoger vanwege een combinatie van meer huisaansluitingen, meer duurdere stromen naar de milieustraat en meer ledigingen van het restafval huis-aan-huis. dan begroot.

Bladafval (voordeel van € 16.000,-)

Het bladafval wordt bij een lokale boomkweker gestort. Dit is vele malen goedkoper dan dat het opgehaald wordt door een afvalbedrijf ter compostering. Zolang het kan blijven we het bladafval storten bij de lokale boomkweker. Dit levert een voordeel op van ongeveer € 16.000,-.

Productgroep Milieuzorg

SPUK's Duurzaamheid (voordeel van € 118.000,-)

Deze SPUK bestaat uit drie aparte regelingen: SPUK aanpak energiearmoede, SPUK lokale aanpak isolatie (LAI) en SPUK capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE). Gezamenlijk is een bedrag van € 1.204.724 beschikbaar. Een uitvoeringsprogramma SPUK energiearmoede is opgesteld en uitgebreid met extra middelen SPUK lokale aanpak isolatie. Uitvoering is uitgesteld i.v.m. bescherming onder andere vleermuizen. Met de SPUK CDOKE zijn de energiecoaches aangesteld. Werving van een

beleidsmedewerker duurzaamheid om uitvoering te geven aan het plan van aanpak Transitie Visie Warmte is nog niet voltooid. In de verschillende SPUK regelingen is de looptijd (meerjarig) van besteding van de middelen vastgelegd. Het restant bedrag SPUK's Duurzaamheid 2023 (€ 1.013.030) wordt toegevoegd aan het budget 2024.

Milieubeheer (nadeel van € 105.000,-)

Door een negatieve afrekening van de subsidie Stimulering Duurzame Energieproductie is een nadeel ontstaan van € 30.000,-. In het verleden zijn te hoge voorschotten ontvangen. Hiernaast was begroot dat er voor circa € 90.000,- aan inkomsten wordt gegenereerd ter dekking van kapitaallasten voor de implementatie van energie reductie maatregelen van gemeentelijke gebouwen. In werkelijkheid is er circa € 17.000,- ontvangen. Nog niet alle maatregelen zijn uitgevoerd, hierdoor er minder inkomsten gegenereerd vanuit derden. Hiertegenover staat dat er ook minder kapitaallasten zijn, omdat de maatregelen nog niet geheel zijn uitgevoerd.

Integrale controles Wet milieubeheer (voordeel van € 30.000,-)

In 2023 zijn t.o.v. het werkprogramma ODZOB minder uren besteed/ opdracht gegeven voor juridische ondersteuning (relatief dure uren). Daar staat tegenover dat er meer verzoektaken zijn uitgezet bij de ODZOB. Uiteindelijk resteert er een positief saldo van € 30.000,-.

Kapitaallasten investeringen

De kapitaallasten (rente en afschrijving) van investeringen komen zowel tot uiting op dit programma als in programma 11 overhead. Voor een goed inzicht tussen de begrote en werkelijke kapitaallasten worden deze in totaliteit toegelicht in programma 11.

In het jaar waarin een krediet beschikbaar wordt gesteld, worden ook de reservemutaties ter dekking van kapitaallasten begroot. De reservemutaties worden verwerkt op basis van de werkelijke inkomsten en uitgaven op de kredieten. Hierdoor ontstaan in dat jaar voor- en nadelen ten opzichte van de begroting. Deze voor- en nadelen zijn in dat jaar budgetneutraal en hebben daarom geen effect op het jaarrekening resultaat.

Overige verschillen (nadeel van € 4.000,-)

Gelet het grote aantal producten en de daaraan gekoppelde budgetten worden de verschillen op hoofdlijnen verklaard. Dat betekent dat een optelling van de verklaarde bedragen niet altijd aansluit met het totale verschil. Dat komt dan door een samenstel van kleine afwijkingen, welke niet worden toegelicht.

Investerings

#	Jaar	Omschrijving	Beschik- baar.		Uitgaven t/m 2023	Restant	Over te hevelen
1	2021/2023	2021 Vervangen electrotechnisch/mechanisch deel gemalen eerste fase	689.000		256.753	432.247	432.247
2	2022/2023	2022 renovatie drukriolering 2e fase	628.000		0	628.000	628.000
3	2022	2022 Vervangen hoofdgemalen Hazenstraat	49.000		33.758	15.242	0
4	2022	2022 Re-linen riolering	315.000		221.847	93.153	0
5	2023	Voorbereiden rioolvervanging Smitseind	50.000		897	49.103	49.103
6	2023	Aanleg waterberging nabij St Willibrordus Eersel	135.000		3.804	131.197	131.197
7	2023/2023/2023	Reconstructie Kerkstraat (Carquefouplein-Hoolstraat) riool	748.000		156.221	591.779	591.779
8	2023/2023/2024	Herinrichting Carquefouplein riool	309.000		5.035	303.965	303.965
9	2023	Reconstructie Den Heuvel, Knegsel riool	50.000		35.288	14.712	14.712
10	2023	Rehabilitatie Kuilenhurk-De Hoefseweg riool	120.000		0	120.000	120.000
11	2023/2023	2023 Renovatie drukriolering derde fase	676.000		0	676.000	676.000
12	2023	Vervanging hoofdgemalen	64.000		14.876	49.124	49.124
13	2023	Klimaatbestendig industrieterrein Haagdoorn	100.000		0	100.000	100.000

14	2023	Rioolleiding Smitspad Wintelre	290.000		14.360	275.640	130.000
15	2023	Gebiedspaspoorten t.b.v. verwerking hemelwater	40.000		0	40.000	0
16	2023	Steensel weer een dorp 3e fase (RI-OOL)	1.800.000		0	1.800.000	1.800.000
17	2022/2022	Steensel weer een dorp 2e fase (RI-OOL)	900.000		900.000	0	0
18	2020	Onderzoek uitwerking grondstoffencentrum	50.447		50.447	0	0
19	2021/2023	Vervanging KCA depot	135.000		135.995	-995	0
20	'17 t/m '20+'22+'23+'23	Energiereductie gem. gebouwen, met terugbetaalverplichting	1.686.000		647.740	1.038.260	1.038.260
21	2023	Energiereductie gem. gebouwen, zonder terugbetaalverplichting	700.000		0	700.000	700.000
22	2019	Onderzoek verkeerslawaaï diverse woningen	76.350		25.403	50.948	50.948
23	2018/2019	Verduurzamen mobiliteit	25.000		0	25.000	0
24	2018 t/m 2022	Uitvoeringsprogramma duurzaamheid	390.974		233.418	157.556	157.556
25	2019	Geluidsbeleid (MIP 2019)	15.000		0	15.000	15.000
26	2019/2020/2021	Bewustwording duurzaamheid (MIP 2019+2020+2021)	57.000		57.010	-10	0
27	2019	Onderzoek transitie best gem vastgoed (MIO 2019)	25.000		0	25.000	25.000
28	2020	Regionaal meetsysteem (MIP 2020)	75.000		30.000	45.000	45.000
29	2020/2021	Transitievisie warmte en energie	257.758		87.544	170.215	170.215
30	2021/2022/2023	Uitvoering plan van aanpak energiereductie, zon op dak (21+22+23)	496.000		16.961	479.039	479.039
31	2021	Aanpassen geluidswal MCC de Kempen	135.000		87.406	47.594	0
32	2022	Ontwikkeling vliegveld Eindhoven	42.000		25.000	17.000	0
33	2023/2023/2024	Aanleg geluidswal Oeyenbos	694.000		14.249	679.751	679.751
34	2023	Aanleg geluidswal Oeyenbos (grond-aankoop)	56.000		1.549	54.451	54.451
35	2023	Subs.reg.energiebesp.maatreg.parc.23-24	350.000		102.572	247.428	247.428
		Totaal programma:	12.229.529		3.158.130	9.071.398	8.705.774

1. 2021 Vervangen elektronisch en mechanisch deel gemalen 1e fase

2. 2022 renovatie drukriolering 2e fase

Beide renovatieprojecten (regel 1 en 2) zijn samengevoegd tot één bestek en eind 2023 aanbesteed. Het betreft het renoveren van 76 gemaaltjes in de ZO-hoek van Eersel en 101 gemaaltjes rondom Eersel, Duizel en Hees. Dit werk is inmiddels voltooid c.q. in afronding.

In 2024 vervangen we met gebruikmaking van deze kredieten ook 53 stuks luchtinblaasunits door 28 stuks op slimmere plekken. De lucht welke in de persleidingen wordt ingeblazen voorkomt anaerobe gisting in de drukleidingen en vervolgens H₂S vorming wanneer het in de rioolputten valt. Dit laatste geeft stankhinder in de bebouwde omgeving en veroorzaakt grote aantasting van het beton van de vrijvervalriolering. 25 Stuks minder units bespaart daarnaast ook op de jaarlijkse exploitatie-kosten. Beide kredieten moet worden overgeboekt naar 2024.

3. 2022 Vervangen hoofdgemalen

Dit krediet betreft het vervangen van de elektro-mechanische deel van het bergbezinkbassin (BBB) Hazenstraat. Het werk is in 2023 aanbesteed en uitgevoerd. Het krediet kan worden afgesloten.

4. 2022 Re-linen riolering

Op basis van de jaarlijkse inspectiegegevens stellen we een programma op voor het re-linen van de riolering. Re-linen is het aanbrengen van een glasvezelversterkte epoxy buis in een bestaande betonbuis, welke nog goed onder afschot moet liggen en voldoende diameter heeft. Het uiteindelijke programma viel iets kleiner uit dan eerst werd aangenomen en we hadden een gunstige aanbesteding; daardoor vielen de kosten flink lager uit. Voor dit soort werk is veel competitie in de regio. Het krediet kan worden afgesloten.

5. Voorbereiding rioolvervanging Smitseind (Duizel)

Ten gevolge van de woningbouwprojecten in Duizel Noord is de capaciteit van de riolering in en om Smitseind te klein geworden. De buizen moeten worden vervangen door grotere exemplaren en we leggen een separaat infiltratieriool aan, plus een overstortvoorziening voor regenwater. Al met al wordt dit een groot herinrichtingsproject vergelijkbaar met Steensel weer één dorp 3e fase. Het krediet moet worden overgeheveld naar 2024.

6. Aanleg waterberging nabij Sint Willibrorduskerk Eersel

Om het regenwater te bergen dat overlast veroorzaakt in de gebroeders Hoeksstraat en op het Carquefouplein hebben we in 2024 het zuidwestelijke deel van de paardenweide rondom de Sint Willibrorduskerk aangekocht. Door deze paardenweiden in het midden plusminus een halve meter te verlagen, ontstaat er een grote wadi. Hierin kunnen we op een natuurlijke wijze veel meer water bergen dan in buizen. Het krediet moet worden overgeboekt naar 2024

7. Reconstructie Kerkstraat (gedeelte Carquefouplein-Hoolstr) riool

8. Herinrichting Carquefouplein riool

De kredieten 7 en 8 zijn met een drietal andere kredieten uit programma 6 (wegen) samengevoegd tot één bestek. Het werk is in oktober 2023 gestart en de uitvoering loopt door tot de bouwvak 2024. Het krediet dient te worden overgeheveld naar 2024.

9. Voorbereiding reconstructie Den Heuvel, Knegsel riool

Dit is een integraal herinrichtingsproject. Aanleg infiltratieriool, vervangen bomen en herinrichting wegen. Omvallende bomen zijn in het najaar 2022 preventief gekapt. We hebben meerdere inspraakavonden gehad, de definitieve tekeningen zijn klaar. Momenteel zijn we in gesprek met de nutsbedrijven. We willen in 2024 aanbesteden en we hopen het werk nog hetzelfde jaar te kunnen starten. Dit is echter sterk afhankelijk van de doorlooptijd van de aanvraag bij de Nutsbedrijven (40 weken). Het krediet moet worden overgeboekt naar 2024.

10. Voorbereiding rehabilitatie Kuilenhurk-De Hoefseweg riool

De nutsbedrijven hebben in 2021 aangegeven dat ze hier in 2025 kabels en leidingen willen vervangen. Wij willen dit combineren met de aanleg van regenwaterriolen, het vervangen van slechte stukken riolering, vervangen asfaltconstructie en de aanleg van verkeersremmende maatregelen in de Kuilenhurk. De voorbereiding is inmiddels gestart en loopt door in 2024. Het krediet moet worden overgeboekt naar 2024.

11. Renovatie drukriolering 3e fase

In 2024 gaan we dit krediet samenvoegen met de kredieten renovatie drukriolering 4e fase (MIP 2024) en 5e fase (MIP 2025) tot één bestek. Dit willen wij in het najaar 2024 aanbesteden en in 2025 uitvoeren. Het krediet moet worden overgeboekt naar 2024.

12. Vervanging hoofdgemalen

Dit betreft het vervangen van de electro-mechanische onderdelen in de hoofdgemalen van Dennenoord, industrieterrein Vessem en het Poelioepark. Het werk is in 2023 gestart en loopt door in 2024. Het krediet moet worden overgeboekt naar 2024.

13. Voorbereiding klimaatbestendig industrieterrein Haagdoorn

De voorbereiding is gestart. Industrieterrein Haagdoorn is naar schatting 95% verhard. Op delen van het terrein veroorzaakt dit grote wateroverlast bij hevige of langdurige regenval. Dit gebied staat met

stip op twee in het vGRP 2023-2027 om dit probleem op te lossen. De uitvoering is voorzien in 2025 en 2026. Het krediet moet worden overgeheveld naar 2024.

14. Rioolleiding Smitspad Wintelre

Dit projectje hebben wij in Q1 2024 binnen de aanbestedingsregels als bouwteam uitgevoerd met een tevoren geselecteerde aannemer. Bij de voorbereiding heeft deze aannemer kostenbesparende uitvoeringsmaatregelen voorgesteld en gebruikt. Ook hebben we een scherpe prijs met hen kunnen afspreken. Uiteindelijk is het project € 160.000 goedkoper uitgevoerd dan tevoren geraamd. Het krediet moet deels worden overgeheveld naar 2024; € 130.000

15. Gebiedspaspoorten tbv verwerking hemelwater

Dit leek een interessant pilotproject te worden voor een aantal gemeenten in samenwerking met een ingenieursbureau. De pilot werd echter steeds minder interessant mede doordat er geen eindresultaat werd gegarandeerd. Deelnemers haakten af, zo ook Eersel. Het krediet kan ongebruikt worden afgesloten

16. Steensel weer een dorp 3e fase (RIOOL)

Samen met het deelkrediet onder programma 6 (wegen) gebruiken we dit krediet voor de herinrichting van de Eindhovenseweg in Steensel (SW1D 3e fase) inclusief het vervangen van de riolering. We leggen grote infiltratieriolen voor regenwater aan met een overstort op de beek "de Gender". Hierdoor brengen we het aantal riooloverstorten van het gemengde rioolstelsel op oppervlaktewater sterk terug. In meer dan 50% van de wegen in de kern Steensel is straks het regenwater afgekoppeld (SW1D en Boterbochten). We voeren minder water af naar de zuivering en we houden het water vast in het gebied. De uitvoering van herinrichting Eindhovenseweg is gestart in maart 2024 en de uitvoering duurt 16 maanden. Restantkrediet dient overgeheveld te worden naar 2024

17. Steensel weer een dorp 2e fase (Riool)

De tweede fase is afgerond samen met het krediet onder programma 6 (wegen). Met de derde fase is inmiddels gestart (nummer 16). Dit krediet kan worden afgesloten.

18. Onderzoek uitwerking grondstoffencentrum

Dit krediet kan worden afgesloten.

19. KCA depot vervangen door nieuwbouw

Project uitgevoerd. Krediet mag worden afgesloten.

20. Energiereductie gemeentelijke gebouwen, met terugbetaalverplichting

In 2023 werden o.a. de volgende duurzaamheidsmaatregelen gerealiseerd:

- Zonnepanelen bij voetbal Eersel en voetbal Knegsel;
- Vervangen Cv ketels door hybride WP gemeentehuis Eersel, met oplevering in voorjaar 2024;
- Ventilatie optimaliseren in gemeentewerf; Restantkrediet dient overgeheveld te worden naar 2024.

21. Energiereductie gemeentelijke gebouwen, zonder terugbetaalverplichting

In 2023 werden o.a. de volgende duurzaamheidsmaatregelen voorbereid t.b.v. uitvoeringsplanning in 2024:

- Zonnepanelen op gymzaal Duizel, gymzaal Steensel en Markt 29 Eersel;
- HR++ beglazingen in Muzenval Eersel, korfbal Steensel, korfbal Wintelre, voetbal Eersel;
- LED verlichting in Atletiek Eersel, Muzenval Eersel, Rosdoek Wintelre, Smis Duizel, Korfbal Knegsel, Tennis Wintelre, Voetbal Knegsel, Voetbal Steensel, Voetbal Wintelre.
- Gevels naisoleren blokhutten De Zwerm, De Klink Wintelre, Korfbal Knegsel, Korfbal Wintelre, De Ladder Knegsel, Tennis Steensel, Tennis Wintelre, Voetbal Steensel, Voetbal Wintelre.
- Renovatie tennisaccommodatie Vessel (na isoleren dak, vloer en muren, LED verlichting, zonneboiler)

In 2023 werden o.a. de volgende duurzaamheidsmaatregelen voorbereid t.b.v. realisatie in 2024:

- Gevelrenovatie Hockey Eersel: Nieuwe geïsoleerde gevels, nieuwe kozijnen met HR++ beglazing; Het restantkrediet dient overgeheveld te worden naar 2024;

22. Onderzoek verkeerslawaaï diverse woningen

Subsidie voor onderzoek/uitvoering moet beschikbaar blijven. Het restantkrediet dient overgeheveld te worden naar 2024. Het gaat hierbij om subsidies beschikbaar gesteld voor voorbereidende werkzaamheden van een tweetal saneringsprojecten die gelijktijdig oplopen met de reconstructie van het Carqefouplein/Kerkstraat Eersel en de Eindhovenseweg in Steensel.

23. Verduurzamen mobiliteit

Dit krediet kan worden afgesloten.

24. Uitvoeringsprogramma duurzaamheid

Hier worden lopende projecten uit betaald zoals de energiegemeenschap fase 0 en abonnementen communicatie. Het restantkrediet dient overgeheveld te worden naar 2024

25. Geluidbeleid

Dit budget is gereserveerd voor het actualiseren van het geluidbeleid onder de Omgevingswet. In 2024 wordt een begin gemaakt van het actualiseren van het geluidbeleid. Dit krediet dient overgeheveld te worden naar 2024.

26. Bewustwording duurzaamheid

Project is afgerond en kan worden afgesloten.

27. Onderzoek transitie bestaand gemeentelijk vastgoed

In het najaar van 2023, met een uitloop naar voorjaar 2024, is het Ontzorgloket van de Provincie begonnen met het in kaart brengen van diverse mogelijke scenario's richting een aardgasloze toekomst bij onze gemeentelijke gebouwen. Het krediet dient overgeheveld te worden naar 2024 om t.z.t. in aansluiting op de rapportages van het Ontzorgloket waar nodig uit te werken tot maatwerkadviezen.

28. Regionaal meetsysteem

Het gaat hierbij om de jaarlijkse bijdrage voor deelname aan het project waarbij in de regio meetkasten zijn geplaatst die de luchtkwaliteit meten (onder andere fijnstof). Het restantkrediet dient te worden overgeheveld naar 2024.

29. Transitievisie warmte en energie

Dit krediet is beschikbaar gesteld voor het opstellen en uitvoeren van de Transitievisie Warmte. In februari 2023 heeft uw raad besloten dat ook de kosten uit het regionale project De Groene Zone Isoleren uit dit krediet betaald mogen worden. De Groene Zone Isoleren zal starten in 2024 en zal in eerste instantie 3 jaar lopen. Het krediet dient daarom overgeheveld te worden naar 2024.

30. Uitvoering plan van aanpak energiereductie, zon op dak

Dit jaar werd name gewijd aan de verdere bestendiging van de samenwerking met KempenEnergie. Indien de samenwerkingsovereenkomst kan worden getekend betekent dat er een significant bedrag naar KempenEnergie gaat voor uitvoering van taken, zoals beschreven in het plan van aanpak. Daarnaast is er een bedrag gereserveerd voor de bestrijding van Energiearmoede door het bevorderen van energiereducerende maatregelen van huizen.

De tweede grote taak was het onderzoek naar de energiehubs in Eersel. Indien het KOP en de deelnemende bedrijven hun projectvoorstel hebben afgerond en gepresenteerd aan de gemeente, dan kan bij goedkeuring een bedrag als cofinanciering dienen om zo zon-op-dak te bevorderen en de netcongestie te bestrijden.

Het krediet dient daarom vanwege het verloop van beide projecten te worden overgeheveld naar 2024.

31. Aanpassen geluidswal MCC de Kempen

Op verzoek van de gemeente Bladel hebben wij de geluidswal hebben op Eersels grondgebied op kosten van het Kempisch Bedrijven Park plusminus 20 meter verlengd. Dit in verband met procedure welke bij de Raad van Staten werd gevoerd. De wal is verlengd, kosten zijn verrekend en het krediet kan worden afgesloten.

32. Ontwikkeling vliegveld Eindhoven

In de begroting 2022 is voor de periode 2022-2025 een bedrag van €42.000,- beschikbaar gesteld ter ondersteuning van de verdere ontwikkeling van het Luchthaven Eindhoven Overleg (LEO). In 2023 is dit krediet onder andere gebruikt om, samen met alle andere partijen, een fonds voor

gezondheidswinst op te zetten. De komende jaren zal het restant worden besteed aan de verdere ondersteuning en ontwikkeling van het LEO. Het restantkrediet dient daarom overgeheveld te worden naar 2024.

33. Aanleg geluidswal Oeyenbos

Al in 2023 werd ambtelijk al de conclusie getrokken dat de voordelen/positieve effecten van de geluidswal te beperkt waren geworden om dit project nog door te zetten. Dit hebben wij in december 2023 besproken met de bewoners van het Oeyenbosch. Op 5 maart 2024 heeft uw Raad besloten om het project definitief te stoppen. Vandaar dat dit krediet in deze jaarrekening nog overgeheveld dient te worden.

34. Aanleg geluidswal Oeyenbos (grondaankoop)

Zie regel 32. De grondaankopen zijn niet meer nodig. Het krediet wordt afgesloten op 5 maart 2024.

35. Subsidie regeling energiebesparende maatregelen particulieren 23-24

Tijdens de raadsvergadering van 4 juli 2023 heeft uw raad dit krediet beschikbaar gesteld voor een subsidieregeling die ten minste loopt tot en met 31 december 2024. Het restantkrediet wordt dan ook gebruikt om in 2024 subsidie te kunnen verlenen aan inwoners die hun woning verduurzamen en dient overgeheveld te worden.

5. Veiligheid

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: **“Inwoners zijn en voelen zich veilig in de gemeente Eersel.”**

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?		
JEUGDCRIMINALITEIT		
Indicator	Realisatie	Norm
Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar <i>(verplicht)</i>	2023 Gegevens (nog) niet beschikbaar	Norm: < het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners 80
	2022 Eersel: 130 Gemeenten <25.000 inwoners: 80	Norm gerealiseerd?
	2021 Eersel: 130 Gemeenten <25.000 inwoners: 80	
Wat hebben we daarvoor gedaan? *Het aandachtsgebied “veiligheid” van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG+) staat in nauw contact met de politie en gemeente. Door kennis en kunde te delen, voorkomen we problemen. *Meer zichtbaarheid van het CJG+ op straat bij hanggroepen om met hen in contact te komen. Inzet jeugdcoach vanaf 2019. *Door de bevordering van weerbaarheid van de jeugd, zullen zij een duidelijkere keuze kunnen maken. *De politie in Eersel is actief met betrekking tot het doorverwijzen naar Halt omdat dit als een accuraat middel wordt gezien in de bestrijding van de kleine criminaliteit onder jongeren. Omdat het in absolute zin om geringe aantallen gaat heeft één verwijzing grote invloed op de cijfers.		
DELICTEN		
Indicator	Realisatie	Norm
Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners <i>(verplicht)</i>	2023 Eersel: 1,0 Gemeenten < 25.000 inwoners: 1,0	Norm: < het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners
	2022 Eersel: 0,8 Gemeenten < 25.000 inwoners: 0,7	Norm gerealiseerd?
	2021 Eersel: 0,4 Gemeenten < 25.000 inwoners: 0,6	
Wat hebben we daarvoor gedaan? In samenwerking met winkeliers handhavend optreden door Buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA), politie en justitie.		
Indicator	Realisatie	Norm
Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	2023 Eersel: 2,2 Gemeenten < 25.000 inwoners: 2,5	Norm: < het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners
	2022 Eersel: 2,3 Gemeenten < 25.000 inwoners: 2,7	Norm gerealiseerd?
	2021	

	Eersel: 3,3 Gemeenten < 25.000 inwoners: 2,1	
Wat hebben we daarvoor gedaan? We nemen deel aan het Veiligheidshuis en we vaardigen een gemeentelijke functionaris af bij casus-overleggen. We bespreken deze twee-wekelijks in de kleine driehoek.		
Indicator	Realisatie	Norm
Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners	2023 Eersel: 1,7 Gemeenten < 25.000 inwoners: 1,1	Norm: < het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners
	2022 Eersel: 2,0 Gemeenten < 25.000 inwoners: 1,2	Norm gerealiseerd?
Wat hebben we daarvoor gedaan? Door de ligging aan de grens en aan de snelweg (goede uitvalswegen) is Eersel iets gevoeliger voor woninginbraken. De absolute aantallen zijn echter nog steeds laag. Het totale aantal diefstallen uit woningen was 35 in 2023. Door gerichte politieactie zijn de aantallen in 2023 relatief gedaald ten opzichte van het voorgaande jaar. In de eerste 3 maanden van 2024 is er 6 keer iets gestolen uit een woning. We stimuleren en faciliteren de zelfredzaamheid en bewoners- initiatieven op het gebied van buurtpreventie en WhatsApp-groepen. We hebben specifieke aandacht voor kwetsbare doelgroepen zoals ouderen en mensen met een verhoogde slachtofferkans. We pakken veelplegers aan en bieden, als daar behoefte aan is, hulp aan ex-delinquenten mede via onze gemeenschappelijke regeling Kempenplus (Wet straffen en beschermen). Verder zijn door gerichte politieactie zijn de aantallen in 2023 gedaald ten opzichte van het voorgaande jaar. Zo is een social media campagne opgezet om te waarschuwen voor woninginbraken, is er een witte voetjesactie gehouden en is de politie extra aanwezig geweest in de wijken op het moment dat de kans op inbraak het hoogst is.		
Indicator	Realisatie	Norm
Het aantal vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) per 1.000 inwoners	2023 Eersel: 2,2 Gemeenten < 25.000 inwoners: 2,7	Norm: < het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners
	2022 Eersel: 2,5 Gemeenten < 25.000 inwoners: 2,9	Norm gerealiseerd?
Wat hebben we daarvoor gedaan? Met gerichte publicaties in het weekblad de Hint en vooral social media vragen we aandacht voor het bevorderen van meldingsbereidheid (o.a. via de meld- en herstellijn) en het doen van aangifte. Onze Boa's houden toezicht in de openbare ruimte. Dit wordt tweewekelijks besproken in de kleine driehoek.		

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2023

Kempen Interventie Team

Om integraal toezicht uit te oefenen neemt de gemeente Eersel deel aan het KIT (Kempen Interventie Team), samen met de gemeenten Bergeijk, Best, Bladel, Oirschot, Reusel-de Mierden, Veldhoven en Waalre, het UWV, de Belastingdienst, de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de Immigratie- en Naturalisatiedienst, de Sociale Verzekeringsbank en de Politie. Hiervoor zijn structurele middelen gereserveerd van € 5.250,- per jaar.

In 2023 zijn er onder de noemer van het KIT 3 integrale acties uitgevoerd.

Proeftuin De Kempen

In oktober 2020 is er intensief geïnvesteerd om middels de methodiek uit de proeftuin inzicht te krijgen in ondermijnende signalen binnen het buitengebied van Bladel en Reusel- de Mierden op het gebied van productie & opslag synthetische drugs en hennep. Deze pilot is in november 2021 verlengd met de focus op de gemeenten Bergeijk, Eersel en Waalre.

Vanuit de informatiecel is per gemeente een kick-off georganiseerd om signalen intern op te halen uit zowel de systemen als bij de experts die operationele kennis hebben van het buitengebied. Op deze signalen is door de informatiecel een verdiepingsslag uitgevoerd waarbij de verschillende partners de signalen verrijkt hebben met informatie. Uiteindelijk zijn deze signalen teruggebracht in de projectgroep waar de keuze is gemaakt tot een interventiestrategie op maat.

Inmiddels is deze methodiek (1SO) geborgd in het reguliere werkproces.

Jeugdcriminaliteit

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG+) de Kempen is er voor alle (aanstaande) ouders, verzorgers, kinderen en jongeren van 0 tot 23 jaar uit de Kempen. Ouders zijn zelf de belangrijkste opvoeders, maar ook het netwerk rond een gezin bepaalt het verloop van de opvoeding. Steun vanuit de leefomgeving is heel belangrijk. Vanaf de begroting 2022 wordt de jeugdcoach structureel ingezet. Het doel is het bevorderen van de maatschappelijke participatie van jongeren. We signaleren risico's vroegtijdig en plegen preventieve inzet. Zo is in 2023 inzet gepleegd op scholen, al dan niet samen met de politie. Hierbij is gefocust op drugsgebruik en ondermijnende criminaliteit.

Pas als deze inzet niet voldoende is, volgt professionele hulpverlening. In gevallen dat jeugdigen een (al dan niet strafbare) misstap maken, vindt er direct afstemming plaats tussen politie en CJG+ om tot een passend (hulpverlenings-)traject te komen om de jeugdige de juiste handvatten te geven.

Delicten

Als gemeente hebben we de regie op veiligheidsbeleid. Naast een intensieve samenwerking met de overige Kempengemeenten en politie, werken we samen met het Zorg- en Veiligheidshuis. Dit is een samenwerking van diverse organisaties die gaat over jeugd, veelplegers, nazorg ex-gedetineerden, huiselijk geweld en radicalisering. Door deze en de samenwerkingsvormen met de inwoners van gemeente Eersel, spelen we efficiënter en slagvaardiger in op problemen en het voorkomen hiervan.

Ook in 2023 hebben we in een aantal casussen de samenwerking gezocht. Door proces- en casusregie hebben we samen met onze partners een beter resultaat kunnen bereiken dan alleen vanuit veiligheid.

Veiligheidsgevoel

Georganiseerde en ondermijnende criminaliteit tast de maatschappelijke integriteit ernstig aan. Het beïnvloedt de veiligheid en het veiligheidsgevoel van onze inwoners. We werken daarom intensief samen met onder andere het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) met als doel om in onderlinge samenwerking het vestigingsklimaat van georganiseerde criminaliteit negatief te beïnvloeden.

Zo heeft RIEC afgelopen jaar voorlichting gegeven over ondermijnende criminaliteit aan de organisatie en over hoe bestemmingsplannen kunnen worden ingezet bij de bestrijding van ondermijnende criminaliteit. Ook heeft het RIEC het voortouw genomen om het gemeentelijke Damoclesbeleid aan te passen aan de nieuwe Omgevingswet.

In 2023 is verder voor de bedrijventerreinen Haagdoorn en Meerheide het Keurmerk Veilig Ondernemen uitgereikt. Hiermee wordt aangetoond dat er een goede samenwerking is opgezet voor tenminste 3 jaar.

Ook is onze gemeente in 2023 aangesloten bij Meld Misdaad Anoniem. Op deze manier kan iedere burger anoniem melden over bijvoorbeeld drugs, wapen- en mensenhandel, geweld, brandstichting, maar ook over fraude en corruptie.

Door onze dorpsraden en leefbaarheidsgroepen in de kernen, maar ook door de komst van buurtpreventie, bereiken we inwoners en andersom. Onze inwoners oefenen meer invloed uit en organiseren zich beter door de beschikbaarheid van informatie. Hierdoor geven ze meer vorm aan hun eigen (veilige) leefomgeving. Door het ontstaan van buurtpreventie WhatsAppgroepen en gebruik van social media worden inwoners, maar ook de gemeente snel bereikt. Hierdoor ontstaan kortere en snellere communicatielijnen, waardoor het veiligheidsgevoel vergroot wordt. In 2023 is het aantal actieve WhatsAppgroepen verder toegenomen. Deze worden actief gedeeld met de politie.

Rampen en incidenten

Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio, bestaande uit de 21 burgemeesters uit onze regio, zorgt voor passende hulpverlening in geval van rampen en crisis. Niet alleen het op peil houden van voldoende getraind personeel en het behalen van de gestelde opkooptijden voor de brandweer, maar ook preventieve

maatregelen en voorlichting worden geïnitieerd vanuit de Veiligheidsregio. Door het maken van goede werkafspraken tussen de Veiligheidsregio en de gemeente, ontstaat er een continue aandacht voor fysieke veiligheid. Om snel en adequaat te reageren bij een ramp of crisis, beschikt de gemeente over een goed opgeleide en toegeruste crisisbeheersingsorganisatie. Samen met de Veiligheidsregio (bevolkingszorg) vullen we deze processen in en zorgen we voor oefeningen. Vanaf 2023 beschikt de gemeente over 1/3 fte extra voor de rampenbestrijding. Ook zijn alle rollen binnen de rampenorganisatie weer ingevuld.

Jaarlijks organiseren we minimaal één grote oefening. In 2023 hebben we een dilemma-oefening gedaan met het bestuur en ook een opkomstoefening met het personeel van onze gemeente dat een taak heeft bij de rampenbestrijding. Hierbij is ook een scenario beoefend.

Risicobeheersing & risicobestrijding

Op basis van een gemeenschappelijke regeling en (contract)afspraken, levert de Veiligheidsregio advies over risico's en te nemen maatregelen. Het idee daarachter wordt de komende jaren verder uitgewerkt. Advisering bij evenementen maakt hiervan onderdeel uit.

Eersel kent verschillende grote evenementen, waarbij de advisering door de Veiligheidsregio een belangrijk onderdeel vormt van het vergunningverleningsproces.

Vergroten zelfredzaamheid

Brandweer Nederland heeft diverse programma's waarin ze de zelfredzaamheid en bewustwording bij brand stimuleren. Door nauwe samenwerking met de Veiligheidsregio en lokale brandweerposten, vergroten we in het kader van "Brandveilig leven" de risicobewustwording van (minder zelfredzame) inwoners en bedrijven. Dit doen we door voorlichtings- en preventiecampagnes.

De gemeente en lokale brandweer blijven in contact met de bedrijven (op bedrijfsterreinen) binnen onze gemeente, om hen bewust te maken van de eigen verantwoording op het gebied van preventieve en risico reducerende maatregelen.

Samen met de Veiligheidsregio en de 21 gemeenten hebben we gewerkt aan een gezamenlijk risicocommunicatieplan dat in 2024 in werking treedt.

Regelmatig hebben we communicatieboodschappen van de Veiligheidsregio doorgezet op onze site. In de zomer, als het droog is waarschuwen we bijvoorbeeld voor bosbrandgevaar. Maar we waarschuwen ook voor naderend noodweer.

Wat heeft het gekost?

Het programma bestaat uit de volgende productgroepen:

1. Sociale veiligheid;
2. Brandveiligheid, hulpverlening en rampenbestrijding.

De toelichtingen in onderstaande deze tabel gaan alleen over de kosten die direct worden toegerekend aan de productgroep(en) in dit programma. Voor een toelichting tot de apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves in verband met kapitaallasten (afschrijvingen ineens ten laste van de reserves) wordt verwezen naar programma 11.

Programma: Veiligheid				
Productgroep	Begroting 2023		Werkelijk 2023	Verschil 2023
	Primitief	Na wijziging		
LASTEN				
Sociale veiligheid	103.721	103.721	99.126	4.595
Brandveil., hulpverl., ramp.bestr.	1.345.661	1.411.496	1.393.797	17.699
Totaal lasten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	1.449.382	1.515.217	1.492.923	22.294
BATEN				
Sociale veiligheid	108.330	108.330	103.214	-5.116
Brandveil., hulpverl., ramp.bestr.	66.869	66.869	80.498	13.629
Totaal baten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	175.199	175.199	183.712	8.513

Programma: Veiligheid				
Productgroep	Begroting 2023		Werkelijk 2023	Verschil 2023
	Primitief	Na wijziging		
LASTEN				
Totaal lasten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	1.449.382	1.515.217	1.492.923	22.294
Kapitaallasten	25.873	25.873	25.611	262
Apparaatskosten	340.652	340.652	405.911	-65.259
Totaal lasten	1.815.907	1.881.742	1.924.445	-42.703
BATEN				
Totaal baten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	175.199	175.199	183.712	8.513
Beschikking over reserves i.v.m. kap.lasten	0	0	0	0
Totaal baten	175.199	175.199	183.712	8.513
Saldo programma	1.640.708	1.706.543	1.740.733	-34.190

Sociale veiligheid

Geen significante afwijkingen.

Brandveiligheid, hulpverlening en rampenbestrijding

Rampenbestrijding (voordeel van € 19.000,-)

Er was een bedrag à € 30.000,- om samen met de gemeente Bergeijk een ambtenaar Rampenbestrijding aan te stellen. Dit is niet doorgegaan en uiteindelijk intern opgelost. Daardoor is het budget van € 30.000,- niet aangewend.

Daarnaast is een opkomstoefening met scenariobeoefening georganiseerd in 2023 en zijn hiervoor opleidingen gevolgd door mensen die een rol hebben in de rampenbestrijding. Ook is een zogenaamde doorleefsessie met alle betrokkenen bij het Dominator-festival gehouden onder leiding van een deskundige. Dit heeft tot niet begrootte opleidingskosten geleid van ongeveer € 13.000,-.

Overige verschillen (voordeel van € 12.000,-)

Gelet het grote aantal producten en de daaraan gekoppelde budgetten worden de verschillen op hoofdlijnen verklaard. Dat betekent dat een optelling van de verklaarde bedragen niet altijd aansluit met het totale verschil. Dat komt dan door een samenstel van kleine afwijkingen, welke niet worden toegelicht.

6. Verkeer en vervoer

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: **“Goede bereikbaarheid in balans met verkeersveiligheid en met zo min mogelijk overlast.”**

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?		
BEREIKBAARHEID		
Indicator	Realisatie	Norm
Kwaliteitsniveau B wegennet uitgedrukt in de landelijke richtlijn CROW (nadere toelichting in de beleidsnotitie risicogestuurd beheer) <i>(eigen indicator)</i>	2023: volgende inspectie 2024	Norm: Niveau B ≥ 6
	2022: 4,9	Norm gerealiseerd?
	2020: 5,4	
Wat hebben we daarvoor gedaan? *Uitvoeren van onderhoudsmaatregelen (op basis van tweejarige inspectie) om de verkeersveiligheid te waarborgen. We accepteren hierbij op plaatsen een lager kwaliteitsniveau dan de B-ambitie. In de raadsvergadering van 23 januari 2024 is “risico gestuurd wegbeheer” geformaliseerd. Vanaf 2024 is een gedifferentieerd kwaliteitsniveau ingevoerd.		

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2023

Uitvoering maatregelen Verkeersveiligheid

Een ongeval heeft meestal meerdere oorzaken en ontstaat door een samenloop van omstandigheden. De mens speelt daarbij de belangrijkste rol, maar ook een vervoermiddel met gebreken of de toestand van de weg kan (mede) oorzaak zijn van een ongeval. Met verschillende maatregelen maakt de gemeente het verkeer veiliger en proberen we het aantal verkeersdoden en ernstige verkeersgewonden te verminderen. Dit is een actie die continu om aandacht vraagt.

Dit willen we bereiken door diverse maatregelen op het gebied van:

- *Aanpak van verkeersonveilige situaties*
- *Gedrag weggebruiker*
- *Verkeerstellingen*
- *Regionale ontwikkelingen (Bereikbaarheidsagenda)*

In 2023 zijn we daarmee verdergegaan.

Aanpak van verkeersonveilige situaties

Op basis van verkeersongevallen, verkeerstellingen, meldingen en overleggen met onder andere dorpsraden en politie, beoordelen we (nieuwe) verkeersonveilige situaties. We passen deze situaties aan waar mogelijk. In overleg met de scholen kijken we naar een veilige schoolomgeving en nemen we maatregelen. Dit zijn doorlopende acties, die we in 2023 voortgezet hebben. Zo zijn in 2023 verkeersmaatregelen genomen in Berkakkers in overleg met basisschool 't Busseltje. In de gemeente zijn op diverse wegen rode fietsstroken, verkeersremmende maatregelen, verkeersborden, en/of wegmarkeringen aangepast/aangebracht om de lokale situatie te verbeteren.

Gedrag weggebruiker

De meeste ongevallen zijn het gevolg van menselijke fouten. Het is belangrijk dat de weggebruiker zich bewust is van zijn gedrag. Ook in 2023 hebben we maatregelen genomen om dat gedrag te beïnvloeden. Maatregelen zijn het ondersteunen van scholen op het gebied van verkeersveiligheid, het ondersteunen van landelijke en provinciale campagnes, het ondersteunen van acties van Veilig Verkeer Nederland (VVN) en het plaatsen van digitale snelheidsdisplays, waarop de automobilist kan zien hoe hard hij rijdt. Ook is er in 2023 een opfriscursus Auto van Veilig Verkeer Nederland georganiseerd.

Verder proberen we het gedrag van de weggebruiker te beïnvloeden door het aanvragen van openbare laadpalen zo gemakkelijk mogelijk te maken. Hierdoor stimuleren we het elektrisch rijden en dragen we bij aan een duurzamere samenleving. Zo hebben we ook in 2023 meerdere laadpalen in de openbare ruimte laten plaatsen.

Verkeerstellingen

Om inzicht in de ontwikkelingen van het verkeer te hebben, wil de gemeente structureel verkeerstellingen gaan uitvoeren. De tellingen gebruiken we bij de beoordeling van verkeerssituaties, snelheidscontroles, geluids- en luchtkwaliteitsonderzoeken en verkeersmodellen. Ook in 2023 hebben we verkeerstellingen uitgevoerd.

Regionale ontwikkelingen (Bereikbaarheidsagenda)

De wegen houden niet op bij de gemeentegrens. Ontwikkelingen buiten de gemeente kunnen van invloed zijn op het verkeer in onze gemeente. Het is belangrijk om te zorgen voor een goede afstemming met andere gemeenten in de regio. Daarom hebben we hier regelmatig overleg over. In 2016 is een plan gemaakt (Bereikbaarheidsagenda Zuidoost Brabant) met maatregelen die ervoor zorgen dat de regio Zuidoost-Brabant leefbaar én bereikbaar blijft. In 2023 hebben we deze maatregelen verder uitgevoerd. Deze maatregelen zijn onder andere:

- Voorbereiding snelle fietsverbinding de Kempen – Veldhoven;
- Studie naar kleinschalig vervoer in de Kempen met als doel de bereikbaarheid voor alle inwoners met het openbaar vervoer van de kleine kernen te verbeteren. Zo hebben we in 2023 de pilot gestart 'F'kes Meerijden';
- Werkgeversaanpak bedrijventerreinen in de Kempen, met als doel een duurzame verandering van het mobiliteitsgedrag van werknemers;
- Onderzoek naar een regionaal vervoersknooppunt (hub) aan de A67 als onderdeel van het mobiliteitssysteem.
- Het Rijk, onze regio, Provincie en het bedrijfsleven investeren in totaal circa 1,6 miljard euro in het verbeteren van de bereikbaarheid in de regio Brainport Eindhoven tot aan 2030. Over de verdeling hiervan hebben we in 2023 een regionale bekostigingssystematiek uitgewerkt.

Uitvoering beheerplan wegen

Uit de laatst uitgevoerde weginspectie (2022) blijkt dat de gemiddelde kwaliteit van onze wegverhardingen is gezakt tot rapportcijfer 4,9. Dat is voorbij de ondergrens van het streefniveau B (5,5 tot 7,5). In 2023 hebben wij het nieuwe beheerplan wegen 2023 – 2027 geschreven en op basis hiervan een beheerstrategie plus bijbehorend financieel groeimodel uitgewerkt. Dit raadsvoorstel "risico gestuurd wegbeheer" is op 23 januari 2024 door uw raad vastgesteld.

Uitvoering Beleidsplan Openbare Verlichting

Wij streven naar een vermindering van het energiegebruik voor OV tot de 50% energiereductie in 2030 t.o.v. het jaar 2013. Bij reguliere vervanging zetten wij in op vervanging met Ledverlichting. In 2023 hebben wij het beheerplan OV laten opstellen waarbij we uitgaan van grootschalige vervanging van armaturen op 4 meter hoge masten in woonwijken. De lampen van de huidige armaturen worden niet meer geproduceerd. Dit betreft ± 1.900 armaturen welke in 2024/2025 vervangen gaan worden. Hiervoor zitten voldoende middelen in de voorziening "onderhoud openbare verlichting".

Haalbaarheidsonderzoek energieopwekkende en geluidwerende voorziening A67

In augustus 2020 heeft uw raad bij de behandeling van het beleid Grootschalige zonne- en windenergie de Kempen een motie aangenomen. Deze motie roept het college op om de mogelijkheden voor een energieopwekkende en geluidwerende voorziening langs de A67 te onderzoeken.

Energieopwekkende voorziening

In april 2023 heeft uw raad besloten om in het regionale OER (Opwek Energie op Rijksvastgoed) traject Klimaatcorridor A67 mogelijke locaties voor energieopwekking te onderzoeken. In september 2023 is, onder leiding van Rijkswaterstaat, gestart met het onderzoek naar kansrijke Rijksgronden langs het traject van de A67 van Bladel tot Deurne. In 2024 zal dit onderzoek worden voortgezet.

Geluidwerende voorziening

Verder heeft uw raad in april 2023 ook besloten om met een apart krediet te starten met een uitvoeringstraject voor een geluidswal bij Oeyenbosch (ondergebracht in programma 4) en om voor de geluidswal bij De Hees en geluidschermen tussen Duizel en Eersel aparte kredieten op te nemen in de Voorjaarsnota 2024. In 2023 bleek al dat de geluidsreductie t.g.v. de aanleg van de geluidswal Oeyenbosch zo gering was dat de argumenten voor een succesvol vergunningstraject naar verwachting onvoldoende zijn. Eind december 2023 zijn de bewoners van Oeyenbosch hierover geïnformeerd.

Wat heeft het gekost?

Het programma bestaat uit de volgende productgroepen:

1. Bereikbaarheid;
2. Verkeersveiligheid.

De toelichtingen in onderstaande deze tabel gaan alleen over de kosten die direct worden toegerekend aan de productgroep(en) in dit programma. Voor een toelichting tot de apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves in verband met kapitaallasten (afschrijvingen ineens ten laste van de reserves) wordt verwezen naar programma 11.

Programma: Verkeer en vervoer				
Productgroep	Begroting 2023		Werkelijk 2023	Verschil 2023
	Primitief	Na wijziging		
LASTEN				
Bereikbaarheid	1.704.643	1.877.143	4.405.183	-2.528.040
Verkeersveiligheid	523.835	853.335	662.406	190.929
Totaal lasten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	2.228.478	2.730.478	5.067.590	-2.337.112
BATEN				
Bereikbaarheid	68.321	68.321	2.383.804	2.315.483
Verkeersveiligheid	41.000	246.000	122.307	-123.693
Totaal baten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	109.321	314.321	2.506.111	2.191.790

Programma: Verkeer en vervoer				
Productgroep	Begroting 2023		Werkelijk 2023	Verschil 2023
	Primitief	Na wijziging		
LASTEN				
Totaal lasten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	2.228.478	2.730.478	5.067.590	-2.337.112
Kapitaallasten	637.941	1.154.450	432.738	721.712
Apparaatskosten	1.132.834	1.209.758	994.497	215.261
Totaal lasten	3.999.253	5.094.686	6.494.825	-1.400.139
BATEN				
Totaal baten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	109.321	314.321	2.506.111	2.191.790
Beschikking over reserves i.v.m. kap.lasten	160.528	315.567	231.396	-84.171
Totaal baten	269.849	629.888	2.737.507	2.107.619
Saldo programma	3.729.404	4.464.798	3.757.318	707.480

Productgroep Bereikbaarheid

Dagelijks onderhoud wegen (voordeel van € 17.000,-)

Anders dan het hoge positieve eindsaldo doet vermoeden is er meer geld uitgegeven aan dagelijks onderhoud elementenverhardingen (€ 48.865,- extra). Dit omdat de kwaliteit van de wegen niet te handhaven is op b-niveau en we steeds meer reparaties uitvoeren. Dit hebben wij u al gemeld bij het raadsvoorstel "Risico gestuurd wegbeheer" van januari 2024. We hebben onze begroting hierop inmiddels al structureel aangepast. Het hoge positieve saldo wordt gerealiseerd door € 148.000,- meer inkomsten uit degeneratie-vergoedingen. Deze ontvangen wij wanneer nutsbedrijven onze stoepen en straten openbreken en sleuven graven voor het leggen van kabels en leidingen. Deze vergoedingen zijn voor het opvangen van extra kosten voor het vervroegd moeten rehabiliteren van deze verhardingen. Deze degeneratievergoeding kunnen worden overgeboekt naar de "voorziening onderhoud wegen". Hebben per saldo dus geen invloed op het rekeningresultaat.

Onderhoud bermen (nadeel van € 19.000,-)

De kosten voor bermonderhoud zijn ten gevolge van de zeer droge zomer, gevolgd door een kletsnat najaar hoger dan geraamd. Bermen worden tot stof gereden, het gras verdwijnt, het stof wordt met de regen modder en spoelt vervolgens weg. Goede bermen hebben een belangrijke functie voor het behoud van de asfaltverhardingen en voor de verkeersveiligheid. Dit minder intensief uitvoeren zou verkeerde zuinigheid zijn. De kosten voor vervolgschade aan de randen van het asfalt zijn vele malen hoger.

Wegen en kunstwerken (via reserves) (nadeel van € 200.000,-)

Voor de investering KTM Randweg A2 Eindhoven onderdeel mobiliteitshub heeft de raad in 2023 besloten om de afschrijving (€ 200.000,-) te dekken uit de begrotingsruimte. Er zijn echter geen kosten gemaakt. Om de toekomstige dekking van deze kapitaallasten veilig te stellen, is € 200.000 toegevoegd aan de algemene reserve. Tegenover dit nadeel staat een voordeel in programma 11 overheadskosten. Per saldo heeft dit geen invloed op het rekeningresultaat.

Productgroep Verkeersveiligheid

Overige verkeersvoorzieningen (voordeel van € 23.000,-)

Afwijking is ca. € 23.000. Deze is met name te wijden aan de regionale ondersteuning en was minder dan begroot.

Onderhoud en beheer openbare verlichting (voordeel van € 51.000,-)

Zowel het jaarlijks onderhoud van de openbare verlichting als de kostenstijging voor het elektriciteitsverbruik vielen beiden ongeveer € 25.000 lager uit dan (bij)geraamd.

In de primaire begroting was € 105.000 geraamd voor elektriciteitsgebruik. Bij de 2e berap is dit opgehoogd naar € 220.000. Uiteindelijk zijn de boeken in 2023 gesloten op € 195.000 voor energiegebruik voor openbare verlichting. Ten opzichte van de oorspronkelijke raming zijn dit 85% hogere kosten. Voor wat betreft de openbare verlichting is € 25.000,- minder uitgegeven vanwege het feit dat er meer LED verlichting is dat minder onderhoud vraagt en er betere planmatig onderhoud door de onderhoudsondernemer is gepleegd.

Kapitaallasten investeringen

De kapitaallasten (rente en afschrijving) van investeringen komen zowel tot uiting op dit programma als in programma 11 overhead. Voor een goed inzicht tussen de begrote en werkelijke kapitaallasten worden deze in totaliteit toegelicht in programma 11.

In het jaar waarin een krediet beschikbaar wordt gesteld, worden ook de reservemutaties ter dekking van kapitaallasten begroot. De reservemutaties worden verwerkt op basis van de werkelijke inkomsten en uitgaven op de kredieten. Hierdoor ontstaan in dat jaar voor- en nadelen ten opzichte van de begroting. Deze voor- en nadelen zijn in dat jaar budgetneutraal en hebben daarom geen effect op het jaarrekening resultaat.

Overige verschillen (nadeel van € 17.000,-)

Gelet het grote aantal producten en de daaraan gekoppelde budgetten worden de verschillen op hoofdlijnen verklaard. Dat betekent dat een optelling van de verklaarde bedragen niet altijd aansluit met het totale verschil. Dat komt dan door een samenstel van kleine afwijkingen, welke niet worden toegelicht.

Investerings

#	Jaar wijziging	Omschrijving	Beschikbaar.	Uitgaven t/m 2023	Restant	Over te hevelen
1	2017	Vervanging verharding Knegselsedijk/ Duiselseweg (MIP2017)	830.000	467.246	362.754	362.754
2	2017/2019	Aanleg fietspad Stevert (MIP2017)	1.010.000	146.020	863.980	863.980
3	2019/2021	Herin knegselsedijk/Duiselseweg	2.270.000	1.979.911	290.089	0
4	2019	Vrijliggend fietspad Duiselseweg	700.000	12.712	687.288	687.288
5	2020	Vrijliggend fietspad Urnenweg (MIP 2020)	700.000	121.880	578.120	578.120
6	2019/2021	Bijdr bereikbaarheidsagenda regio brede projecten	422.000	212.457	209.543	209.543
7	2021/2022/2023	Steensel weer een dorp 2e fase (wegen, RV)	525.000	454.515	70.485	0
8	2021/2022	Verv verharding Korenbloem (2021 BR Rehab wegen)	370.000	333.108	36.892	0
9	2021/2023	Looproute mensen met beperking Markt-Hint	50.000	48.558	1.442	1.442
10	2021/2023/2023	Herinrichting Carquefouplein	828.000	67.980	760.020	760.020
11	2021/2021	Herinrichting Hazenstraat - Stokkelen (2021)	1.076.000	715.132	360.868	360.868
12	2021/2021/2022	Haalbaarheidsonderzoek geluidswal A67 (2021)	159.605	150.390	9.215	9.215
13	2022/2023	Verv verharding reconstr Schadewijkstraat	1.396.000	22.375	1.373.625	1.373.625
14	2022/2022	Rehab Eerdbrand (ged Lage Heide gemeentegrens; Rehab wegen)	239.600	217.414	22.186	0
15	2022/2022	Rehab Lage Heide (ged Eerdbrand-Stokkelen)	548.000	293.850	254.150	0

16	2022/2022	Reconstructie en verbreden fietspad Rosheuvel	150.000	130.802	19.198	0
17	2022/2022	Rehab fietspad Meerstraat (sgt A Fraserpad)	247.000	51.857	195.144	0
18	2022/2023	Fietsvoorz Buivensedreef Knegsel	125.000	25.945	99.055	99.055
19	2022	Fietsviaduct Haagdoorn-Meerheide	100.000	0	100.000	100.000
20	2022/2023	Vervanging verhard Willibrordusstr Wintelre	616.000	43.327	572.673	572.673
21	2022/2022/2023	Rode fietsstroken Oirschotsedijk	328.885	256.733	72.152	0
22	2022	Aanleg uitkijkpunt De Run	50.000	0	50.000	50.000
23	2022	Wandelbruggetje De Run	60.000	0	60.000	60.000
24	2022/2023	Herinrichten Hazenstraat	536.344	407.607	128.737	128.737
25	2021/2022	Vervangen brug Heike Vessem	325.000	297.028	27.972	0
26	2022/2023	Steensel weer 1 dorp, 3e fase	1.600.000	207.704	1.329.296	1.329.296
27	2023/2023	Reconstr.Kerkstraat (carquifouplein-hoolstr.) Wegen	265.000	0	265.000	265.000
28	2023	Vervanging verharding Broekstraat	450.000	322.843	127.157	0
29	2023	Rehabilitatie Lage Heide (ged. Stokkelen-boevenheuvel)	360.000	210.792	149.208	0
30	2023	Fietsverbinding F67-De kempenroute	50.000	0	50.000	0
31	2023	Evenemententerrein/Gildeterrein achter de markt	165.000	148.437	16.563	16.563
32	2022/2023	Fietsvoorziening Domineespad Duizel	990.000	20.638	969.362	969.362
33	2023	Aanpassing parkeerplaatsen en groen Duizelseweg Eersel	145.000	0	145.000	0
34	2022/2023	Rode fietsstroken Rouwven	620.808	581.325	39.483	0
35	2023	Voorber. Fietspad Nedermolten/Zandstraat-Turfweg	60.000	0	60.000	60.000
36	2023	KTM Randweg A2 onderdeel F67	5.050.000	25.425	5.024.575	5.074.575
37	2023	KTM Randweg A2 onderdeel mobiliteitshub	200.000	0	200.000	200.000
38	2020/2021	Verkeersveiligheidsplan 2020	142.500	124.960	17.539	0
39	07/09/17/18/20/21	Middenweg Eersel – Bergeijk – N397 (MIP'09+17+)	2.172.169	2.053.332	118.837	118.837
40	2020/2021	Regionale HUB	120.565	124.497	-3.932	0
41	2021/2021/2023	Maatregelen verkeersveiligheid (2021)	117.110	76.177	40.933	40.933
42	2022	Maatregelenpakket mobiliteitsstrategie De Kempen	195.000	17.448	177.552	177.552
43	2022/2022	Uitvoering verkeersveiligheidsplan (2022)	130.000	54.838	75.162	75.162
44	2023	Uitvoering verkeersveiligheidsplan (2023)	45.000	6.650	38.350	38.350
45	2022	Uitbreiden verlichting fietspad Rosheuvel	30.000	1.121	28.880	0
		Totaal programma:	26.570.586	10.433.033	16.137.553	14.645.950

1. Vervanging verharding Knegselsedijk/ Duiselseweg

De wegverharding van de Knegselsedijk is vervangen bij het project herinrichting Knegselsedijk/-Duiselseweg (regel 3). Het vervangen van de wegverharding van de Duiselseweg wordt een combinatieproject met de fietsveilige verbinding Duiselseweg (regel 3) en fietspad Buivensedreef (regel 22). Uitvoering medio 2025/2026. Het restantkrediet dient overgeheveld te worden naar 2024.

2. Aanleg fietspad Stevert

Dit project wordt uitgevoerd in samenwerking met de gemeente Bergeijk. De voorbereiding is pas in 2021 opgepakt na capaciteitsafstemming met Bergeijk. De huidige stand van zaken is dat we een definitief ontwerp hebben, de bestemmingsplannen in beide gemeenten zijn aangepast en in 2023 50% provinciale subsidie is toegekend. Momenteel zijn beide gemeenten bezig met de grondaankopen. Start uitvoering Q4 2024. Uit analyse blijkt dat we met de toegekende subsidie voldoende middelen hebben om het project uit te voeren. Het restantkrediet dient overgeheveld te worden naar 2024.

3. Herinrichting Knegselsedijk/Duiselseweg

Dit project is in 2021/2022 uitgevoerd met een 50% subsidie van Provincie Noord Brabant. In 2023 is het project financieel afgerond. Het krediet kan worden afgesloten met een positief saldo van € 290.089,-.

4. Vrijliggend fietspad Duiselseweg

De fietsveilige verbinding tussen Duizel en Knegsel wordt voorbereid als combinatieproject met het vervangen van de verharding Duiselseweg (nummer 1) en de aanleg fietsvoorziening langs de Bui-versedreef (regel 18). Uitvoering 2025/2026. Het restantkrediet dient overgeheveld te worden naar 2024.

5. Vrijliggend fietspad Urnenweg

De voorbereiding is in 2022 gestart. Het grootste deel van het tracé aan de zuidkant van de rijbaan was reeds in ons bezit. Twee ontbrekende grondposities hebben we snel kunnen aankopen. Momenteel loopt een vleermuisonderzoek voor de omgevingsvergunning. We werken goed samen met Bladel om het fietspad door te kunnen trekken op Bladels grondgebied. We verwachten in 2025 te kunnen starten met de aanleg. Het restantkrediet dient overgeheveld te worden naar 2024.

6. Bijdrage bereikbaarheidsagenda regio brede projecten

In 2018 is de gemeente een samenwerkingsovereenkomst Bereikbaarheidsagenda Zuidoost-Brabant 2017-2030 aangegaan. Onderdeel van dit samenwerkingsovereenkomst is de financiering van de regio brede projecten door alle 21 samenwerkende gemeenten. Voor Eersel bedragen de totale kosten € 422.000,-. In 2024 wordt vervolg gegeven aan het project. Het restantkrediet dient overgeheveld te worden naar 2024.

7. Steensel weer een dorp 2e fase

Deze 2e fase van het project SW1D is in 2023 afgesloten met een positief totaalsaldo van € 70.485. Deze uitvoeringskredieten kunnen worden afgesloten. De 3e fase van SW1D (Eindhovenseweg) start in maart 2024 en heeft een uitvoeringstijd van 16 maanden.

8. Vervangen verharding Korenbloemlaan

Bij de voorbereiding en ten gevolge van de inspraak is de scope van het project flink gewijzigd. De verhardingsmaterialen van de weg zijn blijven liggen. De bomen in de straat en de trottoirs zijn vervangen. Het project wordt afgesloten met een positief saldo van € 36.892,-.

9. Looproute mensen met beperking Markt-Hint

De aanleg van deze loopstrook heeft veel belangstelling van politiek en horecaondernemers. De insteek is om in oktober 2024 te starten met de aanleg van de loopstrook, rekening houdend met de nog te maken keuzes over de bomen en het Rijksbeschermd dorpsgezicht. Het restantkrediet dient overgeheveld te worden naar 2024.

10. Herinrichting Carquefouplein

Dit project is sinds november 2023 in uitvoering in combinatie met de herinrichting van de Kerkstraat (regel 28). Het werk zal in Q2 2024 zijn afgerond. Het restantkrediet dient overgeheveld te worden naar 2024.

11. Herinrichting Hazenstraat - Stokkelen

In 2021 zijn de fietspaden langs Stokkelen verbreed, geasfalteerd en op de hoofdrijbaan zijn verkeersremmers aangebracht. Dit als vervolg op de aanleg van DiepvelDENweg (voltooid 2022). Het laatste onderdeel van deze "nulplusmaatregelen N69" is de herinrichting van de Hazenstraat binnen de bebouwde kom. Naast dit (restant)krediet is hiervoor aanvullend krediet beschikbaar gesteld (regel 24). De uitvoering is na de zomer van 2023 gestart, maar door het zeer natte najaar van 2023 is het werk uitgelopen naar 2024. Het restantkrediet dient overgeheveld te worden naar 2024.

12. Haalbaarheidsonderzoek geluidswal A67

Rijkswaterstaat voert nu een eigen onderzoek uit naar de mogelijkheden voor energieopwekking langs de A67; Dit is het OER traject (Opwekking Energie langs Rijkswegen) Klimaatcorridor A67. Wij verwachten hierop nog kosten te maken. Het restantkrediet dient overgeheveld te worden naar 2024.

13. Vervanging verharding reconstructie Schadewijkstraat

De voorbereiding is in 2022 gestart met water(bergings)berekeningen. Dit in combinatie met het Carquefouplein en Kerkstraat. In 2023 is ontwerpproces met de aanwonenden gestart. Momenteel zijn we in gesprek met enkele aanwonenden over (verjaarde) ingebruikname van gemeentegrond. Deze

gesprekken verlopen positief. De uitvoering van het werk is gepland voor 2025. Het restantkrediet dient overgeheveld te worden naar 2024.

14. Rehabilitatie Eerdbrand (gedeelte Lage Heide gemeentegrens)

Dit project is samen met Lage Heide (regel 15), en fietspad Meerstraat (regel 19) in 2022 uitgevoerd en in 2023 financieel afgesloten met een positief totaalsaldo van € 471.480. We hebben de werken vroegtijdig in het jaar gunstig kunnen aanbesteden en er bleken weinig bodemverontreinigingen aanwezig te zijn. Daardoor hebben we flinke kostenbesparingen gerealiseerd.

15. Rehabilitatie Lage Heide (ged. Eerdbrand-Stokkelen)

Dit project is samen met Eerdbrand (regel 14), en fietspad Meerstraat (regel 19) in 2022 uitgevoerd en in 2023 financieel afgesloten met een positief totaalsaldo van € 471.480. We hebben de werken vroegtijdig in het jaar gunstig kunnen aanbesteden en er bleken weinig bodemverontreinigingen aanwezig te zijn. Daardoor hebben we flinke kostenbesparingen gerealiseerd.

16. Reconstructie en verbreden fietspad Rosheuvel

Dit project is in 2022 en 2023 voltooid. Het totaalkrediet was opgebouwd uit Reconstructie en verbreden fietspad Rosheuvel en Uitbreiden verlichting fietspad Rosheuvel (nummer 46). Deze kredieten kunnen nu worden afgesloten met een positief totaalsaldo van € 48.077,-.

17. Rehabilitatie fietspad Meerstraat (sgt A Fraserpad)

Dit project is samen met Eerdbrand (regel 16) en Lage Heide (regel 17) in 2022 uitgevoerd en in 2023 financieel afgesloten met een positief totaalsaldo van € 471.480,-. We hebben de werken vroegtijdig in het jaar gunstig kunnen aanbesteden en er bleken weinig bodemverontreinigingen aanwezig te zijn. Daardoor hebben we flinke kostenbesparingen gerealiseerd.

18. Fietsvoorziening Buivensedreef Knegsel

Het voorbereiden van de aanleg van een fietsvoorziening Buivensedreef wordt gedaan in combinatie met het vervangen van de verharding Duiselseweg (regel 1) en de aanleg van een veilige fietsverbinding over de Duiselseweg (regel 4). Uitvoering medio 2025/2026. Het restantkrediet dient overgeheveld te worden naar 2024.

19. Fietsviaduct Haagdoorn – Meerheide

Er vindt nu een planstudie plaats naar een permanente regionaal vervoersknooppunt (HUB) nabij de afslag in Eersel bij de A67. Het traject fietsviaduct Haagdoorn – Meerheide is onderdeel van deze planstudie. Het restantkrediet dient overgeheveld te worden naar 2024..

20. Vervanging verharding Willibrordusstraat Wintelre

We hebben in 2023 samen met de dorpsraad Wintelre en bewoners een inspraakproces gevoerd over de herinrichting Willibrordusstraat. Alle wensen en ambities van onszelf en van de bewoners opgeteld kost flink meer dan het beschikbare budget voor vervanging van de verharding van de rijbaan. Met name de kosten voor de aanleg van een regenwaterriool voor het oplossen van de wateroverlast zijn hoog. Begin 2024 bieden wij u een raadsvoorstel aan voor (een) aanvullend uitvoeringskrediet. Het restantkrediet dient overgeheveld te worden naar 2024.

21. Rode fietsstroken Oirschotsedijk

Dit project is in 2023 uitgevoerd en kan nu worden afgesloten met een positief saldo van € 72.152,-.

22. Aanleg uitkijkpunt De Run

In 2022 hebben wij cofinancieringsverklaringen afgegeven bij de provincie voor ons 50% aandeel bij projecten in het kader van de Gebiedsimpuls, deelprogramma Run N69. Dit betreft o.a. het uitkijkpunt en het onderstaande wandelbruggetje (regel 23). Deze worden gerealiseerd door Waterschap de Dommel en wij betalen hen straks onze bijdrage. De uitvoering was voorzien in 2024, maar door tegenslagen bij het vaststellen van het Projectplan Waterwet loopt dit verdere vertraging op tot de tweede helft van 2025. Het restantkrediet dient overgeheveld te worden naar 2024.

23. Wandelbruggetje De Run

Zie regel 22. Het restantkrediet dient overgeheveld te worden naar 2024.

24. Herinrichten Hazenstraat

Het laatste onderdeel van deze “nulplusmaatregelen N69” is de herinrichting van de Hazenstraat binnen de bebouwde kom. Hiervoor is dit krediet naast het restantkrediet “herinrichting Hazenstraat-Stokkelen” (regel 11) beschikbaar gesteld. De uitvoering is na de zomer van 2023 gestart, maar door het zeer natte najaar van 2023 is het werk uitgelopen. Het restantkrediet dient overgeheveld te worden naar 2024.

25. Vervangen brug Heike Vessem

De brug is in 2023 vervangen en het project kan worden afgesloten met een positief saldo van € 27.972,-.

26. Steensel weer 1 dorp, 3e fase

De uitvoering van de 3e fase, Eindhoveneweg is gestart in maart 2024. De uitvoeringsduur bedraagt 16 maanden. Het restantkrediet dient overgeheveld te worden naar 2024.

Reconstructie Kerkstraat (Carquefouplein-hoolstraat) Wegen

Dit project is sinds november 2023 in uitvoering in combinatie met de herinrichting van het Carquefou-plein (regel 10). Het zal in Q2 2024 zijn afgerond. Het restantkrediet moet worden overgeboekt naar 2024.

27. Vervanging verharding Broekstraat

Dit project is in 2023 uitgevoerd en kan nu worden afgesloten met een positief saldo van € 127.157. Door een vroegtijdige aanbesteding in het jaar kon een gunstige inschrijving worden behaald.

28. Rehabilitatie Lage Heide (Stokkelen-Boevenheuvel)

Dit project is in 2023 uitgevoerd en kan nu worden afgesloten met een positief saldo van € 132.208. Door een vroegtijdige aanbesteding in het jaar kon een gunstige inschrijving worden behaald.

29. Fietsverbinding F67 – De Kempenroute

Betreft voorbereidingskosten voor het project. Daar zijn we nog volop mee bezig. Het restantbedrag moet daarom in zijn geheel worden overgeheveld naar 2024. Aangezien inmiddels ook het vervolgekrediet beschikbaar is gesteld (zie hierna “KTM Randweg A2 onderdeel F67” wordt dit restantkrediet hieraan toegevoegd.

30. Evenemententerrein/Gildeterrein achter de Markt

Een deel van het terrein is verhard met grasbeton, echter vindt er nog nazorg plaats op het terrein in 2024. Het restantkrediet moet worden overgeheveld naar 2024.

31. Fietsvoorziening Domineespad Duizel

Dit is een gezamenlijk project met de gemeente Bladel. We zijn in 2022 begonnen met een eerste gezamenlijke inspraakavond. Inmiddels is het tracé vastgesteld aan de oostzijde van de rijbaan. Fietzers hoeven dan nergens de rijbaan over te steken tussen Duizel en Hoogeloon. Voor Eersel is dit tracé gunstig. We hoeven maar beperkt grond aan te kopen. De tekeningen voor de grondverwinning zijn gemaakt en de verkennende gesprekken met de eigenaren zijn/worden gestart. In 2024 starten we ook het omgevingsplan. De gezamenlijke uitvoering is voorzien in 2026. Het restantkrediet moet worden overgeboekt naar 2024.

32. Aanpassing parkeerplaatsen en groen Duizelseweg Eersel

Dit project hebben wij eerder in 2023 al afgesloten. Het krediet is al eerder vrijgevallen.

33. Rode fietsstroken Rouwven

Dit werk is in 2022 en 2023 uitgevoerd en kan worden afgesloten met een positief saldo van € 39.483,-.

34. Voorber. Fietspad Nedermolten/Zandstraat-Turfweg

De voorbereiding voor de aanleg van deze fietspaden loopt nog door in 2024. Het restantkrediet dient overgeheveld te worden naar 2024.

35. KTM Randweg A2 onderdeel F67

Betreft met name uitvoeringskosten voor het project fietsverbinding F67-De Kempenroute. Met de voorbereiding zijn we nog volop bezig. Het restantkrediet dient overgeheveld te worden naar 2024.

Zoals hiervoor is toegelicht is tevens het voorbereidingskrediet ad €50.000,- aan dit krediet toegevoegd.

KTM Randweg A2 onderdeel mobiliteitshub

Op dit moment vindt voor zes regionale mobiliteitshubs de planuitwerking plaats. Zoals vastgesteld in het Korte Termijn Maatregelenpakket (KTM) A2 Randweg is de bijdrage voor de gemeente Eersel € 200.000 om een eerste stap te zetten in de realisatie van regionale mobiliteitshubs. Het restantbedrag dient daarom in zijn geheel worden overgeheveld naar 2024.

36. Verkeersveiligheidsplan 2020

Investing is afgerond met een positief saldo van € 17.539,-. Het restantbedrag kan vervallen.

37. Middenweg Eersel – Bergeijk – N397

De aanleg van de weg is onderdeel van de nulplusmaatregelen N69. Deze weg moet zorgen dat de lokale wegen ontlast worden en het verkeer gebruik gaat maken van de nieuwe westparallel. De weg is inmiddels twee jaar in gebruik. Er moet o.a. nog een bosperceel worden aangelegd op Eersels grondgebied. Daarna zal het project worden afgesloten en afgerekend met de gemeente Bergeijk, die penvoerder is van het project. Het restantkrediet dient te worden overgeheveld naar 2024.

38. Regionale HUB

Investing is afgerond met een negatief saldo van € 3.932,-. Het betrof de kosten voor de opstart van de planstudie regionale hub namens 4 Kempengemeenten. De planstudie is ondertussen opgestart en is in een ver stadium. Het restantbedrag kan vervallen.

39. Maatregelen verkeersveiligheid (2021)

De meeste projecten zijn uitgevoerd. Het project verkeersremmende maatregelen Kuilenhurk Vesssem is uitgesteld en moet nog worden opgestart. Het restantbedrag moet worden overgeheveld naar 2024.

40. Maatregelenpakket mobiliteitsstrategie De Kempen

Betreft voorbereidingskosten en onderzoekskosten voor uitwerking van het maatregelenpakket Mobiliteitsstrategie De Kempen. Daar zijn we nog volop mee bezig. Het restantbedrag moet daarom worden overgeheveld naar 2024.

41. Uitvoering verkeersveiligheidsplan (2022)

De meeste projecten zijn uitgevoerd. Het project voetpadenplan in de gemeente is nog niet afgerond. Het restantbedrag moet daarom in zijn geheel worden overgeheveld.

42. Uitvoering verkeersveiligheidsplan (2023)

De meeste projecten zijn uitgevoerd. Het project Berkveneseweg Eersel is uitgesteld en moet nog worden opgestart. De projecten voetpadenplan en parkeerbeleidsplan zijn nog in uitvoering. Het restantkrediet dient overgeheveld te worden naar 2024.

43. Uitbreiden verlichting fietspad Rosheuvel

Dit project is in 2023 voltooid. Het totaal krediet was opgebouwd uit 2 kredieten. Het krediet "Reconstructie en verbreden fietspad Rosheuvel" (nummer 16) hoort hierbij. Het project kan nu worden afgesloten met een positief totaalsaldo van € 48.077,-.

7. Cultuur, sport en recreatie

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: **“Mogelijkheden creëren om inwoners mee te laten doen aan en te kunnen laten genieten van sport, cultuur en recreatie.”**

*Recreatie komt ook terug in programma 8 ‘Economische structuur’ (toerisme).

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?		
SPORT		
Indicator	Realisatie	Norm
Percentage niet sporters <i>(verplicht)</i>	2023 Gegevens (nog) niet beschikbaar	Norm: < het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners
	2022 Eersel 46% Gemeenten <25.000 inwoners 47,9%	Norm gerealiseerd?
	2020 Eersel: 46,2% Gemeenten <25.000 inwoners: 50,5%	
Wat hebben we hiervoor gedaan? *Inzet combinatiefunctionarissen voor basisscholen en Zeer Moeilijk Lerende Kinderen (ZMLK) school; *Inzet buurtsportcoaches voor ouderen, ouders en jonge kinderen, 30-plussers en 50-plussers en mensen met een beperking; *Ondersteuning verenigingen door sportcoördinator. *Deelname aan Uniek Sporten Uniek Sporten Brabant biedt gratis ondersteuning aan Brabanders met een beperking of chronisch ziekte bij het vinden van een passende sport. *Initiatief voor Parkinson en MS. Het opzetten van een werkgroep voor doelgroepen Parkinson en MS getuigt van proactief handelen en het identificeren van wat we missen in het bestaande aanbod. Dit zal naar verwachting leiden tot nieuwe en verbeteren programma's voor deze specifieke doelgroepen. - *Uitvoering geven aan het regionaal Kempisch Sport- en Beweegakkoord.		
Indicator	Realisatie	Norm
Het percentage inwoners dat (zeer) tevreden is over sportvoorzieningen (burgerpeiling)	2023 Eersel: 2023: Gegevens (nog) niet beschikbaar Gemeenten <25.000 inwoners 68%	Norm: < het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners
	2022 Eersel: 74%	Norm gerealiseerd?
	2020 Eersel: 76%	
Wat hebben we hiervoor gedaan? *In stand houden voldoende toekomstbestendige sportvoorzieningen.		

*Sportbeoefening voor iedereen mogelijk (blijven) maken; *Open staan voor nieuwe sporten, maar kiezen van multifunctioneel gebruik van bestaande voorzieningen; *Uitvoeren toekomstbestendig accommodatiebeleid. * In 2023 is begonnen met een herijking / actualisatie van het accommodatiebeleid. Besluitvorming vindt plaats Q2 2024 *Uitvoering geven aan het regionaal Kempisch Sport- en Beweegakkoord.		
CULTUUR EN CULTUUREDUCATIE		
Indicator	Realisatie	Norm
Tevredenheid van inwoners over het aanbod van culturele voorzieningen uitgedrukt in een rapportcijfer (burgerpeiling waarstaatjegemeente)	2023: Eersel 6,6	Norm: < het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners
	2022 Eersel 6,6	Norm gerealiseerd?
	2020 Eersel 6,6	
	Deze vraag is als maatwerkvraag toegevoegd aan de standaard vragenlijst Burgerpeiling. Derhalve is er geen cijfer beschikbaar van gemeenten < 25.000 inwoners	
Wat hebben we hiervoor gedaan? *Inzet combinatiefunctionarissen; *Cultuureducatie bieden we structureel aan alle leerlingen van 4 tot en met 18 jaar. Ieder kind komt minimaal een, en zo mogelijk twee keer, in aanraking met elke kunstdiscipline (theater, dans, muziek, beeldend, multimedia, literatuur en cultureel erfgoed); *Muziekschool, harmonieën en fanfare verzorgen muzieklessen op basisscholen; *We houden een basisbibliotheek in Eersel en een jeugdbibliotheek-voorziening in elke kern in stand; *Vier keer per jaar bieden we een naschools aanbod cultuur aan voor een periode van zes weken; *We ondersteunen instellingen op gebied van cultuur via een subsidieprogramma; *We ondersteunen ad hoc producties en manifestaties; *We ontwikkelen een kunstwandelpad Het Groene Lint in samenwerking met de stichting. *Het Kempenmuseum wordt verbouwd en het museaal profiel wordt aangepast aan deze tijd.		

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2023

Gebruik van gemeentelijke accommodaties aantrekkelijker maken

Zie hiervoor de toelichting onder investeringen de tekst in programma 1.

Zwembad Eersel

Zie voor de toelichting de tekst onder Investerings.

Opstellen beleid spelen, bewegen en ontmoeten.

Opstellen van nieuw beleid ter stimulering van spelen, ontmoeten en bewegen in de openbare ruimte in brede zin. De maatschappij verandert de laatste jaren in snel tempo. Vergrijzing, decentralisaties en de veranderende rol die de gemeente inneemt bij haar zorg voor bewegen, ontmoeten en spelen vraagt om integraal beleid wat hierbij aansluit. Het huidige speelbeleid van de gemeente Eersel is aan een herijking toe. Dit werd de afgelopen jaren onder meer duidelijk toen diverse initiatieven ingediend werden voor het aanleggen van nieuwe plekken voor spelen, bewegen en ontmoeten. Deze initiatieven sloten niet aan bij de uitgangspunten van het huidige beleid (welzijnskader en het accommodatiebeleid) en bleken daarmee niet haalbaar. Hierdoor zijn deze initiatieven niet verder opgepakt. In 2023 is een breed onderzoek uitgezet over de tevredenheid van de huidige speelvoorzieningen. De opbrengsten van dit onderzoek worden meegenomen in het nieuwe beleid.

Kunstroute Het Groene Lint

De werkzaamheden met betrekking tot de vlechthekken ten behoeve van de "Kunstroute Het Groene Lint" zijn overgedragen aan "Stichting Kunstroute Het Groene Lint" die in november 2018 is opgericht. Naast de aanleg van het verbindende element 'Het Lint' in de vorm van vlechthekken worden langs de route op Eersels grondgebied autonome kunstwerken geplaatst door de gemeente. In 2021 is een autonoom kunstwerk geplaatst en in 2022 nog twee. Het is niet gelukt om in 2023 een autonoom kunstwerk te plaatsen langs de route. Mits de financiering voor kunstwerk "Het verdwenen volkje" rond is wordt het kunstwerk in 2024 geplaatst.

LandArt project om de kernen van Eersel te verbinden met Kunst

De LandArt-tentoonstelling is in 2021 gehouden bij het Groot en Klein Meer te Wintelre en in 2023 is een LandArt tentoonstelling georganiseerd in de kern Kneegsel. We kijken terug op een geslaagd evenement met tussen de 10.000 en 12.000 bezoekers. Het educatieve deel is bezocht door 31 klassen van basisscholen uit de Kempen en is zeer enthousiast ontvangen door de scholen. Bij de opening van de tentoonstelling in Kneegsel is een permanent kunstwerk onthuld ter nagedachtenis aan José Cordewinders.

Kempenmuseum de Acht Zaligheden

Op basis van het rapport "Uitwerking business case Kempenmuseum" van House of Leisure/Markteffect heeft de gemeenteraad in november 2020 besloten te kiezen voor de uitwerking van Ontwikkelrichting 1.4: Museum met Bezoekerscentrum op de huidige locatie. Deze richting is in 2021 uitgewerkt tot een concreet plan in de vorm van schetsontwerpen, begrotingen, visuals e.d.

De uitgewerkte plannen zijn opgenomen in het Bidboek "Innovatie door schaarste". In mei 2022 heeft de raad besloten in te stemmen met de plannen en hiervoor een krediet beschikbaar te stellen.

In 2022 en 2023 zijn de schetsplannen uitgewerkt tot een voorlopig ontwerp. Er is een aannemer geselecteerd en een bouwteam gevormd. In 2024 wordt het voorlopig ontwerp uitgewerkt naar een definitief ontwerp. 2024 En 2025 zijn de jaren van planrealisatie. De verwachting is dat medio 2025 de plannen zijn uitgevoerd.

Update van het bestand cultuurhistorisch waardevolle panden

In 2023 hebben we verdere stappen gezet in het actualiseren van het erfgoedbestand. Naast gemeentelijke monumenten zijn er ook beschermde cultuurhistorische waardevolle panden in Eersel. Deze panden zijn beschermd via het omgevingsplan. De lijst met cultuurhistorische waardevolle panden van de gemeente Eersel omvat circa 600 panden, zonder dat er een duidelijke redengevende omschrijving per pand is. In 2022 waren reeds de panden in Eersel beschreven. In 2023 zijn de cultuurhistorische waardevolle panden in Steensel en Duizel beschreven. Daarnaast is de opdracht gegeven voor de inventarisatie van de panden in Kneegsel, Vessem en Wintelre, welke naar verwachting wordt uitgevoerd in de eerste helft van 2024. Vervolgens kan een integrale afweging worden gemaakt of de huidige lijst nog aansluit bij het beoogde doel van de bescherming van waardevolle panden/ objecten in Eersel.

Onderhoud sportvelden

Afgelopen jaar hebben we op een sportpark proefgedraaid met een robotmaaier. De resultaten hiervan waren goed en de kwaliteit van het gras was beduidend beter.

Doordat er continue gemaaid wordt ligt er ook geen los gras op het veld en is de grashoogte altijd hetzelfde. De pilot is uitgebreid naar 5 sportparken te weten Steensel, Vesseem, Wintelre, Knegsel en Duizel.

Wat heeft het gekost?

Het programma bestaat uit de volgende productgroepen:

1. Sport en recreatie;
2. Kunst en cultuur.

De toelichtingen in onderstaande deze tabel gaan alleen over de kosten die direct worden toegerekend aan de productgroep(en) in dit programma. Voor een toelichting tot de apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves in verband met kapitaallasten (afschrijvingen ineens ten laste van de reserves) wordt verwezen naar programma 11.

Programma: Cultuur, sport en recreatie				
Productgroep	Begroting 2023		Werkelijk 2023	Verschil 2023
	Primitief	Na wijziging		
LASTEN				
Sport en recreatie	797.542	9.757.288	3.232.210	6.525.078
Kunst en cultuur	740.881	768.264	821.106	-52.842
Totaal lasten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	1.538.423	10.525.552	4.053.315	6.472.237
BATEN				
Sport en recreatie	98.219	9.154.141	2.705.805	-6.448.336
Kunst en cultuur	72.461	99.844	156.942	57.098
Totaal baten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	170.680	9.253.985	2.862.747	-6.391.238

Programma: Cultuur, sport en recreatie				
Productgroep	Begroting 2023		Werkelijk 2023	Verschil 2023
	Primitief	Na wijziging		
LASTEN				
Totaal lasten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	1.538.423	10.525.552	4.053.315	6.472.237
Kapitaallasten	271.252	913.313	263.616	649.697
Apparaatskosten	222.953	222.953	270.786	-47.833
Totaal lasten	2.032.628	11.661.818	4.587.717	7.074.101
BATEN				
Totaal baten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	170.680	9.253.985	2.862.747	-6.391.238
Beschikking over reserves i.v.m. kap.lasten	0	305.000	48.645	-256.355
Totaal baten	170.680	9.558.985	2.911.392	-6.647.593
Saldo programma	1.861.948	2.102.833	1.676.325	426.508

Productgroep Sport en recreatie

Bevorderen sport en recreatie (voordeel van € 81.000,-)

De afwijking is het gevolg van hogere SPUK Sport inkomsten (voor de compensatie van kostenverhogende BTW) dan geraamd in 2023.

Zwembad de Albatros (nadeel van € 29.000,-)

Gevolg van een hogere indexering (CPI) dan begroot over 2022 en het daaraan gerelateerde voorschot voor 2023.

Productgroep Kunst en cultuur

Geen significante afwijkingen.

Kapitaallasten investeringen

De kapitaallasten (rente en afschrijving) van investeringen komen zowel tot uiting op dit programma als in programma 11 overhead. Voor een goed inzicht tussen de begrote en werkelijke kapitaallasten worden deze in totaliteit toegelicht in programma 11.

In het jaar waarin een krediet beschikbaar wordt gesteld, worden ook de reservemutaties ter dekking van kapitaallasten begroot. De reservemutaties worden verwerkt op basis van de werkelijke inkomsten en uitgaven op de kredieten. Hierdoor ontstaan in dat jaar voor- en nadelen ten opzichte van de begroting. Deze voor- en nadelen zijn in dat jaar budgetneutraal en hebben daarom geen effect op het jaarrekening resultaat.

Overige verschillen (voordeel van € 29.000,-)

Gelet het grote aantal producten en de daaraan gekoppelde budgetten worden de verschillen op hoofdlijnen verklaard. Dat betekent dat een optelling van de verklaarde bedragen niet altijd aansluit met het totale verschil. Dat komt dan door een samenstel van kleine afwijkingen, welke niet worden toegelicht.

Investerings

#	Jaar	Omschrijving	Beschikbaar.	Uitgaven t/m 2023	Restant	Over te hevelen
1	2022	Accommodatiebeleid	80.000	20.613	59.387	59.387
2	2022	Scheidingswand installatie sporthal De Ladder	48.000	25.089	22.910	0
3	2021	Voorbereidingskrediet toekomst zwembad (2021)	100.000	99.589	411	0
4	2022/2023/2024	Zwembad Eersel	9.454.000	21.242	9.432.758	9.432.758
5	2022	Zwembad Eersel grond	612.000	0	612.000	612.000
6	2009	Berging korfbal Wintelre	7.613	0	7.613	0
7	2021	Renovatie tennisaccommodatie Vessem	177.000	318	176.682	176.682
8	2021/2023	Gevelrenovatie hockeyaccommodatie	88.400	0	88.400	88.400
9	2021	Omheinen sportparken Eersel en Steensel	50.000	33.448	16.552	16.552
10	2022	Realiseren extra parkeerplaats sportpark Knegsel Eersel	180.000	164.045	15.995	15.995
11	2023	Onderhoud sportvelden (robotmaaiers)	152.000	149.363	2.637	0
12	2022	Herijking en update erfgoedbestand	28.000	25.377	2.623	2.623
13	2023	Update bestand cultuurhistorisch waardevolle panden	30.000	0	30.000	30.000
14	2016	Dakrenovatie grote schuur museum	25.000	0	25.000	0
15	2022/2023/2023	Herontwikkeling Kempenmuseum	3.089.562	138.829	2.950.733	2.975.733
16	2018/2019/2020	Kunstwandroute "verbinden door verbeelden"	343.844	193.714	150.130	45.106
		Totaal programma:	14.465.419	871.626	13.593.793	13.455.197

1. Accommodatiebeleid

Op 4 juli 2023 heeft de gemeenteraad besloten om voor deze ambities het gemeentelijk accommodatiebeleid te actualiseren op de thema's "Aantrekkelijker maken van gemeentelijke accommodaties" en "Basis- en niet Basisvoorzieningen". Er zijn hiervoor bijeenkomsten gehouden met betrokken partijen zoals gebruikers, exploitanten en dorpsraden. In totaal zijn er zo'n 170 partijen uitgenodigd om in een zestal bijeenkomsten mee te denken over het gebruik van gemeentelijke accommodaties. De inbreng van deze bijeenkomsten is besproken tijdens een werkbijeenkomst met de gemeenteraad. Volgens de bestuurlijke planning vindt de besluitvorming rondom het accommodatiebeleid in het tweede kwartaal van 2024 plaats. Het restantkrediet dient te worden overgeheveld naar 2024.

2. Scheidingswand installatie sporthal De Ladder is gereed.

Het werk is uitgevoerd in 2023, waarbij minder budget benodigd was dan begroot. Het restantkrediet € 17.641,- kan vervallen.

3. Voorbereidingskrediet Zwembad Eersel + Krediet Zwembad Eersel (incl. Grond) – (incl. 4 + 5)

Per raadsbesluit van 27 september 2022 is besloten tot de bouw van een nieuw zwembad. Tijdens de raadsvergadering is de configuratie (incl. opties) vastgesteld, Eersel-West (kwadrant 4) aangemerkt als locatie en zijn de financiële middelen beschikbaar gesteld.

Een uitgebreide stand van zaken is gegeven in de 2e bestuursrapportage 2023, welke grotendeels nog actueel is. Doordat het project nog doorloopt in de komende jaren dienen de kredieten (bouw en grond) overgeheveld te worden. Het voorbereidingskrediet kan worden afgesloten. Zoals toegelicht in de 2e berap 2023 is de planning van het project mede afhankelijk van het verkrijgen van een elektriciteitsaansluiting. Het huidige zwembad blijft tot ingebruikname van het nieuwe zwembad in gebruik.

Conform raadsbesluit wordt de bestemmingsreserve zwembad ingezet als dekkingsmiddel, welke nu is overgeboekt naar de algemene reserve ter dekking van dit krediet. Doordat er in 2021 nog rente werd toegevoegd aan de reserves, resteert in deze bestemmingsreserve € 18.110,95. Dit restant kan nu vrijvallen ten gunste van de algemene reserve.

6. Berging korfbal Wintelre

Aangezien er geen aanpassing aan de berging nodig is, kan het krediet komen te vervallen.

7. Renovatie tennisaccommodatie Vessem (2021)

Tennisvereniging ziet af van renovatie middels zelfwerkzaamheid. Daarom gaat de gemeente de renovatie nu zelf realiseren (i.o.m. de tennisvereniging). Het restantkrediet ad € 176.682,- dient overgeheveld te worden naar 2024.

8. Gevelrenovatie hockeyaccommodatie Eersel (2021)

In 2023 heeft de aanbesteding plaatsgevonden en is de opdracht gegund. De renovatie start voorjaar 2024. Het restantkrediet ad € 88.400,- dient overgeheveld te worden naar 2024.

9. Omheinen sportparken Eersel en Steensel

De omheiningen zijn gereed. Echter zijn er mogelijk nieuwe ontwikkelingen bij sportpark Eersel waardoor er mogelijk aanpassingen aan de omheiningen van sportpark Eersel noodzakelijk zijn. Daarom dient het restantkrediet ad € 16.552,- overgeheveld te worden naar 2024.

10. Realiseren extra parkeerpl. sportp. Knegsel Eersel

De parkeerplaatsen zijn in 2023 aangelegd. In 2024 worden nog een aantal kleine aanpassingen gemaakt. Het krediet dient te worden overgeheveld naar 2024.

11. Onderhoud sportvelden (robot maaiers) 2023

De robotmaaiers zijn aangeschaft. Het krediet kan worden afgesloten.

12. Herijking en update erfgoedbestand

Het krediet doorschuiven naar 2024. Dit bedrag in combinatie met het krediet voor het update bestand cultuurhistorische panden wordt gebruikt voor de laatste inventarisatie van de kernen Knegsel, Vessem en Wintelre. Tevens zullen in 2024 als laatste deel van het project de belangrijke wederopbouwpanen in de gemeente verder in kaart worden gebracht.

13. Update bestand cultuurhistorisch waardevolle panden

Het restantkrediet dient te worden overgeheveld naar 2024. Dit bedrag in combinatie met het krediet voor het herijking en update erfgoedbestand wordt gebruikt voor de laatste inventarisatie van de panden in de kernen Knegsel, Vessem en Wintelre. De opdracht is reeds gegund en facturatie van een deel heeft recent plaatsgevonden. Hierdoor kan in de eerste helft van 2024 de inventarisatie worden uitgevoerd. Tevens zullen in 2024 als laatste deel van het project de belangrijke wederopbouwpanen in de gemeente verder in kaart worden gebracht.

14. Dakrenovatie grote schuur museum

Het krediet ad € 25.000,- dient overgeheveld te worden naar 2024 en toevoegen aan het krediet Herontwikkeling Kempenmuseum. Het dak wordt in 2024/2025 gerenoveerd. In de investeringsbegroting van het Kempenmuseum is rekening gehouden met de uitgave van € 25.000,-. Aangezien dit krediet onderdeel uitmaakt van de Herontwikkeling van het Kempenmuseum wordt voorgesteld dit krediet af te sluiten en toe te voegen aan het krediet Herontwikkeling Kempenmuseum.

15. Herontwikkeling Kempenmuseum

Het krediet ad € 2.950.733,- is verhoogd met € 25.000,- voor de dakrenovatie van de grote schuur van het Kempenmuseum. Zie voor meer toelichting de tekst onder de ontwikkelingen en speerpunten. Het krediet dient te worden overgeheveld naar 2024.

16. Kunstwandelroute "verbinden door verbeelden"

Het restantkrediet dient te worden overgeheveld naar 2024. . De werkzaamheden op grondgebied van Eersel zijn nog niet afgerond. Gemeente Eersel is penvoerder voor de Leadersubsidie voor de gemeenten Eersel en Veldhoven en Stichting Kunstroute Het Groene Lint. De looptijd voor de Leadersubsidie eindigt medio december 2024. Hierna kan een definitieve afrekening worden gemaakt.

Zie voor meer toelichting de tekst onder Ontwikkelingen/speerpunten 'Kunstroute het Groene Lint'.

Het restantkrediet bedraagt € 150.130,- en tevens is er nog een restant leader subsidie geraamd ad € 105.024,-. Aangezien nog onzeker is of we recht hebben op deze restantsubsidie, wordt het netto restantkrediet ad € 45.106,- overgeheveld naar 2024.

8. Economische structuur

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: **“Economische ontwikkeling gericht op een zo groot mogelijke welvaart”**.

*Werkgelegenheid komt ook terug in programma 0 ‘Sociale voorzieningen’.

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?		
BEHOUD VAN WERKGELEGENHEID		
Indicator	Realisatie	Norm
Aantal banen per 1000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar (verplicht)	2023 Gegevens (nog) niet beschikbaar	Norm: > het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners
	2022 Eersel: 809,3 (waarstaatjegemeente)	Norm gerealiseerd?
	Gemeenten < 25.000 inwoners: 694,5	
Wat hebben we daarvoor gedaan?		
*Uitvoering Kempische Industrie Agenda (KIA);		
*Scholingsprogramma's De Kempen;		
Indicator	Realisatie	Norm
Functiemengingsindex (verhouding tussen banen en woningen, 0 = alleen wonen en 100 = alleen werken)	2023 Gegevens (nog) niet beschikbaar	Norm: > het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners
	2022 Eersel: 53,6% (waarstaatjegemeente)	Norm gerealiseerd?
	Gemeenten < 25.000 inwoners: 49,3%	
Wat hebben we daarvoor gedaan?		
*Onderzoek naar grootschalige en MKB-kavels in de Kempen (programmering werklocaties)		
GOED VESTIGINGSKLIMAAT		
Indicator	Realisatie	Norm
Aantal bedrijfsvestigingen per 10.000 inwoners* (verplicht) <i>*de wettelijke norm gaat uit van 'per 1.000 inwoners', maar waarstaatjegemeente geeft de indicator per 10.000 inwoners</i>	2023 Eersel: 1.446 (waarstaatjegemeente)	Norm: > het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners
	Nederland: 1.209	Norm gerealiseerd?
Wat hebben we daarvoor gedaan?		
*Uitvoering Kempische en Eerselse Detailhandels-visie;		
*Betrokkenheid bij Kempisch Bedrijvenpark;		
*Uitvoering Kempenvisie Bedrijventerreinen.		
Indicator	Realisatie	Norm
Waardering vestigingsklimaat gemeente (rapportcijfers n.a.v. ondernemerspeiling)*	2023 Gegevens (nog) niet beschikbaar	Norm: > het gemiddelde van gemeenten < 25.000 inwoners

<i>(eigen indicator)</i> <i>*de ondernemerspeiling heeft in 2023 niet plaatsgevonden</i>	2022 Eersel: 6,26 (ondernemerspeiling waarstaatjegemeente) Nederland: 6,30	Norm gerealiseerd?
Wat hebben we daarvoor gedaan? *Afleggen bedrijfsbezoeken; *Optimaliseren digitale serviceverlening. *Ondernemers meer betrekken bij beleidsvorming. *Informatievoorziening aan ZZP'ers;		

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2023

Behoud van werkgelegenheid

Uitvoering Kempische Industrie Agenda (KIA) – Slimme Maakregio

Door het Huis van de Brabantse Kempen is in samenwerking met het Kempisch Ondernemers Platform (KOP) en de Kempengemeenten een Kempische Industrie Agenda (KIA) ontwikkeld. Dit is een economisch plan voor de Kempen. In samenwerking met de Kempengemeenten wordt hieraan uitvoering gegeven. Voorbeelden zijn het onderzoek naar de Kempische maakindustrie en de Ambitie Slimme Maakregio De Kempen.

De eerste twee jaren zijn projecten echter maar mondjesmaat van de grond gekomen. Reden was het ontbreken van structurele samenwerking tussen de triple helix partijen waardoor de synergie ontbrak. Het KOP heeft daarom het initiatief genomen om ter uitvoering van het KIA alle partijen aan de tafel te krijgen. Inmiddels heeft het uitvoeren van KIA weer focus, meestal benoemd als Slimme Maakindustrie. Voor Kempische Economische projecten is in de begroting structureel onder de laatste noemer geld opgenomen en uitgegeven voor financiering van project zoals bedoeld door het KIA.

Uitvoering Kempische en Eerselse Detailhandelsvisie

Zowel lokaal, in Kempenverband als in regionaal verband zijn detailhandelsvisies opgesteld. De Eerselse Detailhandelsvisie is voornamelijk de bestuurlijke leidraad voor nieuwe detailhandelsontwikkelingen. De Kempische Detailhandelsvisie is in 2020 geëvalueerd. De conclusie is dat deze visie geen aanpassing behoeft, maar dat nadrukkelijk aandacht moet worden besteed aan de uitvoering daarvan. Samenwerking met de andere Kempengemeenten is daarbij noodzakelijk. Als eerste van de aanbevelingen is de monitoring van (leegstaande) winkelpanden in 2021 uitgevoerd. In Eersel is nagenoeg geen winkelleegstand. De winkelleegstand wordt jaarlijks gemonitord. De Kempische Detailhandelsvisie wordt periodiek besproken binnen het Kempisch Retail Board, waarin ook de gemeente Eersel zitting heeft.

Informatievoorziening aan zelfstandigen zonder personeel (ZZP'ers)

Een groot deel van de Eerselse ondernemers bestaat uit ZZP'ers. Daarom besteden we aan deze groep aandacht op het gebied van voorlichting. In november 2023 is samen met de gemeente Reusel-deMierden een goed bezochte voorlichtingsbijeenkomst gehouden met Annemarie van Gaal als inspirerende spreker. In 2024 zal weer een bijeenkomst georganiseerd worden.

Kempische Bedrijventerreinenvisie

De belangstelling voor bedrijfsgrond blijft onverminderd groot. Zowel lokaal als bij het Kempisch Bedrijvenpark (percelen >5000M². I Meerheide III, 2^e fase is inmiddels helemaal uitgegeven. Op dit moment zijn er in de gemeente Eersel geen uitgeefbare bedrijfsgronden meer voorhanden. Ook de gronden op het KBP zijn inmiddels verkocht of in optie gegeven. In 2022 is gestart met een Kempisch onderzoek naar grote (> 5.000 m²) en kleine bedrijfskavels lokaal (MKB-kavels). Dit regionale traject (programmering werklocaties) heeft ook in 2023 zijn beslag gekregen en loopt nog door in 2024.

Goed vestigingsklimaat

Uitgifte Meerheide III

Alle gronden op Meerheide zijn inmiddels uitgegeven. Er zijn geen uitgeefbare gronden meer voorhanden. Zoals hiervoor aangegeven is samen met de Kempengemeenten een onderzoek gestart naar mogelijkheden voor bedrijventerreinen voor grote (KBP) en kleine kavels (lokaal).

Bevorderen Vrijtijdseconomie

Vrijtijdseconomie is een speerpunt in het beleid van onze gemeente. We streven er lokaal en regionaal naar om onze gemeente aantrekkelijk en leefbaar te houden voor onze bewoners, bezoekers en bedrijven. Het is daarom voor ons als gemeente en destiniatiemarketingorganisatie Visit Eersel belangrijk te blijven werken aan het kwalitatief doorontwikkelen van onze gemeente. Vrijtijdseconomie draagt bij aan onze kwaliteit van leven, de sociale cohesie, de publieke voorzieningen, de aantrekkelijke inrichting van de openbare ruimten, het kunnen ontmoeten, het aangenaam besteden van vrije tijd en gevoel van 'trots'. Dat vraagt om investeringen op het gebied van vrijetijdseconomie.

Wat doen we ervoor regionaal

Samen met de Kempengemeenten Bladel, Bergeijk en Reusel-De Mierden werkt Eersel aan de in 2016 vastgestelde doelen uit de Gezamenlijke Visie Vrijtijdseconomie 'Samen op pad in de Brabantse Kempen'. In 2023 zijn we hier verder mee aan de slag gegaan door opvolging te geven aan het tweede uitvoeringsprogramma vrijetijdseconomie dat loopt van 2022 tot 2026. Afgelopen jaar stond met name in het teken van de, door Land van de Brabantse Kempen, georganiseerde netwerkbijeenkomsten. Hier zijn een aantal actiepunten opgehaald waarmee we in 2023 direct aan de slag zijn gegaan. Er is een strategie opgesteld voor de Kempen om mensen naar het gebied te laten bewegen en ze hier vervolgens te laten rondbewegen. Om deze reden zijn we gestart met een pilotjaar om een "Visit de Kempen" neer te zetten. Zie voor meer informatie over de voortgang van het tweede uitvoeringsprogramma Raadsinformatiebrief "[Voortgang UVP2 VTE Kempen](#)".

Wat doen we ervoor lokaal

Naast de gezamenlijke projecten in de Kempen focussen we ons ook op lokale projecten in de gemeente Eersel. Helaas is er voor een langere periode (7 maanden) geen medewerker vrijetijdseconomie werkzaam geweest. Hierdoor zijn niet alle projecten opgepakt. Deze worden doorgeschoven naar 2024. Zie hieronder een korte toelichting van de lokale projecten in 2023:

- Continuering van de Visit Eersel manager.
Om verder te bouwen aan de kwalitatieve ontwikkeling, aantrekkelijkheid en leefbaarheid van onze gemeente is professionele aansturing van marketing op strategisch niveau continu gewenst. De waaier van samenhangende activiteiten die passen binnen onze vrijetijdsvisie vraagt om meer organiserend vermogen, focus en slagkracht. Sinds de aanstelling van de Visit Eersel manager in 2021 is er de eerste twee jaar al flink gewerkt aan de interne organisatie. Verder is aan het project Eindhoven Backyard, online en offline marketing en het versterken van de samenwerking met (nieuwe) partijen in de gemeente Eersel en de regio gewerkt. Zie voor meer informatie over 2023 en een doorkijk naar 2024 het [jaarverslag Visit Eersel 2023](#). Daarnaast heeft een artikel 213a onderzoek plaatsgevonden met als tweeledige doel om enerzijds de rol van Visit Eersel te onderzoeken en anderzijds Visit Eersel te evalueren. De uitkomsten van dit onderzoek worden in 2024 gepresenteerd aan de raad.
- Optimaliseren routestructuren.
De (toegankelijke) ommetjes in iedere dorpskern hebben een vervolg gekregen. In Knegsel zijn de "Historische Ommetjes Knegsel" gerealiseerd. In 2024 krijgt dit project een vervolg in de overige dorpskernen. Ook de mountainbike-lus in Vessem, de aanpassing van het knooppuntennetwerk bij de Levende Beerze en de Run en het toevoegen van extra beleving op de Markt in het kader van storytelling van de Gloeiige wordt in 2024 opgepakt.
- Fietskronkel.
Het realiseren van een fietskronkel in de gemeente Eersel is één van de uitkomsten van het uitvoeringsprogramma vrijetijdseconomie van de Kempen. Voor deze fietsbeleving is een bidbook opgesteld door de vijf Kempengemeenten. Gezamenlijk vormen de vijf lokale kronkels een unieke marketingtool voor de Kempen. De ambitie is om deze tezamen te openen en in de markt te zetten. In 2024 wordt door de vier Kempengemeenten Bladel, Bergeijk, Reusel-De Mierden en Eersel volop ingezet op dit project (zowel lokaal als binnen de Kempenregio). Het krediet hiervoor is nog niet aangewend.

Innovatie

Het innovatieproject van het Meetnet Luchtkwaliteit & Geluid in Eersel, gestart in 2023, is gericht op het vergroten van de relevantie en effectiviteit van het lokale meetnetwerk. Oude opstellingen (meetkasten) worden vervangen. De klankbordgroep van vrijwilligers heeft een formele status en kan gerichte adviezen aan de gemeente uitbrengen. Nieuwe meetinitiatieven, afgestemd op specifieke vraagstukken, leiden tot een herverdeling van de meetcapaciteit, afgestemd met regionale en landelijke netwerken voor kwaliteitsborging. De lancering van het vernieuwde meetnet, met een sterke focus op burgerparticipatie voor een gezonde leefomgeving, staat begin 2024 gepland. Dit project ondersteunt tevens de lokale implementatie van het Schone Lucht Akkoord.

5G Plan

Dit project is afgerond. Het project was gericht op: (1) optimalisatie van het antennengebied zonder de noodzaak extra zichtbare antennes te plaatsen, (2) ontwikkeling van praktische 5G-toepassingen voor zelfstandig wonende senioren in samenwerking met TU/Eindhoven, VodafoneZiggo en Akkedeer en (3) het uitbreiden van interne kennis over 5G met een blijvend geactualiseerde kennisbank. Deze inzichten worden voortgezet in toekomstige (her)ontwikkelingsprojecten van de openbare ruimte, innovatieve projecten.

Rural Data Center de Kempen / data-analyse

Het Rural Data Center (RDC) heeft gezorgd voor de implementatie van meer datagestuurde werken in onder andere de gemeente Eersel. Vanuit onze gemeente groeit de wens naar steeds meer gegevens en informatie voor beleid en projecten. Het koppelen en analyseren van die gegevens heeft toegevoegde waarde voor de kwaliteit van beleid en de uitvoering van projecten. Naast die 'nieuwe' informatie is er de behoefte om statistische onderzoeken, zoals de burgerpeiling, in eigen beheer te gaan uitvoeren en vragen ook projecten zoals het lokale meetnet om kennis en expertise over data-analyse. Met de buurgemeenten is gesproken over een vorm waarin het RDC/ data-analyse een meer structurele voortgang kan krijgen.

Hiervoor is een samenwerking aangegaan met de gemeente Reusel-De Mierden. Sinds 2023 werken de gemeenten samen op het gebied van data gedreven werken. Hierbij ligt de focus op het bouwen van een infrastructuur die faciliterend is voor werknemers en de toegang tot (toekomstige) informatievraagstukken vereenvoudigd. Oplossingen van informatievraagstukken worden in eigen beheer gezocht. Het Rural Data Center de Kempen bestaat niet meer.

Toepassen van minder glyfosaat op pachtpercelen

Een deskundig bureau is gevraagd om invulling te geven aan het stimuleren en vergroten van de kennis van langjarige pachters over de inzet en het vervangen van glyfosaat door niet-chemische technieken.

Hiervoor is begin 2023 een informatiebijeenkomst georganiseerd voor de langjarige pachters, waarna een brainstormsessie is georganiseerd met loonwerkers en teeltadviseurs uit deze omgeving. Uit deze twee overleggen is informatie opgehaald om een kennistraject te organiseren voor de pachters. Een aantal pachters heeft individuele begeleiding op maat gekregen (op hun vestigingslocatie) van een ervaren, regionale teeltadviseur. Daarnaast is ook de landcoöperatie (een coöperatieve vereniging die natuurlijkvriendelijke landbouw mogelijk maken in deze omgeving) actief geïnformeerd door het deskundig bureau over het duurzaam onkruidbeheer. De landcoöperatie bestaat uit diverse pachters, waardoor nog meer pachters bereikt zijn met de kennis.

Als opvolging is er nog een najaarsbijeenkomst verzorgd waarin een presentatie over probleemonkruiden centraal stond. Deze bijeenkomst heeft geleid tot een informatiedocument over relevante probleemonkruiden. In 2024 wordt het resultaat van dit project gedeeld met de raad.

Wat heeft het gekost?

Het programma bestaat uit de volgende productgroepen:

1. Bevorderen economische bedrijvigheid;
2. Privaatrechtelijke eigendommen
3. Toerisme en recreatie

De toelichtingen in onderstaande deze tabel gaan alleen over de kosten die direct worden toegerekend aan de productgroep(en) in dit programma. Voor een toelichting tot de apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves in verband met kapitaallasten (afschrijvingen ineens ten laste van de reserves) wordt verwezen naar programma 11.

Programma: Economische structuur				
Productgroep	Begroting 2023		Werkelijk 2023	Verschil 2023
	Primitief	Na wijziging		
LASTEN				
Bevord. econ. bedrijvigheid	97.947	97.947	113.807	-15.860
Privaatrecht. eigendommen	168.109	688.542	659.895	28.647
Toerisme en recreatie	196.625	196.625	264.717	-68.092
Totaal lasten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	462.681	983.114	1.038.420	-55.306
BATEN				
Bevord. econ. bedrijvigheid	238	238	7.543	7.305
Privaatrecht. eigendommen	462.836	1.033.269	1.091.094	57.825
Toerisme en recreatie	0	0	78.249	78.249
Totaal baten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	463.074	1.033.507	1.176.887	143.380

Programma: Economische structuur				
Productgroep	Begroting 2023		Werkelijk 2023	Verschil 2023
	Primitief	Na wijziging		
LASTEN				
Totaal lasten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	462.681	983.114	1.038.420	-55.306
Kapitaallasten	34.439	305.439	343.416	-37.977
Apparaatskosten	220.053	368.080	292.223	75.857
Totaal lasten	717.173	1.656.633	1.674.059	-17.426
BATEN				
Totaal baten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	463.074	1.033.507	1.176.887	143.380
Beschikking over reserves i.v.m. kap.lasten	0	271.000	246.134	-24.866
Totaal baten	463.074	1.304.507	1.423.020	118.513
Saldo programma	254.099	352.126	251.039	101.087

Productgroep Bevorderen economische bedrijvigheid

Geen significante afwijkingen.

Productgroep Privaatrechtelijke eigendommen

Verhuur en verpachtingen gronden (voordeel van € 18.000,-)

Er zijn meer inkomsten ontvangen aan erfpacht, recht van opstal, geliberaliseerde en langjarige pacht en verhuur gemeentegronden dan is geraamd. Dit komt vooral voort uit de jaarlijkse indexeringen.

Grondzaken algemeen (voordeel van € 54.000,-)

De gemeente heeft vanuit het landbouwareaal een perceel verkocht gelegen aan de Dukesvoort in Duizel (perceel Eersel, H, 1367 groot 6.855 m²) voor een bedrag van € 39.492,-. De koopsom, zoals te doen gebruikelijk, wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve landbouwcompensatiefonds.

Productgroep Toerisme en recreatie

Geen significante afwijkingen.

Kapitaallasten investeringen

De kapitaallasten (rente en afschrijving) van investeringen komen zowel tot uiting op dit programma als in programma 11 overhead. Voor een goed inzicht tussen de begrote en werkelijke kapitaallasten worden deze in totaliteit toegelicht in programma 11.

In het jaar waarin een krediet beschikbaar wordt gesteld, worden ook de reservemutaties ter dekking van kapitaallasten begroot. De reservemutaties worden verwerkt op basis van de werkelijke inkomsten en uitgaven op de kredieten. Hierdoor ontstaan in dat jaar voor- en nadelen ten opzichte van de begroting. Deze voor- en nadelen zijn in dat jaar budgetneutraal en hebben daarom geen effect op het jaarrekening resultaat.

Overige verschillen (voordeel van € 16.000,-)

Gelet het grote aantal producten en de daaraan gekoppelde budgetten worden de verschillen op hoofdlijnen verklaard. Dat betekent dat een optelling van de verklaarde bedragen niet altijd aansluit met het totale verschil. Dat komt dan door een samenstel van kleine afwijkingen, welke niet worden toegelicht.

Investerings

#	Jaar	Omschrijving	Beschik- baar.	Uitgaven t/m 2023	Restant	Over te hevelen
1	2014/2015	Aanleg glasvezel (cat.2)	985.520	1.085.268	-99.748	0
2	2015	Aanleg glasvezel (cat.3)	150.000	107.777	42.223	0
3	'15/'17 t/m '23	Innovatie	620.000	589.002	30.998	30.998
4	2022	Meetnet luchtkwaliteit en geluid	85.000	0	85.000	85.000
5	2022	Slim Steensel	75.000	0	75.000	75.000
6	2022	Onderzoek Locaties bedrijventerrein in de Kempen	25.000	9.433	15.567	15.567
7	2022	Ongeregistreerd grondgebruik	75.000	9.500	65.500	65.500
8	2022	Onderzoek startups en innovatiecentrum Markt 29	25.000	0	25.000	0
9	2020	Recreatie uitkijktoren en fietspad/ minder- validenpad	315.000	117.834	197.166	197.166
10	2021/2022	VisitEersel Manager	162.000	160.734	1.266	0
11	2021	Tijdelijke projectleider vrijetijdseconomie	152.000	97.783	54.217	0
12	2022/2023	Projecten vrijetijdseconomie (BM)	476.000	156.629	319.371	362.399
13	2022	Aanleg wandelpad Markt-Cartierheide	20.000	0	20.000	0
		Totaal programma:	3.165.520	2.333.960	831.560	831.630

1. Aanleg glasvezel (cat.2)

Het glasvezelnetwerk is door KPN (voorheen Reggefiber) aangelegd in de bebouwde kom tot in de meterkast en in het buitengebied cat. 2 tot aan het perceel (homes passed). Dat betekent dat bij alle adressen in cat. 2 die niet hebben deelgenomen, de glasvezel op rol op de erfgrans aanwezig is. In 2014 zijn we gestart met de aanleg van glasvezel. Inmiddels is de overeenkomst met KPN op 1 juli 2023 geëindigd. Alle adressen in cat. 2 die nu nog willen deelnemen kunnen direct met KPN contact opnemen voor een aansluiting, voor hetzelfde bedrag (€ 2.800,-). Hier is de gemeente geen partij meer in. Het krediet kan worden afgesloten. Tegenover de hogere lasten staan extra baten. Daardoor wordt het krediet positief afgesloten met een bedrag van afgerond € 60.000,-.

2. Aanleg glasvezel (cat.3)

Het verre buitengebied cat. 3 is inmiddels ook voorzien van glasvezel door Brofiber. Op een paar adressen na is nu heel gemeente Eersel voorzien van glasvezel. Met de paar adressen is Brofiber nog aan het zoeken naar een oplossing. Met de aanleg van cat. 3 door Brofiber is dit project afgerond. Het krediet kan worden afgesloten.

3. Innovatie

Vanuit dit budget zijn in de 2023 de kosten (inhuur) betaald van afronding van het 5G-Plan en de samenwerking binnen het Rural Data Center de Kempen. Daarnaast is intensief gewerkt aan het datagedreven werken. Dit werk wordt in 2024 voortgezet. Het restantkrediet dient te worden overgeheveld naar 2024.

4. Meetnet luchtkwaliteit en geluid

In 2023 zijn de voorbereidingen getroffen voor het meetnet 2.0. Met een klankbordgroep is een meetplan opgesteld (aantal meetsensoren en locaties). De leverancier van de meetsensoren heeft een update van de oorspronkelijke meetkasten doorgevoerd. Tijdens het testen zijn nog een aantal tekortkomingen geconstateerd en zijn verbeteringen doorgevoerd. Dit heeft gezorgd dat de planning uitrol eind 2023 niet gehaald is. De aangepaste planning gaat uit dat eind Q1 2024 de meetkasten operationeel zijn. Het restantkrediet dient te worden overgeheveld naar 2024.

Slim Steensel

Gelet op de werkzaamheden op het gebied van innovatie/datagedreven werken en het meetnet is in 2023 geen tijd besteed aan het project Slim Steensel. Eerder heeft een inventarisatie plaatsgevonden van onderwerpen die onder het project geschaard kunnen worden. Ook is om input gevraagd van de vertegenwoordigers vanuit Steensel die participeren in het project. Dit heeft niet geleid tot vervolgstappen.

Begin 2024 zal in overleg met Steensel gesproken worden over de toekomst van het project Slim Steensel. Om vervolgens een doorstart te maken of te stoppen. Vooralsnog het budget overhevelen naar 2024.

5. Onderzoek Locaties bedrijventerrein in de Kempen

Er loopt een regionaal proces met betrekking tot programmering werklocaties. Onderdeel hiervan is een studie naar locaties, welke reeds is uitgevoerd en waarover uw raad in mei 2023 tijdens een bijeenkomst is geïnformeerd. Omdat het traject aangaande werklocaties nog niet is afgerond en er mogelijk nog aanvullende kosten dient restantkrediet te worden overgeheveld naar 2024.

6. Ongeregistreerd grondgebruik

De gemeente bezit veel gronden die versnipperd door de gehele gemeente liggen. Diverse stukken grond zijn door inwoners in gebruik genomen, zonder dat hiervoor afspraken met de gemeente zijn gemaakt (ongeregistreerd grondgebruik noemen we dat). Er is een kans aanwezig dat deze grond door verjaring in eigendom overgaan op de inwoners. En dat willen we zoveel mogelijk voorkomen/beperken.

Momenteel ontbreekt een volledig inzicht op het aantal locaties/ gevallen van ongeregistreerd grondgebruik. Om het ongeregistreerde grondgebruik in beeld te brengen, heeft een extern bureau in opdracht van de gemeente een analyse gemaakt, waarbij is aangegeven welke gemeentegronden in gebruik zijn bij inwoners. In dit overzicht is nog niet meegenomen met welke inwoners een overeenkomst is vastgesteld.

Momenteel wordt bekeken voor welke stukken gemeentegrond er een overeenkomst is gesloten en er dus geen sprake is van ongeregistreerd grondgebruik. Als dit onderdeel is afgerond, is duidelijk inzichtelijk waar sprake is van ongeregistreerd grondgebruik en om hoeveel grond het gaat. Het restantkrediet dient te worden overgeheveld naar 2024.

7. Onderzoek startups en innovatiecentrum Markt 29

Per begin dit jaar is het pand Markt 29 voor een langere periode verhuurt aan een commerciële partij. Om die reden dient het restantkrediet te worden overgeheveld naar 2024.

8. Recreatie uitkijktoren en fietspad/ mindervalidenpad

De gemeente Bladel heeft op 09-11-2023 het Bestemmingsplan Cartierheide vastgesteld. Hiertoe hoort ook het beoogde perceel voor de uitkijktoren en een deel van het fietstracé. Er is echter hiertegen beroep ingesteld bij de Raad van State door de twee partijen. Hierdoor wordt de realisatie van de uitkijktoren vertraagd. Daarnaast is de gemeente Eersel bezig met de voorbereiding voor de procedure om fietspaden om haar grondgebied aan te leggen als onderdeel van het gezamenlijk project Beleef de Cartierheide. Het restantkrediet dient daarom te worden overgeheveld naar 2024.

9. VisitEersel Manager

Het restant krediet mag komen te vervallen.

10. Tijdelijke projectleider vrijetijdseconomie

Het restant krediet op deze post mag voor € 11.189,- komen te vervallen en dient voor € 43.028,- overgeheveld te worden naar 2024. Dit ten behoeve van het tweede Kempenbrede Uitvoeringsprogramma Vrijetijdseconomie. Zoals hiervoor beschreven werken we binnen het uitvoeringsprogramma op projectmatige basis waarbij projecten doorlopen van het ene naar het andere jaar. Om deze reden dienen de resterende bedragen van het ene jaar overgeheveld te worden naar het volgende jaar zodat de projecten verder opgepakt kunnen worden. Voor 2022 is dit niet gedaan waardoor Eersel in tegenstelling tot de andere gemeenten in totaal minder geld inlegt voor het UVP2. Om dit te herstellen stellen we voor dat het weggefallen bedrag voor het uitvoeringsprogramma à € 43.028,- van het restant krediet op de post "tijdelijke projectleider vrijetijdseconomie" gehaald wordt en overgeheveld wordt naar 2024 ten behoeve van het krediet Projecten Vrijetijdseconomie.

11. Projecten vrijetijdseconomie

Doordat er in 2023 voor een langere periode (7 maanden) geen medewerker vrijetijdseconomie werkzaam is geweest, zijn niet alle projecten afgerond. Deze worden in 2024 verder opgepakt. Het restantkrediet dient te worden overgeheveld naar 2024.

12. Aanleg wandelpad Markt-Cartierheid

Tussen het schuttersterrein aan de Postelseweg en Postelseweg 158 ligt een onverharde landbouwweg. Deze is gemeentelijk eigendom. Het is een prachtige wandelroute die recreatieve kansen biedt. We willen een studie starten naar de mogelijkheid om dit pad door te trekken naar de Cartierheide. Middels de begroting 2024 – 2027 is besloten om dit project te tijdelijk te vertragen en door te schuiven naar 2026.

9. Bestuur en organisatie

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: **“Invulling geven aan een 21^e-eeuwse cultuur waarin we als gemeente ruimte geven aan de netwerksamenleving. Samen met partners stimuleert gemeente Eersel een duurzame, dynamische en innovatieve cultuur waarin initiatieven uit de kernen en uit de regio leidend zijn, met als doel betere dienstverlening.”**

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2023

Samenwerking Kempengemeenten, strategische agenda

Met onze buurgemeenten binnen ‘de Kempen’ werken we samen volgens de Strategische Kempenagenda. Het doel van de samenwerking is om gezamenlijk te bouwen aan inhoud en proces. Op ambtelijk niveau wordt samengewerkt via werkgroepen op diverse thema’s. Deze werkgroepen rapporteren aan portefeuillehouderoverleggen met verantwoordelijk wethouders. Voorbeelden van thema’s zijn wonen, mobiliteit, economie en sociaal domein. Een bijzondere samenwerking binnen ‘de Kempen’ in 2023 en doorlopend in 2024 is de Bestuursopdracht Vervolg ontwikkelstrategie de Kempen. Uw raad werd hierover periodiek bijgepraat tijdens de Kempencongressen, die meerdere keren per jaar voor de raden worden georganiseerd.

Naast de Bestuursopdracht gingen deze Kempencongressen in 2023 over Brede welvaart en wonen.

Opnieuw verbinden Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Kempengemeenten

Na voorbereiding in 2021 en 2022 zijn er per 2023 een aantal wijzigingen doorgevoerd in de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Kempengemeenten (GRSK) naar aanleiding van het zogenoemde traject Onieuw Verbinden. Te weten:

- Vanaf 2023 is de GRSK opnieuw verbonden als beleidsarme uitvoerings-organisatie. Er wordt samen gewerkt met 5 gemeenten op het gebied van SSC (Shared Service Center), MD (Maatschappelijke Dienstverlening). Er wordt samen gewerkt met 3 gemeenten, Oirschot, Reusel-de Mierden en Eersel) op het gebied van vergunningverlening en handhaving;
- Vanaf 2023 heeft de gemeente Eersel een informele samenwerking op het gebied van P&O, beleid en juridische zaken met de gemeente Reusel-de Mierden;
- Vanaf 2023 heeft de gemeente Eersel een informele samenwerking op het gebied van milieu en afval met de gemeenten Oirschot en Reusel-de Mierden.

Organisatievisie/ uitbreiding formatie

Een toekomstbestendige gemeente vraagt om een sterke organisatie om alle wensen van de bevolking en de dienstverlening waar te maken. Er moet een evenwicht zijn in de ambities, (externe) ontwikkelingen en de daarbij horende capaciteit. De organisatievisie geeft richting aan de structuur, cultuur en ontwikkeling van de organisatie. De gemeente Eersel had een gemeentelijke bezetting in fte’s per 1.000 inwoners van 6,0 in 2023. De groei van het inwoneraantal van Eersel, die in 2022 groeide naar meer dan 20.000 inwoners, zet zich de komende jaren door. De organisatie zal in lijn met deze groei mee moeten groeien om het met inwoneraantal meegroeierende aantal werkzaamheden te kunnen blijven beheersen.

In 2023 werd in het kader van de te verwachten groei de structuur van de ambtelijke organisatie gewijzigd naar een organogram met vier afdelingen en een stafafdeling. Door het hierboven beschreven *Opnieuw verbinden* is het aantal fte’s in onze organisatie in 2023 vergroot naar 120,15 (formatie).

Uitvoering coalitieakkoord

Het coalitieakkoord ‘Doen, tenzij’ is een belangrijke agenda voor de projecten die in 2023 zijn uitgevoerd. In het bijzonder werd in lijn met de planning bij het coalitieakkoord in 2023 gewerkt aan onder andere:

1. een herijking van het subsidieprogramma;
2. het onderzoek naar toekomstig accommodatiebeleid (besluitvorming in 2024);
3. het onderzoek naar de mogelijkheid tot het combineren van voorzieningen, waaronder middelbare school, gemeenschapshuis en gemeentehuis, aan de rand van Eersel (afronding onderzoek in 2024);
4. het realiseren van een woningbouwprogramma van 1200 woningen;
5. regionale afstemming over de uitbreiding van lokale bedrijventerreinen en de behoefte aan een regionaal bedrijventerrein;
6. een vervolg op de Ontwikkelstrategie voor de vier gemeenten in ‘de Kempen’;
7. een subsidieprogramma voor het verduurzamen van woningen.

Voor projecten waarvoor geen eigen budget beschikbaar was kon ook in 2023 gebruik gemaakt worden van het krediet 'Uitvoering coalitieakkoord'. Hiervan is met name gebruik gemaakt voor de Ontwikkelstrategie de Kempen en het bovengenoemde onderzoek onder 3.

Dienstverlening

De primaire taak van de gemeente is dienstverlening. Ontwikkelingen zoals de participatiesamenleving, digitalisering, netwerksamenleving en datagedreven werken zijn van invloed op onze dienstverlening.

De gemeente wil ruimhartig ruimte geven aan initiatieven en kansen van inwoners. Laagdrempelig en servicegericht.

Bij onze visie op dienstverlening "De mens centraal" horen 3 belangrijke uitgangspunten en resultaten:

1. We verplaatsen ons in de belevingswereld van onze inwoners;
2. We communiceren duidelijk en eenvoudig;
3. We werken intern en extern samen in het belang van onze inwoners.

Samen met inwoners werken we aan de ontwikkeling van de gemeente als een aantrekkelijke en veilige woongemeente. Inwoners leveren waardevolle input over de leefbaarheid en openbare ruimte op het gebied van afval, verkeer en veiligheid in de vorm van meldingen openbare ruimte. We blijven onze dienstverlening op het gebied van meldingen openbare ruimte verbeteren.

Bezwaarschriftencommissie

Indien een belanghebbende zich niet kan vinden in een besluit van de gemeente Eersel, dan bestaat de mogelijkheid om een bezwaarschrift in te dienen. Bij ontvangst van een bezwaarschrift onderzoekt de behandelend ambtenaar of het bezwaar kan worden weggenomen. Als dat niet het geval is, wordt het bezwaarschrift doorgaans op een hoorzitting behandeld. De bezwaarschriftencommissie adviseert onafhankelijk en op basis van de Verordening commissie bezwaarschriften gemeente Eersel 2010. Daarna brengt de commissie een advies uit aan het bestuursorgaan.

In 2023 zijn er 11 bezwaarschriften ingekomen. Hiervan hadden er 4 betrekking op een verkeersbesluit, 3 op een omgevingsvergunning, 2 op een last onder dwangsom, 1 op een sluiting op grond van de Wet Damocles en 1 op een evenementenvergunning. Van deze bezwaarschriften zijn er 2 ingetrokken, was er 1 niet-ontvankelijk, waren er 5 ongegrond en 3 gegrond. Deze laatste 3 hadden allemaal betrekking op dezelfde casus. De procedure hierover is nog niet afgerond."

Wat heeft het gekost?

Het programma bestaat uit de volgende productgroepen:

1. Bestuursorganen
2. Organisatie

De toelichtingen in onderstaande deze tabel gaan alleen over de kosten die direct worden toegerekend aan de productgroep(en) in dit programma. Voor een toelichting tot de apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves in verband met kapitaallasten (afschrijvingen ineens ten laste van de reserves) wordt verwezen naar programma 11.

Programma: Bestuur en organisatie				
Productgroep	Begroting 2023		Werkelijk 2023	Verschil 2023
	Primitief	Na wijziging		
LASTEN				
Bestuursorganen	1.167.071	1.224.842	1.190.555	34.287
Maatschappelijke registratie	101.761	101.761	101.496	265
Totaal lasten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	1.268.832	1.326.603	1.292.051	34.552
BATEN				
Bestuursorganen	0	0	360.437	360.437
Maatschappelijke registratie	228.672	228.672	238.560	9.888
Totaal baten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	228.672	228.672	598.997	370.325

Programma: Bestuur en organisatie				
Productgroep	Begroting 2023		Werkelijk 2023	Verschil 2023
	Primitief	Na wijziging		
LASTEN				
Totaal lasten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	1.268.832	1.326.603	1.292.051	34.552
Kapitaallasten	0	250.000	47.732	202.268
Apparaatskosten	541.191	541.191	572.732	-31.541
Totaal lasten	1.810.023	2.117.794	1.912.515	205.279
BATEN				
Totaal baten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	228.672	228.672	598.997	370.325
Beschikking over reserves i.v.m. kap.lasten	0	250.000	47.732	-202.268
Totaal baten	228.672	478.672	646.729	168.057
Saldo programma	1.581.351	1.639.122	1.265.786	373.336

Productgroep Bestuursorganen

Verkiezingen (nadeel van € 45.000,-)

In 2023 zijn er twee data geweest waarop verkiezingen zijn georganiseerd. Op 15 maart waren de Provinciale Statenverkiezingen en de Waterschapsverkiezingen. Op 22 november hebben de Tweede Kamerverkiezingen plaatsgevonden. Voor 2023 waren de kosten meegenomen voor de organisatie van de verkiezingen op 15 maart. De verkiezingen voor de Tweede Kamer waren onverwacht en niet begroot.

Raad (voordeel van € 24.000,-)

De salariskosten voor de raad zijn hoger begroot dan werkelijk. De salariskosten worden in totaliteit toegelicht in programma 11.

Burgemeester en wethouders (voordeel van € 48.000,-)

De salariskosten voor het college zijn hoger begroot dan werkelijk. De salariskosten worden in totaliteit toegelicht in programma 11.

Gewezen wethouders (voordeel van € 361.000,-)

Bij de jaarrekening wordt de voorziening pensioenverplichting (ex-)bestuurders geactualiseerd op basis van de meest recente inzichten. Dit leidt tot een voordeel € 27.000,-.

De voorziening gewezen wethouders is tot op heden gevormd om te kunnen voldoen aan de toekomstige wachtgeldverplichtingen van de huidige/gewezen wethouders. Onze accountant heeft onlangs aangegeven dat op grond van de regeling Algemene pensioen- en uitkeringswet politieke ambtsdragers hier echter pas een voorziening voor mag worden getroffen op het moment dat hier daadwerkelijk aanspraak op wordt gemaakt. Aangezien in de huidige voorziening alleen een buffer is opgebouwd voor onze huidige wethouders moet deze voorziening ten bedrage van € 333.517,- nu bij de jaarrekening vrijvallen.

Voorgesteld wordt om uit hoofde van het voorzichtigheidsprincipe en het beslag wat al op onze reserves wordt gelegd hiervoor de bestemmingsreserve gewezen wethouders te vormen voor € 333.000,-. Hiermee kunnen dan de toekomstige aanspraken gedekt worden.

Productgroep Organisatie

Geen significante afwijkingen.

Kapitaallasten investeringen

De kapitaallasten (rente en afschrijving) van investeringen komen zowel tot uiting op dit programma als in programma 11 overhead. Voor een goed inzicht tussen de begrote en werkelijke kapitaallasten worden deze in totaliteit toegelicht in programma 11.

In het jaar waarin een krediet beschikbaar wordt gesteld, worden ook de reservemutaties ter dekking van kapitaallasten begroot. De reservemutaties worden verwerkt op basis van de werkelijke inkomsten en uitgaven op de kredieten. Hierdoor ontstaan voor- en nadelen ten opzichte van de begroting.

Deze voor- en nadelen zijn budgetneutraal en hebben daarom geen effect op het jaarrekening resultaat.

Overige verschillen (voordeel van € 17.000,-)

Gelet het grote aantal producten en de daaraan gekoppelde budgetten worden de verschillen op hoofdlijnen verklaard. Dat betekent dat een optelling van de verklaarde bedragen niet altijd aansluit met het totale verschil. Dat komt dan door een samenstel van kleine afwijkingen, welke niet worden toegelicht.

Investerings

#	Jaar	Omschrijving	Beschik- baar.	Uitgaven t/m 2023	Restant	Over te hevelen
1	2022	Uitvoering coalitieakkoord	250.000	58.456	191.544	191.544
2	2020	Optimaliseren processen dienstverle- ning (MIP 2020)	23.336	21.371	1.965	0,-
		Totaal programma:	273.336	123.863	193.509	191.544

1. Uitvoering coalitieakkoord

Het krediet voor de uitvoering is ingesteld voor het financieren van projecten die voortkomen uit het coalitieakkoord 'Doen, tenzij', gedurende de coalitieakkoord 2022-2026. Een gedeelte van de projecten kent haar eigen financiering, een ander deel niet. Deze tweede categorie vindt voor de uitvoering haar financiering binnen dit krediet. In 2023 waren dit voornamelijk het onderzoek naar het combineren van voorzieningen aan de rand van Eersel en de bestuursopdracht om te komen tot een vervolg op de Ontwikkelstrategie voor de Kempen. Om dit krediet beschikbaar te houden voor projecten die hier hun financiering in kunnen vinden dient het restant overgeheveld te worden naar 2024. Begin 2024 is het krediet opgesplitst in een krediet voor de Ontwikkelstrategie en een krediet voor de overige projecten uit het coalitieakkoord.

2. Optimaliseren processen dienstverlening

Het systeem voor de behandeling van meldingen openbare ruimte (Buiten Beter) is sinds 2022 volledig operationeel. In 2023 is het ketenproces verder geoptimaliseerd. Een deel van de werkzaamheden aan de openbare ruimte wordt uitgevoerd door ketenpartners, zoals aannemers. In 2022 is een module voor contractbeheer in het Document Management Systeem (DMS) aangekocht. In 2023 is deze technisch volledig geïmplementeerd voor de organisatie. Voor het team Vastgoed en Grondzaken zijn al zo'n 600 contracten vastgelegd, bijvoorbeeld voor het onderhoud en beheer van de gymzalen. De module bevat termijnbewaking, waardoor de organisatie ondersteund wordt bij zowel het tijdig verlengen of opzeggen van contracten, als het opvolgen van afspraken die in de contracten zijn vastgelegd. In 2024 breiden we het contractbeheer in de module verder uit binnen andere teams in de organisatie. Daardoor krijgen we meer grip op ons totale contractbeheer. Deze werkzaamheden vallen binnen de reguliere uren, er is geen aanvullend budget benodigd. Het resterende bedrag van € 1.965,- mag daarom vrijvallen.

10. Algemene baten en lasten

Het programma algemene baten en lasten is een specifiek programma dat geen maatschappelijk effect beoogt, maar de algemene dekkingsmiddelen en de stelposten. De algemene dekkingsmiddelen zijn met name de algemene uitkering uit het Gemeentefonds, de gemeentelijke belastingen en de deelnemingen.

Wat heeft het gekost?

Het programma bestaat uit de volgende productgroepen;

1. Algemene dekkingsmiddelen

De toelichtingen in onderstaande deze tabel gaan alleen over de kosten die direct worden toegerekend aan de productgroep(en) in dit programma. Voor een toelichting tot de apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves in verband met kapitaallasten (afschrijvingen ineens ten laste van de reserves) wordt verwezen naar programma 11.

Programma: Algemene dekkingsmiddelen				
Productgroep	Begroting 2023		Werkelijk 2023	Verschil 2023
	Primitief	Na wijziging		
LASTEN				
Algemene dekkingsmiddelen	2.574.909	7.511.672	8.737.323	-1.225.651
Totaal lasten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	2.574.909	7.511.672	8.737.323	-1.225.651
BATEN				
Algemene dekkingsmiddelen	37.731.915	45.853.412	41.937.746	-3.915.666
Totaal baten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	37.731.915	45.853.412	41.937.746	-3.915.666

In bovenstaande tabel worden de lasten inclusief resultaat getoond.

Programma: Algemene dekkingsmiddelen				
Productgroep	Begroting 2023		Werkelijk 2023	Verschil 2023
	Primitief	Na wijziging		
LASTEN				
Totaal lasten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	1.351.746	6.348.711	349.878	5.998.833
Kapitaallasten	4.047	4.047	0	4.047
Apparaatskosten	232.535	269.455	232.432	37.023
Totaal lasten	1.588.328	6.622.213	582.310	6.039.903
BATEN				
Totaal baten (excl. Kap.lasten & app.kst.)	37.731.915	45.853.412	41.937.746	-3.915.666
Beschikking over reserves i.v.m. kap.lasten	799.213	1.116.600	512.397	-604.203
Totaal baten	38.531.128	46.970.012	42.450.143	-4.519.869
Saldo programma	-36.942.800	-40.347.799	-41.867.832	1.520.033

In bovenstaande tabel worden de lasten exclusief resultaat getoond.

Productgroep Algemene dekkingsmiddelen

Uitvoering Wet WOZ (nadeel van € 26.000,-)

Het aantal informele bezwaren in 2023 is bijna verdubbeld ten opzichte van 2022. Het aantal formele bezwaren ten opzichte van 2022 is lichtelijk toegenomen. De hogere kosten dan begroot zijn met name gelegen in het feit dat in 2023 meer externe krachten zijn ingehuurd voor de te verrichten werkzaamheden in het kader van de Wet WOZ.

Het nadeel lijkt niet te kunnen worden verklaard aan de hand van verschillen in de toegekende proceskostenvergoeding tussen 2023 en 2022 in het kader van de Wet WOZ. Weliswaar is het aantal 'gegronde' bezwaren toegenomen met 36% ten opzichte van 2022. Echter, het aantal bezwaren waarbij sprake is van een 'WOZ-bureau', die aanspraak kunnen maken op kosten voor rechtsbijstand, is lichtelijk afgenomen. Daartegenover staat dat met ingang van 1 januari 2023 de bedragen van proceskostenvergoeding zijn geïndexeerd met 10,29%. Het een en ander heft elkaar op.

Algemene dekkingsmiddelen (voordeel van € 1.172.000,-)*Algemene uitkering*

De algemene uitkering in 2023 is afgerond € 1.172.000,- hoger dan geraamd. Enerzijds komt dit door een tweetal verrekeningen over voorgaande jaren € 33.000,- en anderzijds door mutaties uit de decembercirculaire 2023 welke niet meer meegenomen konden worden in de 2^e bestuurlijke rapportage 2023 (€ 1.139.000,-). De grootste mutaties uit de decembercirculaire zijn:

- € 310.107,- correctie definitie en aantal huishoudens met laag inkomen
- € 179.000,- eenmalig budget voor invoeringskosten omgevingswet.
- € 521.000,- uitkering energietoelage. Deze middelen zijn tezamen met de eerder toegekende rijksmiddelen ad € 269.000,- voor €613.000 in 2023 ingezet voor de bestaande doelgroep. Momenteel lopen nog een aantal aanvragen, derhalve zal het resterende (deels) via resultaatbestemming nog worden ingezet voor uitvoering van deze taak.

Algemene baten en lasten (overige) (voordeel van € 1.094.000,-)

Bij de jaarrekening wordt de voorziening dubieuze debiteuren geactualiseerd op basis van de meest recente inzichten. Dit leidt tot een nadeel van € 21.000,-.

Bij de jaarrekening zijn er diverse bouwgrondexploitaties afgesloten en/of heeft er tussentijdse winstneming plaatsgevonden. Dit resulteert per saldo in een voordeel van € 1.115.000,-. Voor de verdere toelichting wil ik u verwijzen naar de paragraaf 7 grondbeleid.

Vennootschapsbelasting (nadeel van € 143.000,-)

In 2023 bedraagt de niet geraamde vennootschapsbelasting € 143.447,-. Deze vennootschapsbelasting wordt niet geraamd aangezien ook de bijbehorende winst niet wordt geraamd. Zie voor een nadere toelichting paragraaf 7 grondbeleid.

Overige verschillen (nadeel van € 13.000,-)

Gelet het grote aantal producten en de daaraan gekoppelde budgetten worden de verschillen op hoofdlijnen verklaard. Dat betekent dat een optelling van de verklaarde bedragen niet altijd aansluit met het totale verschil. Dat komt dan door een samenstel van kleine afwijkingen, welke niet worden toegelicht.

11. Overheadkosten

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?		
ORGANISATIE		
Indicator	Realisatie	Norm
Formatie in fte per 1.000 inwoners (verplicht)	2023: 6,0 2022: 4,5 2021: 4,5 (Vensters voor bedrijfsvoering) Gemeenten ≤ 50.000 inwoners: 6,4 (2021)	Norm: 4,8 – 6,1
		Norm gerealiseerd?
Bezetting in fte per 1.000 inwoners per 31-12-2023 (verplicht)	2023: 5,0 2022: 4,5 2021: 4,6 (Vensters voor bedrijfsvoering) Gemeenten ≤ 50.000 inwoners: 6,5 (2020)	Norm: 4,5 – 4,8
		Norm gerealiseerd?
Apparaatskosten per inwoner (verplicht)	2023: € 746 2022: € 623 2021: € 526 (Vensters voor bedrijfsvoering) Gemeenten ≤ 50.000 inwoners: € 623 (2020)	Norm: ≤ € 526
		Norm gerealiseerd?
Wat hebben we daarvoor gedaan?		
• Organisatievisie uitvoeren, die streeft naar het maximaal bezetten van onze formatie, in plaats van invullen middels externe inhuur; • Uitvoering Opnieuw Verbinden, waarmee per 1 januari 2023 medewerkers op het gebied van milieu- en afvalbeleid, juridische zaken ruimtelijke ordening en personeelszaken in dienst zijn gekomen van onze organisatie, in plaats van dat zij werken binnen de GRSK.		
ORGANISATIE		
Indicator	Realisatie	Norm
Kosten inhuur externen als percentage van de totale loonsom + kosten inhuur externen (verplicht)	2023: 26,0% 2022: 26,3% 2021: 21,7% 2020: 17,7% (Vensters voor bedrijfsvoering) Gemeenten ≤ 50.000 inwoners: 17,7% (2020)	Norm: ≤ 20%
		Norm gerealiseerd?
Overheadkosten als percentage van de totale lasten (verplicht)	2023: 6,0% 2022: 7,2% 2021: 7,4% 2020: 8,80%	Norm: ≤ 15%
		Norm gerealiseerd?
Wat hebben we daarvoor gedaan?		
• Organisatievisie uitvoeren, die streeft naar het maximaal bezetten van onze formatie, in plaats van invullen middels externe inhuur.		

COMMUNICATIE		
Indicator	Realisatie	Norm
Waardering inwoners communicatie en voorlichting uitgedrukt in rapportcijfer <i>(eigen indicator)</i>	2023 Gegevens (nog) niet beschikbaar	Norm: ≥ 6.9
	2022 Eersel: 6,7 Nederland: 6,3	Norm gerealiseerd?
	2020 Eersel: 6,9 Nederland: 6.7	
	2018 Eersel: 6.8 Nederland: 6.6	
	(burgerpeiling waarstaatjegemeente)	
Wat hebben we daarvoor gedaan?		
- Inzet van een breed aanbod aan communicatiemiddelen om elke doelgroep te voorzien van de benodigde informatie, met aandacht voor toegankelijkheid; - Inwoners tijdig betrekken door participatietrajecten te doorlopen; - Door focus op communicatie aan te brengen, inwoners voornamelijk meenemen in onderwerpen die 'buiten' leven.		

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2023

Organisatie

Bezetting in fte per 1.000 inwoners

Per 1 januari 2023 is er een uitbreiding geweest in fte door 'Opnieuw Verbinden'. Door deze ontwikkeling is de formatie fte per 1.000 inwoners (binnen de norm) gestegen. De norm 'formatie' is daarop eerder aangepast.

Doordat het aantal fte per 1.000 inwoners is gestegen, stijgt ook de bezetting in fte per 1.000 inwoners. De stijging heeft er echter voor gezorgd dat we buiten de norm voor bezetting zijn getreden. De norm van de bezetting was niet eerder aangepast. In de ideale situatie zijn formatie en bezetting gelijk. In de realistische situatie zit de bezetting vaak onder de formatie. In de eerste bestuursrapportage van 2024 zal daarom worden voorgesteld om de norm aan te passen naar het maximum van de norm van de formatie, maar het minimum te behouden zoals deze de afgelopen jaren gehanteerd is. Dit zou betekenen dat de norm vanaf 2024 4,5 – 6,1 fte per 1.000 inwoners wordt.

Apparaatskosten per inwoner

Bij 'Opnieuw Verbinden' is de formatie uitgebreid. Door onder andere deze extra personeelslasten zijn de apparaatskosten gestegen. De stijging van het aantal inwoners was lager dan de stijging van de extra personeelslasten. Hierdoor zijn de apparaatskosten per inwoner toegenomen.

De huidige norm sluit niet meer aan door de stijging van het aantal FTE. Voor de tweede bestuursrapportage en de begroting 2025-2028 wordt onderzocht welke norm past bij de huidige situatie en wordt dan bijgesteld.

Kosten inhuur externen als percentage van de totale loonsom + kosten inhuur externen

In 2023 is er veel capaciteit ingehuurd om de ambities van de gemeenteraad te realiseren. De extra formatie kon namelijk niet geheel worden ingevuld door vast personeel. Er is hierdoor voor veel projecten extra capaciteit noodzakelijk geweest. In 2023 waren er daarnaast nog een aantal bijzondere omstandigheden, zoals de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne en de tijdelijke vervanging van vacatures. Het blijkt dat al zeker drie jaar de norm niet (meer) wordt gehaald. Voor de tweede bestuursrapportage en de begroting 2025-2028 wordt onderzocht welke norm past bij de huidige situatie en wordt dan bijgesteld.

Communicatie

Door met zorg onderwerpen te kiezen die zowel bestuur, organisatie als inwoners aangaan, kunnen we meer focus aanbrengen. Dat zorgt ervoor dat we inwoners beter en voor lange tijd meenemen in een verhaal dat hen interesseert. Voordeel is dat we onze inwoners en de gemeente dichter bij elkaar kunnen brengen, omdat we in de ogen van het publiek ons bezighouden met zaken die zij belangrijk vinden. Dit draagt bij aan het vertrouwen in de politiek. In 2023 hebben we nieuwe onderwerpen bepaald in samenspraak met bestuur, organisatie en inwoners. De onderwerpen waarop we ons focussen in onze communicatie vallen onder de thema's 'Hoe blijven we als dorp leefbaar in een omgeving die groeit' (denk aan woningbouw, voorzieningen en mobiliteit), 'Energietransitie/Klimaat' en 'Asielmigratie'. Daarnaast hebben we aandacht voor interne communicatie en arbeidsmarktcommunicatie.

Nu de communicatie tussen gemeente en inwoner steeds meer digitaal verloopt, is het meer dan ooit van belang dat de website toegankelijk is voor iedereen. Dus ook voor mensen met een (functie)beperking. Wij leggen in de toegankelijkheidsverklaring op de website verantwoording af over waar we staan en welke stappen we ondernemen. We blijven continu monitoren op onze toegankelijkheid. In 2023 hebben we stappen gemaakt door de voorleesfunctie te introduceren op de website. Op de website van de gemeente kan je gebruik maken van ReadSpeaker. Dit is software die tekst kan voorlezen, vertalen en uitleggen. Daarnaast hebben we ons ook dit jaar weer gericht op de 'niet digitale' inwoner, door wekelijkse berichtgeving in de Hint en door een gloednieuw gemeentemagazine uit te brengen.

Eind 2022 hebben we de inwonerspeiling uitgevoerd. Communicatie en voorlichting wordt met een 6.7 beoordeeld, dat hoger is dan het gemiddelde van gemeenten van vergelijkbare grootte in Nederland (6.3). Een daling is zichtbaar ten opzichte van de vorige meting, maar het CBS legt uit dat een daling te maken heeft met onvrede die er heerst over Oekraïne en hoge energiekosten. Dit drukt alle resultaten en is ook het landelijk beeld.

We blijven ons inzetten om de communicatie te verbeteren. Uit het onderzoek kwam bijvoorbeeld naar voren dat de Hint (met daarin onze gemeenteberichten) niet goed bezorgd wordt en inwoners daardoor nieuws missen. Daarom hebben wij huis-aan-huis een brief verstuurd met daarin aandacht voor onze digitale nieuwsbrief. Dit heeft een verdubbeling van het aantal abonnees opgeleverd (nu bijna 1400).

Personeel

Door 'Opnieuw Verbinden' zijn het aantal fte's in 2023 uitgebreid. Bijvoorbeeld medewerkers op het gebied van milieu, juridische zaken en P&O zijn teruggekomen naar gemeente Eersel. Door deze uitbreiding in fte is de formatie per 1.000 inwoners toegenomen. Het is in 2023 gelukt om medewerkers aan te nemen, waardoor de bezetting hoger is dan de norm die hiervoor geldt. Echter is dit een positieve afwijking: er is meer bezetting dan dat eigenlijk de norm is.

Informatiebeveiliging/ gebouwenbeheer

De gemeente treft maatregelen om de gemeentelijke informatie (-systemen) zo goed mogelijk te beveiligen. Onder deze maatregelen, zoals verplicht in de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), valt het beveiligen van de fysieke toegang tot het gemeentehuis. Het oude systeem is in 2023 vervangen door een nieuw systeem dat voldoet aan de maatregelen zoals gesteld in de BIO en BORG (normenkader voor fysieke beveiliging). Hierdoor wordt onbevoegde toegang tot gemeentelijke informatie en (persoons-)gegevens zo goed mogelijk geweerd. De volledige vervanging is in 2023 afgerond.

Vervanging materieel buitendienst (overig)

In 2023 zijn een loader en vrachtauto besteld. De loader is geleverd. De vrachtauto heeft een langere levertijd waardoor deze in 2024 geleverd wordt. Deze investeringen zijn 5 c.q. 3 jaar later dan gepland vervangen. Bij vervanging staan kwaliteit en duurzaamheid samen voorop.

Onderhoud gemeentehuis

Afgelopen jaar is er een begin gemaakt met de voorbereidingen voor onderhoud van ons gemeentehuis. De afdelingen en teams werden bevraagd naar hun wensen en ideeën. Ook werd het presidium van uw raad betrokken bij de plannen voor de herinrichting van de raadzaal. Op basis daarvan heeft een ontwerp bureau een inventarisatie gemaakt.

Daarnaast zijn de toiletgroepen in de oudbouw in 2023 gerenoveerd, deze waren na 35 jaar toe aan vervanging.

Wat heeft het gekost?

Het programma bestaat uit de volgende productgroepen:

1. Overheadkosten

Programma: Overheadkosten				
Productgroep	Begroting 2023		Werkelijk 2023	Verschil 2023
	Primitief	Na wijziging		
LASTEN				
Overhead	21.068.716	28.935.341	25.300.765	3.634.576
Totaal lasten	21.068.716	28.935.341	25.300.765	3.634.576
BATEN				
Overhead	214.606	1.221.204	1.755.612	-534.408
Beschikking reserves tbv kapitaallasten	3.675.016	3.675.016	1.810.940	1.864.076
Totaal baten	3.889.622	4.896.220	3.566.552	1.329.668
Saldo programma	17.179.094	24.039.121	21.734.213	2.304.908
Doorbelasting kapitaallasten	-2.730.619	-6.204.014	-3.105.246	-3.098.768
Doorbelasting apparaatskosten	-12.689.597	-14.991.489	-14.925.740	-65.749
Totaal doorbelasting	-15.420.216	-21.195.503	-18.030.986	-3.164.517
Saldo programma na doorbelasting	1.758.878	2.843.618	3.703.228	-859.610

Onderstaande tabel is een nadere toelichting op de uitgaven en inkomsten over 2023 en de doorbelasting aan de programma's 1 tot en met 10.

Overheadkosten	Totaal uitgaven	Totaal inkomsten	Totaal saldo	Toerekening aan programma 0-10	Resteert tlv programma "Overhead"
Overhead personeel:					
Lonen en salarissen	9.849.302	372.072	9.477.230	7.170.035	2.307.195
Bijdragen (VTH/Jeugd/KempenPlus)	7.755.705	0	7.755.705	7.755.705	0
Subtotaal personeel	17.605.007	372.072	17.232.935	14.925.740	2.307.195
Overhead organisatiekosten					
Indirecte personeelskosten	873.690	175.878	697.812	0	697.812
ICT (incl. SSC)	2.021.077	368	2.020.708	0	2.020.708
Huisvestingskosten	355.874	112.715	243.159	0	243.159
Facilitaire zaken/inkoop/docum voorz./ catering/ administratie/ verzekeringen	540.999	18.367	522.631	0	522.631
Materieel/werf buitendienst	176.000	2.000	174.000	0	174.000
vervoermiddelen gemeentehuis	13.643	1.180	12.462	0	12.462
Algemene kosten	-57.268	5.600	-62.868	0	-62.868
Subtotaal organisatiekosten	3.924.013	316.110	3.607.903	0	3.607.903
Kapitaallasten	3.771.745	2.878.370	893.376	3.105.246	-2.211.870
Totaal overheadkosten	25.300.765	3.566.551	21.734.214	18.030.986	3.703.228

In relatie tot de begroting worden hieronder de afwijkingen ten opzichte van de begroting toegelicht:

Productgroep overheadkosten

Overhead personeel (voordeel van € 1.108.000,-)

De salariskosten van alle afdelingen op de kostenplaatsen zijn € 1.319.000,- lager dan geraamd. Hiervan heeft € 211.000,- betrekking op gekoppelde (lagere) inkomsten dan wel gesloten financiering (riool) waardoor het positief resultaat voor de exploitatie € 1.108.000,- bedraagt.

Dit resultaat ontstaat uit:

- geen invulling vacature tijdelijke bedrijfs-contactfunctionaris € 99.000,-
- Lagere pensioen-premie € 361.000,-
- Onderuitputting als gevolg van vacatures, lagere inschaling

(vacatures worden op max schaal geraamd)
- Diverse overige

€ 560.000,-
€ 88.000,-
€ 1.108.000,-

Inrichting werkplekken (voordeel van € 202.000,-)

Voor de inrichting van de werkplekken van de formatie uitbreiding is in de begroting een eenmalig budget opgenomen van € 255.930,-. In 2023 zijn de lasten van de werkplekinrichting op de gemeentewerf betaald ad € 54.095,-. Hierdoor resteert er nog een restantbudget van € 201.835,-.

Beheer/Beleid informatie en communicatie Technologie (voordeel van € 32.000,-)

In 2023 is 32.000 euro minder uitgegeven dan begroot. Dit komt enerzijds omdat het voor de Woo (Wet open overheid) beschikbaar gestelde ICT budget in 2023 nog niet volledig is ingezet. De technische implementatie van de Woo is vertraagd doordat het landelijke platform PLOOI niet haalbaar bleek. Vanaf het tweede kwartaal 2023 is het Rijk gestart met de ontwikkeling van een nieuw landelijk platform: de Woo-index. Deze ontwikkeling is afgewacht. In 2024 sluit de gemeente aan op de Woo-index, waardoor het budget alsnog wordt ingezet. Hiervoor is een aanvraag tot budgetoverheveling van € 32.000,- gedaan. Anderzijds is 14.736,- meer dan begroot ingezet voor de aanschaf van nieuwe hardware, om nieuwe medewerkers te faciliteren met de benodigde werkapparatuur.

Beheer en onderhoud gemeentehuis (nadeel € 20.000,-)

De energiebelasting over 2022 en 2023 zijn door onze leverancier in rekening gebracht. Hierdoor hebben we dit jaar € 11.936,- hogere energiekosten gehad dan begroot. Sinds april 2023 wordt het gemeentehuis 's avonds gesloten door een externe partij.

Hierdoor zijn extra kosten gemaakt van € 10.471,-. Verder waren er kleine overschrijdingen in lasten binnen dit budget. Verhuur van onze gebouwen leverde in 2023 € 9.824,- aan extra baten op ten opzichte van de begroting. Al met al betreft het een totaal negatief saldo van 19.618 euro.

Centrale inkoop (algemeen) (nadeel van € 19.000,-)

Bij het opstellen van de begroting maakt gemeente Eersel een inschatting van de inkooptrajecten die via Bizob (Bureau inkoop en aanbestedingen Zuid-Oost Brabant) verlopen. Een deel van de kosten wordt toegerekend aan de betreffende inkoopprojecten. Een algemeen deel valt onder deze post. Dit zijn op dit moment maximaal drie dagen per project. De overschrijding wordt verklaard doordat er zijn meer projecten opgestart in 2024 dan vooraf begroot. Daarnaast hebben we dit jaar een nieuw inkoopbeleid opgesteld in samenwerking met Bizob. Hiervoor zijn extra kosten gemaakt op dit budget.

Kapitaallasten (voordeel van € 809.000,-)

De kapitaallasten (rente en afschrijving) over 2023 zijn per saldo € 809.455,- lager dan geraamd. Door de tijdelijke overtollige liquide middelen hebben we in 2023 een positief renteresultaat van € 245.000,-. Enerzijds bestaat dit rentevoordeel uit uitgespaarde rentelasten door nog niet aangetrokken geldlening (€ 209.000,-) en anderzijds door € 36.000,- hogere baten dan geraamd uit schatkistbankieren. De afschrijvingslasten zijn als gevolg van de openstaande kredieten € 2.428.000,- lager dan geraamd. Tegenover het voordeel op rente en afschrijving staat een lagere beschikking over de reserves ad € 1.864.000,- waardoor per saldo de kapitaallasten € 809.000 lager zijn dan geraamd.

In het jaar waarin een krediet beschikbaar wordt gesteld, worden ook de reservemutaties ter dekking van kapitaallasten begroot. De reservemutaties worden verwerkt op basis van de werkelijke inkomsten en uitgaven op de kredieten. Hierdoor ontstaan voor- en nadelen ten opzichte van de begroting. Deze voor- en nadelen zijn budgetneutraal en hebben daarom geen effect op het jaarrekening resultaat.

Overige verschillen (nadeel van € 19.000,-)

Gelet het grote aantal producten en de daaraan gekoppelde budgetten worden de verschillen op hoofdlijnen verklaard. Dat betekent dat een optelling van de verklaarde bedragen niet altijd aansluit met het totale verschil. Dat komt dan door een samenstel van kleine afwijkingen, welke niet worden toegelicht.

Investerings

#	Jaar	Omschrijving	Beschik- baar.	Uitgaven t/m 2023	Restant	Over te hevelen
1	2022	2021 Digitaal vervanging milieuvergunning	40.000	0	40.000	40.000
2	2020	Inhuur cyclisch bouwen	832.514	403.791	428.723	428.723
3	2021/2022	Informatie Beveiliging/ gebouwen beheer	330.000	341.417	-11.417	0
4	2022	Materieel buitendienst (pick-up)	45.000	40.485	4.515	4.515
5	2023	Materieel buitendienst Loader en vrachtauto	177.000	21.800	155.200	155.200
		Totaal programma:	1.424.514	807.494	617.019	628.437

1. 2021 Digitaal vervanging milieuvergunning

In 2023 is gestart met de voorbereidingen voor het digitaliseren en vervangen van de milieuvergunningen tot en met 2010. De milieuvergunningen worden gedigitaliseerd, zodat ze digitaal worden overgebracht worden naar de archiefbewaarplaats, het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven. De papieren dossiers worden daarna vernietigd. Eind 2022 heeft het RHCE een normdocument gepubliceerd met daarin de eisen voor vervanging en digitale overbrenging van milieuvergunningen. Begin 2023 zijn we gestart met de voorbereidingen, waarbij we direct rekening houden met de eisen die het RHCE stelt. In 2023 lag de focus echter nog op het overbrengen van de gedigitaliseerde bouwvergunningen. Alle batches (6 in totaal) zijn aangeboden aan het RHCE, waarbij van één batch nog de goedkeuring wordt afgewacht. Bouwvergunningdossiers zijn vanaf 2024 digitaal te raadplegen in het e-depot van het RHCE. De in het bouwvergunningproject opgedane kennis nemen we mee in het milieuvergunningenproject. In 2024 ronden we de voorbereidingen, zoals het schonen van de milieudossiers, af en worden de dossiers aangeboden aan het scanbedrijf. Het streven is om in 2024 alle milieuvergunningen tot en met 2010 over te brengen naar het RHCE. Voor de uitvoering van de werkzaamheden is het volledige restantkrediet van € 40.000,- benodigd en dient overgeheveld te worden naar 2024.

2. Inhuur cyclisch bouwen

Ook in 2023 zijn initiatieven in het stedelijk gebied begeleid en getoetst op haalbaarheid. Daarvoor worden stedenbouwkundige randvoorwaarden opgesteld. Als initiatieven doorgaan worden gemaakte kosten via anterieure overeenkomsten verhaald op initiatiefnemers. Soms vallen locaties af omdat initiatiefnemers/grondeigenaren geen interesse meer hebben in transformatie van hun locatie. Er komen nieuwe locaties bij omdat nieuwe initiatiefnemers zich melden. Deze locaties leveren onvoldoende woningaantallen op om te kunnen voldoen aan de woningbehoeften. Daarom wordt ook vanuit het krediet de woninguitbreiding in iedere kern van onze gemeente voorbereid. De inhuur van projectleiding wordt vanuit het budget (voor)gefinancierd, voordat grondexploitaties zijn geopend. In 2023 is ook vanuit cyclisch bouwen het afwegingskader uitbreidingslocaties opgesteld en vastgesteld. Het restantkrediet voorziet in voortzetting van het project cyclisch bouwen t/m 2027. Het restantkrediet dient overgeheveld te worden naar 2024.

3. Informatie beveiliging/ gebouwen beheer

Het toegangscontrolesysteem, dat in totaal bestaat uit het toegangscontrolesysteem, inbraaksysteem, camerasysteem en intercom, is vervangen en uitgebreid. De werkzaamheden zijn afgerond in het eerste kwartaal van 2023. Het systeem is nu volledig operationeel. Het krediet kan worden afgesloten.

4. Materieel buitendienst (pick-up)

De loader is in 2023 geleverd. In 2024 worden er nog waarschuwingslichten op de wagen gemontereerd. Hierdoor dient het krediet te worden overgeheveld naar 2024.

5. Materieel buitendienst Loader en vrachtauto

De vrachtwagen is in februari 2023 besteld, maar vanwege de lange levertijd zal deze in 2024 afgeleverd worden. Hierdoor dient het krediet te worden overgeheveld naar 2024.

Paragrafen

1. Lokale Heffingen

Wat zijn lokale heffingen?

Algemeen

Lokale heffingen zijn inkomsten die de gemeente ontvangt op grond van publiekrechtelijke regels. In de meeste gevallen zijn dit belastingen, heffingen en retributies die de overheid heft op grond van wettelijke bepalingen.

Bij de lokale lasten maken we een onderscheid tussen zuivere belastingen, heffingen en retributies:

1. Zuivere belastingen zijn algemene dekkingsmiddelen. Ze dienen ter uitvoering van:
 - Collectieve vormen van dienstverlening zoals plantsoenen, verlichting en wegen;
 - Individuele vormen van dienstverlening zonder duidelijke relatie tussen dienstverlening en belasting. Denk hierbij aan onroerendezaakbelasting (OZB), toeristenbelasting, forensenbelasting en precariobelasting.
2. Heffingen dekken de kosten die gemaakt worden voor de uitvoering van publiekrechtelijke dienstverlening. Inwoners betalen dit ook als hij/zij de dienst niet wenst. Denk hierbij aan afvalstoffenheffing en rioolheffing.
3. Retributies zijn vergoedingen voor individuele dienstverlening van typische overheidsdiensten van publiekrechtelijke aard. Voorbeelden hiervan zijn de leges voor paspoort en rijbewijs.

Beleid

Voor de hoogte van de lokale lasten gelden de volgende uitgangspunten:

1. Voor de overige heffingen en retributies streven we ernaar een tarief vast te stellen dat de kosten zo veel mogelijk dekt.
2. De legestarieven stijgen gelijk met de inflatiecorrectie voor de uitgaven. Voor de OZB wordt geen inflatiecorrectie toegepast voor het jaar 2023 zoals door de meerderheid van de raad is aangedragen tijdens de behandeling van de voorjaarsnota 2023-2026.

Belastingen en heffingen

Onroerende zaakbelasting (OZB)

De OZB worden geheven op binnen de gemeente gelegen onroerende zaken. Het betreft een directe belasting die is uitgesplitst in:

- *een gebruikersbelasting van niet-woningen* van degene die bij het begin van het kalenderjaar een onroerende zaak al dan niet krachtens eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht gebruikt. De opbrengst OZB gebruikers in 2023 bedraagt € 593.323,- (oorspronkelijk begroot 2023 € 607.000,-).
- *een eigenarenbelasting van niet-woningen* van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerende zaak het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht. De opbrengst OZB eigenaren niet-woningen in 2023 bedraagt € 874.998,- (oorspronkelijk begroot 2023 € 873.000,-).
- *een eigenarenbelasting van woningen* van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerende zaak het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht. De opbrengst OZB eigenaren woningen in 2023 bedraagt € 2.612.559,- (oorspronkelijk begroot 2023: € 2.642.000,-).

Toeristenbelasting

Onder de naam toeristenbelasting wordt een directe belasting geheven voor het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente in hotels, pensions, vakantieonderkomens, mobiel kampeeronderkomens, niet-beroepsmatig verhuurde ruimten en op vaste standplaatsen tegen een vergoeding in welke vorm dan ook voor personen die niet als ingezetene zijn opgenomen in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens van de gemeente.

In 2023 wordt de opbrengst over belastingjaar 2022 ontvangen. Deze opbrengst bedraagt € 666.000,-, deze is € 216.000,- hoger dan oorspronkelijk geraamd (begroot € 450.000,-).

Forensenbelasting

Onder de naam forensenbelasting wordt een directe belasting geheven van iemand die langdurig in een gemeente verblijft zonder daar zijn hoofdverblijf te hebben. Als langdurig verblijf wordt aangemerkt indien er

op meer dan 90 dagen van het belastingjaar voor betrokkene of zijn gezin een gemeubileerde woning beschikbaar wordt gehouden. De werkelijke opbrengsten in 2023 (over belastingjaar 2022) bedragen € 47.591,- (begroot € 35.000,-).

Precariobelasting

Onder de naam precariobelasting wordt een directe belasting geheven ter zake van het hebben van voorwerpen op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. De werkelijke opbrengsten in 2023 zijn € 30.514,- (begroot € 26.000,-)

Reclamebelasting

De werkelijke opbrengst in 2023 bedroeg € 48.744,- (begroot € 47.500,-). Het berekend bedrag aan reclamebelasting is uitgekeerd aan de Stichting promotie Eersel (SPE).

Rioolheffing

Rioolheffing wordt geheven van de gebruiker van een eigendom van waaruit afvalwater direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd.

De werkelijke opbrengst rioolheffing 2023 bedraagt € 2.265.352,- en er was een bedrag geraamd van € 2.249.026,-. Het exploitatiesaldo op de post riolering wordt jaarlijks verrekend met de voorziening riolering.

Overzicht verdeling kosten riolering

Onderstaande tabel geeft een uiteenzetting over de kosten van de riolering (in overeenstemming met het BBV). De overheadkosten worden gemaakt door de sturing en ondersteuning. Deze kosten worden verantwoord op het verplichte hoofdstuk 'Overhead'. We baseren de kosten op de totale niet doorbelaste overheadskosten gedeeld door de totale productieve uren. Deze kosten worden - evenals de BTW component - (extra-comptabel) meegenomen in de berekening van de kostendeekkende rioolheffing.

De methodiek voor de berekening van overhead aan de tarieven is opgenomen in de "Financiële verordening gemeente Eersel 2023".

Kostendeekkendheid van de riolering	Begroot 2023	Werkelijk 2023
Kosten taakveld riolering	-1.441.000	-1.550.403
Inkomsten taakveld riolering (exclusief heffingen)	226.000	10.757
Netto kosten taakveld	-1.441.000	-1.539.646
<i>Toe te rekenen kosten</i>		
Overhead	-182.000	-182.291
BTW	-271.000	-219.370
Egalisatie taakveld riolering	-355.000	-324.045
Totale kosten taakveld riolering	-2.249.000	-2.265.352
Opbrengst heffingen	2.249.000	2.265.352
Dekkingspercentage	100%	100%

Afvalstoffenheffing

Op basis van de werkelijke cijfers afvalverwijdering is ten opzichte van de begroting 2023 sprake van een netto-voordeel van € 24.503,- (inclusief BTW-compensatiefonds effect en overhead). Dit voordeel wordt gestort in de voorziening egalisatie afvalverwijdering.

Overzicht verdeling kosten afval

Onderstaande tabel geeft een uiteenzetting over de kosten van de afvalstoffenheffing (in overeenstemming met het BBV). De overheadkosten worden gemaakt door de sturing en ondersteuning. Deze kosten worden verantwoord op het verplichte hoofdstuk 'Overhead'. We baseren de kosten op de totale niet doorbelaste overheadskosten gedeeld door de totale productieve uren. Deze kosten worden - evenals de BTW component - (extra-comptabel) meegenomen in de berekening van de kostendeekkende afvalstoffenheffing. De methodiek voor de berekening van overhead aan de tarieven is opgenomen in de "Financiële verordening gemeente Eersel 2023".

Kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing	Begroot 2023	Werkelijk 2023
Kosten taakveld afval	-1.350.000	-1.318.655
Kosten taakveld verkeer en vervoer	-74.000	-39.472
Inkomsten taakveld afval (exclusief heffingen)	453.000	454.066
Netto kosten taakveld	-971.000	-904.062
<i>Toe te rekenen kosten</i>		
Overhead	-40.000	-72.352
BTW	-253.000	-231.733
Egalisatie taakveld afval	0	-24.503
Totale kosten taakveld afval	-1.264.000	-1.232.650
Opbrengst heffingen	1.264.000	1.232.650
Dekkingspercentage	100%	100%

Leges

In de begroting 2023 wordt de totale opbrengst leges geraamd op € 949.981,-. De werkelijke opbrengst 2023 bedraagt € 914.026. De lagere opbrengst wordt voornamelijk veroorzaakt door lagere opbrengsten voor omgevingsvergunningen.

In 2023 zijn minder aanvragen voor omgevingsvergunningen gedaan dan voorgaande jaren. Dit heeft te maken met stijgende hypotheekrente, stijgende prijzen voor bouwmaterialen en krapte op de arbeidsmarkt ten aanzien van de uitvoering van deze werkzaamheden inclusief de hierbij horende stijgende prijzen. Hierdoor worden nieuwbouwwoningen minder snel verkocht en worden projecten en verbouwingen vaker uitgesteld.

We heffen de leges over een aantal verschillende rechten ter zake van het genot van, door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten. De geraamde opbrengst bij de primitieve begroting 2023 bedraagt € 949.981,-.

Om de kosten transparant te maken worden deze vanaf 2017 weergegeven op het niveau van taakvelden.

De onderstaande tabel is ook betreffende de kostendekkendheid van de leges - op grond het nieuwe BBV - opgenomen in de jaarrekening.

Kostendekkendheid van de leges	Begroot 2023	Werkelijk 2023
Kosten taakveld burgerzaken (titel 1)	-165.000	-543.925
Kosten taakveld parkeren (titel 1)	-9.000	-5.572
Kosten taakveld wonen en bouwen (titel 2)	-624.000	-708.178
Kosten taakveld openbare orde en veiligheid (titel 3)	-115.000	-113.589
Netto kosten taakvelden	-913.000	-1.371.264
Toe te rekenen kosten		
Overhead	-106.000	-384.378
Totale kosten taakvelden	-1.019.000	-1.755.642
Opbrengst leges (titel 1 t/m 3)	950.000	956.337
Dekkingspercentage	93%	54%

In artikel 229 b eerste lid van de gemeentewet is bepaald dat de legestarieven zodanig vastgesteld moeten worden dat de geraamde baten van de rechten niet uitgaan boven de geraamde lasten. De legesverordening is verdeeld in 3 titels, te weten:

- Titel 1 Algemene dienstverlening: denk hierbij met name aan paspoorten, rijbewijzen, burgerlijke stand, naturalisatie e.d.;
- Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning: denk hierbij met name aan de omgevingsvergunning;
- Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning. De naamgeving van deze titel is wellicht wat verwarrend, maar hieronder vallen de evenementenvergunning, vergunning in kader Drank- en Horecawet en gebruiksvergunningen.

De legestarieven worden bepaald op basis van de begroting, zodat incidentele hogere of lagere opbrengsten geen invloed hebben op de vastgestelde tarieven.

In onderstaand overzicht wordt de mate van kostendekkendheid van de leges weergegeven:

Kostendekkendheid per titel (incl. overhead)	Lasten 2023	Baten 2023	Kosten-dekking per titel
Titel 1	930.030	242.970	26%
Titel 2	708.178	698.132	99%
Titel 3	117.434	15.234	13%
Kostendekkendheid totale tarieventabel	1.755.642	956.337	54%

1.3.9 Vermakelijkhedenretributie

De werkelijke opbrengst in 2023 bedraagt € 87.980,-. De raming 2023 bedroeg € 93.330,-.

1.3.10 De geraamde en werkelijke inkomsten

In onderstaand overzicht zijn alle inkomsten ten aanzien van lokale heffingen opgenomen voor 2023.

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	Begroting 2023	Rekening 2023
Onroerende zaakbelasting	4.122.000	4.080.880
Toeristenbelasting	450.000	666.000
Forensenbelasting	35.000	47.591
Precariobelasting	26.000	30.515
Reclamebelasting	47.500	48.744
TOTAAL ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	4.657.500	4.873.730
NIET ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN		
Rioolheffing	2.249.026	2.265.352
Afvalstoffenheffing	1.264.424	1.232.650
Leges	949.981	914.027
Vermakelijkhedenretributie	93.330	87.980
TOTAAL NIET ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	4.590.761	4.500.009

1.4 Kwijtscheldingsbeleid

Wanneer men een inkomen heeft op of net boven het bijstandsniveau en niet beschikt over vermogen kan men in aanmerking komen voor kwijtschelding van gemeentelijke heffingen. Bij kwijtschelding komt de verplichting tot betaling geheel of gedeeltelijk te vervallen. Kwijtschelding kan alleen worden aangevraagd door particulieren en niet door rechtspersonen.

In 2023 is voor een bedrag van € 45.346,- kwijtschelding verleend, hiervoor was er een bedrag geraamd van € 55.550,-.

2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Wat is weerstandsvermogen en risicobeheersing?

Het gemeentelijk weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin we in staat zijn financiële tegenvallers op te vangen. Om dit te kunnen moeten we beschikken over een zekere mate van vrije ruimte binnen de begroting en/of de vermogenspositie. Deze vrije ruimte heet ook wel de weerstandscapaciteit.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de verhouding tussen:

- *De weerstandscapaciteit*: dit zijn de middelen waarover we beschikken of kunnen beschikken om niet begrote kosten te dekken;
- *Alle risico's* waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Om risico's goed te kunnen relateren aan de weerstandscapaciteit, benoemen we de risico's in kwantitatieve grootheden. Niet alle risico's zijn relevant voor de weerstandscapaciteit. Niet relevant zijn:

- Concrete of reguliere risico's (afdekken middels voorziening of verzekering);
- Risico's lager dan € 25.000,- (vallen onder reguliere bedrijfsvoering);
- Zeer zeldzame en grote risico's met extreme gevolgen, zoals natuurrampen.

Op 18 december 2007 is de nota weerstandsvermogen en risicomanagement vastgesteld. Hierin is bepaald dat bij ieder relevant risico naar de volgende punten wordt gekeken:

1. Omschrijving van het risico;
2. Inschatting van de kans dat een gebeurtenis optreedt. Hierbij wordt aangegeven hoe vaak een risico zich voordoet. De meerjarenbegroting is voor vier jaar gemaakt. De kans kan dus variëren van:
 - Vierjaarlijks risico (factor 1);
 - Driejaarlijks risico (factor 1,33);
 - Tweejaarlijks risico (factor 2);
 - Jaarlijks risico (factor 4).
3. Uitspraak over hoe het financiële gevolg van een risico is in te schatten: goed, redelijk, slecht of niet.
4. Een inschatting van de mogelijke financiële gevolgen als het risico zich voordoet. Hierbij onderscheiden we een zestal categorieën, namelijk:
 - Risico's met een indicatie > € 25.000,- < € 50.000,- (€ 37.500,-);
 - Risico's met een indicatie > € 50.000,- < € 250.000,- (€ 150.000,-);
 - Risico's met een indicatie > € 250.000,- < € 750.000,- (€ 500.000,-);
 - Risico's met een indicatie > € 750.000,- < € 1.250.000,- (€ 1.000.000,-);
 - Risico's met een indicatie > € 1.250.000,- (geschat indicatief risico);
 - Risico's waarvoor geen indicatie is aan te geven (PM)

Tussen haakjes ziet u hoe het financiële gevolg wordt meegenomen in de berekening. Het aangegeven bedrag vermenigvuldigen we met de risicofactor (zie punt 2).

5. Hoe we met het risico omgaan in termen van vermijden, verminderen, overdragen of accepteren;
 - Vermijden: beleid waardoor een risico ontstaat wordt beëindigd of op een andere manier vormgegeven;
 - Verminderen: risico wordt afgedekt met een verzekering, een voorziening of een ander budget in de programmabegroting;
 - Overdragen: het beleid dat een risico met zich meebrengt, laten uitvoeren door een andere partij, die daarbij ook de financiële risico's overneemt;
 - Accepteren: wanneer het risico niet beïnvloedbaar is en niet op een andere wijze wordt afgedekt, dient eventuele financiële schade volledig middels de weerstandscapaciteit afgedekt te worden.
6. Het 'reële' financiële gevolg (kans maal geschat financieel gevolg) van de niet-reguliere risico's.

Beleid en beleidsdocumenten

De volgende beleidsuitgangspunten gelden:

- Om risico's en tegenvallers op te vangen, hebben we een buffer nodig. Anders is de kans groot dat dekkingsmiddelen in de exploitatiesfeer wegvallen. Het is voor een gezond financieel beleid noodzakelijk dat we een minimale omvang voor de algemene reserve vaststellen;
- Om de algemene reserve te verruimen, voegen we op te heffen reserves en voorzieningen hieraan toe;
- Om onvoorzien risico's met betrekking tot de bouwgrondexploitatie op te vangen hebben we een afzonderlijke buffer nodig. Daarom is het voor een gezond financieel beleid noodzakelijk dat we een minimale omvang voor de algemene reserve bouwgrondexploitatie bepalen.

Conform de vastgestelde beleidsnota Reserves en voorzieningen dient de gemeente om onvoorziene risico's met betrekking tot de grondexploitatie op te vangen een afzonderlijke buffer te hebben. De hoogte van deze reserve wordt jaarlijks beoordeeld en eventueel aangepast bij de begroting en jaarrekening (paragraaf grondbeleid). In de grondnota welke uw raad in december 2017 heeft vastgesteld is vanaf 2017 een nieuwe methodiek besproken. Deze nieuwe methodiek sluit beter aan op de financiële risico's waarvoor een voorziening wordt getroffen. De minimale omvang van de buffer wordt jaarlijks opnieuw berekend waarbij er een minimale omvang van 2,5 miljoen wordt gehanteerd conform de grondnota. In paragraaf 7 grondbeleid staat een verdere toelichting / onderbouwing.

Algemene risico's worden daarbij gedekt uit de algemene reserve (minimale buffer: € 3,5 mln.). En risico's uit bouwgrondexploitaties door de algemene reserve bouwgrondexploitaties.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit is de verzamelterm van alle bronnen waaruit we niet voorziene financiële tegenvallers bekostigen. Het gaat om buffers in de exploitatie of het eigen vermogen die we vrijmaken om niet begrote kosten te dekken, zonder dat we de programmabegroting en het beleid aan hoeven te passen.

Bij de exploitatie gaat het om de volgende posten:

- De stelpost onvoorzien;
- Saldo van de jaarschijven;

Bij de vermogenspositie (de balans) zijn de volgende zaken van belang:

- De omvang van de algemene reserve.

Exploitatiesfeer		2023
Exploitatiesaldo (excl. bouwgrondexploitatie)		7.272.380
Budgetoverhevelingen		-285.251
Resultaatbestemming		-4.604.569
<i>Weerstandscapaciteit exploitatie</i>		2.382.560
Vermogenssfeer	Stand reserve 1-1-2023	Stand reserve 31-12-2023
Algemene reserve	23.337.282	33.908.041
Bestemmingsreserve sociaal domein	1.956.329	1.956.329
<i>Weerstandscapaciteit vermogenssfeer</i>	25.293.611	35.864.370

Het totale weerstandsvermogen per 31 december 2023 bedraagt € 38.246.930,-. Dit vermogen neemt met € 1.200.000,- toe door afroaming van de algemene reserve bouwgrondexploitatie welke worden overgeheveld naar de algemene reserve in 2024. Hierbij moet worden aangetekend, dat ten aanzien van lopende investeringen, die gedekt worden middels beschikking over de algemene reserve nog een bedrag van € 25.602.830,- was uit te geven (zie onderstaande tabel).

Resumerend kan het totale beschikbare weerstandsvermogen per 31-12-2023 als volgt worden becijferd:

Weerstandscapaciteit exploitatie	€ 2.382.560,-
Weerstandscapaciteit vermogenssfeer	€ 35.864.370,-
Afroaming algemene reserve bouwgrondexploitatie	€ 1.200.000,-
Nog te beschikken over de algemene reserve (zie onderstaande tabel)	€ -25.602.830,-
Totale gecorrigeerde weerstandscapaciteit	<u>€ 13.844.100,-</u>

Het voorgaande betekent dat het – rekening houdende met de beschikbaar gestelde kredieten tot met raadsvoorstellen 28 mei 2024 – het **totale beschikbare weerstandsvermogen afgerond € 13,8 miljoen** bedraagt.

Beslag restantkredieten op de algemene reserve	Bedrag
Transformatie kerkgebouw tot gsh Steensel	€ 4.612.788
Onderzoek luchtbehandeling installaties GSH (2022)	€ 60.000
Andere kijk op dorpsraden	€ 131.132
Ventilatiemaatr basisschool st Lucij en Disselboom	€ 27.308
Actualisatie Kempische visie op wonen	€ 6.764
Visie akkers van Eersel	€ 100.000
Ecol. verbind. zone Kleine Run	€ 262.167
Gebiedsontwikkeling Levende Run	€ 78.195
Incidentele maatregelen recreatie	€ 30.235
Herstelmaatregelen gemeentelijke landschapselementen	€ 68.037
Plan Bos en Boom (excl. grond)	€ 363.245
Plan Bos en Boom (grond)	€ 201.471
Opstellen nieuw bomenbeleids en beheersplan	€ 25.000
Herziening ruimtelijke plannen	€ 189.501
Visie transformatielocatie best steed geb (MIP2019)	€ 17.275
Omgevingsvisie 2.0+3.0 (MIP 21+22)	€ 397.991
Energiereductie gem. gebouwen, zonder terugbetaalverplichting	€ 742.000
Uitvoeringsprogramma duurzaamheid	€ 157.556
Geluidsbeleid (MIP 2019)	€ 15.000
Onderz transitie best gem vastgoed (MIO 2019)	€ 25.000
Transitievise warmte en energie	€ 170.215
Uitv plan v aanpak energiereductie, zon op dak (21+22+23+24)	€ 479.039
Ontwikkeling vliegveld Eindhoven	€ 17.000
Subs.reg.energiebesp.maateg.reg.partic.23-24	€ 247.428
Aanleg fietspad Stevert (MIP2017)	€ 175.480
Vrijliggend fietspad Duiselseweg	€ 687.288
Vrijliggend fietspad Urnenweg (MIP 2020)	€ 578.120
Bijdr bereikbaarheidsagenda regio brede projecten	€ 209.543
Looproute mensen met beperking Markt-Hint (2021)	€ 1.442
Haalbaarheidsonderzoek geluidswal A67 (2021)	€ 9.215
Fietsvoorziening Domineespad Duizel	€ 969.362
Voorber. Fietspad Nedermolen/Zandstraat-Turfweg	€ 85.000
KTM Randweg A2 onderdeel mobiliteitshub	€ 200.000
Rehabilitatie Hoogeloonsedijk	€ 126.000
Middenweg Eersel – Bergeijk – N397 (MIP'09+17+	€ 118.837
Maatregelenpakket mobiliteitsstrat De Kempen	€ 177.552
Accommodatiebeleid	€ 59.387
Zwembad Eersel	€ 9.432.758
Herijking en update erfgoedbestand	€ 2.623
Update bestand cultuurhistorisch waardevolle panden	€ 30.000
Herontwikkeling Kempenmuseum	€ 2.725.733
Kunstwandelaroute "verb.door verbeelden"	€ 45.106
Innovatie (MIP 2016 t/m 2024)	€ 80.998
Meetnet luchtkwaliteit en geluid	€ 85.000
Slim Steensel	€ 75.000
Onderz. Locaties bedrijventerrein in de Kempen	€ 15.567
Ongeregistreerd grondgebruik	€ 65.500
Recr uitkijktoren en fietspad/ mindervalidenpad	€ 140.306
Projecten vrijetijdseconomie (BM)	€ 422.399
Uitvoering coalitieakkoord	€ 152.669
Coalitieakkoord bestuursopdr. Ontwikkelstr. Kempen	€ 38.875
2021 Digitaal vervanging milieuvergunning	€ 40.000
Inhuur cyclisch bouwen	€ 428.723
TOTAAL GENERAAL	€ 25.602.830

Risicobeheersing

In onderstaande tabel staan risico's. De risico's zijn vertaald in de mate van inschatbaarheid, beheersing risico en 'reëel' financieel gevolg (= kans x financieel gevolg). Het totaal resulteert in een totaal benodigde weerstandscapaciteit. Welke we vervolgens gebruiken voor de berekening van de ratio weerstandsvermogen.

Risico	Kans	Mate van inschatbaarheid	Geschat financieel gevolg bij voordoelen	Beheersing risico	Reëel financieel gevolg
<i>Het beleid van hogere overheden:</i>					
Wet maatschappelijke ondersteuning	4	Redelijk	37.500	Accepteren	150.000
Jeugdhulp	4	Slecht	150.000	Accepteren	600.000
Bijzondere bijstand	2	Redelijk	37.500	Accepteren	75.000
Verontreinigde grond	2	Slecht	150.000	Accepteren	300.000
WWV-verplichting	1	Slecht	100.000	Accepteren	100.000
<i>Samenwerking met andere gemeenten of instanties:</i>					
Verbonden partijen	4	Slecht	150.000	Accepteren	600.000
Gemeentelijke overeenkomsten	1	Slecht	150.000	Accepteren	150.000
Informatiebeveiliging	1	Slecht	150.000	Accepteren	150.000
<i>Risico's voortvloeiend uit voor de gemeente autonome ontwikkelingen:</i>					
Algemene uitkering	4	Slecht	150.000	Accepteren	600.000
Prijsstijgingen	4	Slecht	100.000	Accepteren	400.000
Renteontwikkeling	4	Redelijk	150.000	Accepteren	600.000
Totaal benodigde weerstandscapaciteit					3.725.000

Conclusie

De ratio weerstandsvermogen is berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit per jaar te delen door de benodigde weerstandscapaciteit (€ 3.725.000,-). De ratio weerstandsvermogen bedraagt 3,72 (€ 13.844.100,- gedeeld door € 3.725.000,-)

Dit ratio voldoet aan de gestelde norm qua weerstandsvermogen zoals is vastgelegd in de Financiële Verordening (we streven naar een ratio tussen 1 en 2). Deze ratio is hoger dan de ratio zoals vermeld in de begroting 2024 aangezien in deze jaarrekening bij de bepaling van het weerstandsvermogen geen rekening wordt gehouden met investering die nog niet door uw raad beschikbaar zijn gesteld.

Risico's voortvloeiend uit het beleid van hogere overheden

Wet maatschappelijke ondersteuning

Voor alle Wmo maatwerkvoorzieningen geldt dat sprake is van een open-eind regeling. De hoogte van de uitgaven is afhankelijk van het aantal Wmo-voorzieningen dat uiteindelijk wordt ingezet en is dus lastig te ramen. Sinds 2019 zien we een stijging van de inzet van Wmo-voorzieningen. Deze stijging zien we met name voor hulp bij het huishouden en begeleiding, vooral ook veroorzaakt door de introductie van het abonnements-tarief per 1 januari 2019. Eind 2021 hebben de landelijke regerende partijen in het regeerakkoord aangegeven te willen toewerken naar een eerlijkere eigen bijdrage voor hulp bij het huishouden met landelijke normen. Inmiddels wil het rijk naar een inkomensafhankelijk bijdrage voor alle Wmo voorzieningen. Verwacht wordt dat deze bijdrage per 1 januari 2026 wordt ingevoerd. Vooralsnog wordt rekening gehouden met een jaarlijks risico van € 37.500,-.

Jeugdhulp

Landelijk is uitgesproken dat de budgetten vanuit het Rijk structureel te laag zijn. Om die reden zijn de rijksmiddelen verhoogd. Tevens houdt het rijk hierbij rekening dat deze verhoging deels tijdelijk is, dit in relatie tot de hervormingsagenda Jeugd, waarin diverse maatregelen zijn opgenomen om de jeugdzorgkosten te verlagen. In de uitvoering zijn grote verschillen tussen de verschillende gemeenten in de Kempen als het gaat om het beroep dat op jeugdhulp wordt gedaan. Zowel het aantal cliënten als het soort jeugdhulp dat zij ontvangen is daar debet aan. Voor jeugd geldt overigens, net als bij de Wmo taken, dat sprake is van een open-eind regeling.

Voor jeugd geldt bijkomend dat de gemeente niet de enige verwijzer is. Huisartsen kunnen bijvoorbeeld ook verwijzen naar specialistische jeugdhulp; hierop heeft de gemeente geen directe invloed.

Voor de specialistische jeugdzorg zijn we als gemeente afhankelijk van enkele essentiële zorgbedrijven. Indien deze bedrijven in de financiële problemen komen, raakt dit direct de gemeente als afnemer. Deze kwetsbaarheid is derhalve een risico. Vooralsnog wordt rekening gehouden met een jaarlijks risico van € 150.000,-.

Bijzondere bijstand

Gemeenten hebben een taakstelling om statushouders te huisvesten. Door de toestroom van vluchtelingen uit met name Syrië is deze taakstelling toegenomen. Statushouders die nieuw worden gehuisvest doen vaak een beroep op bijzondere bijstand voor duurzame gebruiksgoederen en overige inrichtingskosten. Door de toegenomen taakstelling nemen de kosten van bijzondere bijstand aanzienlijk toe.

Ook wordt een stijging verwacht van het aantal aanvragen bijzondere bijstand en minimaregelingen als gevolg van de koopkrachtdaling en inflatie. Daarnaast bestaat er tevens een aanzienlijke kans dat de inflatie effect zal hebben op de hoogte van de bijdragen in het kader van de bijzondere bijstand.

Verontreinigde grond

In Zuidoost Brabant is de kans op bodemverontreiniging in de openbare ruimte groot. In het verleden zijn in deze regio vaak zinkassen gebruikt als funderingsmateriaal voor wegen.

Naast financiële risico's voor het (mogen) bewerken, verwerken, opslag en afvoer van vervuilde grond zijn er ook risico's op het gebied van ARBO. Het laatste is redelijkerwijze beheersbaar door het (laten) uitvoeren van onderzoeken, het op de juiste manier beschrijven in de uitvoeringsbestekken en het verzorgen van toezicht hierop. Uiteindelijk is de gemeente als opdrachtgever altijd eindverantwoordelijk voor de (financiële) gevolgen van werken met verontreinigde grond. De risico's zijn beperkt. De in de regio werkzame aannemers zijn goed op de hoogte van de regelgeving.

In de projectramingen voor het MIP zijn de bodemonderzoeken opgenomen in de voorbereidingskosten. Over de afgelopen jaren zijn deze kosten flink toegenomen. Kosten voor eventuele sanering proberen we op voorhand in te schatten met de bodemkwaliteitskaart. Zo nodig nemen we extra saneringskosten op in de projectraming. Het is echter altijd mogelijk dat verontreinigingen bij de steekproeven niet worden aangetroffen. Dit veroorzaakt dan overschrijdingen op het project. Deze zijn dan per definitie fors.

WW-verplichtingen

De gemeente is als werkgever verplicht om, conform artikel 10.16 van de CAO, maandelijks 0,1% premie "Reparatie uitkering WW" in te houden op het salaris van alle medewerkers. Dit betekent vervolgens dat de gemeente risicodragend is voor extra WW-verplichtingen en de gemeente dus mogelijk vanuit het UWV wordt aangesproken op deze WW-verplichting.

Risico's voortvloeiend uit samenwerking met andere gemeenten en instanties

Verbonden partijen

We kunnen worden geconfronteerd met financiële tegenvallers van verbonden partijen waarin we onszelf verplichten bij te dragen in eventuele nadelige saldi. Hierop hebben we niet altijd directe invloed. Indien in de loop van een jaar een nadelig saldo ontstaat, leggen we hiervoor separate voorstellen voor aan de raad. Een onderdeel van de verbonden partijen zijn de gemeenschappelijke regelingen. Ons uitgangspunt is dat de gemeenschappelijke regelingen in eerste instantie zelf moeten zorgdragen voor dekking. Ten aanzien van de begroting gaan we zoveel mogelijk uit van de loon- en prijsstijgingen zoals de deelnemende gemeenten deze zelf ook hanteren. Naast dit algemene risico ten aanzien van verbonden partijen, kunnen er ook specifieke risico's ten aanzien van één partij zijn. In 2023 hebben zich geen bijzonderheden voorgedaan in dit kader.

Gemeentelijke (privaatrechtelijke) overeenkomsten

De gemeente Eersel gaat diverse (privaatrechtelijke) overeenkomsten aan. Er kunnen zich in de uitvoering hiervan situaties voordoen waardoor een risico ontstaat op niet (volledige) nakoming van deze overeenkomsten door partijen. In 2023 is dit slechts bij een risico gebleven.

Informatiebeveiliging en privacy

De gemeente verwerkt en beheert voor de uitvoering van haar taken informatie en persoonsgegevens. Wet- en regelgeving zoals de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) schrijven voor dat informatie beschikbaar en betrouwbaar moet zijn. Daarnaast mogen informatie en persoonsgegevens alleen voor bevoegden inzichtelijk zijn. Door het nemen van passende beveiligingsmaatregelen verlagen we het risico op beveiligingsincidenten en de mogelijk negatieve gevolgen hiervan in de vorm van imago- of financiële schade. De Kempengemeenten, de GRSK en Kempenplus werken op het gebied van digitale veiligheid integraal samen. Als één organisatie getroffen wordt door een cyberaanval, raakt dat alle organisaties. Het afgelopen jaar zijn verschillende acties uitgevoerd ter verbetering van de informatiebeveiliging en privacy. Er worden technische maatregelen genomen om dreigingen te monitoren en in geval van een calamiteit snel de juiste expertise in te schakelen. Aanvullend hierop is in 2023 Kempenbreed een crisisplan cyberincidenten vastgesteld, zodat we bij een cybercrisis snel en doeltreffend handelen en we de uitval van dienstverlening en bedrijfsvoering zo veel mogelijk inperken. Daarnaast is er aandacht voor de organisatorische kant van informatiebeveiliging; waarbij we maatregelen vanuit de BIO uitwerken in beleid, procedures en werkafspraken en het bewustzijn en kennis voor informatiebeveiliging vergroten. Hiervoor zijn het afgelopen jaar verschillende activiteiten opgepakt, zoals de aankoop van een platform om het bewustzijn rondom informatiebeveiliging en privacy onder medewerkers te vergroten.

Risico's voortvloeiend uit voor de gemeente autonome ontwikkelingen

Ontwikkeling algemene uitkering Gemeentefonds

Herijking

Het nieuwe verdeelstelsel is toegepast vanaf het boekjaar 2023. Het nadelige effect voor de gemeente Eersel bedraagt op dit moment € 63,- per inwoner. Het rijk heeft dit nadeel per inwoner vooralsnog gemaximaliseerd tot € 37,50 per inwoner. Voor 2026 hebben we in de begroting vooralsnog rekening gehouden met een nadeel van € 52,50 per inwoner.

BCF-plafond

In de algemene uitkering wordt rekening gehouden met een ingeschatte btw verhaal door de gemeenten voor hun overheidstaken. In de meicirculaire 2024 rekent het rijk af het verschil tussen de inschatting en de werkelijke gedeclareerde btw. Er bestaat derhalve het risico dat het BCF-plafond (macro) wordt overschreden waarna er een korting in het gemeentefonds zal plaatsvinden. Anderzijds zal bij onderschrijding een aanvullende uitkering plaats vinden. In hoeverre het BCF plafond macro gezien toereikend is/blijft is pas na afloop van het begrotingsjaar bekend.

Prijsstijgingen

Conform voorstel voorjaarsnota 2023-2026 is er in 2023 € 1.000.000,- extra weerstandsvermogen gereserveerd om lopende kredieten in de komende periode te kunnen bijstellen als gevolg van de forse prijsstijgingen waar we op diverse vlakken mee te maken hebben. Meerdere kredieten zijn gedurende 2023 bijgesteld in het kader van prijsstijgingen, door een onttrekking uit de algemene reserve.

Renteontwikkeling

Indien de rente op de geld- en kapitaalmarkt zich ongunstig ontwikkelt ten opzichte van de percentages die in de begroting zijn opgenomen, moeten we mogelijk rekening houden met extra rentelasten (zie ook de treasury paragraaf). De ontwikkeling van de rente is moeilijk in te schatten. Gemeente Eersel zal binnen enkele jaren geldleningen moeten gaan aantrekken ter financiering van de lopende kredieten.

Risico's die niet vertaald zijn in hiervoor genoemde tabel

Onderwijshuisvesting

In de bestuurlijke planning is opgenomen dat de actualisatie van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijshuisvesting staat geagendeerd voor 2 juli a.s. In het concept raadsvoorstel is een financiële vertaling opgenomen voor de opgave waar we voor staan. Hiermee kan vermelding in de risicoparagraaf komen te vervallen.

Afbouw Wet sociale werkvoorziening (Wsw) op aantallen en prijs

Vanaf 1 januari 2015 is de instroom van de Wsw stopgezet, waardoor de omvang van de doelgroep daalt. De toekenning van het Wsw-deel van het Participatiebudget is gebaseerd op een geschatte daling van het aantal arbeidsplaatsen per gemeente. Of deze daling daadwerkelijk plaatsvindt, is mede afhankelijk van persoonlijke omstandigheden. Daarboven komt nog de verlaging van de fictieve vergoeding per arbeidsjaar. De exacte bedragen worden jaarlijks in de meicirculaire bekend gemaakt en zijn afhankelijk van de feitelijke, landelijke, uitstroom.

Omgevingswet

Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. De inhoud van de wet is niet concreet, het is namelijk een kaderwet die uitgewerkt wordt in algemene maatregelen van bestuur en uitwerkingsregelingen. De afgelopen jaren zijn de algemene maatregelen van bestuur en de uitwerkingsregelingen uitgewerkt. Hierdoor hebben we met een aantal onzekerheden rekening moeten houden.

In 2023 hebben wij gewerkt aan de implementatie en we waren gereed op 1 januari 2024. In 2024 wordt ervaring opgedaan met de wet en als het nodig is wordt bijgestuurd.

Voor een deel is in de financiering voorzien via het krediet "Herziening ruimtelijke plannen", het gaat hier met name om een aantal procedurele elementen en het opstellen van Omgevingswet-instrumenten. Voor de reguliere uitvoering van de wet is krediet gevraagd in het begrotingsproces.

De invoering van de Omgevingswet heeft naast een verandering van de instrumenten ook gevolgen voor de cultuur en de informatievoorziening.

De verandering op het gebied van cultuur zijn:

- van nee tenzij, naar ja mits
- van toets vooraf, naar handhaven achteraf
- van zorgplicht bij overheid naar zorgplicht bij iedereen
- van inspraak en bezwaar naar brede participatie.

Voor een cultuuromslag zal ook de nodige weerstand overwonnen moeten worden. Maar de organisatie van de gemeente Eersel is al langer bezig met een omschakeling van nee tenzij, naar ja mits en naar integraal werken. De cultuuromslag die gevraagd wordt voor de Omgevingswet past in de algehele verandering van de rol van de overheid van regelaar naar partner.

Met het verminderen van legesinkomsten als gevolg van de Omgevingswet en de gelijktijdig in werking tredende Wet kwaliteitsborging voor het bouwen is vanaf het jaar 2024 in de begroting rekening gehouden.

2.5 Kengetallen

Conform Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) nemen we de volgende kengetallen op:

- netto schuldquote;
- netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen;
- solvabiliteitsratio;
- structurele exploitatieruimte
- grondexploitatie
- belastingcapaciteit

Kengetallen behorende bij de rekening 2023	Rekening 2022	Begroting 2023	Rekening 2023
Netto schuldquote	-42,9%	-19,6%	-48,1%
Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen	-42,9%	-19,6%	-48,1%
Solvabiliteitsratio	60,3%	63,4%	62,4%
Structurele exploitatieruimte	-4,1%	3,5%	6,2%
Grondexploitatie	-3,8%	2,0%	-5,9%
Belastingcapaciteit	92%	86%	86%

Toelichting op deze kengetallen:

Schuldquote

Dit kengetal geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. De schuldquote is voor de gemeente Eersel laag en daalt zelfs nog zodat de gemeente Eersel met dit kengetal ruim voldoende "scoort". Dit lage kengetal houdt verband met het feit dat er de laatste jaren sprake is van een toename van het financieringsoverschot door grondverkoop.

Als algemene norm geven we de volgende richtgetallen.

Algemene normwaarden schuldquote	Schuldquote
Normaal	0% - 100%
Voorzichtigheid geboden	> 100 %
Zeer hoge schuld	> 130 %

Solvabiliteitsratio

Deze ratio geeft het aandeel van het eigen vermogen ten opzichte van het totaal vermogen. Wanneer de helft of meer uit eigen vermogen bestaat is een gemeente voldoende solvabel.

Algemene normwaarden bruto schuld	Ratio solvabiliteit
Weinig tot geen schuld	> 80 %
Normaal	30% - 80%
Voorzichtigheid geboden	20% - 30%
Bezit zeer zwaar belast met schuld	0% - 20%

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen. Zoals blijkt uit de tabel is de structurele exploitatieruimte positief, wat aangeeft dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft aan hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Het is lastig om hier een norm voor te formuleren aangezien deze norm niets zegt over de relatie tussen vraag en aanbod van woningbouw c.q. bedrijventerreinen.

Belastingcapaciteit

Dit kengetal geeft inzicht hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Hieruit blijkt dat de gemeente Eersel in 2023 onder op het landelijk gemiddelde zit.

3. Onderhoud Kapitaalgoederen

Wat zijn kapitaalgoederen?

Kapitaalgoederen zijn belangrijk voor de openbare ruimte en het beheer en behoud daarvan is een taak voor ons. Wanneer we dit niet goed onderhouden, is de kans groot dat we veel klachten krijgen. Dit kan leiden tot ad hoc maatregelen en extra grote uitgaven. Dat noemen we ook wel kapitaalvernietiging. Via inspecties en onderhoudsplannen zorgen we ervoor dat het onderhoud systematisch gedaan wordt.

Wegen

Beleidskader

Op grond van de Wegenwet zijn wij als wegbeheerder verantwoordelijk voor onderhoud en beheer van gemeentelijke wegen. Het gaat om de wegen binnen de bebouwde kom en wegen buiten de bebouwde kom die op de wegenlegger als openbare weg zijn aangegeven. Ook de aanliggende bermen, sloten en eventuele kunstwerken (bruggen en/of viaducten) horen bij de weg. Het verhardingsoppervlak (asfalt en elementverhardingen) in onze gemeente is ongeveer 1,85 miljoen vierkante meter. De vervangingswaarde hiervan bedraagt ± 189 miljoen euro.

Beheer

Het wegenbestand (asfalt, beton, elementverhardingen, inclusief civiele kunstwerken) hebben we tot nu toe in stand proberen te houden met planmatig onderhoud. Door de gemeenteraad is/was het onderhoudsniveau voor de verhardingen generiek vastgesteld op niveau B, met een paar specifieke uitzonderingen. Het daarbij benodigde budget is berekend met het beheerprogramma. De storting in de voorziening (onderhoud) wegen voor 2023 was € 1.315.584,-. Deze storting bevat de volgende componenten:

- Reguliere jaarlijkse storting 2023: € 840.847
- Overboeking saldo t.g.v. opheffen "voorziening degeneratievergoedingen wegen": € 316.275
- Inkomsten degeneratievergoedingen 2023: € 158.462 (geraamd € 10.000)

Door om het jaar alle verhardingen te laten inspecteren, dit te verwerken in ons wegbeheerprogramma en het maken van planning en begroting, houden we een actueel wegbeheerplan en inzicht op het door de gemeenteraad vastgestelde onderhoudsniveau.

Uitvoering beheerplan wegen

Uit de laatst uitgevoerde wegininspectie (2022) blijkt dat de gemiddelde kwaliteit van onze wegverhardingen gezakt is tot rapportcijfer 4,9. Dat is lager dan de ondergrens van het streefniveau B (5,5 - 7,5). Dat dit zou gebeuren was ingecalculeerd aangezien een groot deel van onze wegen is aangelegd tussen 1950 en 1970. Dit komt met name doordat wij ervoor kiezen om wegonderhoud binnen de bebouwde kom uit te stellen totdat het riool moet worden vervangen. Logischerwijze zakt dan het gemiddelde kwaliteitsniveau onder het ambitieniveau. Daarom hebben wij de laatste jaren steeds meer gestuurd op risico gestuurd wegonderhoud dan op planmatig onderhoud. De consequentie daarvan is dat de kwaliteit van de wegen binnen de kom zakt. Voor (asfalt)wegen buiten de bebouwde kom sturen wij op verkeersveiligheid en voorkomen van kapitaalvernietiging. Deze beheerstrategie heeft de Raad in januari 2024 geformaliseerd door vaststellen van het beheerplan "Risicogestuurd wegbeheer"

Afgelopen jaar hebben wij aan de hand van de wegininspecties een nieuw beheerplan wegen 2023 -2027 gemaakt en een financieel groeimodel uitgewerkt volgens de principes van risico gestuurd wegbeheer. De financiële consequenties zijn verwerkt in de begroting 2024 e.v. (zie R23-105)

Jaarlijks onderhoud

Naast het planmatig onderhoud met behulp van het wegbeheerprogramma voeren we nog diverse onderhoudstaken uit op basis van inspectierondes en vaste onderhoudscycli. Deze onderhoudstaken omvatten onder andere het vegen van de wegen, afgraven en aanvullen bermen, onderhoud wegmarkeringen, onderhoud zandwegen, calamiteitenonderhoud verhardingen, onkruidbestrijding op verhardingen, onderhoud straatmeubilair, uitdiepen bermsloten en het onderhoud aan de duikers onder de wegen. Deze kosten zijn opgenomen in de jaarlijkse exploitatiebegroting

Vervanging van wegen/ rehabilitatie

Binnen de voorziening (onderhoud) wegen houden we geen rekening met vervangingskosten aan het einde van de levensduur van een weg. De levensduur van een weg op zandgronden zoals in Eersel is ± 60 jaar. Gedurende deze levensduur voeren we twee of drie keer groot onderhoud uit. Aangezien een groot deel van

de wegen in het buitengebied van Eersel is aangelegd tussen 1950 en 1970, houden we rekening met een structurele toename van de benodigde kosten voor het vervangen van de wegen. Wij vervangen de wegconstructie pas als de gemiddelde jaarlijkse onderhoudskosten voor een weg hoger worden dan de kapitaallasten voor de vervanging van deze weg of als de verkeersveiligheid in gevaar komt.

In het verleden hebben we ervoor gekozen om het vervangen van wegen (verhardingsconstructie) op te nemen in het Meerjarig InvesteringsProgramma (MIP). Dit veroorzaakt extra kapitaallasten. Omdat we het vervangen van wegen zolang mogelijk uitstellen is de kans aanwezig dat we onverwachts vervangingspieken krijgen. En daarmee ook afwijkingen in de prognose. Dit is begrotingstechnisch ongewenst. Daarom hebben we de “reserve rehabilitatie wegen” ingesteld. Hiermee egaliseren we deze schommelingen.

In 2023 hebben we de rehabilitatie van de Broekstraat en Lage Heide (gedeelte Stokkelen-Boevenheuvel), vervangen brug Heike en asfaltdeklagen Rouwven/Oirschotsedijk uitgevoerd. Daarnaast hebben we in 2023 een aantal in 2022 uitgevoerde projecten financieel afgesloten (zie programma 6).

Als we kijken naar de leeftijdsopbouw van de wegen, neemt ook de hoogte van de storting in deze bestemmingsreserve de komende jaren toe. Vanaf de begroting 2019-2022 storten we in het kader van het meerjarenperspectief jaarlijks oplopend € 35.000,- extra in de “bestemmingsreserve rehabilitatie wegen”.

Uit de weginspectie in 2022 zijn verder geen bijzonderheden naar voren gekomen. In het voorjaar van 2024 voeren we de nieuwe weginspectie uit.

Riolering

Beleidskader

Aanleg en beheer van riolering zijn gemeentelijke taken. Dit staat zo omschreven in de Wet milieubeheer. Wij zijn op grond van deze wet verplicht om een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) op te stellen.

In het verbreed GRP 2023-2027 is weergegeven hoe we de rioleringstaak in de komende planperiode vormgeven. Hierbij houden we rekening met de gevolgen van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) en de Wet gemeentelijke watertaken (Wgw).

In het bijbehorende kostendekkingsplan staat hoe we alle kosten door middel van een rioolheffing dekken. De kosten voor het onderhoud en de kapitaallasten worden gedekt vanuit de gemeentelijke rioolheffing. De totale riolering houden we in stand door middel van klein en groot onderhoud. De totale storting in de voorziening riolering bedroeg in 2023 € 324.045,-.

Beheer

Op grote lijnen is de leeftijd van riolering bepalend voor de vervanging van riolering. Riolering gaat tussen de 60 en 80 jaar mee. De eerste vervangingspiek ligt vanaf 2030.

In het GRP 2023-2027 is voor die periode een totaal investeringsbedrag van ongeveer 12,5 miljoen euro berekend. In het MIP is slechts voor 8,5 miljoen tot 2028 opgenomen. De beschikbare uitvoeringscapaciteit van ons team Uitvoering en Beheer is momenteel helaas de beperking. Na het voltooien van projecten Carquefouplein/Kerkstraat in 2024, Schadewijkstraat en fietspaden Stevert (2025), Urnenweg (2025) en Domineespad (2026), komt er meer ruimte voor de uitvoering van rioleringsprojecten en aanleg van nieuwbouwwijken.

Planmatige vervanging

Om een zo goed mogelijk inzicht te krijgen in kwaliteit van de riolering, vinden er jaarlijks camera-inspecties plaats. De inspectiecyclus is 10 jaar. Op basis hiervan passen wij het theoretische vervangingsplan riolering steeds aan. Dit ook in combinatie met maatregelen in het wegbeheer. Riolering is in principe maatgevend, omdat het de belangrijkste kostendrager is voor reconstructies. Naast het vervangingsplan kijken we op basis van de jaarlijks uitgevoerde inspectie naar het jaarlijks onderhoud.

In 2023 zijn we gestart met de re-lining van de riolering in Postels Huufke (Vessem), Markt (Eersel), met het leggen van regenwaterriolen in het Carquefouplein/Kerkstraat, het vervangen van het electro-mechanische deel van de drukriolering (1e en 2e fase) en het vervangen van de lucht inblaasunits voor de persleidingen van de drukriolering (zie programma 4)

Jaarlijks onderhoud

Binnen het beschikbare budget in de begroting voeren we deze noodzakelijke herstelmaatregelen uit. Andere onderhoudsmaatregelen die we jaarlijks uitvoeren zijn onder andere kolken zuigen, reinigen gema-

inspectie, maaien wadi's en onderhoud van pompen van de gemalen, randvoorzieningen en mechanische riolering.

Meten en monitoren

Om beter inzicht te krijgen in het functioneren van de riolering meten we vanaf medio 2010 in samenwerking met het waterschap de Dommel aan de overstorten. Het betreft kwantitatieve metingen. Om inzicht te krijgen in de grondwaterstanden hebben we in 2014 een basismetnet ingericht. Bij het beheer van het grondwatermeetnet worden we ondersteund door het waterschap de Dommel en Brabant Water.

Openbare Verlichting

Beleidskader

De twee speerpunten uit het beleidsplan Openbare Verlichting 2014-2024 zijn uitgevoerd: het verwijderen van lichtmasten in het buitengebied en het ombouwen van de (oranje) SOX verlichting naar LED. Daarnaast wordt bij reguliere vervanging ingezet op het toepassen van LED verlichting. Wij streven naar verdere vermindering van het energiegebruik voor OV tot de 50% energiereductie in 2030 t.o.v. het jaar 2013.

In 2023 hebben we een concept beheerplan Openbare Verlichting geschreven met een looptijd van 5 jaar. In 2024 bieden we u deze te vaststelling aan. De looptijd van 10 jaar past niet meer bij de razendsnelle ontwikkelingen op dit vakgebied. Hoofddoel is om te komen tot een goed vervangingsplan/schema om het onderhoud zo efficiënt mogelijk in te richten en het verlichtingsniveau in woonwijken op de norm te brengen.

Beheer

We beschikken momenteel over ongeveer 5.200 lichtmasten. Plusminus 1.525 daarvan waren lichtmasten met SOX-armaturen welke volgens het beleidsplan 2014-2024 zijn vervangen door LED. Dit is een heel belangrijke stap geweest in onze duurzaamheidsambitie m.b.t. energiebesparing.

In nieuwbouwplannen worden standaard alleen nog maar LED-armaturen geplaatst. Ook bij vervangingen gebruiken we nu uitsluitend nieuwe LED-armaturen

Hoofduitgangspunt bij het onderhoud is zorgen dat we de uitval beperken. Oudere lampen gaan maximaal drie tot vier jaar mee. Daarom vervangen we ze eens in de drie jaar. We noemen dit groepsremplace. De meerkosten voor de vervroegde vervanging van de lampen wegen ruimschoots op tegen het extra storingen rijden. Met het gebruik van LED-armaturen gaan we nu naar een levensduur van 12 jaar.

De storting in de voorziening openbare verlichting bedraagt voor 2023 € 122.398,-. Hieruit wordt de vervanging van afgeschreven masten en armaturen betaald. De komende 2 jaar verwachten we zo'n 3.000 armaturen in woonwijken te vervangen door LED-armaturen. Dit zal aanzienlijke besparingen opleveren op stroomgebruik en onderhoudskosten. Het vervangen van deze oude armaturen kan worden betaald met de opgebouwde middelen uit de "voorziening openbare verlichting".

Groen

Beleidskaders

Als groene gemeente hebben we relatief veel openbaar groen. Het groen binnen de bebouwde kommen leggen we vast in de geldende bestemmingsplannen. In 2017 heeft de gemeenteraad voor alle kommen het beleidsplan "Groen Loont" vastgesteld. In dit plan worden de groenstructuren van de zes dorpen vastgelegd en nieuwe kaders voor de gewenste inrichting van zowel het gebied binnen als het gebied buiten de bebouwde kom gesteld.

De raad heeft in november 2012 de gewenste kwaliteitsniveaus voor de groenvoorzieningen bepaald

- In 2023 is het nieuwe Bomenbeleidsplan vastgesteld door de gemeenteraad. Dit bomenbeleidsplan helpt voor een goede bescherming en instandhouding van het huidige bomenbestand.
- Het beleidsplan 'natuurlijk spelen' hanteren we voor de speelterreinen.
- Voor de sportaccommodaties geldt het accommodatiebeleid. In dit beleidsplan staat aangegeven wat basisvoorziening is (wat wij onderhouden) en wat niet (onderhoud door sportverenigingen).
- Daarnaast geeft het in 2012 vastgestelde Beeldkwaliteitsplan ook richting aan onze groene ambities

Groenbeheer binnen de kom

Het beheer van gemeentelijk openbaar groen binnen de kom wordt geheel uitbesteed op basis van meerjarige bestekken. De totale beheerkosten voor groen binnen de bebouwde kom (exclusief apparaatskosten) bedroegen in 2023 € 874.709,-. In de primaire begroting was een bedrag van € 741.411,- geraamd. Het verschil is grotendeels ontstaan doordat KempenPlus een aantal jaren onvoldoende had geïndexeerd. Dit is in

2023 gecorrigeerd. Voor dit bedrag worden de evenemententerreinen, speelterreinen, plantsoenen en gazons binnen de kom onderhouden.

Groenbeheer buiten de kom

Het beheer van gemeentelijk openbaar groen buiten de kom besteden we voor een deel (sloten en bermen) uit op basis van meerjarige bestekken. Het andere deel (onder andere snoeien van hagen) doet onze buitendienst. De totale beheerkosten voor groen buiten de bebouwde kom (exclusief apparaatskosten) bedragen voor 2023 € 25.230,-.

Beheer Bossen

Het beheer van de gemeentelijke bossen en natuurterreinen besteden we geheel uit op basis van meerjarige bestekken. De kosten die gemaakt worden voor het beheer van de bossen moeten worden afgedekt door de inkomsten (verkoop hout, subsidies en pacht). De bossen beheren wij budgettair neutraal binnen de exploitatiebegroting. Omdat de inkomsten (met name de houtverkoop) kunnen variëren, passen we het beheer aan op de verwachte inkomsten.

We hebben een bestemmingsreserve egalisatie bebossing om onvoorspelbare calamiteiten zoals bosbranden en boomziekten op te kunnen vangen. We streven naar een geleidelijke groei van deze bestemmingsreserve tot een bedrag van maximaal € 200.000,-. Met een dergelijk bedrag kunnen we onze grootste risico's afdekken. Momenteel is de stand € 169.743.

Beheer landschapselementen

Het beheer van landschapselementen is in 2021 opgestart via een meerjarige opdracht waarmee de komende jaren eerst herstelbeheer wordt uitgevoerd. Na zes jaar heeft dit in de hele gemeente plaatsgevonden en kunnen we over naar cyclisch beheer.

Beheer natuurgrassportvelden

Het onderhoud van de natuurgras -sportvelden gebeurt op basis van een bestek. De totale beheerkosten voor de sportvelden in 2023 bedroegen € 199.293,-. Met dit budget onderhouden we de natuurgrasvelden.

Beheer bomen

De bomen (binnen en buiten de kom) worden grotendeels beheerd door externen. Dit op basis van een snoeiplan. Klein snoeiwerk of het oplossen van incidentele problemen worden uitgevoerd door de buitendienst. Het totale onderhoud aan (laan)bomen voor 2023 bedroeg op € 114.802,- (exclusief apparaatskosten).

Speelvoorzieningen

De speeltoestellen worden voor een deel onderhouden door de buitendienst en voor deel door derden op basis van een inspectie. De totale uitgaven voor het beheer aan de speelvoorzieningen in 2023 zijn € 14.419,-. Op deze wijze waarborgen we het onderhoud van de speelvoorzieningen op verantwoorde wijze.

Gebouwen

Beleidskader

Het gaat hier om de gebouwen die bij de gemeente in onderhoud zijn.

Er zijn drie soorten onderhoud voor deze gebouwen te onderscheiden:

- Het dagelijks onderhoud dat tot doel heeft om het gebouw en de installaties in een toestand te houden die voor de dagelijkse functie vervulling noodzakelijk is. In de exploitatiebegroting wordt hier elk jaar een post voor opgenomen;
- Het periodiek onderhoud waarbij in de regel geen vernieuwing plaatsvindt, zoals buitenschilderwerk. Dit betreft terugkerend onderhoud met een zekere cyclus;
- Het groot onderhoud, waarbij veelal onderdelen van het gebouw of de installaties moeten worden vervangen (zoals vernieuwing van het dak of vervanging van de CV- installatie).

De kosten van het periodiek en het groot onderhoud hebben we opgenomen in een meerjarig onderhoudsplan. Op basis van dit plan hebben we de stortingen en onttrekkingen uit de voorzieningen berekend. Hiermee hebben we al het noodzakelijk onderhoud aan het onroerend goed in financiële zin afgedekt. Uiteraard moet regelmatig herijking plaatsvinden. Nieuwe investeringen voor aanpassingen of uitbreidingen nemen we in het meerjarig-investeringsprogramma op.

In het accommodatiebeleid staat wat we verstaan onder een basisvoorziening. Voor de gebouwen die vallen onder het accommodatiebeleid betekent dit dat alleen de basisvoorzieningen door ons worden onderhouden.

Wij dragen dan zorg voor het groot onderhoud inclusief de installaties. Voor het dagelijks onderhoud zijn de verenigingen of stichtingen zelf verantwoordelijk.

De vereniging kan het onderhoud waar wij verantwoordelijk voor zijn (basisvoorziening), onder bepaalde voorwaarden, ook zelf uitvoeren (privatisering). De verenigingen ontvangen daarvoor financiële bijdragen, gebaseerd op de gemiddelde onderhoudslast over tien jaar.

Naast de gebouwen die in het accommodatiebeleid staan hebben we ook de verantwoordelijkheid voor het onderhoud van andere gebouwen. Denk hierbij aan binnensportaccommodaties, de brandweerkazernes, de gemeentewerf en het gemeentehuis. Voor deze gebouwen hebben we ook meerjaren-onderhoudsplannen opgesteld. Wij zijn hier verantwoordelijk voor het totale onderhoud.

Beheer

Het onderhoud gebeurt volgens een meerjaren-onderhoudsprogramma en jaarlijkse na-inspecties. Deze meerjaren-onderhoudsprogramma's actualiseren we jaarlijks per gebouw. Ze geven een overzicht van het geplande onderhoud voor de eerstvolgende tien jaar (eerste jaar is het begrotingsjaar). De hoogte van storting in de begroting bedraagt het gemiddelde van de totale geraamde onderhoudskosten in genoemde periode van tien jaar. Bij de stortingen voor deze onderhoudsvoorzieningen houden we rekening met het saldo in de voorziening per 1 januari van het begrotingsjaar.

Schoolgebouwen

Vanaf 1 januari 2015 zijn de verantwoordelijkheden (en daarmee het budget) voor het buitenonderhoud en de aanpassing van schoolgebouwen in het primair en speciaal onderwijs van gemeenten naar schoolbesturen overgeheveld. Ondanks de andere verdeling van verantwoordelijkheden hebben de schoolbesturen en de gemeente nog steeds behoefte aan een beleidsrijke meerjarenplanning voor onderwijs(huisvesting). Sterker nog, er is een wetwijziging op komst waarmee het voor de gemeente een verplichting wordt een meerjarig integraal huisvestingsplan te ontwikkelen. Het huidige Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs 2018-2032 gemeente Eersel wordt geactualiseerd. In 2023 hebben we, samen met de schoolbesturen en kinderopvang, gewerkt aan de actualisatie van het IHP. Om te komen tot een gedragen IHP hebben we langer nodig dan eerder ingeschat. Dit betekent dat het geactualiseerde IHP pas halverwege 2024 vastgesteld gaat worden. Hierin worden alle huisvestingsvraagstukken c.q. alle 10 scholen van de gemeente Eersel behandeld.

Bij MFA's waar wij eigenaar zijn van het volledige gebouw, inclusief onderwijs, dragen wij ook zorg voor het onderhoud van het totale gebouw. Dit moet op basis van de verdeling van verantwoordelijkheden (en budget) verrekend worden.

Beleid en beleidsdocumenten

Het beheer geschiedt op basis van beleid - en beheerplannen:

- Verbreed GRP 2023-2027 ;
- Beheerplan wegen (raad 22 september 2020);
- Beleidsplan Openbare verlichting 2014-2024 Gemeente Eersel;
- Onderhoudsbestekken (meerjaren);
- Beleidsplan "Groen Loont" (2017)
- Beleidsplan gemeentelijke bos- en natuurterreinen;
- Bomenbeleidsplan 2023;
- Het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs 2018-2032 gemeente Eersel.

4. Treasury

Algemeen

In de wet Financiering decentrale overheden (wet Fido) staat de treasuryfunctie centraal en is de treasuryparagraaf zowel bij de begroting als bij het jaarverslag verplicht gesteld.

In de vergadering van december 2015 heeft de gemeenteraad het geactualiseerde treasurystatuut vastgesteld (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/gmb-2016-4154.html>). Hierin zijn de noodzakelijke aanpassingen als gevolg van wijziging van de wet Fido, de RUDDO (Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden) en de Wet Verplicht schatkistbankieren verwerkt.

Deze 'Treasuryparagraaf' bevat de volgende onderdelen:

- 4.1 Risicobeheer;
- 4.2 Gemeentefinanciering;
- 4.3 Uitzettingen;
- 4.4 Kasbeheer.

4.1 Risicobeheer

Conform de eisen van de wet Fido moet de uitvoering van de treasuryfunctie uitsluitend de publieke taak dienen. Het beheer dient behoudend te zijn en moet voldoen aan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Enkel voor de uitoefening van de publieke taak zijn er, conform de bepalingen in de wet Fido en het treasurystatuut, geldleningen gesloten en garanties uitgezet. Het beleid is gericht op het maximaliseren van het rendement op het belegde vermogen en het minimaliseren van de kosten.

4.1.1 Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is opgenomen in de uitvoeringsregeling van de wet Financiering decentrale overheden. Deze limiet stelt een grens aan het opvangen van liquiditeitstekorten van lopende uitgaven middels kortlopende financieringen. Een gemeente mag slechts een beperkt deel van de begroting met kort geld financieren. Een langere vastlegging van de geleende middelen zorgt voor een beter voorspelbare rentelast. De bovengrens is gesteld op een bedrag ter grootte van een percentage (8,5%) van het totaal van de jaarbegroting van de gemeente, met een minimum van € 0,3 miljoen.

De kasgeldlimiet was voor 2023 afgerond € 4,3 miljoen. Dit is 8,5% van het totaal van de jaarbegroting 2023 (€ 50,6 miljoen). In het onderstaande overzicht ziet u dat de kasgeldlimiet in 2023 niet is overschreden.

Toets kasgeldlimiet (x € 1.000,-)				
Omvang begroting per 1-1 (= grondslag)	50.563			
	Kw 1	Kw 2	Kw 3	Kw 4
1. Toegestane kasgeldlimiet	4.298	4.298	4.298	4.298
- in procenten van de grondslag	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
- in bedrag	4.298	4.298	4.298	4.298
2. Omvang vlottende korte schuld	4.486	2.793	3.105	2.251
Opgenomen gelden < 1 jaar	2.250	1.064	1.377	522
Schuld in rekening-courant	0	0	0	0
Gestorte gelden door derden < 1 jaar	2.236	1.729	1.728	1.729
3. Vlottende middelen	40.362	39.021	41.184	40.892
Contante gelden in kas	3	6	9	12
Tegoeden in rekening-courant	31.019	26.923	32.162	34.787
Overige uitstaande gelden < 1 jaar	9.340	12.092	9.013	6.093
4. Toets kasgeldlimiet				
Toegestane kasgeldlimiet (1)	4.298	4.298	4.298	4.298
Totaal netto vlottende schuld (2)-(3)	-35.876	-36.228	-38.079	-38.641
Ruimte (+)/Overschrijding (-)	40.174	40.526	42.377	42.939

4.1.2 Renterisiconorm

In de wet Fido en in artikel 4 van het treasurystatuut staat dat de we onder de renterisiconorm moeten blijven. De norm is een bedrag ter grootte van een percentage (20%) van het totaal van de jaarbegroting van de gemeente, met een minimum van € 2,5 miljoen. Deze norm is ingevoerd ter beperking van het renterisico op de vaste schuld. Het renterisico betreft het risico van ongewenste veranderingen in de financiële resultaten van de gemeente door rentewijzigingen. Spreiding van dit risico bereiken we onder meer door bij

het afsluiten van geldleningen te kiezen voor afwijkende looptijden en een vaste rente over de hele looptijd. Voor 2023 was de renterisiconorm afgerond € 10,1 miljoen (20% van € 50,6 miljoen). Er zijn in 2023 geen nieuwe vaste geldleningen afgesloten.

In onderstaande tabel is de meerjarig berekende renterisiconorm weergegeven en de toetsing aan deze norm. Uit de berekening blijkt dat de gemeente Eersel meerjarig voldoende ruimte heeft onder de renterisiconorm om dit risico op te vangen.

Renterisiconorm			(x € 1.000)			
			2023	2024	2025	2026
1a	Renteherziening op vaste schuld o/g		0	0	0	0
1b	Renteherziening op vaste schuld u/g		0	0	0	0
1	Netto renteherziening op vaste schuld (1a -/- 1b)		0	0	0	0
2a	Te betalen aflossing		807	807	807	807
2b	Te ontvangen aflossing		7	5	6	6
2	Netto aflossing (2a -/- 2b)		800	802	801	801
3	Renterisico (1 + 2)		800	802	801	801
4	Renterisiconorm		10.113	10.351	10.632	10.130
	Ruimte onder rente risiconorm (4 > 3)		9.313	9.549	9.831	9.329
	Overschrijding rente risiconorm (3 > 4)		0	0	0	0
<i>Berekening rente risiconorm</i>						
	Begrotingstotaal jaar T		50.563	51.756	53.158	50.649
	Percentage regeling		20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm			10.113	10.351	10.632	10.130

4.2 Gemeentefinanciering

Het artikel 7 van het treasurystatuut beoogd door primair gebruik te maken van interne financieringsmiddelen dat de financiering voor een periode langer dan één jaar met externe middelen zoveel mogelijk minimaal blijft. Tevens is in lid 2 van artikel 7 opgenomen dat uitsluitend gebruik gemaakt wordt van onderhandse leningen.

Het renteomslagpercentage voor onze investeringen in 2023 is berekend op 0,0%. Voor de bouwgrond-exploitatie is in 2023 een rente gehanteerd van 1,637%.

De leningenportefeuille bestaat uit 2 vaste geldleningen: 1 afgesloten bij de BNG en 1 bij de Nederlandse Waterschapsbank. Door aflossing is de omvang van deze geldleningen afgenomen van € 7,1 miljoen naar € 6,3 miljoen eind 2023. Voor de lopende vaste geldleningen is geen vervroegde buitengewone aflossing toegestaan. In totaliteit is € 273.507 aan rente betaald voor deze leningen.

Schema rentetoerekening realisatie		
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering		273.507
b. De externe rentebaten (idem)		-/- -1.068.823
Saldo rentelasten en rentebaten		-795.316
c1. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/- -20.892	
c2. De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/- 0	
c3. De rentebaait van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/- 0	
		20.892
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		-774.423
d1. Rente over eigen vermogen		+/- 0
d2. Rente over voorzieningen		+/- 0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		-774.423
e. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		-/- 0
f. Renteresultaat op het taakveld Treasury gerealiseerd	VOORDEEL	-774.423

4.3 Uitzettingen

4.3.1 Uitzettingen op lange termijn

Gemeente Eersel heeft geld vastgelegd in aandelen bij de onderstaande instanties. Deze aandelen zijn tegen verkrijgingsprijs opgenomen in de financiële vaste activa.

• BNG (121.021 aandelen)	€ 807.776
• Brabant Water (36 aandelen)	€ 1.634

4.3.2 Uitzettingen op korte termijn

Voor wat betreft de uitzettingen op korte termijn is in het treasury statuut aangegeven door middel van welke producten en bij welke financiële instellingen overtollige gelden mogen worden belegd.

Als gevolg van de invoering van de Wet Verplicht Schatkistbankieren zijn uitzettingen alleen nog toegestaan in de vorm van leningen bij en tussen decentrale overheden onderling. De wet Ruddo bepaalt echter, dat het terug uitzetten van tijdelijk overtollige aangetrokken vaste financieringsmiddelen t.b.v. projectfinanciering altijd dient te geschieden bij de financiële instelling, die de vaste financieringsmiddelen heeft verstrekt.

4.4 Kasbeheer

Nagenoeg al het betalingsverkeer vindt plaats via onze huisbankier de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Onze banktegoeden zijn zoveel mogelijk bij hen geconcentreerd. Wat het chartale geldverkeer betreft houdt de gemeente de contante middelen in de kassalades en de kluis zo laag mogelijk. Het streven is erop gericht dat betalingen zoveel mogelijk giraal geschieden en daarnaast wordt het 'pinnen' aanbevolen.

5. Bedrijfsvoering

Wat is bedrijfsvoering

Burgers mogen van de overheid verwachten dat zij rechtmatig handelt, betrouwbaar en transparant is evenals doelmatig, doeltreffend en responsief handelt. Onderstaand zijn deze criteria verder uitgewerkt.

Rechtmatig	:	een gemeente handelt rechtmatig als zij handelt volgens de geldende wet- en regelgeving;
Betrouwbaar	:	de gemeente heeft haar zaken voor elkaar en voert de (wettelijke) regels voorspelbaar uit en handhaaft de regels;
Transparantie	:	een transparante overheid biedt inzicht in de uitvoering van de Programma's en de ondersteunende processen;
Doelmatigheid	:	met zo min mogelijk input voortbrengen van een bepaalde output of met een bepaalde input zoveel mogelijk output behalen;
Doeltreffendheid	:	de effecten bereiken die beoogd waren;
Responsiviteit	:	een responsieve gemeente anticipeert en speelt in op de maatschappelijke ontwikkelingen en de wensen van de burgers.

De gemeentelijke bedrijfsvoeringorganisatie is daarmee een externe vraaggerichte organisatie. Mede gezien de organisatiebrede vertakking van deze bedrijfsvoering wordt door de externe gerichtheid, de toegenomen transparantie en de kwaliteit van de bedrijfsvoering, deze steeds meer zichtbaar voor de burgers en vormt daarmee een factor voor het imago van de gemeente.

Organisatieontwikkeling

Ook dit jaar stond weer de werknemer en de burger centraal. Achterliggend doel was onszelf meebewegen met de speerpunten innovatie en duurzaamheid, open en respectvol in een veranderlijke omgeving.

In 2023 stond het thema structuur centraal binnen gemeente Eersel. Hoge werkdruk, behoud van kwaliteit en grote ontwikkelingen in (de omgeving van) de gemeente Eersel waren de aanleiding voor het op orde brengen van de capaciteit in de organisatie.

Informatiebeveiliging en privacy

Informatiebeveiliging betreft het totaalpakket aan maatregelen om de betrouwbaarheid, beschikbaarheid en vertrouwelijkheid van de gemeentelijke informatie en -systemen te borgen. De gemeente volgt hiervoor de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), het landelijke normenkader informatiebeveiliging. Het afgelopen jaar zijn verschillende maatregelen ter ondersteuning van de BIO opgepakt om de technische en organisatorische beveiliging te verbeteren. De focus lag daarbij op het opstellen van een Kempenbreed crisisplan cyberincidenten en de aankoop van een bewustwordingsplatform en een nieuwe wachtwoordmanager. Naast informatiebeveiliging is ook privacy een belangrijk aandachtspunt in de werkzaamheden. Hiervoor zijn het afgelopen jaar verschillende Data Protection Impact Analyses (DPIA's) uitgevoerd, waarin onderzocht wordt welke technische en organisatorische maatregelen op het gebied van privacy genomen moeten worden binnen een specifiek werkproces waarin persoonsgegevens verwerkt worden. Daarmee toetsen we of we voldoen aan de AVG. Daarnaast is in 2023 aandacht geweest voor het opstellen van beleid en procedures voor het gebruik van Artificial Intelligence (AI) en algoritmes in de dagelijkse werkzaamheden. Zo bereiden we ons voor op veilig gebruik van AI voor de toekomst.

Doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeken

Op 28 november 2023 is de 'Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid bestuur (artikel 213a Gemeentewet) gemeente Eersel' vastgesteld. In deze verordening is geregeld dat het college jaarlijks tenminste twee onderzoeken uitvoert naar de doelmatigheid en / of doeltreffendheid van (onderdelen van) de organisatie-eenheden van de gemeente en de uitvoering van taken door de gemeente. Jaarlijks wordt een onderzoeksplan vastgesteld door het college, waarin de onderzoeksonderwerpen voor het komende jaar zijn opgenomen.

Op 9 mei 2023 is er door het college ingestemd met het onderzoeksplan doelmatigheid en doeltreffendheid 2023. Uw raad is in oktober / november 2023 geïnformeerd over dit plan. In dit onderzoeksplan zijn de onderzoeken uiteengezet.

Onderzoek Speelplan

Het eerste onderzoek betreft een nulmeting over de tevredenheid van inwoners over het huidige speelaanbod van gemeente Eersel. Onder het speelaanbod vallen speeltuintjes, maar ook een jeu de boulesbaan en trapveldjes. Het onderzoek is begin oktober 2023 gestart met het uitzetten van een enquête onder buurtverenigingen, speeltuinbezoekers en via de sociale mediakanalen van gemeente Eersel. De resultaten hiervan zijn eind oktober binnengekomen. Hierna is door het onderzoeksbureau gestart met de analyse en rapportage. De verwachting is dat de rapportage medio 2024 binnenkomt bij gemeente Eersel. De analyse van dit onderzoek zal als input dienen voor het nieuwe speelbeleid.

Onderzoek Visit Eersel

Het tweede onderzoek betreft een onderzoek naar het oorspronkelijke doel van Visit Eersel;

- het aantrekkelijker worden voor winkelend publiek, eigen inwoners en toeristen;
- winkels, horeca en verblijfsrecreatie gaan coherenter en efficiënter functioneren omdat zij de focus kunnen houden op de eigen winkels;
- Visit Eersel zorgt voor verbinding en promotie.

Door middel van interviews en enquêtes worden de doelgroepen die VisitEersel bedient, bewoners, bedrijven en bezoekers, maar ook een aantal stakeholders waar VisitEersel mee samenwerkt en vrijwilligers van Visit Eersel ondervraagd. Op dit moment worden deze vragenlijsten gefinetuned. De resultaten worden begin 2024 verwacht.

Na vaststelling van de onderzoeksresultaten van de bovengenoemde onderzoeken door het college van B&W wordt uw raad middels een raadsinformatiebrief geïnformeerd over de resultaten. Daarbij wordt aangegeven op welke wijze de aanbevelingen worden opgevolgd.

Beleid en beleidsdocumenten

De raad moet in het kader van het duale stelsel, op basis van datgene wat is vastgelegd in de Gemeentewet en het Besluit begroting en verantwoording (BBV), onder andere nadere regels voor de bedrijfsvoeringsaspecten stellen. In de Gemeentewet wordt dit expliciet aangegeven bij de volgende onderwerpen:

- Artikel 212, versterking beleidsmatig karakter financiële verordening;
- Artikel 213, versterking aandacht voor rechtmatigheid door het opnemen van een rechtmatigheidsoordeel en de accountantsverklaring. Versterking aandacht van de raad voor de rechtmatigheid, de accountantsverklaring en het verslag van bevindingen;
- Artikel 213a, verordening over periodiek onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid van het gemeentelijk beleid;
- Lokale rekenkamerfunctie, een commissie van de raad of een zelfstandige instelling, die doelmatigheid - en doeltreffendheid - van het gemeentelijk beleid onderzoekt en incidenteel rechtmatigheidsonderzoeken doet.

Daarnaast geeft artikel 14 van de BBV aan dat de bedrijfsvoeringparagraaf in ieder geval inzicht geeft in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering.

Rechtmatigheidsverantwoording

2023 is het eerste jaar waarin het college van B&W een rechtmatigheidsverantwoording opneemt in de jaarrekening. Hiermee wordt verantwoording afgelegd over de naleving van de regels, die relevant zijn voor de financiële gang van zaken in de organisatie.

Gedurende het hele jaar is er landelijk nog discussie geweest hoe om te gaan met begrotingsrechtmatigheid. Om de rechtmatigheidsverantwoording mogelijk te maken zijn de volgende documenten vastgesteld;

- Financiële verordening
- Controleverordening
- Controle- en rechtmatigheidsprotocol
- Notitie Verbreding reikwijdte begrotingsrechtmatigheid door introductie rechtmatigheidsverantwoording

De spelregels omtrent het afleggen van verantwoording inzake de rechtmatigheid zijn uitgewerkt in hoofdstuk 3 van de financiële verordening. Hierin is onder andere de verantwoordingsgrens van 1% opgenomen. De totale lasten (inclusief dotatie reserves) over het boekjaar zijn € 70.470.889,-. Met een verantwoordingsgrens van 1% over de totale lasten komt dit neer op € 704.709,-. De rapporteringsgrens voor afwijkingen is vastgesteld op € 50.000,-.

Door middel van doorlopende interne (verbijzonderde) controles worden eventuele onrechtmatigheden opgespoord. In het nieuwe interne controleplan 2023 zijn 18 processen aangewezen waarop controles uitgevoerd worden. Deze controles worden door middel van een uitgebreide risicoanalyse per proces opgezet.

Om vast te stellen dat de financiële handelingen hebben plaatsgevonden binnen de kaders van wet- en regelgeving is binnen de gemeente, naast op de Financiële verordening, getoetst op een drietal criteria. De grondslag en uitwerking daarvoor ligt vast in:

- Controleverordening;
- Controle- en rechtmatigheidsprotocol;
- Interne controleplan.

De rechtmatigheidsverantwoording van het college is opgenomen in de jaarrekening. De bevinding van het college is gebaseerd op de volgende 3 criteria. Hieronder wordt per criterium toegelicht welke maatregelen daarvoor genomen zijn. Daarnaast worden de bevindingen per criterium toegelicht.

Begrotingscriterium

Begrotingsrechtmatigheid heeft betrekking op het financiële handelen binnen het kader van de door de raad geautoriseerde begroting. Dit wordt in de financiële verordening als volgt omschreven:

'Het begrotingscriterium is een criterium van rechtmatigheid dat betrekking heeft op de grenzen van de baten en lasten in de door de raad geautoriseerde begroting van exploitatie en investeringskredieten en de hiermee samenhangende programma's, waarbinnen de financiële beheershandelingen tot stand moeten zijn gekomen. De begrotingsrechtmatigheid wordt beoordeeld op het niveau waarop de begroting door de raad is geautoriseerd. De raad autoriseert met het vaststellen van de begroting de totale lasten en de totale baten per programma.'

Om onrechtmatigheden binnen het begrotingscriterium te voorkomen heeft de gemeente binnen haar eigen P&C cyclus meetmomenten gedurende het boekjaar gecreëerd. De gemeenteraad ontvangt tweemaal per jaar een tussentijdse rapportage over de realisatie waarbij afwijkingen groter dan € 15.000,- worden toegelicht. De analyse op de begrotingsrechtmatigheid is hieronder opgenomen.

Hoewel een afwijking van de begroting in beginsel onrechtmatig is, is het niet verwijtbaar als we het tijdig gemeld hebben conform onze 'financiële verordening'. Dit doen we door middel van onze tussentijdse bestuursrapportages. Daarnaast hebben we in onze financiële verordening afgesproken dat afwijkingen acceptabel zijn wanneer er sprake is van

- een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren;
- een overschrijding op een open-einde regeling;
- de overschrijding is geautoriseerd door middel van de vaststelling van een tussentijdse rapportage.

Overschrijdingen die binnen de beleidskaders van de raad passen, worden in het accountantsoordeel niet meegewogen.

In de raadsinformatiebrief van maart 2024 hebben we daarnaast afgesproken dat het vermelden van overschrijdingen van baten en / of onderschrijdingen van lasten en baten in de jaarrekening tijdig is en om deze reden niet onrechtmatig. In deze brief is ook onderstaande tabel gepresenteerd. Hieronder is deze tabel opgenomen met de cijfers van 2023. Onder de tabel worden deze cijfers toegelicht.

Begrotingscriterium	
1A. Overschrijding lasten programma's (of indien van toepassing een ander door de gemeenteraad vastgesteld autorisatieniveau)	€ 1.791.499,-
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	€ 47.541,-
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	€ 0,-
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten.	€ 0,-
<i>Subtotaal</i>	€ 1.839.040,-
4. Totaal van de afwijkingen (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel en niet onrechtmatig is geduid.	€ 1.585.373,-
5. Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden (inhoudelijk worden deze in de rechtmatigheidsverantwoording (indien nodig) toegelicht en in de paragraaf <i>Bedrijfsvoering</i>)	€ 253.666,-

1A. Overschrijdingen lasten programma's (exploitatie)

De toets op begrotingsrechtmatigheid richt zich op de beschikbaar gestelde uitgavenbudgetten en de in werkelijkheid. Uit het overzicht baten en lasten op de voorgaande pagina's, en hieronder gecompriemd weergegeven, blijkt dat er bij 4 programma's een overschrijding op de lasten is.

	Begroot		Werkelijk	Restant
	primitief	na wijziging		
	Lasten	Lasten	Lasten	-/- rek 2023
Programma's:				
Progr 00 Sociale voorzieningen	6.831.987	8.659.843	9.009.613	(349.770)
Progr 01 Maatsch. dienstverl. en gezondheid	12.374.808	13.911.718	13.533.035	378.683
Progr 02 Onderwijs en educatie	1.396.114	1.530.070	1.529.508	562
Progr 03 Ruimt. ordening en volkshuisvesting	6.013.599	9.789.137	11.024.740	(1.235.603)
Progr 04 Milieu	4.264.932	5.887.995	4.546.922	1.341.073
Progr 05 Veiligheid	1.815.907	1.881.742	1.924.445	(42.703)
Progr 06 Verkeer en vervoer	3.715.253	4.810.686	4.468.938	341.748
Progr 07 Cultuur, sport en recreatie	2.002.628	2.674.818	2.302.102	372.716
Progr 08 Economische structuur	717.173	1.656.633	1.595.810	60.823
Progr 09 Bestuur en organisatie	1.810.023	2.117.794	1.912.515	205.279
Progr 10 Algemene baten en lasten	1.584.289	418.888	438.863	(19.975)
Progr 11 Overhead	5.531.598	7.739.838	7.269.779	470.059
Totaal programma's	48.058.311	61.079.162	59.556.271	1.522.891
Algemene dekkingsmiddelen:				-
Lokale heffing, waarvan de besteding niet gebonden is	-	-	-	-
Algemene uitkeringen	-	-	-	-
Dividend	-	-	-	-
Totaal algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-
Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting	-	-	143.447	(143.447)
Totaal saldo	48.062.350	61.083.201	59.699.718	1.383.483
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	2.500.269	21.010.091	10.771.170	10.238.921
Het geraamde versus gerealiseerde resultaat	50.562.619	82.093.292	70.470.889	11.622.403

Programma 0 (€ 349.770,-)

De afwijking op dit programma heeft betrekking op de regeling Bijzondere bijstand. Dit is een open-einde regeling en is daarmee in lijn met het beleid en zodoende rechtmatig.

Programma 3 (1.253.603,-)

De afwijking op dit programma heeft betrekking op de grondexploitaties. Er is hier sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren, is hiermee volgens beleid en daarmee rechtmatig.

Programma's 5 (€ 42.703,-)

De afwijking op dit programma heeft betrekking op de apparaatskosten. De formatie is in 2023 uitgebreid met een extra medewerker voor rampenbestrijding en veiligheid. Hierdoor is de doorbelasting van salariskosten naar programma 5 verhoogd. De totale salariskosten worden verantwoord in programma 11. Ook de afwijking ten opzichte van de begroting wordt hier toegelicht. Deze overschrijding is als onrechtmatig aangemerkt.

Programma 10 (€ 19.975,-)

De afwijking op dit programma heeft betrekking op de uitvoering wet WOZ. Er zijn in 2023 meer bezwaren binnengekomen en behandeld dan vooraf begroot. Deze overschrijding is hiermee onrechtmatig.

Vennootschapsbelasting (€ 143.447,-)

De vennootschapsbelasting wordt nooit begroot in de P&C-cyclus, omdat de inschatting onzeker is. Derhalve is deze als onrechtmatig aan te merken.

1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)

Daarnaast zijn er een vijftal kredieten met een budgetoverschrijding van in totaal **€ 47.541,-**. Dit zijn kredieten van verschillende groottes waarop de werkelijke kosten hoger uitgevallen zijn dan vooraf verwacht. Deze overschrijdingen zijn als onrechtmatig aangemerkt.

2. Ongeautoriseerde reservemutaties

Er zijn geen ongeautoriseerde reservemutaties in 2023.

3. Overschrijding van baten en / of onderschrijding van baten en lasten

Zoals in de inleiding van de begrotingsrechtmatigheid vermeld hebben we afgesproken dat het vermelden van overschrijdingen van baten en / of onderschrijdingen van lasten en baten in de jaarrekening tijdig is en om deze reden niet onrechtmatig.

Voorwaardencriterium

Voldoen aan het voorwaardencriterium wil zeggen dat alle financiële beheershandelingen zijn verricht in overeenstemming met (interne en externe) wet- en regelgeving.

Dit wordt in de financiële verordening als volgt omschreven:

‘Het voorwaardencriterium is het criterium van rechtmatigheid, dat betrekking heeft op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur.’

Het voorwaardencriterium heeft voor de gemeente vooral betrekking op de naleving van de aanbestedingswetgeving en uitgaande subsidies. De interne controlewerkzaamheden op inkopen en aanbestedingen zijn primair gericht op het voldoen aan de Europese aanbestedingswetgeving. Enkel constatering op het gebied van Europese aanbestedingswetgeving hebben een effect op het rechtmatigheidsoordeel.

Driemaal per jaar wordt een spendanalyse opgesteld over de inkooplasten van het jaar. De focus ligt hierbij op crediteuren met meerjarige lasten boven de Europese drempels waarbij geen Europese aanbesteding is doorlopen en op nieuwe crediteuren in 2023.

Voorwaardencriterium	
Aanbestedings-onrechtmatigheid	€ 11.645,-.

Bij één crediteur is in 2023 sprake geweest van het niet correct naleven van de Europese aanbestedingsregels uit de Aanbestedingswet. Het gaat om een onrechtmatigheid van € 11.645,-. Betreffende crediteur is vanaf november 2022 door de gemeente in het kader van noodopvang gevraagd projectleiding te verzorgen voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Deze aanbesteding is doorgelopen vanaf 2022. In 2023 wordt het drempelbedrag overschreden. De maatregelen die getroffen zijn om dergelijke onrechtmatigheden in de toekomst te voorkomen zijn;

- Zowel vanuit het management als de directie wordt nogmaals de noodzaak van het naleven van Europese aanbestedingsregels gedeeld met budgethouders en kredietbeheerders, ook in tijden van grote druk.

- Op meerdere momenten in het jaar wordt door team financiën een spendanalyse gemaakt in het kader van het interne controleproces. Daarbij wordt vastgesteld of is voldaan aan de geldende Aanbestedingswetgeving en worden eventueel corrigerende maatregelen getroffen.
- In dit specifieke geval wordt de aanbesteding per 01-01-2024 uitbesteed via Managed Service Provider (MSP). Dit is een dienstverlener die als schakel tussen de aanbestedende dienst en de leveranciers van flexibele arbeidskrachten plaatsneemt.

Misbruik & oneigenlijk gebruik (M&O) criterium

In de financiële verordening wordt het M&O criterium als volgt omschreven;

'Het misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium is het criterium van rechtmatigheid, dat betrekking heeft op het voorkomen, detecteren en corrigeren van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsmiddelen en gemeentelijke eigendommen bij financiële beheershandelingen.'

Onder misbruik wordt verstaan: het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van informatie, met als doel onterecht gemeentelijke subsidies of -uitkeringen krijgen, of niet/een te laag bedrag aan heffingen aan de gemeente betalen.

Bij oneigenlijk gebruik gaat het om burgers of organisaties die misbruik maken van gemeentelijke regelingen, doordat ze weliswaar handelen naar de letter van die regelgeving maar dat feitelijk doen in strijd met het doel en de strekking ervan.

Misbruik & Oneigenlijk gebruik criterium	
Uit de interne controle zijn geen bevindingen naar voren gekomen dat het M&O beleid niet is nageleefd.	€ 0,-

Totaal onrechtmatigheid 2023

Met een verantwoordingsgrens van **€ 704.709,-** (1% over de totale lasten) vallen bovenstaande onrechtmatigheden binnen de tolerantie. Hieronder is een tabel opgenomen met de totale onrechtmatigheden in de jaarrekening 2023.

Totaal	
Begrotingscriterium	
Saldo aan begrotingsonrechtmatigheden	€ 253.666
Voorwaardencriterium	
Saldo aan Aanbestedings-onrechtmatigheid	€ 11.645
Misbruik & Oneigenlijk gebruik criterium	
Saldo aan M&O-onrechtmatigheid	€ -
Totaal onrechtmatigheid 2023	
Totaal	€ 265.311

6. Verbonden Partijen

Wat zijn verbonden partijen?

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin onze gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang verstaan we een zetel in het bestuur of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang bedoelen we dat we middelen beschikbaar stellen die we kwijt zijn in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij op de gemeente verhaald kunnen worden.

Gemeenschappelijke regelingen / Stichtingen

1. Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven (MRE)		
Vertegenwoordiging gemeente Eersel Het bestuur van de Metropoolregio Eindhoven bestaat uit het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter. In de hoofdstukken vier e.v. van de GR is alles omtrent samenstelling en werkwijze van deze organen geregeld. De bestuursorganen laten zich in hun taakuitoefening bijstaan door portefeuillehouders overleggen en andere overlegorganen. Samenstelling en werkwijze van deze overlegorganen is geregeld in het Statuut overlegorganen.		
Vestigingsplaats Eindhoven		
Doelstelling Samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant. Het takenpakket is vastgelegd in artikel 4 van de Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven.		
Relatie Strategische bestuurlijke samenwerking op de thema's Economie (inclusief uitvoering Stimuleringsfonds en betaalautoriteit Brainport Development NV), Transitie landelijk gebied, Energietransitie en Mobiliteit (incl. GGA). Het fungeren als archiefbewaarplaats van de overgebrachte archieven van de overheidsorganen binnen de regio Zuidoost-Brabant, met uitzondering van de gemeente Gemert-Bakel. Nazorg van de voormalige stortplaats Gulbergen en ontwikkeling van het Landgoed.		
Betrokkenen Het bestuur van de Metropoolregio Eindhoven bestaat uit het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter. De bestuursorganen laten zich in hun taakuitoefening bijstaan door portefeuillehouders-overleggen en andere overlegorganen. Samenstelling en werkwijze van deze overlegorganen is geregeld in het Statuut Overlegorganen.		
Financieel belang We leveren een financiële bijdrage 2023 ad € 221.707,- + 84.432,- aan RHCe.		
Financiële gegevens verbonden partij		
	01-01-2023	31-12-2023
Eigen vermogen	€ 14.294.416	€ 13.902.613
Vreemd vermogen	€ 20.545.740	€ 21.146.523
Exploitatieresultaat 2021	€ 833.753,-(MRE € 392.903,- = RHCe € 440.850,-) (voorlopig resultaat)	
Ontwikkelingen		
Algemeen		
- Op 1 maart 2023 heeft het Algemeen Bestuur besloten de werkorganisaties MRE en RHCe niet te ontvlechten. - Het dienstverband met de directeur/secretaris is per 1 januari 2024 beëindigd.		

Dienst Metropoolregio Eindhoven

- Het Samenwerkingsakkoord 2023-2026 is op 1 maart 2023 vastgesteld door het Algemeen Bestuur.
- Het Werkprogramma 2023 is volgens planning uitgevoerd waarbij geen significante afwijkingen plaats hebben gevonden welke de beleidsmatige uitvoering en daaraan gekoppelde budgetten in gevaar hebben gebracht.
- Na vaststelling van het Werkprogramma 2023-2024 door het Algemeen Bestuur op 5 juli 2023, is gestart met de invulling van de capaciteitsuitbreiding zoals opgenomen in dit werkprogramma. Medio december 2023 zijn enkele functies ingevuld, het proces loopt verder in 2024.
- De Hoge Raad heeft uitspraak gedaan in de zaak Attero over de minderlevering van brandbaar restafval over de periode 2015-januari 2017. Op basis van de uitspraak is de Metropoolregio Eindhoven gehouden een naheffing te betalen van ruim € 6,5 miljoen. Het vonnis is definitief, de Metropoolregio Eindhoven heeft hierop als contractpartner namens de 21 gemeenten de naheffing voldaan. Het Algemeen Bestuur van de Metropoolregio Eindhoven heeft op 20 december 2023 de verdeelsleutel voor de verdeling van de naheffing over de gemeenten vastgesteld. Alle betreffende gemeenten hebben de vordering voldaan, het dossier is daarmee afgesloten.

Dienst Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE)

- Het Programma 2023 is beleidsmatig uitgevoerd volgens planning.

Gulbergen

- Een Ontwikkelvisie voor het Landgoed waarin de gewenste ontwikkeling van het gebied is aangegeven, is via een breed participatietraject vastgesteld. Deze visie wordt verder uitgewerkt, inclusief de financiële haalbaarheid.
- Met de Belastingdienst zijn afspraken gemaakt over de Btw-positie van Landgoed Gulbergen. Dit heeft geleid tot een naheffing over de periode 2013-2022.

Risico's;

Op basis van de nota Risicomanagement en weerstandsvermogen Metropoolregio Eindhoven (vastgesteld AB juli 2018) wordt bepaald wat de organisatie onder risicomanagement verstaat en welke uitgangspunten hierbij worden gehanteerd. Tevens is bepaald welke risico's door de Metropoolregio Eindhoven worden gedragen en welke door de deelnemende gemeenten. Als uitwerking van de nota zijn voor de organisatie de risico's in beeld gebracht, geclassificeerd en financieel inzichtelijk gemaakt. Jaarlijks worden bij het opstellen van de begroting en jaarrekening deze risico's opnieuw beoordeeld. De huidige stand van de algemene reserves is voldoende om deze risico's af te dekken.

2. Gemeenschappelijke regeling GGD Brabant-Zuidoost**Vertegenwoordiging gemeente Eersel**

Algemeen bestuur: Wethouder

Vestigingsplaats
Eindhoven

Doelstelling

De GGD heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de publieke gezondheidszorg (PG) en de ambulancezorg (AZ).

Relatie

De GGD is ondergebracht in het programma: Maatschappelijke dienstverlening en gezondheid. Doel is de zorg voor een gezonde bevolking.

Betrokkenen

Aan de gemeenschappelijke regeling nemen 21 regiogemeenten deel: Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond,

Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2023 ad. € 768.756,-

Financiële gegevens verbonden partij

	01-01-2023	31-12-2023
Geraamd eigen vermogen	€ 5.465.000,-	€ 6.980.000,-
Geraamd vreemd vermogen	€ 29.778.000,-	€ 34.315.000,-

Geraamd exploitatieresultaat 2023

- Programma Publieke Gezondheid	€ 913.000,-
- Programma Ambulancezorg	€ 377.000,-
- Totaal GGD	€ 1.290.000,-

Ontwikkelingen

De belangrijkste ontwikkelingen waarmee de GGD te maken heeft gekregen in 2023 zijn:

- Covid-19 bestrijding (testen, vaccineren, informeren).
- HPV vaccinatiecampagne voor 18-26 jarigen.
- Voorbereiding op de implementatie van de Omgevingswet.
- Ondersteuning van onze gemeenten bij de regionale en lokale planvorming in het kader van GALA en IZA.
- Uitbreiding van contracttaken zoals Wvggz-taken en de Wijk GGD'er.
- Vernieuwing van de Jeugdgezondheidszorg (gestart met het vernieuwings-programma Generatie Gezond).
- Opstellen van een nieuw regionaal spreidingsplan voor de ambulanceposten.
- Implementatie van intelligente software voor planning en spreiding van ambulances.
- Verbetering van de informatieveiligheid en de informatiehuishouding (archiefbeheer).
- Intensivering van de samenwerking met GGD Hart voor Brabant bij Forensische Geneeskunde (invulling van de centrumfunctie die de GGD BZO heeft voor de regio Oost-Brabant).
- Tekorten op de arbeidsmarkt van verpleegkundigen en artsen in combinatie met een personeelsverloop van 10% (extra inzet op werving en aantrekkelijk werkgeverschap).
- Implementatie van het Lean gedachtengoed (continu verbeteren).
- Implementeren van zelforganisatie.
- Evaluatie en afronding van de bestuursopdracht.

Risico's

Als belangrijkste risico's worden door de GGD geïdentificeerd:

- Stijging van kosten.
- Onvoldoende budget.
- Uitvoering van noodzakelijke activiteiten zonder financiering.
- Extra kosten door organisatieverandering.
- Extra kosten door verandering taakuitvoering.
- Extra kosten door afname markttaken.
- Beveiliging en (onder)verzekering.

3. Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: Burgemeester

Vestigingsplaats Eindhoven														
Doelstelling Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) is een organisatie waarin de brandweer en de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) samenwerken om incidenten en rampen te voorkomen, te beperken en te bestrijden. VRBZO is een samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant. Taken op het terrein van brandweertzorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing.														
Relatie De gemeenschappelijke regeling is onderdeel van het programma: Veiligheid														
Betrokkenen Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel- De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.														
Financieel belang De gemeente levert een financiële bijdrage 2023 ad € 1.348.654,-														
Financiële gegevens verbonden partij <table><tr><td></td><td>01-01-2023</td><td>31-12-2023</td></tr><tr><td>Eigen vermogen</td><td>€ 2.251.205,-</td><td>€ 3.261.747,-</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€ 37.894.466,-</td><td>€ 29.828.652,-</td></tr><tr><td>Exploitatieresultaat 2023</td><td colspan="2">€ 1.010.542,-</td></tr></table>				01-01-2023	31-12-2023	Eigen vermogen	€ 2.251.205,-	€ 3.261.747,-	Vreemd vermogen	€ 37.894.466,-	€ 29.828.652,-	Exploitatieresultaat 2023	€ 1.010.542,-	
	01-01-2023	31-12-2023												
Eigen vermogen	€ 2.251.205,-	€ 3.261.747,-												
Vreemd vermogen	€ 37.894.466,-	€ 29.828.652,-												
Exploitatieresultaat 2023	€ 1.010.542,-													
Ontwikkelingen Visie 2025 In 2021 is de koers voor de komende jaren vastgesteld. In het eerste kwartaal van 2021 zijn de (commissies van de) gemeenteraden samen met burgemeester bijgepraat op de ontwikkelingen en speerpunten uit de visie. In april visie door het bestuur vastgesteld. Daarna is direct aan de slag gegaan met de uitvoeringsagenda. Belangrijk accent hierin ligt op ontwikkeling van domein crisisbeheersing.														
Omgevingswet In opdracht van het Veiligheidsberaad heeft Cebeon landelijk onderzoek uitgevoerd naar de kosten van de invoering van de Omgevingswet voor veiligheidsregio's. Op landelijk niveau komen de totale implementatiekosten voor veiligheidsregio's uit tussen de circa 20 en 30 miljoen euro, waarbij de kosten afhankelijk zijn van het totale risicoprofiel van de regio. De stelselherziening gaat naar verwachting leiden tot hogere structurele kosten voor de veiligheidsregio's. Uit het onderzoek blijkt een structurele kostenstijging van ongeveer 20% ten opzichte van de huidige kosten op de producten van risicobeheersing reëel. Vanuit de regionale samenwerking omgevingswet (gemeenten en diverse gemeenschappelijke regelingen) wordt nu in beeld gebracht wat de impact voor onze regio is.														
Vervolgtraject denktank rechtspositie brandweervrijwilligers Het Veiligheidsberaad, het ministerie van Justitie en Veiligheid (J&V) en de Brandweerkamer onderzoeken op welke wijze de brandweerorganisatie opnieuw kan worden vormgegeven, op zo'n manier dat er nadrukkelijk en fundamenteel verschil is tussen vrijwilligers en beroepskrachten. Dat is namelijk nodig vanuit juridisch oogpunt. In landelijk verband wordt bekeken hoe de brandweer hieraan invulling kan geven. Dit wordt aangepakt via diverse bouwstenen. De eerste bouwsteen gaat over de verschillen van inzet en inroostering van vrijwilligers en beroepskrachten. De impact voor VRBZO zit met name in het feit dat het niet meer mogelijk is vrijwilligers te consigneren in het rooster van de repressieve beroepsdienst. In verhouding tot andere regio's is de impact relatief klein. Indien de andere bouwstenen ook geïmplementeerd dienen te worden zal de impact groter zijn, maar dit is vooralsnog niet aan de orde.														

Risico's

- De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de bluswatervoorziening. Brabant Water is in onze regio de belangrijkste leverancier van water. Zij gaan in de loop van de komende jaren wijzigingen aanbrengen in hun waterleidingnet waardoor minder brandkranen beschikbaar zullen zijn. Door VRBZO is een Businesscase ingesteld om bluswater te kunnen garanderen. Een investering nu voor gemeenten zou op langere termijn besparing moeten opleveren in de voorziening van bluswater.
- Binnen VRBZO zijn een aantal initiatieven gaande zoals het vormen van de bestuurlijk visie op Crisisbeheersing. Het is vooralsnog niet bekend wat deze initiatieven op lange termijn betekenen voor de beleidsplannen.
- In de toekomst is het niet meer mogelijk om op de huidige wijze te blijven werken met vrijwilligers onder het huidige statuut. Onduidelijk is nog of door differentiatie en aanpassing van de werkzaamheden kan leiden tot behoud van het statuut.

4. Stichting Exploitatie Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost (ZVHBZO)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Burgemeester

Vestigingsplaats

Helmond

Doelstelling

In het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost (ZVHBZO) werken 21 gemeenten, politie, justitie, reclassering, kinderscherming en (verslavings-)zorg samen bij de aanpak van complexe problematiek rond overlast, huiselijk geweld en criminaliteit. Hun gezamenlijke doel is de veiligheid en leefbaarheid in Zuidoost-Brabant te verbeteren.

Volgens de landelijke uitgangspunten zijn de kerntaken van een Zorg- en Veiligheidshuis als volgt:

1. Het faciliteren en regisseren van casusoverleggen waar complexe domeinoverstijgende casuïstiek met een hoog veiligheidsrisico wordt besproken.
2. Het functioneren als expertisecentrum voor multidisciplinaire zorg- en veiligheidsproblematiek en als vraagbaak voor ketenpartners en professionals.
3. Het signaleren van relevante trends en ontwikkelingen en (strategisch) adviseren van bestuurders en sleutelpartners.

Relatie

Het veiligheidshuis is onderdeel van het programma: Veiligheid

Betrokkenen

Aan de stichting nemen 21 regiogemeenten in Zuidoost-Brabant deel en 28 maatschappelijke organisaties in het zorg- en veiligheidsdomein (*Bron: Visie-ZVHBZO-2020-2022*)

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2023 ad € 6.410,-

Financiële gegevens verbonden partij

	01-01-2023	31-12-2023
Eigen vermogen	€ nnb	€ nnb
Vreemd vermogen	€ nnb	€ nnb
Exploitatieresultaat 2023	€ nnb	

Ontwikkelingen

De landelijke Meerjarenagenda Zorg- en Veiligheidshuizen 2021-2024 beschrijft de essentie van de aanpak in ieder zorg- en veiligheidshuis. In de vastgestelde 'Verkenning taken en activiteiten 2023 e.v.' hebben de regionale partners deze landelijke lijn vertaald naar de opdracht voor het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost.

In de kern richt het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost zich op de complexe, domein overstijgende casussen waarin de samenwerking tussen partners vastloopt (AVE 3 en 4). Deze taken worden als volgt omschreven:

1. Het faciliteren en regisseren van casus overleggen waar complexe domein overstijgende casuïstiek wordt besproken (ketenregie); zowel geëscaleerde casuïstiek in de vorm van 'Casus op Maat' (COM) als ook middels de Persoonsgerichte Aanpak (PGA).
2. Expertisecentrum voor multidisciplinaire problematiek en vraagbaak; het Zorg- en Veiligheidshuis gaat in Zuidoost Brabant informatie ontsluiten over organisaties en werkprocessen op het gebied van zorg en veiligheid. Hiermee wordt ingezet op het versterken en ondersteunen van de lokale teams én de ketensamenwerking voor de geëscaleerde (domein overstijgende) casuïstiek.
3. Het signaleren van relevante trends en ontwikkelingen en (strategisch) adviseren van bestuurders en sleutelpartners.

In 2023 zijn vanuit de regio Zuidoost-Brabant 138 complexe zaken aangemeld voor behandeling door het ZVHBZO. Dat betekende een stijging van 20% t.o.v. het voorgaande jaar.

In de PGA Radicalisering zijn regionaal 8 nieuwe zaken opgepakt en liepen er 25 door uit voorgaande jaren. Ook is ingezet op de geactualiseerde PGA Jeugd (totaal 36 nieuwe en 62 doorlopende zaken) en de PGA Personen met onbegrepen gedrag (in totaal 19 nieuwe en 5 doorlopende zaken). In de nieuwe regionale aanpak MDA++ gericht op huiselijk geweld en kindermishandeling zijn 4 zaken opgepakt.

Om kennis en expertise te delen zijn een eerste training voor procesregisseurs en een werkbezoek aan de jeugdgevangenissen georganiseerd. Daarnaast is samen met het Regiobureau Integrale Veiligheid ingezet op het versterken van de samenwerking op het gebied van radicalisering. En verder zijn 2 projecten opgestart om initiatieven op het snijvlak van zorg & veiligheid te ondersteunen en vereenvoudigen.

In 2023 is, na gedegen onderzoek, bestuurlijk besloten tot herinrichting van het werkgeverschap waarbij Stichting Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost zelfstandig personeel in dienst kan nemen.

Risico's

Door eerdere wisselingen in de organisatie en krapte op de arbeidsmarkt bestaat het risico dat de bezetting van het Zorg- & Veiligheidshuis niet snel genoeg op sterkte komt óf dat het langere tijd gaat duren om nieuwe medewerkers op te leiden en in te werken.

5. Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: Wethouder

Vestigingsplaats

Eindhoven

Doelstelling

De Omgevingsdienst is ingesteld om ten behoeve van de deelnemers taken uit te voeren op het gebied van het omgevingsrecht en daarmee als uitvoeringsdienst van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage te leveren aan het realiseren en borgen van de door de verantwoordelijke overheden in de regio Zuidoost-Brabant aangegeven kwaliteit van de fysieke leefomgeving (zie artikel 2 lid 3 van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2015).

Relatie

De gemeenschappelijke regeling is onderdeel van de programma's: Ruimtelijke Ordening en volkshuisvesting en Milieu.

Betrokkenen

Aan de Gemeenschappelijke regeling nemen 21 regiogemeenten en de provincie Noord-Brabant deel.

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2023 ad € 463.775,- (basis-, verzoek- en collectieve taken).

Financiële gegevens verbonden partij		
	01-01-2023	31-12-2023
Eigen vermogen	€ 1.012.315,-	€ 2.433.223,-
Vreemd vermogen	€ 6.636.669,-	€ 7.755.115,-
Exploitatieresultaat 2023	€ 484.426,- (Bron: voorlopige jaarcijfers 2023)	
Ontwikkelingen		
- In maart 2023 heeft het algemeen bestuur de meerjarenvisie vastgesteld. Deze is gestoeld op de missie en visie van de ODZOB. In tijden van grote transities en opgaven zijn richting, focus en keuzes nodig bij de inzet van de ODZOB voor vier jaar. Door meer richting en focus als collectief te bepalen, kan de ODZOB beter zijn inzet bepalen bij de huidige grote transities en opgaven. Daarmee ook een betere bijdrage leveren aan een veilige, gezonde en duurzame fysieke leefomgeving. In de meerjarenvisie zijn de pijlers veilig, gezond, duurzaam en omgeving verder uitgewerkt. Een belangrijk uitgangspunt bij de meerjarenvisie is het “fundament op orde”. Alleen aanvullende inzet op de niveaus in samenhang en regionaal platform, daar waar urgentie of bestaande afspraken er specifiek om vragen. - De adviescommissie VTH (voorheen: commissie Van Aartsen) heeft geconstateerd dat er sprake is van vermijdbare milieuschade doordat het VTH-stelsel niet overal afdoende functioneert. Dit heeft geleid tot het Programma Versterking VTH-stelsel). Hierin werken gemeenten, provincies, omgevingsdiensten, Unie van Waterschappen en diverse ministeries samen aan de versterking van het VTH-stelsel. Eén van de oorzaken is dat niet alle omgevingsdiensten robuust genoeg zijn en daarmee ook niet kunnen voldoen aan de kwaliteitseisen. Het IBP VTH heeft daarom robuustheidscriteria met kritische prestatie-indicatoren (kpi's) vastgesteld. Aan de omgevingsdiensten is verzocht om uiterlijk 1 oktober met behulp van een toetsingskader te bepalen of de diensten aan deze kpi's voldoet. De ODZOB is tot de conclusie gekomen dat nog niet aan alle kpi's (volledig) wordt voldaan. Hiervoor wordt een plan van aanpak opgesteld. - In juli 2023 is de Ontwerpregeling Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2024 aan het algemeen bestuur voorgelegd. Er heeft hierbij zoveel als mogelijk afstemming plaatsgevonden met de GGD, Metropoolregio Eindhoven, Veiligheidsregio en de twee andere Brabantse omgevingsdiensten. De ontwerpregeling is toegezonden aan de colleges van de deelnemers met het verzoek een voorgenomen besluit te nemen tot vaststelling van de regeling en dit voorgenomen besluit voor een zienswijzeprocedure aan te bieden aan de raden en Provinciale Staten. In 2024 zal de regeling voor vaststelling worden aangeboden aan de deelnemers. - In 2023 is gestart met het Programma voor- en nazorg Omgevingswet; een nieuwe fase in de voorbereiding op de Omgevingswet. Het staat in het teken van de overdracht van programma naar de lijn. Het oefenen en inregelen heeft als resultaat opgeleverd dat de systemen getest zijn en dat er regionaal ketentesten zijn uitgevoerd, op basis waarvan de samenwerkingsafspraken nader zijn gedetailleerd. In het najaar is vervolgens in samenwerking met deelnemers geoefend met echte (Wabo-)aanvragen. - Het stikstofdossier kende, net als de voorgaande jaren, ook in 2023 vele uitdagingen met nieuwe voornemens en regelgeving vanuit Rijk en provincie. Er zijn zeer veel onduidelijkheden en rechtbanken in Nederland deden uitspraken in veel zaken die rechtstreeks de Wnb-vergunningverlening raakt. Indirect is er in veel gevallen ook impact op de Wabo-vergunningverlening en toezicht en handhavingstaken. De nieuwe jurisprudentie zorgt voor veel onzekerheid in de uitvoeringspraktijk. Samen met de andere Brabantse Omgevingsdiensten is er een handelingsperspectief opgesteld dat moet dienen als leidraad voor de uitvoering.		
Risico's		
Ten behoeve van de Ontwerpbegroting 2025 en jaarrekening 2023 zijn de risico's opnieuw geïnterpreteerd. Uit de inventarisatie blijkt dat de verwachtingswaarde van de risico's met de grootste potentiële impact € 1.105.000,- bedraagt.		
<u>Informatierisico's</u>		
- Ransomware		
<u>Imago/Politieke risico's</u>		
- Publiciteit en negatieve berichtgeving leidt tot negatief imago		
<u>Financiële risico's</u>		
- Niet-actuele beheer- en investeringsplannen voor apparatuur / faciliteiten en PBM's		
- Toename regeldruk vanuit de rijksoverheid		
<u>Personeelsrisico's</u>		
- Ziekteverzuim en doorbetaling loonkosten		

- Niet kunnen beschikken over voldoende en gekwalificeerd personeel, zowel vast als inhuur
- Kennisverlies als gevolg van uitstroom van medewerkers / inhuur via flexibele schil.

Niet afgedekte risico's

De algemene reserve bedraagt ultimo € 1.200.000,-. Dat is meer dan bovenstaande verwachtingswaarde van de risico's. Vandaar dat de deelnemers geen ODZOB-risico's in hun eigen financiële buffers hoeven af te dekken.

6. Gemeenschappelijke regeling Kempisch Bedrijvenpark (KBP)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: Wethouder

Dagelijks bestuur: Wethouder

Vestigingsplaats

Bladel

Doelstelling

Grotere Kempische bedrijven willen graag uitbreiden, maar liever niet vertrekken uit de Kempen. Op de lokale terreinen mogen geen kavels groter dan 5.000 m² worden uitgeven (provinciaal beleid). De Kempen gemeenten zien bedrijven liever niet vertrekken naar bedrijventerreinen rondom de steden. Daarom ontwikkelen de gemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden gezamenlijk een bedrijventerrein waar bedrijven >5.000 m² kunnen uitbreiden en doorgroeien. Behoud van werkgelegenheid en dus bevorderen van de leefbaarheid in de Kempen', is de hoofddoelstelling voor de realisatie van het Kempisch Bedrijvenpark.

Relatie

De gemeenschappelijke regeling is onderdeel van de paragraaf: Grondbeleid

Betrokkenen

De gemeenschappelijke regeling is aangegaan door de gemeente Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden

Financieel belang

De betrokkenen participeren risicodragend in de realisatie van het plan. Eventuele verliezen of winsten worden gelijkelijk door de gemeenten gedragen of over de deelnemende gemeenten verdeeld. Actuele grondexploitatieberekeningen tonen aan dat exploitatie sluitende is. Er wordt geen voorziening voor negatieve exploitatie nodig geacht.

Financiële gegevens verbonden partij

	01-01-2023	31-12-2023
Geraamd eigen vermogen	€ 14.043.000,-	€ 892.000,-
Geraamd vreemd vermogen	€ 4.621.000,-	€ 12.559.000,-

Geraamd exploitatieresultaat 2023 € 0,-

Ontwikkelingen

- Eind 2023 is een liquidatieplan vastgesteld
- Een interim-directeur is belast met de liquidatie van de GR KBP.
- Onderdeel van zijn takenpakket is het laten opstellen en vaststellen van de jaarrekening 2023, de uiteindelijke verrekening met de deelnemende gemeenten en afstemming met provincie om tot een juridisch juiste afronding van de GR te komen.
- De overdracht openbare ruimte is 1-1-2024 naar gemeente Bladel gegaan.
- Er is voor 2024 geen begroting meer opgesteld, enkel een liquidatiebegroting. Naar verwachting is de GR in Q3-2024 opgeheven.

Risico's

Het belangrijkste risico was vertraging in de gronduitgifte. Aangezien alle kavels zijn verkocht of gereserveerd is dit risico niet meer aan de orde.

7. Stichting Bureau Inkoop en Aanbestedingen Zuidoost-Brabant (Bizob)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: De vereniging van aangeslotene

Vestigingsplaats

Oirschot

Doelstelling

De stichting heeft ten doel het creëren van voordelen op zowel financieel, kwalitatief en procesmatig gebied voor de zelfstandige gemeenten, o.a. door het faciliteren van het regionaal inkoopbureau, en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.

In nauwe samenwerking met de aangesloten partijen regelt Bizob inkoop, aanbestedingen, contractmanagement en -beheer voor het sociaal domein, openbare ruimte, bedrijfsvoering en ICT.

Relaties

Inkoop en aanbesteding zijn onderdeel van programma Algemene Baten en Lasten.

Betrokkenen

Ruim 35 gemeenten en publieke instellingen zijn aangesloten bij Bizob.

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2023 ad € 95.079,-

Financiële gegevens verbonden partij

	01-01-2023	31-12-2023
Eigen vermogen	€ 976.745,-	€ 1.302.202,-
Vreemd vermogen	€ 1.209.552,-	€ 1.973.315,-
Exploitatieresultaat 2023	€ 943.507,-	

Ontwikkelingen

Bizob ziet het als taak om bij te dragen aan het verder professionaliseren en verbeteren van inkoopstrategieën, aanbestedingsmodellen en contractbeheer. Hiervoor neemt Bizob actief deel in aan verschillende landelijke initiatieven, zoals het traject 'Beter Aanbesteden', de vakgroep Inkoopmanagement EZ/Pianoo en de vakgroep aanbestedingsrecht Pianoo. In 2023 werkte Bizob in Eersel en de overige deelnemende gemeenten aan een nieuw (lokaal) inkoopbeleid.

Risico's

De aangesloten gemeenten zijn aansprakelijk voor eventuele exploitatie tekorten. Er zijn diverse risico's opgenomen in de bepaling risicoreserve.

- Capaciteitsprobleem i.v.m. conflict
- Capaciteitsprobleem i.v.m. schaarste op de arbeidsmarkt
- Aansprakelijkheid vanwege datalek
- Meerkosten ICT dan geraamd
- Kosten overgang ICT
- Licenties
- Onvoorzien ICT overgang

8. Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Kempengemeenten (GRSK)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: Voltallige college

Dagelijks bestuur: Burgemeester

Vestigingsplaats

Reusel-De Mierden

Doelstelling

Het bevorderen van een duurzame, robuuste samenwerking met flexibiliteit binnen geldende marges door het behartigen van gemeenschappelijke belangen van de gemeenten. Het vergroten van het gemeenschappelijke kennisniveau en het inspelen op dwingende bestuurlijke en maatschappelijke ontwikkelingen die op termijn de bestuurskracht van de individuele gemeenten kunnen beïnvloeden. De taakvelden bestaan uit SSC, P&O, VTH en Maatschappelijke Dienstverlening. Daarnaast bestaan op andere terreinen lichtere samenwerkingsvormen tussen de deelnemende gemeenten, zoals overleg en aparte afspraken.

Relatie

De taakvelden raken primair de bedrijfsvoering van de deelnemende gemeenten, zij komen voor in de programma's: Sociale voorzieningen, Maatschappelijke dienstverlening en gezondheid en Algemene baten en lasten.

Betrokkenen

Deelnemende gemeenten zijn: Bergeijk, Bladel, Eersel, Oirschot en Reusel-De Mierden.

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2023 ad € 4.973.685,-

Financiële gegevens verbonden partij

	01-01-2023	31-12-2023
Eigen vermogen	€ 856.952	€ 19.814
Vreemd vermogen	€ 12.601.953	€ 15.365.537

Exploitatieresultaat 2023 -/- € 100.610

Ontwikkelingen

Er is een aanzet gemaakt voor goed werkgeverschap. Bij elke afdeling is er input gevraagd over wat de werknemers verstaan onder goed werkgeverschap. Er zijn 135 onderwerpen benoemd in de teamoverleggen. Vele waren te clusteren, zodat er een paar grote thema's ontstonden. In 2023 is er aan de slag gegaan met de volgende 7 aandachtsgebieden.

1. De identiteit van de werkgever GRSK: Deze gebruiken we bijvoorbeeld voor onze arbeidsmarktcommunicatie zoals in vacatureteksten.
2. De organisatievisie: Denk hierbij aan managementsturing zoals het geven van ruimte aan professionals.
3. Werkdruk: Lean werken of het efficiënter maken van werkprocessen.
4. Interne verbinding: Hoe zorgen we voor het wij-gevoel.
5. Vergroten ontwikkelkansen: Werken aan een 'online academy' met vakopleidingen en persoonlijke ontwikkelmogelijkheden;
6. We zijn als GRSK "Samen Deskundig": Waarvoor staan wij als GRSK en wat is ons onderscheidend vermogen.
7. Faciliteren van behoeftes: Doen wat nodig is; een papierversnipperaar, een radio, een iPad of andere verzoeken die ervoor zorgen dat het werken voor een GRSK werknemer of team prettiger verloopt.

Er is een werkgroep opgericht om hier verdere sturing aan te geven.

Daarnaast is er ingezet op het werkgeversmerk. Een sterk werkgeversmerk draagt bij aan het vinden van de juiste medewerkers die duurzaam matchen bij de kern- en werkwaarden van een organisatie. Tijdens

de employer brand-analyse van GRSK is er onderzoek gedaan naar de gewenste identiteit. Hierbij kwamen de waarden servicegerichtheid, ontwikkelen, betrokken, deskundig, vertrouwen en verantwoordelijkheid naar voren.

Risico's

Afdeling Staf

Bij de afdeling Staf zijn geen bijzondere risico's vastgesteld die met de activiteiten van deze afdeling verband houden.

Afdeling SSC

Risico's bij SSC blijven mogelijke investeringen in de komende jaren met een verplicht karakter. Een verplichting kan ontstaan door extra eisen die het Rijk stelt c.q. nieuwe wetgeving waar gemeenten aan moeten voldoen. Een verplicht karakter van investeringen kan ook ontstaan waar softwareleveranciers updates van applicaties doorvoeren.

Afdeling MD

De open-einde regelingen die de afdeling Maatschappelijke Dienstverlening uitvoert dragen het risico in zich dat bij een toenemend beroep op deze regelingen, ook de bedrijfsvoeringskosten kunnen toenemen (als gevolg van extra benodigde inzet). Een voorbeeld hiervan in 2022 is de uitvoering van de EET (Eenmalige Energie Toeslag). Tegen de GRSK heeft een gerechtelijke procedure gelopen, welke was geïnitieerd vanuit een zorgaanbieder. Door de rechter zijn de vorderingen van de zorgaanbieder afgewezen. Een eventuele voortzetting van deze procedure behoort tot de mogelijkheden.

Afdeling VTH

De effecten van de Omgevingswet voor de deelnemende gemeenten zijn op dit moment nog niet bekend. Daarom wordt de invoering van deze wet ook als risico aangeduid.

Algemeen

- Personele knelpunten door een krappe arbeidsmarkt, langdurig ziekteverzuim in combinatie met duurdere inhuur.

Met regelmaat wordt de GRSK geconfronteerd met personele knelpunten door krapte in de krappe arbeidsmarkt of langdurig ziekteverzuim. We zien echter dat de arbeidsmarkt nog steeds leidt tot moeilijk in te vullen vacatures met als gevolg meer inhuur en daardoor hogere kosten.

- Hogere indexering bestaande contracten door inflatie

Na de recordhoogte in de afgelopen jaren is de inflatie inmiddels weer aan het dalen. Echter de hoge inflatie van afgelopen jaren kan nog een na-effect hebben op de lopende contracten.

9. Gemeenschappelijke Regeling Participatiebedrijf Kempenplus

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: Wethouder

Vestigingsplaats

Bladel

Doelstelling

Het Participatiebedrijf heeft tot doel het behartigen van het gemeenschappelijk en afzonderlijk belang van de deelnemende gemeenten en de colleges op het gebied van de uitvoering van de Participatiewet en de Wet sociale werkvoorziening.

Relatie

Participatiebedrijf KempenPlus is per 1 juli 2019 ontstaan uit het sociale werkbedrijf WVK groep en de Intergemeentelijke Sociale Dienst de Kempen. KempenPlus voert namens de deelnemende gemeenten de Participatiewet en de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) uit. De WSW kent vanaf 1 januari 2015 geen nieuwe instroom meer. De medewerkers die per 1 januari 2015 onder de WSW vielen, behouden hun status en rechten tot aan het eind van hun arbeidzame leven.

Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kunnen vanaf 1 januari 2015 een beroep doen op de Participatiewet. De Participatiewet regelt de inkomensvoorzieningen voor uitkeringsgerechtigden maar beoogt zoveel mogelijk mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te leiden naar zo regulier mogelijk werk. KempenPlus draagt bij aan de ontwikkeling van cliënten en gesubsidieerde medewerkers en aan het vinden van een passende baan voor cliënten. Enerzijds door bemiddeling naar de markt, al dan niet met een loonkostensubsidie en anderzijds zelf als werkgever.

Betrokkenen

Deelnemende gemeenten zijn: Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2023 ad € 4.700.496,-

Financiële gegevens verbonden partij

	01-01-2023	31-12-2023
Eigen vermogen	€ 6.802.593	€ 8.378.144
Vreemd vermogen	€ 8.081.385	€ 12.361.808
Exploitatieresultaat 2023	€ 1.840.969	

Ontwikkelingen

Iedereen deed mee in 2023

De opgave voor KempenPlus was ook in 2023 om ervoor te zorgen dat inwoners in alle omstandigheden bij KempenPlus terecht konden voor werk en voor inkomen. Aan die opgave is invulling gegeven.

In 2023 ging dat om circa 1500 inwoners van de Kempengemeenten, verdeeld over 18 doelgroepen.

De diversiteit in doelgroepen is de laatste jaren toegenomen. Nieuwe doelgroepen zijn onder meer personen die een beroep doen op de Wet Inburgering, Leefgeldregeling Oekraïne en TOZO. Met ingang van 2024 komt daar de doelgroep Bijzondere Bijstand bij.

Sinds de start van KempenPlus in 2019 is het aantal personen dat dienstverlening ontvangt van KempenPlus op een stabiel niveau met een lichte stijging. Er zijn wel ontwikkelingen per doelgroep; afname in de ene groep wordt gecompenseerd door toename in de andere groep. Daarbij dient ook gewezen te worden op de omstandigheid dat de inzet van KempenPlus per doelgroep – en ook binnen doelgroepen – zeer uiteenlopend is.

Wet Inburgering

De afdeling Werk & Participatie begeleidt inwoners met afstand tot de arbeidsmarkt zoveel als mogelijk naar regulier werk. Ook zorgt deze afdeling voor een correcte verstrekking van uitkeringen aan personen die daar recht op hebben. De individuele detachering van medewerkers wordt begeleid vanuit deze afdeling. Deze dienstverlening is uitgevoerd naar tevredenheid van de cliënten en naar tevredenheid van de gemeenten die deze taak hebben belegd bij KempenPlus.

Belangrijke ontwikkeling bij deze afdeling is de constatering dat de uitvoering van de wet Inburgering in 2023 is achter gebleven op de aantallen die begroot waren. Dat betekent ook dat de kosten van uitvoering in 2023 aanmerkelijk lager zijn dan begroot. Daarbij wordt de kanttekening gemaakt dat de taakstelling niet lager is geworden, waardoor de kosten voor de uitvoering later komen dan begroot was.

Medewerkerstevredenheid

In 2023 is door KempenPlus bijzondere inzet geleverd op medewerkerstevredenheid. Goed werkgeverschap is een ambitie die invulling krijgt door praktische initiatieven. Toen werknemersorganisaties actie voerden om de cao's van werknemers uit doelgroepen gelijke tred te laten lopen met de algemene ontwikkelingen in arbeidsvoorwaarden, heeft KempenPlus concreet support gegeven aan onze medewerkers om kracht bij te zetten bij de eisen van de bonden. Vanuit KempenPlus zijn bussen vertrokken met onze medewerkers naar de acties van de bonden. De ongelijkheid in arbeidsvoorwaarden tussen cao's waar onze doelgroepen in vallen en andere cao's waren voor het bestuur aanleiding om aan het einde van het jaar eenmalig een extra uitkering toe te kennen.

Versterking van de organisatie

Er is geïnvesteerd in de organisatie KempenPlus werkt efficiënter en effectiever dan voorgaande jaren. Dat zien we terug in de rapportages en in de vorm van kostenreductie. In de lijn van de taakstellende bezuiniging op overhead zijn vacatures terughoudend ingevuld. Besloten is tot een taakstelling van 500.000 euro structureel vanaf 2025. Die opdracht is meer dan ingevuld door de eerste begrotingswijziging 2024. Inzet op beheersing van overheadkosten laat in 2023 reeds zien dat de genomen maatregelen reëel zijn, zonder dat de dienstverlening aan de doelgroepen tekort

gedaan wordt. Op interne beheersing zijn aanwijsbare stappen vooruit gezet. Dat wordt bevestigd door de managementletter die de accountant afgegeven heeft bij de interim controle.

De ontwikkelingen in doelgroepen kunnen sinds kort real time gevolgd worden, met rapportage uit betrouwbare bronnen. Die bronnen zijn de IT-applicaties die gebruikt worden door de afdelingen. Gemeenten wordt toegang geboden tot deze nieuwe informatievoorziening. Vanuit gemeenten wordt deze ontwikkeling bijzonder gewaardeerd. De transparantie die ontstaat in de uitvoering van het werk oogst waardering.

De afwikkeling van de eigen programmakosten werd ingericht, waardoor deze vanaf 2024 onafhankelijk van GRSK kunnen worden afgewikkeld, inclusief de verantwoording daarvan. Een wijziging van de GR is tot stand gebracht waardoor de verantwoordelijkheid voor Bijzondere Bijstand vanaf 2024 bij KempenPlus ligt. Deze verandering is in afstemming met GRSK tot stand gebracht. Aanleidingen waren knelpunten in de uitvoering van de Participatiewet. Deze knelpunten zijn opgelost.

De samenwerking van gemeenten werd verder ontwikkeld in 2023. Op bestuurlijk en op ambtelijk niveau werd de samenwerking geïntensiveerd. Het proces van strategische verkenning is in gang gezet en krijgt in 2024 een uitwerking in maatregelen die toekomstbestendig zijn. De inhoudelijke afstemming met gemeenten verloopt goed.

Met klantgemeente Oirschot werd constructief overlegd en goede afspraken zijn gemaakt voor 2024. Gemeente Oirschot heeft te kennen gegeven om vanaf 2025 geen diensten meer af te nemen van KempenPlus.

Risico's

- Ontwikkelingen in de doelgroepen

Naast de prijsrisico's heeft KempenPlus te maken met kwantiteits- en kwaliteitsrisico's van de medewerkers en cliënten die een beroep op KempenPlus doen;

1. Hogere instroom cliënten;
2. Afname van het aantal medewerkers met een Sw-indicatie kan niet gecompenseerd worden door de instroom van medewerkers met LKS/BW;
3. Arbeidsvermogen (potentieel) van de medewerkers uit de doelgroep neemt af.

- Ontwikkelingen in de markt

Voor de bedrijfsresultaten is KempenPlus afhankelijk van de vraag in de markt en de economische ontwikkelingen. De volgende risico's hangen hiermee samen:

1. Wegvallen van vaste klanten en goed renderende opdrachten;
2. Aflopende contracten van groen met de gemeenten;
3. Aanpassen van de relatie met de gemeenten
4. Meer instromers dan de markt aan kan waardoor de tarieven onder druk staan;
5. Concurrentie voor laagbetaalde functies door lage loonlanden en robotisering.

- Chantage en andere schade door cybercrime e.d.
- Eigen risico VWW/WIA
- Juridische geschillen
- Afwikkeling van de fraude
- Regeling vervroegd uittreden Sw-medewerkers en overige regelingen voor senioren medewerkers
- Wet inburgering/ Vluchtelingen Oost-Europa
- Brandstoffen en energieprijzen

Privaatrechtelijke verbondenheden

10. Brabant Water N.V.		
Vertegenwoordiging gemeente Eersel Wethouder is lid van aandeelhoudersvergadering		
Vestigingsplaats Den Bosch		
Doelstelling Streven naar en waarborgen van een zo hoog mogelijke waterkwaliteit en de zorg voor een optimale drinkwatervoorziening voor alle burgers in het verspreidingsgebied.		
Betrokkenen Diverse aandeelhouders.		
Financieel belang Gemeente Eersel heeft een bescheiden deelname in het aandelenkapitaal ad. € 1.634,-*.		
Financiële gegevens verbonden partij		
	01-01-2022	31-12-2022
Eigen vermogen	685 mln.	690 mln.
Vreemd vermogen	534 mln.	576 mln.
Exploitatieresultaat 2022	5,3 mln.	
Risico's Nihil, gezien bovenstaand vermogen. De levering en distributie wordt verzorgd door monopolistische bedrijven, waarvan de aandelen in handen zijn van de provinciale en gemeentelijke overheid.		
11. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)		
Vertegenwoordiging De gemeente heeft zeggenschap in BNG via stemrecht op de aandelen die zij bezit (een stem per aandeel van € 2,50). College wordt uitgenodigd voor deelname aan algemene jaarlijkse aandeelhoudersvergadering.		
Vestigingsplaats Den Haag		
Doelstelling De N.V. Bank Nederlands Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.		
Betrokkenen De gemeenten, provincies en het Rijk zijn aandeelhouder van de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten.		
Financieel belang Het aantal aandelen à € 2,50 (nominaal) van de gemeente bedraagt 121.021*.Er hebben zich geen veranderingen voorgedaan in het belang dat de gemeente in BNG heeft. Wij ontvangen jaarlijks een dividend.		
Financiële gegevens verbonden partij		
	01-01-2023	31-12-2023

Eigen vermogen	4,615 mln.	4.721mln.
Vreemd vermogen	107,459 mln.	110,819 mln.
Exploitatieresultaat 2023	254 mln.	
Risico's		
Het uit te keren dividend.		

Op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr, artikel 35) kan de gemeenteraad invloed uitoefenen op de begrotingen van bovenstaande gemeenschappelijke regelingen doordat het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling de ontwerpbegroting acht weken voordat zij aan het algemeen bestuur wordt aangeboden, toe moet zenden aan de raden van de deelnemende gemeenten. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.

*Gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs

7. Grondbeleid

7.1 Algemeen

Het grondbeleid heeft invloed op en samenhang met de realisatie van beleidsvoornemens op het terrein van ruimtelijke ordening en volkshuisvesting, verkeer en vervoer en de economische structuur. Daarnaast heeft het grondbeleid een grote financiële impact. De eventuele baten, maar vooral de financiële risico's zijn van belang voor de algemene financiële positie van de gemeente.

Grondbeleid richt zich in de gemeente op twee afzonderlijke hoofditems, namelijk:

- a. Grondbeleid in het kader van exploitatiegebieden voor het bouwen van woningen en bedrijven;
- b. Grondbeleid in het kader van cultuurgronden en natuurgroten.

Deze paragraaf geeft hoofdzakelijk de stand van zaken en (toekomstige) ontwikkelingen weer van de bouwgrondexploitaties en pachtgronden.

In de gemeentelijke nota grondbeleid welke op 17 december 2017 is vastgesteld, zijn de beleidsuitgangspunten voor het te voeren grondbeleid binnen de gemeente Eersel geformuleerd. Deze uitgangspunten vormen samen een integraal beleidskader voor een verbetering van de beheersing en onderlinge afstemming van de verschillende, binnen het grondexploitatieproces te onderkennen, uitvoeringstrajecten. De gemeente Eersel voert bij locatieontwikkeling altijd een regierol en zal proactief zijn bij de keuze van het voor haar beschikbare instrumentarium. De instrumenten die ingezet worden moeten leiden tot het gewenste ruimtelijke resultaat.

7.2 Doelstelling grondbeleid

In de begroting 2023 is als doelstelling weergegeven dat er voor de komende 5 jaren er gemiddeld 110 woningen per jaar gerealiseerd zouden gaan worden. In 2023 zijn er 104 woningen opgeleverd wat betekent dat we de doelstelling voor 95% gerealiseerd hebben. Voor 2024 verwachten we dat er rond de 120 woningen worden opgeleverd. Pas in 2025 zien we de inspanningen terug van de aanpak rondom cyclisch bouwen. In dat jaar verwachten we dat er 250 woningen gereed gemeld gaan worden. Voor een nadere specificatie van deze aantallen wordt op deze plaats verwezen naar programma 3.

7.3 Bouwgrondexploitatie

Inleiding

De basis voor de uitvoering van ruimtelijke plannen ligt bij het vormen van ruimtelijk beleid (bestemmingsplannen, structuurvisie). Grondbeleid draagt bij aan de uitvoering: het is een belangrijk instrument voor verwezenlijking van dat ruimtelijke beleid. Aan de hand daarvan wordt een grondexploitatie in gang gezet en een daaraan ten grondslag liggende exploitatieberekening opgesteld.

Driedeling

Voor grondexploitaties geldt, conform het BBV, een administratieve scheiding tussen actief en faciliterend grondbeleid. We kennen de volgende driedeling:

1. Bouwgronden in exploitatie;
2. Materiele vaste activa;
3. Faciliterend grondbeleid.

ad. 1: Bouwgronden in exploitatie (BIE)

Het startpunt van een Bouwgrond in exploitatie (BIE) is het raadsbesluit met de vaststelling van het grondexploitatiecomplex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de BIE geopend en kunnen kosten worden geactiveerd en bijgeschreven op de voorraadpositie op de balans.

ad. 2: Materiële vast activa

Gronden die in de toekomst getransformeerd gaan worden naar bouwrijpe grond maar waarvoor nog geen grondexploitatiebegroting is vastgesteld zal als materieel vast actief worden aangemerkt en verantwoord.

ad. 3: Faciliterend grondbeleid

Bij gronden die in bezit zijn van een private partij waarbij deze grond wordt ontwikkeld door deze private partij is er sprake van faciliterend grondbeleid. De gemeente treedt in deze gevallen op als overheid die de plannen van private partijen faciliteert als daarvoor een bestemmingswijziging noodzakelijk is.

Bouwgrondexploitaties

Jaarlijks geven wij, in het kader van de jaarrekening, een toelichting op de financiële positie van de "grond-exploitatie-activiteiten" per 31 december van het afgesloten boekjaar. Dit gebeurt op basis van de meest

actuele grondexploitatieberekeningen van de complexen en de tot deze datum gerealiseerde inkomsten en uitgaven.

Gevoeligheidsanalyse

De toepassing van grondpolitiek is afhankelijk van vastgestelde ambities in beleidsvisies, de marktomstandigheden en is locatie gebonden. In het (verre- en recente) verleden heeft de gemeente via actieve grondpolitiek enkele grondaankopen gedaan om strategische grondposities te kunnen bezitten.

De grondexploitatie is gevoelig voor wijzigingen in economische ontwikkelingen en onderliggende parameters, zoals rente, inflatie en prijzen. De gemeente acht het van belang de ontwikkelingen en de impact daarvan op de verwachte resultaten nauwlettend te volgen. Om inzicht te krijgen in de actuele financiële positie van de grondexploitatie herijkt de gemeente de grondexploitaties, daar waar noodzakelijk, daarom tweemaal per jaar.

Voor de grondexploitaties 2023 zijn de volgende parameters gehanteerd:

Parameter	Gehanteerd
Inflatiecorrectie	De civieltechnische kosten zijn geraamd op het prijspeil 2024. Voor een actuele doorkijk gaan we uit van een bedrijfseconomische benadering en is vanaf 2024 rekening gehouden met een inflatiecorrectie van 2,5% voor de uitgaven. De inkomsten zijn niet gecorrigeerd aangezien deze prijzen contractueel zijn vastgelegd.
Rente	Voor 2023 bedraagt de rente 1,637% van de boekwaarde. Voor toekomstige boekwaarden als gevolg van nog te maken kosten en te verwachten opbrengsten wordt een gemiddelde rente vreemd vermogen gehanteerd van 1,637%.
Fasering	Er is rekening gehouden met een reële fasering in tijd op basis van de woningbouwbehoefte per kern.
Resultaat	Gebaseerd op eindwaarde.
Kosten	Alle kosten zijn gebaseerd op geactualiseerde kostenramingen per februari 2024 met als prijspeil 1-1-2024. Voor het bepalen van de kosten in de grondexploitatie zijn er door de vakafdeling kostenramingen gemaakt. Deze kostenramingen zijn gebaseerd op de hoeveelheden die voortvloeien uit inrichtingstekeningen behorende bij de desbetreffende grondexploitatie of op basis van daadwerkelijk aanbesteding. De fasering van de werkzaamheden en de kosten in de verschillende jaarschijven zijn gekoppeld aan de verwachte uitgifte van grond per fase.
Opbrengsten gronduitgifte	Ten aanzien van de geraamde, nog te realiseren opbrengsten heeft het college de volgende uitgangspunten gehanteerd: De basisgrondprijzen worden jaarlijks door het college vastgesteld op basis van een deskundigenadvies. De uitgifte in de verschillende jaarschijven vloeien voort uit het woningbouwprogramma welke door het college is vastgesteld. Hierbij wordt ook rekening gehouden met afspraken welke voortvloeien uit uitgiftecontracten.
Opbrengsten bedrijventerrein	De basisgrondprijzen worden jaarlijks door het college vastgesteld op basis van een deskundigenadvies.
Disconteringsvoet	Vanaf 2022 is conform de financiële verordening van de gemeente Eersel de verliesvoorziening berekend op basis van eindwaarde. Derhalve wordt de disconteringsvoet voor de verliesvoorziening niet meer toegepast.

Vennootschapsbelasting (VpB)

Gemeente Eersel is VpB-plichtig voor een drietal onderdelen, zijnde bouwgrondexploitatie, opbrengst afval en opbrengsten bosbeheer. Voor het bosbeheer geldt een vrijstelling waardoor dit niet leidt tot lasten. Voor het onderdeel opbrengsten afval is het positieve belastbare bedrag zeer beperkt (circa € 3.000,-). Derhalve heeft de vennootschapsbelasting nagenoeg geheel betrekking op de bouwgrondexploitatie.

In 2023 is aangifte gedaan voor de VpB voor het positieve belastbaar bedrag € 608.654--. De te betalen VpB 2023 bedraagt € 143.447,-. De VpB last maakt onderdeel uit van een van de verplichte taken in programma 10 en komt ten laste of ten gunste van de exploitatie.

Tussentijds winstnemen

De (tussentijds) winstneming geschiedt conform de aanvullende notitie van de commissie BBV van maart 2018. Dit betekent dat het voorzichtigheidsprincipe moet worden losgelaten en winst moet worden genomen volgens de Percentage of Completion (POC) methode. Voor de onzekerheid in de doorkijk van zowel de uitgaven als inkomsten mag de gemeente een correctie toepassen. Gemeente Eersel houdt voor deze onzekerheid op zowel de uitgaven als inkomsten een percentage van 10% aan. Het te nemen resultaat 2023 conform de BBV bedraagt € 1.115.064,-. In dit resultaat is het verlies in Eersel West ter grootte van €48.363,- verwerkt.

Ontwikkeling bouwgrondexploitaties

In 2023 hebben we een bedrag van €89.734,- kunnen laten vrijvallen aan de voorziening exploitatieverliezen grondexploitaties. Daarnaast dient er conform het BBV betreffende drie exploitaties een winst genomen te worden van totaal € 1.163.427,- en nemen we het verlies van één exploitatie voor een bedrag van €48.363,-.

Het gaat om de volgende grondexploitaties:

<i>Complex</i>	<i>Mutatie voorziening in 2023</i>	<i>Totalen</i>
- Koemeersdijk	<u>€ 89.734,-</u>	€ 89.734,-
<i>Winstnemingen in 2023</i>		
- Meerheide III	€ 230.000,-	
- Poelenloop	€ 63.428,-	
- Duizel Noord	€ 870.000,-	
- Eersel West (betreft een verlies)	<u>-/-€ 48.363,-</u>	
		<u>€ 1.115.064,-</u>
Totaal		€ 1.204.798,-

De bouwgrondexploitatie Poelenloop wordt in 2023 afgesloten, waardoor de restantwinst kan worden genomen. Ook de bouwgrondexploitaties Eersel West wordt afgesloten. Deze grondexploitatie was vastgesteld om de verkoop van grond aan de dierenkliniek mogelijk te maken. Inmiddels zijn de plannen rondom Eersel West gewijzigd en is er een raadsbesluit genomen om in Eersel West het zwembad te vestigen. Hiervoor is april 2024 een nieuw raadsbesluit genomen waardoor er een nieuwe grondexploitatie voor de realisatie van het zwembad is vastgesteld. Meerheide en Duizel Noord zijn lopende exploitaties waar de winst wordt genomen volgens de POC methode.

Toelichting per grondexploitatie

We beginnen deze toelichting met de plannen toe te lichten waarbij er sprake is van een mutatie van de verliesvoorziening.

- Voor het plan Koemeersdijk is in 2022 een verkoopovereenkomst gesloten met een ontwikkelende bouwer. De levering van deze gronden heeft, behoudens één kavel, in 2023 plaats gevonden. In totaal gaan er 39 woningen gerealiseerd worden waarvan de meeste in 2024 opgeleverd zullen worden. Na de oplevering van de woningen kunnen we in 2025 starten met de werkzaamheden voor het woonrijpmaken. De kosten voor het woonrijpmaken en de rentekosten hebben we naar beneden kunnen bijstellen waardoor we de verliesvoorziening voor een bedrag met €89.437 kunnen laten vrijvallen.

Uit de hiervoor gepresenteerde tabel blijkt dat bij drie complexen sprake is van winstnemingen en bij Eersel West van een verliesneming.

- In het plan Meerheide III zijn alle gronden in 2022 reeds verkocht. In totaal hebben we €20.812.947 aan gerealiseerde opbrengsten. De reeds gerealiseerde opbrengsten zijn daardoor uitgekomen op 100% van de totale opbrengsten in het plan. De kosten zijn voor 91% gerealiseerd. Conform de voorschriften voor het tussentijds nemen van winst zoals wettelijke voorgeschreven moeten we 91% (gerealiseerde kosten) maal 100% (gerealiseerde opbrengsten) = 91% aan tussentijdse winst nemen. De tussentijdse winstneming komt daarbij uit op een bedrag van € 9.860.000,- rekening houdende met de correctie op de verwachte winst aan het einde van de looptijd van 10% van de nog te maken kosten en te realiseren opbrengsten. Tot en met het boekjaar 2022 hebben we reeds een tussentijdse winst genomen van € 9.630.000,- waardoor er nu aanvullend een bedrag van €230.000,- aan tussentijdse winst moet worden genomen.
- Het plan Poelenloop sluiten we af. Daardoor kunnen we het restant winst ter hoogte van €63.428 nemen.

- In 2023 hebben we in het plan Duizel Noord een bedrag van €693.459, - aan grondopbrengsten ontvangen. Daarmee hebben we 90% van het totaal aan grondopbrengsten ontvangen. In 2023 hebben we €300.943 aan kosten gerealiseerd waarvan het overgrote deel de kosten betreft van het bouwrijpmaken. Daarmee hebben we 89% van de kosten gerealiseerd. Volgens de POC methode moeten we daarom 80% van de geprognostiseerde winst tussentijds nemen. De tussentijdse winst komt uit op een bedrag van €2.120.000. Omdat we reeds €1.250.000 aan tussentijdse winst genomen hebben kunnen we voor het boekjaar 2023 nog €870.000 als tussentijdse winst nemen.

Overzicht resultaatverwachting einde looptijd alle complexen:

Complex:	Boek waarde per 31-12- 2023 (=batig saldo)	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Verwachte beschik. over voorziening verlieslatend complex (nominale w.)	Verwacht resultaat resterende periode (nominale w.)	Verwacht resultaat resterende periode (contante w.)
complex Meerheide III	-2.024.959	915.127	0	0	1.109.831	1.017.597
complex Duizel Noord	-723.098	1.257.024	1.317.618	0	783.692	760.359
complex Koemeersdijk	-80.287	1.322.970	9.667	1.233.016	0	0
complex De Poelenloop	0	0	0	0	0	0
complex Eersel-West	0	0	0	0	0	0
	-2.828.344	3.495.121	1.327.284	1.233.016	1.893.523	1.777.956

Mede met inachtneming van eerder genoemde uitgangspunten, worden de nog te maken lasten en baten vanaf 2023 geraamd op respectievelijk € 3.495.121,- en € 1.327.284,-. De totaal geraamde beschikking over de verliesvoorziening bouwgrondexploitatie bedraagt € 1.233.016,- en het positieve resultaat op basis van eindwaarde van de lopende exploitatie wordt geraamd op € 1.893.523,-. Op basis van contante waarde bedraagt het positieve resultaat per 1-1-2023 € 1.777.956,-.

7.4 Algemene reserve bouwgrondexploitatie

De gemeente heeft om onvoorziene risico's met betrekking tot de grondexploitatie op te kunnen vangen een afzonderlijke buffer in de vorm van een algemene reserve bouwgrondexploitatie. Hierbij moet met name gedacht worden aan risico's die samenhangen met conjuncturele ontwikkelingen waardoor de gronduitgifte over de gehele linie stagneert. De hoogte van deze reserve wordt jaarlijks beoordeeld en eventueel aangepast bij de begroting en jaarrekening (zie ook de paragraaf grondbeleid). In de nota grondbeleid wordt een methodiek besproken die goed aansluit op de financiële risico's. De ondergrens is conform de grondnota vastgesteld op € 2.500.000,-. De minimale omvang van de buffer wordt jaarlijks opnieuw berekend. Omdat de minimale omvang hoger is dan de benodigde berekende reserve is voor 2023 de buffer vastgesteld op € 2.500.000,-. Dit betekent dat in het raadsvoorstel bij de jaarrekening zal worden voorgesteld om € 1.200.000,- af te romen zoals opgenomen in onderstaande tabel.

Alle onderhanden plannen zijn inhoudelijk gezien en ook qua planning financieel doorgerekend. Op basis hiervan kon het verloop van de algemene reserve grondexploitatie opgemaakt worden.

Overzicht verloop stand algemene reserve grondexploitatie							overzicht 1		
	(x € 1.000,-)								
(bedragen x € 1.000)	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Saldo reserve per 1 januari	2.904	2.599	2.608	2.523	2.523	2.513	2.513	2.527	2.517
Bij: Rentetoevoeging (incl. rente resultaat, vanaf 2022 geen rentetoevoeging meer)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bij: Bijdrage van Alg.res.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutatie voorziening wegens verliezen	155	89	0	0	0	0	0	0	0
Toevoeging conform resultaatbestemming (resultaten bouwgrondexploitatie t-1)	1.940	4.020	1.115	600	290	0	114	890	0
Af: inbreng landbouwgrond Koemeer 2e fase	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Af: bijdrage in Algemene reserve (cfm iflo-methode)	-2.400	-4.100	-1.200	-600	-300	0	-100	-900	0
Saldo reserve per 31 december	2.599	2.608	2.523	2.523	2.513	2.513	2.527	2.517	2.517
Voorgestelde storting in t+1, zijnde resultaat bouwgrondexploitatie	4.020	1.115	600	290	0	114	890	0	0
Saldo inclusief voorgestelde storting	6.619	3.723	3.123	2.813	2.513	2.627	3.417	2.517	2.517
Minimale omvang buffer volgens grondnota	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Tekort (-) danwel overschot (+)	4.119	1.223	623	313	13	127	917	17	17
Voorstel tot afroaming t+1 (afgerond)	4.100	1.200	600	300	0	100	900	0	0

7.5 Risico's

Grondexploitaties algemeen

Bij grondexploitaties waar de gemeente een actieve grondpolitiek voert en grondaankopen verricht loopt de gemeente risico's. Deze zijn het gevolg van langdurige looptijd van plannen en planvorming, inschatting van parameters, marktwerking en betrokkenheid van partijen en hiermee corresponderende belangen. Het is niet erg dat deze risico's gelopen worden mits men bewust is van aanwezige risico's en deze goed "gemonitord" worden. Risico's zijn niet louter negatief. De definitie van een risico is dan ook een mogelijke gebeurtenis die een negatieve (bedreiging) of positieve (kans) invloed kan hebben op het realiseren van de strategie, doelstellingen of uitkomsten van de grondexploitatie. Hierbij moet gedacht worden aan bijvoorbeeld effecten van rentestijgingen, inflatie en planvertragingen. Bij het maken van plannen en bij (grond) onderhandelingen wordt steeds rekening gehouden met mogelijke effecten van planvertragingen, fluctuaties van grondprijzen en toename van rentekosten door meerdere varianten en scenario's door te rekenen om weloverwogen beslissingen te kunnen nemen. In de fasering van de grondexploitaties is rekening gehouden met een reële uitgifte uitgaande van de huidige marktomstandigheden.

Kempisch bedrijvenpark

De gemeente Eersel is voor 25% eigenaar van de gemeenschappelijke regeling Kempisch Bedrijven Park(KBP). Dit betekent ook dat zij voor 25% de risico's draagt van het KBP. Jaarlijks wordt door het KBP de jaarrekening opgesteld welke vanaf 2018 gecontroleerd wordt door Crowe Foederer te Eindhoven.

Alle kavels zijn verkocht in 2023. De levering van één kavel van ruim 0.2 ha vindt plaats in 2024. Reeds in 2022 zijn alle kavels aan de Burgemeester Gremstraat en Burgemeester Swachtenstraat verkocht en geleverd. De totale geraamde winst voor het Kempisch Bedrijvenpark is geraamd op circa € 22 miljoen. Dit was in de herziening grex van 2023 berekend op € 19,3 miljoen. Het verschil van € 2,7 miljoen komt door hogere uitgifteprijs en het vrijvallen van de voorziening beheer bedrijvenpark. Van het totale resultaat is in 2023 € 17.500.000,- uitgekeerd aan de deelnemende gemeente (t/m 2022 was aan winst € 3.700.000,- uitgekeerd). In het bedrag van € 17.500.000,- is € 10.000.000,- inbegrepen waarvan het besluit in december 2023 heeft plaatsvonden en is derhalve nog verwerkt in onze jaarrekening 2023. Het restant van de winstuitkering volgt na afwikkeling van de liquidatie, naar verwachting medio 2024.

7.6 Beheer overige gronden

Gemeente Eersel heeft een viertal soorten pacht, te weten:

- erfpacht gemeentebossen;
- erfpacht landbouwgronden;

- meerjarige/reguliere pacht;
- geliberaliseerde pacht.

Circa 500 ha. gemeentebossen zijn vanaf 1980 in erfpacht bij Staatsbosbeheer voor de duur van 50 jaar (tot 2030) met een verlengingsmogelijkheid van 25 jaar. In 2018 is er een oppervlakte van circa 195 hectare (ha). onttrokken aan erfpacht en hierdoor terug in volle eigendom en beheer van de gemeente Eersel gekomen. De oppervlakte erfpacht Staatsbosbeheer is nu nog circa 303 ha.

Het aantal in erfpacht uitgegeven kavels landbouwgrond (vier overeenkomsten) heeft betrekking op een totale oppervlakte van circa 25,6 ha. De erfpachtcanon wordt jaarlijks aangepast op basis van de veranderpercentages die worden vastgesteld door de Rijksoverheid.

Gemeente Eersel heeft op 1 januari 2024 een landbouwareaal van ongeveer 238 ha (exclusief erfpachtgronden). Van deze 238 ha wordt ongeveer 165,5 ha meerjarig/regulier verpacht. De pachtsom wordt jaarlijks aangepast op basis van de veranderpercentages. De veranderpercentages hebben een wettelijke status en werken om deze reden van rechtswege door in de pachtovereenkomsten.

De overige gronden, circa 72,5 hectare, worden van jaar tot jaar verpacht (geliberaliseerde pacht). De geliberaliseerde pachtprizen zijn vrij. Gemeente Eersel vraagt vanaf 1 januari 2020 voor haar percelen groter dan 1 ha een pacht prijs van € 1.100,- of € 1.400,- per hectare per jaar. De hoogte van de pacht prijs is afhankelijk van de vorm, ligging, oppervlakte en kwaliteit van de kavel. Voor de percelen kleiner dan 1 ha betalen de pachters een prijs van € 750,- per hectare per jaar.

8. Wet open overheid

Wat is de Wet open overheid?

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. De Woo heeft de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) vervangen. Artikel 3.5 Woo schrijft voor dat een bestuursorgaan in de jaarstukken verslag moet doen van de uitvoering van de wet. In deze paragraaf doen wij voor de eerste keer verslag van de uitvoering van de Wet open overheid binnen onze gemeente.

Wat hebben we in 2023 aan de implementatie van de Woo gedaan?

In 2023 hebben we voorbereidingen getroffen voor het actief openbaar maken van de informatiecategorieën die daarvoor in aanmerking komen binnen de Woo. In juni 2023 is de landelijke Woo-index, onder regie van de Rijksoverheid, gepubliceerd. Vervolgens is gestart met de stapsgewijze implementatie van de openbaarmaking. In 2024 wordt hiervoor software aangeschaft, die het mogelijk moet maken om alle informatiecategorieën binnen de Woo actief openbaar te maken via de index.

Naast dat een gemeente aan actief openbaar maken doet, kan binnen de Woo iedereen een verzoek doen tot openbaarmaking van informatie, een zogenaamd Woo-verzoek. Een Woo-verzoek kan alleen worden geweigerd wanneer een beschermd belang in het geding is, bij het openbaar maken de informatie. In 2023 hebben we 19 Woo-verzoek ontvangen. Daarvan is één verzoek ingetrokken en zijn drie verzoeken niet in behandeling genomen.

Gedurende 2023 werd ten slotte gewerkt aan de verbetering van de informatiehuishouding. Zo werd digitale vastlegging in 2023 officieel leidend, boven het archiveren op papier. Ook werden papieren archieven omgezet naar digitale varianten en overgezet naar het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE) of werd overzetting voorbereid.

Jaarrekening

Balans

Balans debet		
Omschrijving ACTIVA	Balans per 31-12-2023	Balans per 31-12-2022
Immateriële vaste activa		
-Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en saldo agio/disagio	0	0
-Kosten van onderzoek en ontw ikkeling	921.615	407.783
-Bijdragen aan activa in eigendom derden	45.052	46.555
	966.667	454.338
Materiële vaste activa		
<i>-Met economisch nut</i>		
-Gronden en terreinen	5.600.307	1.775.216
-Woonruimten	128.358	130.939
-Bedrijfsgebouw en	22.602.849	23.178.126
-Grond-/w eg-/w aterbouw kundige w erken	2.505.611	3.025.278
-Investeringen (w aarvoor ter bestrijding van kosten een heffing kan w orden geheven)	17.216.534	16.299.125
-Vervoermiddelen	131.683	106.127
-Machines, apparaten en installaties	395.781	302.356
-Overige materiële vaste activa	167.115	153.068
	48.748.238	44.970.235
<i>-In de openbare ruimte met maatschappelijk nut</i>		
-Gronden en terreinen	26.824	31.037
-Woonruimten	0	0
-Bedrijfsgebouw en	736.381	602.245
-Grond-/w eg-/w aterbouw kundige w erken	10.840.513	8.762.358
-Vervoermiddelen	0	0
-Machines, apparaten en installaties	707.422	667.810
-Overige materiële vaste activa	146.610	54.373
	12.457.750	10.117.823
Totaal materiële vaste activa	61.205.988	55.088.058
Financiële vaste activa		
-Deelnemingen	809.410	809.410
-Overige langlopende leningen	36.015	42.519
Totaal financiële activa	845.425	851.929
TOTAAL VASTE ACTIVA	63.018.080	56.394.325
Voorraden		
-Onderhanden w erk, w aaronder bouw gronden in exploitatie	-4.061.360	-2.599.016
	-4.061.360	-2.599.016
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		
-Vorderingen op openbare lichamen	6.381.561	5.491.026
-Verstreckte kasgeldleningen	0	0
-Schatkistbankieren	34.394.581	34.700.117
-Overige vorderingen	2.704.443	2.318.665
	43.480.585	42.509.808
Liquide middelen		
-Kas	11.507	3.362
-Bank	216.433	250.697
	227.940	254.059
Overlopende activa		
-Nog te ontvangen voorschotten spec doeluitkeringen Europese overheidslichamen	0	0
-Nog te ontvangen voorschotten spec doeluitkeringen Rijk	0	0
-Nog te ontvangen voorschotten spec doeluitkeringen ov Ned overheidslichamen	0	0
-Nog te ontvangen overig	10.229.117	5.023.037
-Vooruitbetaald	829.697	660.047
-Overige transitorische/anticipatieposten	48.296	191.142
	11.107.110	5.874.226
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	50.754.275	46.039.077
Totaal activa	113.772.355	102.433.402

Balans credit		
Omschrijving PASSIVA	Balans per 31-12-2023	Balans per 31-12-2022
Eigen vermogen		
Algemene reserves		
-Algemene reserves	36.646.142	26.353.712
Bestemmingsreserves		
-Bestemmingsreserves	25.923.602	23.927.448
Saldo van rekening		
-Gerealiseerd resultaat	8.387.445	11.484.336
Totaal eigen vermogen	70.957.189	61.765.496
Voorzieningen		
-Voorzieningen	21.123.731	21.424.813
Vaste schulden, met een rentetypische looptijd van één jaar en langer		
Onderhandse leningen		
-Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	6.286.667	7.093.333
Waarborgsommen	333.143	320.323
	6.619.810	7.413.656
TOTAAL VASTE PASSIVA	98.700.730	90.603.965
Netto-vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		
-Bank	0	0
-Kasgeldleningen	0	0
-Overige schulden	3.645.420	4.411.374
	3.645.420	4.411.374
Overlopende passiva		
-Vooruitontvangen specifieke doeluitkeringen Europese overheidslichamen	0	0
-Vooruitontvangen specifieke doeluitkeringen Rijk	2.788.273	1.012.990
-Vooruitontvangen specifieke doeluitkeringen ov Ned overheidslichamen	1.940.959	1.770.322
-Nog te betalen	3.574.758	1.642.533
-Overige vooruitontvangen	126.686	113.515
-Ov. transitorische/anticipatieposten	2.995.530	2.878.703
	11.426.206	7.418.063
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	15.071.626	11.829.437
Totaal passiva	113.772.356	102.433.402
Totaalbedrag waartoe aan natuurlijke en rechtspersonen borgstellingen zijn verstrekt	57.961.000	63.467.200

Toelichting balans

Activa

Vaste activa

De duurzame waardering van de vaste activa geschiedt op basis van historische kostprijs (aanschafwaarde exclusief BTW). Het resultaat van het boekjaar heeft geen invloed op deze waardevermindering. De vaste activa zijn uitgesplitst in een drietal componenten te weten: immateriële, materiële en financiële activa.

De betekenis van materiële en financiële activa spreekt voor zich. Het begrip "immateriële" activa is minder gemakkelijk te definiëren. Immateriële vaste activa zijn de activa die, in tegenstelling tot de materiële vaste activa, niet stoffelijk (niet tastbaar) en, in tegenstelling tot de financiële vaste activa, niet financieel van aard zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling zijn een voorbeeld van immateriële vaste activa.

Onder de immateriële activa zijn o.a. bijdragen in de restauratiekosten van enkele monumenten en onderzoekskosten (o.a. voor het regionaal bedrijventerrein) opgenomen. Als de bijdragen aan activa van derden bijdraagt aan de publieke taak wordt deze geactiveerd.

De materiële activa zijn in de balans uitgesplitst in investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investeringen met een economisch nut zijn investeringen, die verhandelbaar zijn of waar de gemeente inkomsten mee kan genereren (b.v. heffing rioolrechten). Indien een investering niet voldoet aan bovenstaande criteria dan betreft het een investering met een maatschappelijk nut (b.v. wegen). Investeringen moeten worden geactiveerd.

Naast deze uitsplitsing vallen de materiële activa uiteen in een aantal onderdelen te weten: gronden en terreinen, woonruimten, bedrijfsgebouwen, grond-/weg-/waterbouwkundige werken, vervoermiddelen, machines, apparaten en installaties en overige. Deze uitsplitsing is voorgeschreven en is met name bedoeld voor de rapportages aan het CBS. In 2014 is er vanuit de BBV een nieuwe categorie toegevoegd voor investeringen waarvoor ter dekking van de kosten een heffing kan worden geheven.

Ten aanzien van de afschrijvingen worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- In principe wordt lineair afgeschreven; annuïtair afschrijven wordt beschouwd als een afwijking van de standaard en moet te allen tijde expliciet gemotiveerd worden;
- Immateriële vaste activa worden afgeschreven in maximaal 5 jaar, of maximaal gelijk aan de looptijd van de lening, of maximaal gelijk aan die van de activa waarvoor de bijdrage aan derden wordt verstrekt;
- (Materiële) investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut moeten door een wijziging in de BBV vanaf 2017 worden geactiveerd.

Voor investeringen met een economisch nut gelden de volgende afschrijvingstermijnen:

- Gebouwen (exclusief grond)
 - permanent: nieuwbouw/verbouw 40 jaar
 - semi-permanent (noodlokalen) 15 jaar
 - Installaties (o.a. cv.) 15 jaar
 - Meubilair/inventaris gebouwen 20 jaar
 - Onderwijsleerpakket 10 jaar
 - Brandveiligheidsvoorz./inbraak- en brandbeveiliging 15 jaar
 - Gymmateriaal 25 jaar
 - Vervoermiddelen 8 jaar
 - Overig materieel beheer en uitvoering 5 jaar
 - Kantoorapparatuur:
 - Computerapparatuur/hardware 3 jaar
 - Software 5 jaar
 - Bekabeling netwerk 10 jaar
 - Rioleringen conform GRP
- Op gronden wordt niet afgeschreven.

Immateriële vaste activa

Het verloop van deze post is als volgt:

Immateriële vaste activa	Balans	Desinvestering	Investing	Bijdragen	Afschrijvingen	Afwaarderingen	Balans
Bedragen in €	31-12-2022			van derden			31-12-2023
Onderzoek en ontwikkeling	407.783	0	1.632.253	380.460	737.962	0	921.614
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	46.555	0	0	0	1.503	0	45.052
TOTAAL	454.338	0	1.632.253	380.460	739.465	0	966.666

Materiële vaste activa

Het verloop van deze post is als volgt:

Materiële vaste activa	Balans	Desinvestering	Investing	Bijdragen	Afschrijvingen	Afwaarderingen	Balans
Bedragen in €	31-12-2022			van derden			31-12-2023
<i>Investerings met economisch nut</i>							
Gronden en terreinen	1.775.216	0	3.888.953	0	36.346	27.516	5.600.307
Woonruimten	130.939	0	0	0	2.581	0	128.358
Bedrijfsgebouwen	23.178.126	0	493.937	2.670	1.066.544	0	22.602.849
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3.025.277	0	-492.011	-65.800	93.454	0	2.505.612
Vervoermiddelen	106.127	0	76.785	14.500	36.729	0	131.683
Machines, apparaten en installaties	302.356	0	331.357	127.408	110.524	0	395.781
Overige materiële vaste activa	153.068	0	170.026	32.634	123.345	0	167.115
<i>Subtotaal</i>	<i>28.671.109</i>	<i>0</i>	<i>4.469.047</i>	<i>111.412</i>	<i>1.469.523</i>	<i>27.516</i>	<i>31.531.705</i>
<i>Investerings met economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:</i>							
Bedrijfsgebouwen	47.243	0	0	0	11.383	0	35.860
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	16.251.882	0	1.436.011	62.648	444.572	0	17.180.673
Overige materiële vaste activa	0	0	0	0	0	0	0
<i>Subtotaal</i>	<i>16.299.125</i>	<i>0</i>	<i>1.436.011</i>	<i>62.648</i>	<i>455.955</i>	<i>0</i>	<i>17.216.533</i>
<i>Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut</i>							
Gronden en terreinen	31.037	0	275.107	37.366	241.954	0	26.824
Bedrijfsgebouwen	602.245	0	151.707	0	17.570	0	736.382
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	8.762.358	0	2.959.757	569.174	312.429	0	10.840.512
Machines, apparaten en installaties	667.810	0	89.682	0	50.069	0	707.423
Overige materiële vaste activa	54.373	0	264.996	20.000	152.759	0	146.610
<i>Subtotaal</i>	<i>10.117.823</i>	<i>0</i>	<i>3.741.249</i>	<i>626.540</i>	<i>774.781</i>	<i>0</i>	<i>12.457.751</i>
TOTAAL	55.088.057	0	9.646.307	800.600	2.700.259	27.516	61.205.989

Financiële vaste activa

Het verloop van deze post is als volgt:

Financiële vaste activa	Balans	Desinvestering	Investing	Bijdragen	Afschrijvingen	Afwaarderingen	Balans
Bedragen in €	31-12-2022			van derden			31-12-2023
<i>Kapitaalverstrekkingen</i>							
Deelnemingen	809.411	0	0	0	0	0	809.411
Gemeenschappelijke regelingen	0	0	0	0	0	0	0
Overige verbonden partijen	0	0	0	0	0	0	0
<i>Subtotaal</i>	<i>809.411</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>809.411</i>
<i>Verstrekte leningen</i>							
Openbare lichamen	0	0	0	0	0	0	0
Woningbouw corporaties	0	0	0	0	0	0	0
Deelnemingen	0	0	0	0	0	0	0
Overige verbonden partijen	0	0	0	0	0	0	0
Overige langlopende leningen	42.519	0	0	6.504	0	0	36.015
<i>Subtotaal</i>	<i>42.519</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>6.504</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>36.015</i>
TOTAAL	851.930	0	0	6.504	0	0	845.426

Vlottende activa

Vorraden

In de paragraaf grondbeleid wordt onder andere per grondexploitatie een inschatting gemaakt van de nog te maken kosten en de te verwachte opbrengsten. Voor een verder toelichting op de voorraden gronden en de voorziening toekomstige negatieve saldi bouwgrondexploitatie verwijs ik u naar deze paragraaf.

Vlottende activa	Balans	Vermeerdering	Vermindering	Winstuitname /	Balans
Bedragen in €	31-12-2022			Vrijval voorz.	31-12-2023
Vorraden grond	-1.276.265	470.881	3.138.024	1.115.064	-2.828.344
Voorziening voorraden grond	-1.322.750	0	0	89.734	-1.233.016
Totaal	-2.599.015	470.881	3.138.024	1.204.798	-4.061.360

Vorraden grond	Balans	Vermeerdering	Vermindering	Winstuitname	Balans
Bedragen in €	31-12-2022				31-12-2023
Meerheide II	-2.264.265	37.433	28.127	230.000	-2.024.959
Duizel-Noord	-1.166.610	300.943	727.432	870.000	-723.099
Koomeersdijk	2.155.285	132.393	2.367.965	0	-80.287
De Poelenloop	-56.091	7.164	14.500	63.428	0
Eersel-West	55.416	-7.052	0	-48.363	0
Totaal	-1.276.265	470.881	3.138.024	1.115.065	-2.828.345

Voorziening voorraden grond	Balans	Vermeerdering	Vermindering	Vrijval	Balans
Bedragen in €	31-12-2022				31-12-2023
Koomeersdijk	-1.322.750	0	0	89.734	-1.233.016
Totaal	-1.322.750	0	0	89.734	-1.233.016

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald.

Uitzettingen met looptijd ≤ 1 jaar	Balans	Voorziening	Boekwaarde	Balans	Voorziening	Boekwaarde
Bedragen in €	31-12-2022	oninbaarheid	31-12-2022	31-12-2023	oninbaarheid	31-12-2023
Vorderingen op openbare lichamen	5.491.026	0	5.491.026	6.381.561	0	6.381.561
Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet fido	0	0	0	0	0	0
Overige verstrekte kasgeldleningen	0	0	0	0	0	0
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	34.700.117	0	34.700.117	34.394.581	0	34.394.581
Rekening-courantverhouding met het Rijk	0	0	0	0	0	0
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	0	0	0	0	0	0
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	0	0	0	0	0	0
Overige vorderingen	2.318.665	2.272	2.316.393	2.704.443	23.597	2.680.846
Overige uitzettingen	0	0	0	0	0	0
Totaal	42.509.808	2.272	42.507.536	43.480.585	23.597	43.456.988

Het saldo van de kortlopende vorderingen is altijd vrij hoog. Dit komt doordat inkomsten, welke nog betrekking hebben op 2023, maar waarvan de bescheiden in 2024 zijn ontvangen, via de subadministratie "debiteuren" nog in 2023 zijn verantwoord. De financiële afwikkeling gebeurt echter in 2024. De belangrijkste openstaande vordering betreft de aangifte inzake het BTW-compensatiefonds. De financiële afwikkeling door de belastingdienst - een ontvangen gering voorschot buiten beschouwing gelaten - vindt pas medio van het jaar, volgend op het verslagjaar plaats. Ten aanzien van de aangifte over 2023 staat nog een totaalbedrag "open" van € 3.674.947,-.

In principe dienen alle overtollige middelen in de schatkist te worden aangehouden. Er zijn echter een aantal uitzonderingen. Eén daarvan is het drempelbedrag¹. Dit is een minimumbedrag (afhankelijk van de omvang van de decentrale overheid) dat gemiddeld per kwartaal buiten de schatkist mag worden gehouden. Voor de gemeente Eersel is dat € 1.011.252,-.

Het drempelbedrag is bedoeld om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen: niet elke laatste euro hoeft in de schatkist te worden aangehouden. In principe hoeven dus alleen de liquide middelen die boven het drempelbedrag uitgaan in de schatkist te worden aangehouden. In 2023 hebben geen overschrijdingen plaats gevonden van het drempelbedrag. In onderstaande tabel is te zien wat de benutting van het drempelbedrag schatkistbankieren gedurende de vier kwartalen 2023 is geweest:

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar			
(1)	Drempelbedrag	1011,25238			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	137	201	200	135
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	874	810	811	877
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	50.563			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	50.563			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat				
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	1011,25238			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	12.343	18.280	18.444	12.391
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	137	201	200	135

Liquide middelen

De specificatie van deze post is als volgt:

Liquide middelen	Balans	Balans
Bedragen in €	31-12-2022	31-12-2023
Kas	3.362	11.507
Banksaldi	250.697	216.433
Totaal	254.059	227.940

Overlopende activa

Hieronder zijn de (als) vooruitbetaalde (geboekte) bedragen verantwoord. Enkele grotere posten zijn de bijdragen, contributies en verzekeringen.

Tevens zijn onder de overlopende activa opgenomen de nog te verwachten inkomsten over 2023 en eventueel vorige jaren, waarvan op het moment van het opmaken van de jaarrekening het bedrag nog niet bekend was, of waarvan de nodige bescheiden nog niet waren ontvangen. Het gaat hier voornamelijk om de toeristenbelasting en aanslagen riool- en afvalstoffenheffing 3^e termijn. Wanneer de exacte bedragen niet bekend zijn, wordt vooralsnog uitgegaan van het in de begroting geraamde bedrag, wat dan als "nog te ontvangen" wordt opgenomen.

¹ De drempel is gelijk aan 2% van het begrotingstotaal als deze kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen, plus 0,2% van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat, met een minimum van € 1.000.000.

Overlopende activa	Balans	Balans
Bedragen in €	31-12-2022	31-12-2023
Nog te ontvangen voorschotten spec doeluitkeringen Europese overheidslichamen	0	0
Nog te ontvangen voorschotten spec doeluitkeringen Rijk	0	0
Nog te ontvangen voorschotten spec doeluitkeringen ov Ned overheidslichamen	0	0
Nog te ontvangen overig	5.214.178	10.277.413
Vooruitbetaald	660.047	829.697
Totaal	5.874.225	11.107.110

Passiva

Eigen vermogen

Het verloop van de algemene reserve is als volgt:

Eigen vermogen Bedragen in €	Balans 31-12-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Balans 31-12-2023
Algemene reserve	23.755.102	16.387.761	6.105.035	34.037.828
Resultaat na bestemming 2022	7.464.364		7.464.364	0
Resultaat na bestemming 2023		7.272.381		7.272.381
Algemene reserve grondexploitatie	2.598.610	4.019.970	4.010.266	2.608.314
Resultaat grondexploitatie 2022	4.019.971		4.019.971	0
Resultaat grondexploitatie 2023		1.115.064		1.115.064
Totaal algemene reserves	37.838.047	28.795.176	21.599.636	45.033.587
Totaal bestemmingreserves	23.927.449	5.947.774	3.951.620	25.923.603
Totaal eigen vermogen	61.765.496	34.742.950	25.551.256	70.957.190

Het totale jaarrekeningresultaat 2023 bedraagt € 8.387.445,-. Dit bestaat voor € 1.115.064,- uit winstnemingen van bouwgrondexploitaties (zie paragraaf grondbeleid). De overige € 7.272.381,- van het resultaat wordt toegelicht bij de diverse programma's.

Van de onttrekkingen uit de reserves heeft een bedrag van € 1.810.940,- betrekking op de dekking van kapitaallasten (rente en afschrijving) van diverse investeringen. Het betreft de volgende reserves:

Reserves ter dekking structurele lasten Bedragen in €	Toevoegingen	Onttrekkingen	Omschrijving
Algemene reserve	0	996.430	Dekking kapitaallasten investeringen
BR Rood met Groenfonds	0	0	Dekking kapitaallasten investeringen
BR Rehabilitatie wegen	0	99.923	Dekking kapitaallasten investeringen
BR Decentrale onderwijshuisvesting	580.000	59.882	Dekking kapitaallasten investeringen
BR Bebossing (egalisatie)	0	127.196	Mutatie bosbeheer
BR Kwaliteitsverbetering buitengebied	0	31.194	Dekking kapitaallasten investeringen
BR Verduurzaming zwembad De Albatros	0	8.542	Dekking kapitaallasten investeringen
Egalisatiereserve bruto-methode afschrijving	0	512.397	Dekking kapitaallasten investeringen
Egalisatiereserve bruto-methode rentedeel	0	0	Dekking kapitaallasten investeringen
Totaal	580.000	1.835.564	

FCL	Naam reserve	Saldo aan het begin van het dienstjaar	Vermeerderingen storting	Verminderen (beschikkingen)	Saldo aan het einde van het dienstjaar
	A1. Reserves				
99010103	Saldo van baten en lasten (excl. grondexploitatie)	7.464.364	7.272.381	7.464.366	7.272.380
99010102	Algemene reserve	23.337.282	16.341.793	5.771.035	33.908.041
99010201	Saldo van baten en lasten grondexploitatie	4.019.971	1.115.064	4.019.970	1.115.065
99010202	Algemene reserve grondexploitatie	2.598.610	4.019.970	4.010.266	2.608.314
99030101	Reserve bovenwijkse voorzieningen	417.820	45.968	334.000	129.788
	Subtotaal A1.	37.838.047	28.795.176	21.599.637	45.033.587
	A2. Bestemmingsreserves				
	<i>Algemeen:</i>				
99030206	BR Kunst	16.806	30.000	15.000	31.806
99030229	BR Rood met groenfond	487.995	0	0	487.995
99030233	BR Rehabilitatie wegen	2.201.318	1.520.000	99.923	3.621.394
99030235	BR Decentralisatie onderwijshuisvesting	1.535.695	580.000	109.882	2.005.813
99030239	BR Compensatie landbouwgronden	1.147.392	224.685	354.316	1.017.761
99030241	BR Egalisatie bebossing	42.547	127.196	0	169.743
99030257	BR Sociaal domein	1.956.329	0	0	1.956.329
99030258	BR Kwaliteitsverbetering buitengebied	401.412	294.000	38.229	657.183
99030260	BR SDE subsidie	29.715	0	8.332	21.383
99030262	BR Gelden t.b.v. toeristische sector	62.670	0	0	62.670
99030263	BR Verduurzaming zwembad de Albatros	1.926.653	0	1.926.653	0
99030264	BR Vereveningsfonds sociale woningbouw	272.544	62.759	0	335.303
99030265	BR Duurzaamheidsfonds	722.889	250.000	886.889	86.000
99030266	BR Opvang vluchtelingen	0	1.248.000	0	1.248.000
99030301	Kapitaaldeckingsreserve Afschrijving	10.485.793	553.171	512.397	10.526.567
99030302	Kapitaaldeckingsreserve Rente	2.637.691	1.057.963	0	3.695.654
	Subtotaal A2.	23.927.449	5.947.774	3.951.620	25.923.603
	Totaal reserves (A1 + A2):	61.765.497	34.742.951	25.551.257	70.957.190

Naam reserve	Doel	Functie	Minimum/ Max
Algemene reserve	Deze reserve maakt onderdeel uit van het weerstandsvermogen en dient als buffer voor het opvangen van niet-structurele financiële risico's. Doordat de rente wordt bijgeschreven hebben beschikkingen geen consequenties voor de exploitatie en is deze dus vrij besteedbaar.	Bufferfunctie	Minimum 3.500.000
Algemene reserve grondexploitatie	Deze reserve is bedoeld als buffer voor het opvangen van de financiële risico's, die kunnen voortvloeiën uit de bouwgrondexploitatie.	Bufferfunctie	Minimum 2.500.000
Bovenwijkse voorzieningen	Deze reserve is bedoeld voor het realiseren van voorzieningen, betrekking hebbende op méér dan één bouwgrondexploitatieplan.	Bestedingsfunctie	
Kunst	Reserve bedoeld voor dekking van uitgaven als gevolg van door de raad vastgestelde werkplannen mbt beeldende kunst. Voeding gebeurt door middel van een jaarlijkse vaste storting ten laste van de exploitatie.	Bestedingsfunctie	
Rood met Groenfond	Deze reserve dient ter verwerving van gronden en het ontwikkelen en uitvoeren van plannen ter verbetering van de kwaliteit van het landschap (groen). Voeding gebeurt door middel van een bedrag per m2 uitgegeven grond voor stedelijke functies (rood) die ten koste gaan van het buitengebied. Als basis voor deze plannen geldt het landschapsontwikkelingsplan en de nota "Rood met groen".	Bestedingsfunctie	
Rehabilitatie wegen	Deze reserve heeft ten doel het dekken van de kapitaallasten van het vervangen van wegen. Het vervangen van wegen is niet opgenomen in het onderhoudsplan ten behoeve van de voorziening onderhoud wegen.	Financieringsfunctie	
Decentrale onderwijshuisvesting	Deze reserve is ingesteld om de verschillen tussen kapitaallasten op grond van het vastgestelde IHP en de bestaande activa ten opzichte van het voor een periode van 4 jaar vastgestelde budget te verrekenen. Iedere vier jaar wordt het IHP geactualiseerd en wordt het budget opnieuw vastgesteld en vindt eventuele afroning/aanvulling van het saldo plaats.	Egalisatiefunctie	
Compensatie landbouwgronden	Deze reserve heeft als doel het in de grondnota genoemde minimale areaal aan landbouw grond te waarborgen. Noodzakelijke aankopen kunnen hieruit worden betaald.	Bestedingsfunctie	

Naam reserve	Doel	Functie	Minimum/ Maximum
Egalisatie bebossing	Deze bestemmingsreserve is bedoeld om toekomstige verliezen op te vangen. Het exploitatiesaldo terzake van het beheer van bossen en natuurterreinen wordt jaarlijks ten gunste of ten laste van deze reserve gebracht, waardoor fluctuaties in de exploitatie worden geneutraliseerd, een en ander met inachtneming van het voor deze reserve vastgestelde maximum van 200.000,-. Het college is bevoegd om mutaties die samenhangen met de doelstelling van deze reserve zonder separaat raadsbesluit te verwerken.	Egalisatiefunctie	Maximum 200.000
Sociaal domein	Reserve dient als egalisatie om de forse schommelingen in de rijksuitkering als ook de uitgaven in de jaarrekening op te vangen. Aangezien hier sprake is van een open-eind-regeling waarbij de uitgaven fors kunnen oplopen, kunnen de kosten worden geëgaliseerd.	Bufferfunctie	
Kwaliteitsverbetering buitengebied	Bij de vaststelling van de structuurvisie op 3 april 2012 is besloten om deze bestemmingsreserve in te stellen en te vullen met de provinciale teruggave van Ruimte-voor-ruimte gelden en met inkomsten uit de verplichte bijdragen voor landschapsinvestering bij projecten in het buitengebied. De uitgaven uit de bestemmingsreserve worden te verdelen over gebiedsontwikkeling Kleine Beerze, landschapsonwikkelingsplan (nu Groen Loont), uitvoering plattelandsontwikkeling en de sloopstimuleringsregeling, zoals opgenomen in bijlage 2 van de Structuurvisie, nog niet in werking laten treden.	Bestedingsfunctie	
SDE Subsidie	Deze bestemmingsreserve is bij het vaststellen van de 1e bestuursrapportage 2019 ingesteld. De bestemmingsreserve dient ervoor om de eerste 15 jaar elk jaar 40% van het ontvangen bedrag aan SDE subsidie te storten om vervolgens het 16e tot en met 25e jaar jaarlijks aan deze reserve een bedrag te onttrekken waardoor de SDE subsidie over 25 jaar wordt verdeeld.	Egalisatiefunctie	
Gelden t.b.v. toeristische sector	Deze bestemmingsreserve is bij het vaststellen van de jaarrekening 2018 ingesteld. De bestemmingsreserve dient ter dekking van toekomstige uitgave toeristische sector.	Bestedingsfunctie	
Verduurzaming zwembad de Albatros	Deze bestemmingsreserve is bij het vaststellen van de begroting 2020 ingesteld. De bestemmingsreserve dient ter dekking van toekomstige investeringsuitgave zwembad.	Bestedingsfunctie	
Vereveningsfonds sociale woningbouw	Op 26 november 2019 heeft uw raad besloten om deze bestemmingsreserve in te stellen voor doelstelling 40% sociale woningbouw. Het college heeft het mandaat om achteraf verantwoording af te leggen over de inzet van de in deze bestemmingsreserve gestorte bijdrage derden conform de door uw raad vastgestelde nota impuls sociale woningbouw.	Bestedingsfunctie	
Duurzaamheidsfonds	Bij de vaststelling van de begroting 2021 is besloten om conform het raadsvoorstel grootschalige zonne- en windenergie (raadsbehandeling 25-8-2020) voor de jaren 2021 t/m 2024 jaarlijks €250.000,- te storten in deze nieuw te vormen bestemmingsreserve.	Bestedingsfunctie	
Opvang vluchtelingen	Algemeen dekkingsmiddel voor de opvang van vluchtelingen, statushouders en andere urgente doelgroepen (raadsbehandeling 27 juni 2023).	Bestedingsfunctie	
Kapitaaldekkingreserve Afschrijving (bruto-methode)	Betreft een reserve ter hoogte van de investering bij aanvang waaruit vervolgens de jaarlijkse afschrijvingslasten worden gedekt. Door dekking van de investering uit reserves wordt de exploitatie niet belast met jaarlijkse afschrijvingslasten. In spraakgebruik wordt dit ook wel de toepassing van de bruto-methode genoemd.	Financieringsfunctie	
Kapitaaldekkingreserve Rente (bruto-methode)	Betreft een reserve ter hoogte van de cumulatieve rentelasten op eindwaarde van de investering die gedekt wordt uit reserves. Voor deze rentelast (storting) wordt het rentepercentage gehanteerd dat jaarlijks bij het meerjaren investeringsprogramma wordt gehanteerd en bij de uitgangspunten wordt toegelicht. Jaarlijks wordt bezien in hoeverre het saldo van deze reserve toereikend is.	Financieringsfunctie	

Voorzieningen

De voorzieningen zijn apart in de balans opgenomen. Aangezien de aanwending ervan reeds bekend is, worden deze niet als eigen vermogen, maar als vreemd vermogen aangemerkt. Op grond van het BBV moet het saldo van een voorziening onderbouwd zijn en kan nimmer negatief zijn.

Ten behoeve van de onderbouwing van de saldi van de onderhoudsvoorzieningen per 31 december is bij de jaarrekening aansluiting gezocht met de (meerjaren-) onderhoudsplannen. Bij de overige voorzieningen is anderszins een onderbouwing van het saldo gemaakt.

Wanneer een voorziening per 31 december een negatief saldo vertoont dient het saldo t.l.v. de exploitatie te worden aangevuld. Per 31 december 2023 vertonen alle voorzieningen een positief saldo.

De voorzieningen laten het volgende verloop zien:

Voorzieningen	Balans	Vermeerdering	Vermindering	Vrijval	Balans
Bedragen in €	31-12-2022				31-12-2023
Totaal	22.749.836	1.826.339	1.825.668	370.163	22.380.344

Voor toekomstige te verwachten exploitatieverliezen op bouwgrondexploitaties is een voorziening gevormd van € 1.233.016,- Op grond van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) dient deze echter op de waarde van de gronden in mindering te worden gebracht. Tevens dient de voorziening voor dubieuze debiteuren, ad € 23.597,- in mindering te worden gebracht op de openstaande vorderingen. Op de balans is hierdoor onder voorzieningen een bedrag van € 21.123.731,- opgenomen.

In navolging van voorgaande jaren wordt het voordelige of nadelige resultaat tussen de geraamde en de werkelijke kosten van de werkzaamheden uit de betreffende jaarschijf van de meerjarige onderhoudsplannen ten laste/gunste van de onderhoudsvoorzieningen en ten gunste/laste van de exploitatie gebracht.

De gemeente heeft per 31 december de volgende voorzieningen:

FCL	Naam voorziening	Saldo aan het begin van het dienstjaar	Vermeerderingen stortingen	Verminderingen (beschikkingen)	Vrijval	Saldo aan het einde van het dienstjaar
	B1. Voorzieningen					
	<i>* Verplichtingen, verliezen en risico's</i>					
99510106	Voorziening gewezen wethouders	333.517	0	0	333.517	0
99510111	Voorziening personele gevolgen organisatieontw.	109.277	0	109.277	0	0
99510112	Voorziening pensioenverplichting (ex-)bestuurders	2.695.309	0	67.167	26.920	2.601.222
99510113	Voorziening verlof sparen	0	13.265	0	0	13.265
99510107	Voorziening dubieuze debiteuren	2.272	21.325	0	0	23.597
99520101	Voorz. toekomstige neg. saldi bouwgrondexploitatie	1.322.751	-89.734	0	0	1.233.017
99540204	Voorz. verwerkingsovereenkomst restafval Attero	365.395	0	365.395	0	0
	Subtotaal	4.828.521	-55.144	541.839	360.437	3.871.102
	<i>* Middelen derden met een gebonden bestemming</i>					
99540201	Voorziening egalisatie resultaat afvalverwijdering	154.242	4.503	0	0	158.745
99540202	Onderhoudsvoorziening riolering	12.078.230	324.045	0	0	12.402.275
	Subtotaal	12.232.472	328.548	0	0	12.561.020
	Subtotaal B1	17.060.993	273.404	541.839	360.437	16.432.121
	B2. Onderhoudsvoorzieningen					
	<i>* Gebouwen:</i>					
diverse	Dorpshuizen	698.203	217.150	140.750	0	774.603
diverse	Sportaccommodaties	584.059	125.645	215.746	9.726	484.233
diverse	Woningen	17.265	5.366	2.567	0	20.064
diverse	Overige gebouwen	977.524	216.943	357.454	0	837.013
	Subtotaal	2.277.051	565.104	716.516	9.726	2.115.913
	<i>* Inventaris</i>					
diverse	Sportaccommodaties	88.113	18.175	35.984	0	70.304
	Subtotaal	88.113	18.175	35.984	0	70.304
	<i>* Overig</i>					
99540203	Openbare verlichting	664.952	122.398	0	0	787.350
99539901	Onderhoudsvoorziening wegen	2.342.452	1.163.533	531.328	0	2.974.658
99539908	Onderhoud wegen degeneratievergoeding	316.275	-316.275	0	0	0
	Subtotaal	3.323.679	969.656	531.328	0	3.762.007
	Subtotaal B2.	5.688.843	1.552.935	1.283.828	9.726	5.948.224
	Totaal voorzieningen (B1 t/m B2):	22.749.836	1.826.339	1.825.667	370.163	22.380.345

Naam voorziening	Doel	Functie
Voorziening gewezen wethouders	Deze voorziening voorziet in de middelen, die noodzakelijk zijn om de ten laste van de gemeente blijvende kosten wegens (toekomstige) verplichtingen terzake van gewezen wethouders te dekken.	Bestedingsfunctie
Voorziening dubieuze debiteuren	Deze voorziening heeft als doel het ondervangen van het eventuele risico van niet betalen van openstaande vorderingen.	Bestedingsfunctie
Voorziening personele gevolgen organisatieontwikkelingen	Deze voorziening is in 2012 ingesteld ter dekking van de kosten van enkele medewerkers die als gevolg van organisatie-aanpassingen geheel of gedeeltelijk boven-formatief zijn geworden.	Bestedingsfunctie
Voorziening pensioenverplichting ex-bestuurders	Deze voorziening heeft ten doel het veilig stellen van de (door-)betalingsverplichtingen van ontvangen pensioenwaarde-overdrachten van ex-bestuurders.	Bestedingsfunctie
Voorziening egalisatie resultaat afvalverwijdering	Deze bestemmingsreserve afvalverwijdering is ingesteld om toekomstige incidentele tekorten op de afvalstoffenheffing te op te kunnen vangen. Conform het BBV moeten met dit een voorziening zijn. Uitgangspunt voor het bepalen van het tarief voor de afvalstoffenheffing is kostendekkendheid. Eventuele afwijkingen in de realisatie van de lasten of de baten, worden vereffend via deze voorziening. Voeding van de voorziening geschiedt aan de hand van overschotten uit een bepaald jaar, of uit het begroten van een dotatie.	Egalisatiefunctie

Naam voorziening	Doel	Functie
Voorziening toekomstige negatieve saldi bouwgrondexploitatie	Deze voorziening is bij besluit van 31 januari 2013 in het leven geroepen ter dekking van te verwachten negatieve saldi bij afwikkeling van bestaande bouw grondexploitatieplannen.	Bestedingsfunctie
Voorziening verwerkingsovereenkomst restafval Attero	Voor de periode 2011 t/m 2017 heeft Attero een naheffing opgelegd voor het niet nakomen van de volumeplicht door het terugdringen van het restafval. Hiervoor is een juridische procedure gevoerd, welke in ons nadeel is uitgevallen. De verdeelsleutel van deze naheffing tussen de deelnemende gemeentes moet nog worden vastgesteld. Daarom is bij de jaarrekening 2022 een voorziening gevormd voor de maximale naheffing.	Bestedingsfunctie
Voorziening verlofsparen	Per 1-1-2023 hebben medewerkers recht op verlofsparen, zoals afgesproken in de CAO Gemeenten. Dat betekent dat medewerkers hun verlof mogen sparen voor bijvoorbeeld pensioenvervroeging. Het is een wettelijke verplichting om voor verlofsparen een voorziening in te stellen.	Bestedingsfunctie
Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen (gemeenschapshuizen, sportgebouwen en overige gebouwen)	Door middel van een meerjarig onderhoudsplan worden voor een periode van 10 jaar de toekomstige onderhoudsverplichtingen van de gemeentelijke gebouwen begroot. Dit plan wordt jaarlijks bij de opstelling van de begroting geactualiseerd en worden de (bijgestelde) stortingen in de (meerjaren)begroting opgenomen.	Egalisatiefunctie
Voorziening inventaris sportgebouwen	Voor de inventaris in de gemeentelijke sportgebouwen wordt op basis van een onderhoudsplan jaarlijks een bedrag gestort, waarna de werkelijke uitgaven hieruit kunnen worden onttrokken. Het gymmaterieel wordt hier onderdeel van uit maakt, wordt periodiek door een externe gekeurd en indien noodzakelijk vervangen.	Egalisatiefunctie
Voorziening renovatie tennisbanen	De kosten voor renovatie van de huidige tennisbanen (op basis van gravel) worden geraamd op basis van een meerjaren renovatieschema. De hieruit voortvloeiende kosten worden vertaald in de voorziening renovatie tennisbanen.	Egalisatiefunctie
Renovatie kunstgrasvelden	De kosten voor renovatie van de kunstgrasvelden worden geraamd op basis van een meerjaren renovatieschema. De hieruit voortvloeiende kosten worden vertaald in de voorziening renovatie kunstgrasvelden.	Egalisatiefunctie
Gemeentehuis stoffering	Deze voorziening beoogt de vervanging van vloerbedekking en gordijnen van het gemeentehuis (welke niet zijn opgenomen in het meerjarig onderhoudsplan gebouwen). Jaarlijks wordt vanuit de exploitatie een bedrag gestort.	Egalisatiefunctie
Voorziening onderhoud wegen	De basis voor de voorziening onderhoud wegen wordt gevormd door het onderhoudsplan wegen. Hierin zijn de te verwachten onderhoudswerkzaamheden aan het wegennet opgenomen voor de komende 10 jaar. Tevens is hierin een financiële vertaling opgenomen. Het onderhoudsplan wordt elke 5 jaar geactualiseerd en de te ramen stortingen worden hierop aangepast. De voorziening heeft eveneens een egalisatiefunctie: het opvangen van fluctuaties in de onderhoudskosten van wegen. <i>In 2024 is in deze voorziening ook de voorziening onderhoud wegen degeneratievergoeding opgenomen.</i>	Egalisatiefunctie
Voorziening onderhoud wegen degeneratievergoeding	Door het uitvoeren van graafwerkzaamheden ten behoeve van het leggen van leidingen onder verhardingsconstructies ontstaat schade die leidt tot degeneratie van het verhardingsoppervlak. Door de instemminghouder wordt aan de gemeente een vergoeding betaald voor het veroorzaken van deze schade. De vergoedingen, die ter compensatie van deze schade worden betaald, wordt degeneratievergoeding genoemd. <i>In 2024 is deze voorziening als aparte voorziening opgeheven en zijn de gelden overgeheveld naar de voorziening onderhoud wegen.</i>	Egalisatiefunctie
Voorziening onderhoud openbare verlichting	Ter vervanging van de lichtmasten en armaturen en voor enige optimalisatie werd op grond van de beleidsnota openbare verlichting deze voorziening ingesteld.	Egalisatiefunctie
Voorziening onderhoud riolering	De basis voor deze voorziening is het in 2015 opgestelde verbreed gemeentelijk riolering plan (GRP) 2016-2021 (verlengt t/m 2022) en heeft ten doel om de kosten van onderhoud en vervanging van het rioolstelsel te dekken. Ook de kosten als gevolg van de zorgplicht voor de gemeente op grond van nieuwe wet- en regelgeving (Wet verankering en bekostiging van gemeentelijke watertaken, Europese Kader Richtlijn Water etc.) zijn in genoemd plan meegenomen. Dit jaar (2022) zal aan uw raad een nieuw GRP worden voorgelegd.	Egalisatiefunctie

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

De vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde (hoofdsom) verminderd met het totaal van de gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

De specificatie van deze post is als volgt:

Langlopende schulden	Balans	Balans
Bedragen in €	31-12-2022	31-12-2023
Onderhandse leningen van binnenlandse banken	7.093.333	6.286.667
Waarborgsommen	320.323	333.143
Totaal	7.413.656	6.619.810

In 2023 zijn er geen nieuwe geldleningen afgesloten. De rentelast van de onderhandse leningen bedroeg € 333.143,-.

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De post netto vlottende schulden worden onderscheiden in:

Kortlopende schulden	Balans	Balans
Bedragen in €	31-12-2022	31-12-2023
Banksaldi	0	0
Kasgeldleningen < 1 jaar	0	0
Overige schulden	4.411.374	3.645.420
Totaal	4.411.374	3.645.420

Overlopende passiva

Hieronder zijn opgenomen de nog te verwachten uitgaven over 2022 en eventueel vorige jaren, waarvan op het moment van het opmaken van de jaarrekening het bedrag nog niet bekend was, of waarvan de nodige bescheiden nog niet waren ontvangen. Wanneer de exacte bedragen niet bekend zijn, wordt vooralsnog uitgegaan van het in de begroting geraamde bedrag, wat dan als "nog te betalen" wordt opgenomen.

Tevens zijn hieronder de vooruitontvangen bedragen voor 2023 verantwoord, alsmede de (vooruitontvangen) specifieke doeluitkeringen, waarvan de bestemming nog moet worden gerealiseerd.

De post overlopende passiva wordt onderscheiden in:

Overlopende passiva	Balans	Balans
Bedragen in €	31-12-2022	31-12-2023
Vooruitontv. SPUK Europese overheidslichamen	0	0
Vooruitontv. SPUK Rijk	1.012.990	2.788.273
Vooruitontv. SPUK overige overheidslichamen	1.770.322	1.940.959
Nog te betalen	1.642.533	3.574.758
Overige vooruitontvangen	113.515	126.686
Overige transitorische / anticipatieposten	2.878.703	2.995.530
Totaal	7.418.063	11.426.206

Het verloop van deze doeluitkeringen is als volgt te specificeren:

Het RIIK	Balans	Vermeerdering	Vermindering	Balans
Bedragen in €	31-12-2022			31-12-2023
BBZ 2021	17.837	0	17.837	0
Nationaal Programma Onderwijs	306.706	296.731	316.621	286.816
SPUK aanpak energiearmoede	165.091	218.631	165.091	218.631
SPUK CDOKE (SISA F28)	0	319.168	0	319.168
SPUK GALA 2023 tbv 2024	0	35.517	0	35.517
SPUK incid. bijdr. Corona toegangsbewijzen	54.366	0	54.366	0
SPUK lokaal sportakkoord 2023 tbv 2024	0	575	0	575
SPUK Lokale Aanpak Isolatie (SISA C94)	0	377.411	0	377.411
SPUK lokale preventieakkoorden en preventieaanpak	10.000	0	10.000	0
SPUK onderwijsroute 2022	16.762	0	16.762	0
SPUK Onderwijsroute 2023 (SISA G13)	0	16.161	11.693	4.468
SPUK schone lucht akkoord	55.000	55.000	55.000	55.000
SPUK sportakkoord 2022	131.687	0	131.687	0
SPUK sportakkoord 2023	0	1.291.567	0	1.291.567
SPUK stimulering verkeersmaatregelen 2022-2023	46.885	0	46.885	0
SPUK tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving	56.467	0	56.467	0
SPUK ventilatie in scholen (SISA C32)	0	53.361	0	53.361
SPUK wet inburgering 2022	93.682	126.524	125.394	94.812
Subs. verkeerslawaaï	58.507	50.948	58.507	50.948
Totaal	1.012.990	2.841.594	1.066.310	2.788.274

Overige overheidslichamen	Balans	Vermeerdering	Vermindering	Balans
Bedragen in €	31-12-2021			31-12-2023
Subs. fietspad Zandstraat-Nedermolen	0	461.615	0	461.615
Subs. gebiedsontw Levende Run	0	87.943	0	87.943
Subs. gemeentelijke uitvoeringsagenda's klimaatadaptatie	0	98.000	0	98.000
Subs. IBP Proeftuinen	1.611.565	1.274.216	1.611.565	1.274.216
Subs. infrastructurele maatregelen Eersel	120.454	0	120.454	0
Subs. proj. Herstelmaatr.Natura 2000 Kleinmeer en Grootm	38.303	19.185	38.303	19.185
Totaal	1.770.322	1.940.959	1.770.322	1.940.959

Niet in de balans opgenomen rechten / verplichtingen

De gemeente heeft diverse verplichtingen, die niet in de balans mogen/kunnen worden opgenomen. Teneinde deze inzichtelijk te maken zijn de belangrijkste hieronder aangegeven:

Garanties:

De gemeentegaranties terzake van het eigen woningbezit door particulieren zijn ondergebracht bij de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen. Voor de gemeente bestaat nog een beperkt risico als gevolg van de afgesproken achtervangconstructie. Deze constructie houdt in, dat bij een bovenmatig beroep op de middelen van de stichting, de gemeente alsnog kan worden aangesproken.

Ook staat de gemeente garant voor anders dan voor eigen woningbezit afgesloten geldleningen, met name door toegelaten instellingen (Woningstichting de Zaligheden, Nederlandse Stichting voor Andere Woonvormen). Ook hier is sprake van een achtervangconstructie. Deze garanties zijn ondergebracht bij het Waarborgfonds Sociale Woningbouw, met een schuldrestant per 31-12-2023 van € 57.961.000,-. Gelet hierop en op de aard van deze instellingen zijn de risico's voor de gemeente zeer beperkt. Concrete verplichtingen als gevolg van garantieverlening zijn per 31 december niet aanwezig.

Leningen:

Vanuit de lening portefeuille zijn, voor de restant looptijd van de huidige leningen, renteverplichtingen aangegaan, met een totaal van € 1.564.822,- tot en met 31-12-2036. In dit bedrag is de transitorische rente uit 2023 van € 173.949,- opgenomen.

Overeenkomsten:

De gemeente heeft met diverse partijen meerjarige contracten en overeenkomsten afgesloten waaruit financiële verplichtingen kunnen voortvloeien die niet uit de balans blijken. De uit onderstaande voortvloeiende jaarlijkse lasten worden afgedekt door middel van ramingen in de begroting.

Naam leverancier	Onderwerp	Ingangsdatum	Einddatum	Per jaar
Box Papier	Oud papier	1-1-2021	31-12-2024	Tarief per ton afgesproken
Coppelmans	Reinigen en inspecteren riool	15-2-2018	31-12-2023	€ 35.000 per jaar excl. indexering
Greenchoice	Gas en elektra	1-1-2017	31-12-2023	Tarief per kuub / Kwh afgesproken
Heart	Payroll			Afhankelijk van inhuur
Hoppenbrouwers	Security management systeem	1-1-2023	1-1-2027	28.386,00
Houbraken	Gladheidsbestrijding	2023/2024	2027/2028	Tarief afgesproken
Ing. Van Nierop	Beheerplan Landschapselementen	2021	2026	Uurprijs afgesproken
Ing. Van Nierop	Beheerovereenkomst bossen en natuurterreinen	2021	2024	Uurprijs afgesproken
Jos Kanters	Groenonderhoud	25-1-2022	25-1-2024	€ 83.250,- per jaar
Loonbedrijf Fiers	Calamiteitendiensten	1-1-2023	31-12-2025	Uurprijs afgesproken
Ploegmakers	Reconstructie Lage Heide + Eerdbrand, fietspad Sgr. A. Fraserpad, fietspad Rosheuvel, Oude Bredase Baan.		31-12-2023	max. € 38,127
Raet Personele Systemen	Uitkeringsadministratie	1-1-2023	31-12-2028	Afhankelijk van personeel
Raetsheren van Orde	Brandverzekering	1-9-2020	1-9-2023	Kosten jaarlijks te bezien
Reijn	Payroll dienstverlening	1-2-2020	31-1-2024	Afhankelijk van inhuur
Remondis	Onderhoud drukriolering	02-2021	02-2024	€ 50.000,- per jaar
Tog Nederland Zuid BV	WOZ werkzaamheden	1-1-2023	31-12-2026	Tarief per bezwaar afgesproken
Touringcar van Gompel	Schoolvervoer	1-1-2023	31-12-2024	Tarief per kind afgesproken
van Esch	Onkruid en veegbeheersing op verhardingen	1-5-2020	31-12-2023	€ 240.000
van Nierop	Uitvoering Beheerplan Landschappelijke elementen	24-4-2021	24-4-2030	Uurprijs afgesproken

Overzicht van baten en lasten

	Begroot					Werkelijk			Saldo
	primitief		na wijziging						
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	-/- rek 2023
<u>Programma's:</u>									
Progr 00 Sociale voorzieningen	6.831.987	2.244.881	8.659.843	2.473.167	6.186.676	9.009.613	2.673.612	6.336.001	-149.325
Progr 01 Maatsch. dienstverl. en gezondheid	12.374.808	244.585	13.911.718	434.614	13.477.104	13.533.035	440.899	13.092.136	384.968
Progr 02 Onderwijs en educatie	1.396.114	189.631	1.530.070	191.131	1.338.939	1.529.508	243.485	1.286.023	52.916
Progr 03 Ruimt. ordening en volkshuisvesting	6.013.599	4.755.751	9.789.137	10.588.264	-799.127	11.024.740	14.774.354	-3.749.614	2.950.487
Progr 04 Milieu	4.264.932	4.126.384	5.887.995	5.156.531	731.464	4.546.922	4.028.919	518.004	213.460
Progr 05 Veiligheid	1.815.907	175.199	1.881.742	175.199	1.706.543	1.924.445	183.712	1.740.733	-34.190
Progr 06 Verkeer en vervoer	3.715.253	109.321	4.810.686	314.321	4.496.365	4.468.938	964.225	3.504.714	991.651
Progr 07 Cultuur, sport en recreatie	2.002.628	126.680	2.674.818	245.485	2.429.333	2.302.102	562.132	1.739.970	689.363
Progr 08 Economische structuur	717.173	463.074	1.656.633	679.191	977.442	1.595.810	744.321	851.488	125.954
Progr 09 Bestuur en organisatie	1.810.023	228.672	2.117.794	228.672	1.889.122	1.912.515	598.997	1.313.518	575.604
Progr 10 Algemene baten en lasten	1.584.289	32.500	418.888	32.500	386.388	438.863	1.154.049	-715.186	1.101.574
Progr 11 Overhead	5.531.598	214.606	7.739.838	1.185.604	6.554.234	7.269.779	1.750.012	5.519.768	1.034.466
Totaal programma's	48.058.311	12.911.284	61.079.162	21.704.679	39.374.483	59.556.271	28.118.715	31.437.556	7.936.927
<u>Algemene dekkingsmiddelen:</u>									
Lokale heffing, waarvan de besteding niet gebonden is	0	4.680.500	0	4.873.500	-4.873.500	0	4.873.730	-4.873.730	230
Algemene uitkeringen	0	32.798.915	0	34.424.532	-34.424.532	0	35.596.414	-35.596.414	1.171.882
Dividend	4.039	220.000	4.039	300.000	-295.961	0	302.553	-302.553	6.592
Totaal algemene dekkingsmiddelen	4.039	37.699.415	4.039	39.598.032	-39.593.993	0	40.772.697	-40.772.697	1.178.704
Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	143.447	0	143.447	-143.447
Totaal saldo van lasten en baten	48.062.350	50.610.699	61.083.201	61.302.711	-219.510	59.699.718	68.891.412	-9.191.694	8.972.184
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	2.500.269	1.653.741	21.010.091	21.953.542	-943.451	10.771.170	9.966.921	804.249	-1.747.700
Het geraamde versus gerealiseerde resultaat	50.562.619	52.264.440	82.093.292	83.256.253	-1.162.961	70.470.889	78.858.334	-8.387.445	7.224.484

Overzicht incidentele baten en lasten

Uitgangspunt is dat de gemeente in principe structurele taken uitvoert en daarvoor structurele baten en lasten in de begroting opneemt. Alleen als er sprake is van een onvoorwaardelijke einddatum en een korte duur kan er sprake zijn van een incidentele baat of last. Deze posten dienen te worden toegelicht voor zowel de begroting als de jaarrekening. Bij enige vorm van twijfel moet de baat / last aangemerkt worden als structureel. Een structurele dekking van lasten uit een reserve is alleen mogelijk voor de dekking van kapitaallasten als hiervoor een bestemmingsreserve is gevormd.

Het resultaat van de structurele baten en lasten bedraagt € 3.327.702,- (€ 8.382.341,- minus € 5.054.639,-). Voor de verdere toelichting van de incidentele baten en lasten wil ik u verwijzen naar toelichting bij het betreffende programma. In de eerste kolom van het overzicht vindt u het nummer van het programma.

Staat van incidentele baten en lasten (progr. nummer en productgroep; bedragen in €)	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo	V=voordelig N=nadelig
0. Inkomsten	Bijzondere bijstand (m.n. door eenmalige energietoeslag; deels gedekt via reserves; R23.047)	-350.000	269.000	-81.000	N
0. Inwoners met een migratieachtergrond	SPUK statushouders (minder leerroutes inburgering door een lager aantal statushouders)	74.000		74.000	V
0. Inwoners met een migratieachtergrond	Leefgeld vluchtelingen (combinatie van minder gebruik en bedragen afhankelijk van leeftijd vluchteling door wijziging leefgeldregeling)	34.000		34.000	V
1. Voorziening jeugd en jongeren	Peuterspeelzaalwerk (hogere SPUK voor opheffen onderwijsachterstanden)	28.000		28.000	V
1. Ouderen, chronisch zieken en gehandicapten	Pilot Visieplan Steensel (i.v.m. visieplan Vessum vacature dorpsondersteuner nog niet ingevuld; deels overgeheveld)	82.000		82.000	V
1. Ouderen, chronisch zieken en gehandicapten	Zorggerelateerde welzijnsvoorzieningen (lagere kosten door aanpak huiselijk geweld via bestaande contracten; decentralisatie uitkering)	49.000		49.000	V
1. Sociaal cultureel werk	Verhoging BBZ i.v.m. vangnetregeling energiekosten huishoudens (dekking via reserves)	218.000	-218.000	0	V
1. Sociaal cultureel werk	Soc. cult. accommodaties (ondersteuning Stg SSC De Muzenval; dekking via reserves; R23.065 en R23.084)	-166.221	166.221	0	V
1. Volksgezondheid	Lokaal gezondheidsbeleid (kosten lokale gezondheidsbeleid grotendeels bekostigd uit SPUK GALA; dekking via reserves)	25.000	-25.000	0	V
2. Wettelijke onderwijstaken	Onderwijshuisvesting (dekking advieskosten Integraal Huisvestingsplan via reserves; R23.100)	-50.000	50.000	0	V
3. Bouwen en wonen	Handhaving extra toezicht (latere invulling capaciteit t.b.v. pilot groene handhaving)	23.000		23.000	V
3. Bouwen en wonen	Bezwaar en beroep VTH (bestuursdwang)		20.000	20.000	V
3. Bouwen en wonen	Opvang vluchtelingen Oekraïne		874.000	874.000	V
3. Bouwen en wonen	Volkshuisvesting (via reserves) (vorming bestemmingsreserve opvang vluchtelingen; R23.047)	-1.248.000	1.248.000	0	V
3. Woonomgeving en leefmilieu	Project Vogelakkers (dekking via reserves; R22.079)	-224.685	224.685	0	V
3. Woonomgeving en leefmilieu	Toevoeging extra houtopbrengst aan bestemmingsreserve egaliserie bossen (R23.100)	-36.649	36.649	0	V
3. Woonomgeving en leefmilieu	Toevoeging foutieve onttrekking 2022 aan bestemmingsreserve egaliserie bossen (R23.100)	-90.547		-90.547	N
3. Planologie en stedenbouw	Toevoeging Provinciale Bijdrage inzake Ruimte voor Ruimte aan bestemmingsreserve kwaliteitsverbetering buitengebied (R23.044)	-230.000	230.000	0	V
3. Planologie en stedenbouw	Toevoeging niet benutte sloopsubsidie aan bestemmingsreserve kwaliteitsverbetering buitengebied (R23.100)	-64.000	64.000	0	V
3. Planologie en stedenbouw	Toevoeging incidentele opbrengsten uit anterieure overeenkomsten aan reserve bovenwijkse voorzieningen (conform grondnota)	-45.968		-45.968	N
3. Planologie en stedenbouw	Toevoeging incidentele opbrengsten uit anterieure overeenkomsten aan reserve vereveningsfonds sociale woningbouw (conform grondnota)	-62.759		-62.759	N
3. Planologie en stedenbouw	Toevoeging winstuitkering KBP 2022 aan de algemene reserve (R23.088)	-1.875.000	1.875.000	0	V
3. Planologie en stedenbouw	Winstuitkering KBP 2023		2.500.000	2.500.000	V
3. Planologie en stedenbouw	Toevoeging vrijval voorziening toekomstige verliezen bouwgrondexploitatie (Koormeersdijk) aan de algemene reserve grondexploitatie	-89.734	89.734	0	V
4. Milieuzorg	SPUK's Duurzaamheid	118.000		118.000	V
4. Milieuzorg	Milieubeheer (afrekening subsidie Stimulering Duurzame Energieproductie)	-30.000		-30.000	N
4. Milieuzorg	Toevoeging aan bestemmingsreserve duurzaamheidsfonds t.b.v. projecten t.l.v. algemene reserve (R22.079)	-250.000	250.000	0	V
4. Milieuzorg	Onttrekking bestemmingsreserve SDE subsidie t.g.v. de exploitatie (R22.079)		8.332	8.332	V
7. Sport en recreatie	Bevorderen sport en recreatie (hogere inkomsten SPUK Sport t.b.v. compensatie BTW)		81.000	81.000	V
7. Kunst en cultuur	Toevoeging aan bestemmingsreserve kunst t.b.v. aanschaf kunst t.l.v. algemene reserve (R22.079)	-30.000	30.000	0	V
7. Kunst en cultuur	Onttrekking aan bestemmingsreserve kunst t.b.v. aanschaf kunst (R22.079 en R23.044)	-15.000	15.000	0	V
8. Verhuur en verpachtingen	Onttrekking aan bestemmingsreserven compensatie landbouwgronden t.b.v. Vessum 3.24.85 ha (R23.044)	-265.810	265.810	0	V
8. Verhuur en verpachtingen	Onttrekking aan bestemmingsreserven compensatie landbouwgronden t.b.v. Eersel 1.07.28 ha (R23.044)	-88.506	88.506	0	V
9. Bestuursorganen	Voorziening pensioenverplichting (ex-)bestuurders (vrijval)		27.000	27.000	V
9. Bestuursorganen	Voorziening gewezen wethouders (vrijval)		331.517	331.517	V
10. Algemene dekkingsmiddelen	Winstneming grondexploitaties		1.115.064	1.115.064	V
10. Algemene dekkingsmiddelen	Onttrekking i.v.m. uitdiepen sloten (overheveling jaarrekening 2022)	-11.000	11.000	0	V
11. Overheadkosten	Onttrekking i.v.m. incidentele baten GRSK (R23.050)	-5.600	5.600	0	V
Saldo incidentele baten en lasten		-4.578.479	9.633.118	5.054.639	V

- = nadelige incidentele last of baat. Deze verlaagt het jaarrekeningresultaat.

+ = voordelige incidentele last of baat. Deze verhoogt het jaarrekeningresultaat.

Overzicht mutaties reserves

Zoals bij het overzicht van incidentele baten en lasten toegelicht, is een structurele dekking van lasten uit een reserve alleen mogelijk voor de dekking van kapitaallasten. Hiervoor moet wel een bestemmingsreserve zijn gevormd.

Dekking van incidentele lasten (onvoorwaardelijke einddatum en korte duur) is ook mogelijk. Aangezien het uitgangspunt is dat de gemeente in principe structurele taken uitvoert en daarvoor structurele baten en lasten in de begroting opneemt, zijn deze mogelijkheden echter beperkt. Bij enige vorm van twijfel moet de baat / last aangemerkt worden als structureel.

In 2023 is per saldo € 804.249,- toegevoegd aan de diverse reserves. Hierdoor wordt het resultaat verlaagd naar € 8.387.445 (€ 9.191.694 - € 804.249,-).

Staat van mutaties reserves (progr. nummer en productgroep; bedragen in €)	Omschrijving	Toevoeging	Onttrekking	Saldo	V=voordelig N=nadelig
0. Inkomen	Bijzondere bijstand (dekking eenmalige energietoeslag; R23.047)		-269.000	-269.000	V
1. Sociaal cultureel werk	Soc. cult. accommodaties (ondersteuning Stg SSC De Muzenval; R23.065 en R23.084)		-166.221	-166.221	V
2. Wettelijke onderwijstaken	Onderwijshuisvesting (dekking advieskosten Integraal Huisvestingsplan; R23.100)		-50.000	-50.000	V
3. Bouwen en wonen	Volkshuisvesting (vorming bestemmingsreserve opvang vluchtelingen; R23.047 (resultaatbestemming))	1.248.000	-1.248.000	0	V
3. Woonomgeving en leefmilieu	Project Vogelakkers (t.b.v. dekking interne grondtransacties; van alg. reserve naar bestemmingsres. compensatie landbouwgronden; R22.079)	224.685	-224.685	0	V
3. Woonomgeving en leefmilieu	Toevoeging extra houtopbrengst aan bestemmingsreserve egalisatie bossen (R23.100)	36.649		36.649	N
3. Woonomgeving en leefmilieu	Toevoeging foutieve onttrekking 2022 aan bestemmingsreserve egalisatie bossen (R23.100)	90.547		90.547	N
3. Planologie en stedenbouw	Toevoeging Provinciale Bijdrage inzake Ruimte voor Ruimte aan bestemmingsreserve kwaliteitsverbetering buitengebied (R23.044)	230.000		230.000	N
3. Planologie en stedenbouw	Toevoeging niet benutte sloopsubsidie aan bestemmingsreserve kwaliteitsverbetering buitengebied t.l.v. algemene reserve (overheveling jaarrekening 2022; R23.046 en R23.100)	64.000	-64.000	0	V
3. Planologie en stedenbouw	Toevoeging incidentele opbrengsten uit anterieure overeenkomsten aan reserve bovenwijkse voorzieningen (conform grondnota)	45.968		45.968	N
3. Planologie en stedenbouw	Toevoeging incidentele opbrengsten uit anterieure overeenkomsten aan reserve vereveningsfonds sociale woningbouw (conform grondnota)	62.759		62.759	N
3. Planologie en stedenbouw	Toevoeging winstuitkering KBP 2022 aan de algemene reserve (R23.088)	1.875.000		1.875.000	N
3. Planologie en stedenbouw	Toevoeging vrijval voorziening toekomstige verliezen bouwgrondexploitatie (Koemeersdijk) aan de algemene reserve grondexploitatie	89.734		89.734	N
4. Milieuzorg	Toevoeging aan bestemmingsreserve duurzaamheidsfonds t.b.v. projecten t.l.v. algemene reserve (R22.079)	250.000	-250.000	0	V
4. Milieuzorg	Onttrekking bestemmingsreserve SDE subsidie t.g.v. de exploitatie (R22.079)		-8.332	-8.332	V
7. Kunst en cultuur	Toevoeging aan bestemmingsreserve kunst t.b.v. aanschaf kunst t.l.v. algemene reserve (R22.079)	30.000	-30.000	0	V
7. Kunst en cultuur	Onttrekking aan bestemmingsreserve kunst t.b.v. aanschaf kunst (R22.079 en R23.044)		-15.000	-15.000	V
8. Verhuur en verpachtingen	Onttrekking aan bestemmingsreserven compensatie landbouwgronden t.b.v. Vessem 3.24.85 ha (R23.044)		-265.810	-265.810	V
8. Verhuur en verpachtingen	Onttrekking aan bestemmingsreserven compensatie landbouwgronden t.b.v. Eersel 1.07.28 ha (R23.044)		-88.506	-88.506	V
10. Algemene dekkingsmiddelen	Onttrekking i.v.m. uitdiepen sloten (overheveling jaarrekening 2022) (R23.046)		-11.000	-11.000	V
11. Overheadkosten	Onttrekking i.v.m. incidentele baten GRSK (R23.050)		-5.600	-5.600	V
Diverse programma's	Mutaties reserves t.b.v. (toekomstige) dekking kapitaallasten investeringen	6.613.562	-7.360.502	-746.940	V
Saldo mutaties reserves		10.860.904	-10.056.656	804.248	N

+ = toevoeging aan reserve verlaagt het jaarrekeningresultaat.

- = onttrekking aan reserve verhoogt het jaarrekeningresultaat.

Wet normering topinkomens (WNT)

De WNT is van toepassing op Gemeente Eersel. Het voor Gemeente Eersel toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000,-.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt

Gegevens 2023		
bedragen x € 1	H.M.L. Offermans	J.W.G. van Bree
Functiegegevens	Secretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 t/m 31/12	01/01 t/m 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	0,89
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	112.551	87.655
Beloningen betaalbaar op termijn	17.531	13.922
<i>Subtotaal</i>	<i>130.082</i>	<i>101.577</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000	198.222
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	130.082	101.577
Het bedrag van de overschrijding en de redenen waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2022		
bedragen x € 1	H.M.L. Offermans	J.W.G. van Bree
Functiegegevens	Secretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 t/m 31/12	01/01 t/m 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	0,89
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	108.239,59	78.151,09
Beloningen betaalbaar op termijn	18.212,28	13.193,28
<i>Subtotaal</i>	<i>126.451,87</i>	<i>91.344,37</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000,00	192.000,00
Bezoldiging	126.451,87	91.344,37

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 28 november 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 704.709,-. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.

Bevinding

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Specifieke uitkeringen (SiSa)

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking sisa - d.d. 09-03-2024								
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen nomdbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van A16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder A16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO)
			Aard controle R Indicator: A16/01	Aard controle R Indicator: A16/02	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/03	Aard controle R Indicator: A16/04	Aard controle R Indicator: A16/05	Aard controle R Indicator: A16/06
			€ 3.564.103	€ 0	€ 0	€ 632.191	€ 66.953	€ 47.328
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen (jaar T) POO	Vul in totaal te ontvangen nomdbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07 en 08	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)		
			Aard controle R Indicator: A16/07	Aard controle R Indicator: A16/08	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/09	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/10		
			€ 0	€ 27.930	€ 4.338.505	€ 6.559.485		

FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T)	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)	Normbedragen voor e (ja/nee)
			Aard controle R Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle D2 Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/06
			0	14	0	1	Ja	Ja
			Wijziging keuze per (2023/2024)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Reeks 1	Reeks 1		
					Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/08	Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/09	Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/10		
			N.V.T.	Nee				
			Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)
			Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/12	Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/13	Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/14	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/15	Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/16
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2
			Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal PVA's (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PVA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)
			Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/18	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/19	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/20	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/21	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/22
			€ 0	€ 5.320	€ 0	€ 3.468	€ 0	€ 0
			Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Totaal	
			Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling	
			Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/23	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/24	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/25	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/26	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/27	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 8.788	

BZK	C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen Gemeenten	Beschikingsnummer /naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 december 2023 (Ja/Nee)	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: C32/01	Aard controle R Indicator: C32/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/03	Aard controle D2 Indicator: C32/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/06
			1 SUVIS21-00744369 (St. Lucy)	€ 0	€ 153.376	Ja		Nee
			2 SUVIS21-2-02614293 (Kindcentrum)	€ 0	€ 0	Ja		Nee
		100	Kopie Beschikingsnummer/Naam	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.)	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: C32/07	Aard controle D2 Indicator: C32/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/09			
			1 SUVIS21-00744369 (St. Lucy)	N.v.t.				
			2 SUVIS21-2-02614293 (Kindcentrum)	N.v.t.				
		100						
BZK	C41B	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Besteding (jaar T) aan flexibele ondersteuning, capaciteit en expertise	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal projecten dat (in jaar T) is geholpen met middelen	Aantal projecten dat cumulatief (t/m jaar T) is geholpen met middelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/01	Aard controle R Indicator: C41B/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/03	Aard controle R Indicator: C41B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/06
			1 030010 Provincie Noord-Brabant	€ 20.719	€ 20.719	€ 56.000	1	1
			2					
			3					
			4					
			5					
			6					
			7					
			8					
			9					
			10					
			Kopie provinciecode	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C41B/09			
			1 030010 Provincie Noord-Brabant	300	Ja			
			2					
			3					
			4					
			5					
			6					
			7					
			8					
			9					
			10					

BZK	C55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/01	Aard controle R Indicator: C55/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/04	Aard controle R Indicator: C55/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/06
			46	€ 10.907	€ 70.623	66	€ 15.649	€ 32.633
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten			
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/07	Aard controle R Indicator: C55/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/09			
			30	€ 4.659	€ 4.659			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlagings energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/10	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/11	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/12	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/13	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/14	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/15
			1.120	1.456	0	0	30	0
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle R Indicator: C62/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02				
			€ 0	Nee				
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T)	Bedrag doorgeschoven naar t+1	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is	Aantal gebruikte leermiddelen	
			Aard controle R Indicator: C92/01	Aard controle R Indicator: C92/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05	
			€ 19.883	€ 0	1	34	3	

BZK	C94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T)	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...], eventueel in samenhang [...] met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...], eventueel in samenhang [...] met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300	Het aantal woningen waarbij een hogere bijdrage dan € 4.000 is toegekend, het aantal woningen dat daarvan niet voldoet aan de betreffende uitzonderingsgevallen [...] en	Het totaalbedrag van de overschrijding boven de € 4.000 van die laatstbedoelde woningen
			Aard controle n.v.t. Indicator: C94/01	Aard controle R Indicator: C94/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C94/03	Aard controle R Indicator: C94/04	Aard controle R Indicator: C94/05	Aard controle R Indicator: C94/06
			1 LA/23-03467543	€ 21.396	17	0	0	€ 0
			2					
			100					
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a, van de regeling	Besteding van middelen ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Einderantwoording (ja/nee)		
			Aard controle R Indicator: C94/07	Aard controle R Indicator: C94/08	Aard controle R Indicator: C94/09	Aard controle n.v.t. Indicator: C94/10		
			1 € 0	€ 0	€ 21.396	Nee		
			2					
			100					
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04	Aard controle R Indicator: D8/05	
		Gemeenten	€ 60.857	€ 15.000	€ 8.181	€ 0	€ 0	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D8/06	Aard controle R Indicator: D8/07	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/08	Aard controle R Indicator: D8/09		
			1					
			2					
			100					

OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03	Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05	
			€ 19.890	€ 0	€ 0	€ 0	€ 306.706	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D14/06	Aard controle R Indicator: D14/07	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aard controle R Indicator: D14/09		
			1					
			2					
			10					
IenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaa Subsidieregeling sanering verkeerslawaa Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (VWgr)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meewerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: E3/01	Aard controle R Indicator: E3/02	Aard controle R Indicator: E3/03	Aard controle R Indicator: E3/04	Aard controle R Indicator: E3/05	Aard controle R Indicator: E3/06
			1 BSV/23/00105	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2 BSV/23/00111	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			3 BSV/23/00375	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			100 0					
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T)	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E3/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/09	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/10	Aard controle R Indicator: E3/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/12
			1 BSV/23/00105	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja
			2 BSV/23/00111	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja
			3 BSV/23/00375	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja
			4 0					
			100 0					

lenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)		Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01</i>	Beschikingsnummer <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02</i>	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker <i>Aard controle R Indicator: E44B/03</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04</i>	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: E44B/05</i>	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06</i>		
			1	030010 Provincie Noord-Brabant	IENW/BSK-2023/375806	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			2								
				Kopie CBS(code) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07</i>	Kopie beschikingsnummer <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09</i>					
			1	030010 Provincie Noord-Brabant	IENW/BSK-2023/375806	Nee					
			2								
				Kopie CBS(code) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10</i>	Kopie beschikingsnummer <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11</i>	Naam/nummer maatregel <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12</i>					Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13</i>
			1	030010 Provincie Noord-Brabant	IENW/BSK-2023/375806	21. Water bergen (capaciteitsvergroting)	Nee				
			2								
			lenW	E53	Regeling specifieke uitkering Schone Lucht Akkoord		Beschikingsnummer / naam <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E53/01</i>	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen <i>Aard controle R Indicator: E53/02</i>	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E53/03</i>	Daadwerkelijke startdatum van het project (dd/mm/jj) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E53/04</i>	Daadwerkelijke einddatum van het project (dd/mm/jj) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E53/05</i>
1	SPUKSLA-22-03313191	€ 0	€ 0	0	0	Nee					
2											
20											
			Kopie beschikingsnummer /naam <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E53/07</i>	Jaar waarin het project is opgenomen in een decentraal uitvoeringsplan <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E53/08</i>							
1	SPUKSLA-22-03313191	2024									
2											
20											
		Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E53/09</i>									
			Nee								

IenW	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: E84/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02	Aard controle R Indicator: E84/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04		
		Provincies en Gemeenten	€ 93.770	€ 199.810	€ 99.905	Ja		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08		
		1 360 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 60 km/h/aantal in Stuks	Ja		2			
		2 361 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer)aantal in Stuks	Ja		7			
		3 362 Aanleg van één rijloper met fiets (suggestie)stroken en bermen/aantal in Meters	Ja		4.900			
		4						
		50						
EZK	F28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten
			Aard controle R Indicator: F28/01	Aard controle R Indicator: F28/02	Aard controle R Indicator: F28/03	Aard controle n.v.t. Indicator: F28/04	Aard controle R Indicator: F28/05	Aard controle n.v.t. Indicator: F28/06
			€ 62.383	€ 0	€ 0	€ 62.383	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: F28/07					
			Nee					

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/01</i>	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/02</i>	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R Indicator: G2/03</i>	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R Indicator: G2/04</i>	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R Indicator: G2/05</i>	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R Indicator: G2/06</i>
			€ 1.799.583	€ 19.858	€ 40.405	€ 1.286	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R Indicator: G2/07</i>	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R Indicator: G2/08</i>	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) <i>Aard controle R Indicator: G2/09</i>	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/10</i>	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/11</i>	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/12</i>
			€ 5.098	€ 4.031	€ 0	€ 552.515	€ 2.359	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle D2 Indicator: G2/13</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14</i>				
			€ 0	Ja				
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2023 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/01</i>	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/02</i>	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/03</i>	Besteding (jaar T) Bob Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/04</i>	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/05</i>	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/06</i>
			€ 0	€ 0	€ 27.573	€ 0	€ 0	€ 2.838
			BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/07</i>	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/08</i>	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/09</i>	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/10</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	

SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/06</i>
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 20.388	€ 0
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.155	€ 0
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 5.440	€ 0
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 5.487	€ 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 32.470	€ 0
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10</i>		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
			6 Totaal	0	0	N.v.t.		
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/12</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/13</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/14</i>		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kijwt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/17</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: G4/18</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/19</i>		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			6 Totaal	0	0	0		

SZW	G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente			
			Aard controle R Indicator: G10/01	Aard controle R Indicator: G10/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03			
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente			
			Aard controle R Indicator: G12/01	Aard controle R Indicator: G12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03			
SZW	G13	Onderwijsroute_deel gemeente 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Aard controle R Indicator: G13/01	Aard controle R Indicator: G13/02	Aard controle R Indicator: G13/03	Aard controle R Indicator: G13/04	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) Aard controle R Indicator: H4/01	Totale werkelijke berekende subsidie Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02				
			€ 1.396.604	€ 105.037				
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle R Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08
			1 Exploitatie	€ 36.655	€ 0	€ 36.655	€ 0	
			2 Investerings gymmateriaal	€ 2.988	€ 0	€ 2.988	€ 0	
			3 Investerings 2023 MOP	€ 14.595	€ 14.595	€ 0	€ 0	
			4 Kredieten investeringen MIP	€ 50.799	€ 50.799	€ 0	€ 0	
		100						

VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)			
			Aard controle R Indicator: H12/01	Aard controle R Indicator: H12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H12/04			
			€ 10.000	€ 24.092	Ja	Ja			
VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Naam onderdeel	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel	Besteding (jaar T) per onderdeel	Welk bedrag per onderdeel neemt u mee van 2023 naar 2024?	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02	Aard controle R Indicator: H30/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06	
			1 Lokaal Sportakkoord	€ 12.546	€ 11.971	€ 575	€ 11.971	Ja	
			2 Brede regeling combinatiefuncties	€ 86.377	€ 86.377	€ 0	€ 86.377	Ja	
			3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 19.302	€ 18.653	€ 3.860	€ 18.653	Ja	
			4 Kansrijke Start	€ 14.477	€ 11.181	€ 2.895	€ 11.181	Ja	
			5 Mentale Gezondheid	€ 6.756	€ 4.938	€ 1.351	€ 4.938	Ja	
			6 Aanpak overgewicht en obesitas	€ 16.889	€ 12.000	€ 3.378	€ 12.000	Ja	
			7 Valpreventie	€ 49.703	€ 5.000	€ 9.941	€ 5.000	Ja	
			8 Leefomgeving	€ 9.651	€ 9.473	€ 1.690	€ 9.473	Ja	
			9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 2.413	€ 2.413	€ 483	€ 2.413	Ja	
			10 Versterken sociale basis	€ 35.226	€ 25.898	€ 7.045	€ 25.898	Ja	
			11 Mantelzorg	€ 9.651	€ 7.575	€ 1.930	€ 7.575	Ja	
			12 Eén tegen eenzaamheid	€ 9.651	€ 7.769	€ 1.883	€ 7.769	Ja	
			13 Welzijn op recept	€ 5.308	€ 3.200	€ 1.062	€ 3.200	Ja	
			14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 2.413	€ 2.413	€ 0	€ 2.413	Ja	
			15 Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 8.589	€ 8.590	€ 0	€ 8.590	Ja	
			Kopie naam onderdeel	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?					
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/08					
			1 Lokaal Sportakkoord	N.v.t.					
			2 Brede regeling combinatiefuncties	N.v.t.					
			3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	N.v.t.					
			4 Kansrijke Start	N.v.t.					
			5 Mentale Gezondheid	N.v.t.					
			6 Aanpak overgewicht en obesitas	N.v.t.					
			7 Valpreventie	N.v.t.					
			8 Leefomgeving	N.v.t.					
			9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	N.v.t.					
			10 Versterken sociale basis	N.v.t.					
			11 Mantelzorg	N.v.t.					
			12 Eén tegen eenzaamheid	N.v.t.					
			13 Welzijn op recept	N.v.t.					
			14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	N.v.t.					
			15 Coördinatiekosten regionale aanpak	N.v.t.					
			Eindverantwoording (Ja/Nee)						
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/09						
			Nee						

VWS	H32	Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	Beschikkingnummer / kenmerk	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) <i>Automatisch berekend</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen <i>Automatisch berekend</i>			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H32/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H32/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H32/03</i>			
			MEOZ23131	€ 224.915	€ 224.915			
			Naam zwembad	Totale verlening per zwembad (jaar T)	Cumulatieve besteding per zwembad (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Verduurzamingsplan aanwezig (Ja/Nee)	Toelichting	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H32/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H32/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: H32/06</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: H32/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H32/08</i>	
		1	Zwembad de Albatros	€ 224.915	€ 224.915	Ja		
		2						
		20						
LNV	L7B	Regeling specifieke uitkering IBP-Vitaal Platteland	Gebiedsnaam/nummer	Hieronder per regel één provincie(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Totale besteding (jaar T)	Totale cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Toelichting
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L7B/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L7B/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: L7B/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: L7B/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L7B/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L7B/06</i>
			1 IBP Proeftuinen in de Kempen	030010 Provincie Noord-Brabant	€ 249.406	€ 424.514	Nee	
			2					
			10					
LNV	L16B	Eenmalige specifieke uitkering Provinciaal Uitvoeringsprogramma Natuur	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Naam uitvoeringsprogramma	Besteding (jaar T) per uitvoeringsprogramma	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per uitvoeringsprogramma	Cumulatieve besteding apparaatskosten (t/m jaar T) per uitvoeringsprogramma	Uitvoeringsprogramma volgens projectplan uitgevoerd (Ja/Nee)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L16B/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L16B/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: L16B/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L16B/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L16B/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L16B/06</i>
			1 030010 Provincie Noord-Brabant	C2317976/5307409 - Inzet GGA KempenlandWest Gemeente Eersel	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	Ja
			2 030010 Provincie Noord-Brabant	Herstelmaatregelen natura 2000 gebied en grootmeer 2022 t/m 2033	€ 16.118	€ 68.455	€ 0	Ja
			100					
			Kopie uitvoeringsprogramma	Uitvoeringsprogramma afgerond (Ja/Nee)	Toelichting per uitvoeringsprogramma			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L16B/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L16B/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L16B/09</i>			
			1 C2317976/5307409 - Inzet GGA KempenlandWest Gemeente Eersel	Ja				
			2 Herstelmaatregelen natura 2000 gebied en grootmeer 2022 t/m 2033	Ja				
			100					

Overzicht van baten en lasten per taakveld

	Lasten	Baten	Saldo
0.1 Bestuur	1.156.750,02	360.437,03	-796.312,99
0.10 Mutaties reserves	10.771.170,29	9.966.921,48	-804.248,81
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	8.387.445,00	0,00	-8.387.445,00
0.2 Burgerzaken	755.765,06	238.559,76	-517.205,30
0.4 Overhead	6.944.382,04	682.581,36	-6.261.800,68
0.5 Treasury	325.397,16	1.371.849,79	1.046.452,63
0.61 OZB woningen	159.869,63	2.612.559,00	2.452.689,37
0.62 OZB niet-woningen	0,00	1.468.321,00	1.468.321,00
0.64 Belastingen overig	257.668,38	118.243,42	-139.424,96
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0,00	35.596.414,42	35.596.414,42
0.8 Overige baten en lasten	21.325,28	1.115.064,32	1.093.739,04
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	143.447,00	0,00	-143.447,00
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.500.480,75	80.497,75	-1.419.983,00
1.2 Openbare orde en veiligheid	423.964,16	15.234,18	-408.729,98
2.1 Verkeer en vervoer	4.467.578,34	964.224,50	-3.503.353,84
2.2 Parkeren	5.572,00	4.464,05	-1.107,95
2.5 Openbaar vervoer	1.360,00	0,00	-1.360,00
3.1 Economische ontwikkeling	286.895,37	5.676,33	-281.219,04
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.032.809,63	889.953,71	-142.855,92
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	1.906,89	0,00	-1.906,89
3.4 Economische promotie	363.044,66	817.971,06	454.926,40
4.1 Openbaar basisonderwijs	272.828,66	114.056,18	-158.772,48
4.2 Onderwijshuisvesting	493.040,54	10.766,04	-482.274,50
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	811.719,78	118.662,46	-693.057,32
5.2 Sportaccommodaties	1.451.734,25	512.149,15	-939.585,10
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	347.332,52	30.099,16	-317.233,36
5.4 Musea	169.995,35	1,00	-169.994,35
5.6 Media	349.425,54	19.883,09	-329.542,45
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.293.539,94	151.330,65	-2.142.209,29
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	4.005.473,32	253.332,84	-3.752.140,48
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	114.315,00	0,00	-114.315,00
6.3 Inkomensregelingen	4.662.573,48	2.518.386,61	-2.144.186,87
6.4 WSW en beschut werk	4.510.232,60	7.849,45	-4.502.383,15
6.5 Arbeidsparticipatie	114.071,34	0,00	-114.071,34
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	624.665,44	142.366,00	-482.299,44
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-4.051,00	0,00	4.051,00
6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	1.768.605,00	0,00	-1.768.605,00
6.71b Begeleiding (WMO)	1.442.522,00	0,00	-1.442.522,00
6.71c Dagbesteding (WMO)	394.722,00	0,00	-394.722,00
6.71d Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0,00	0,00	0,00
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-21.120,00	0,00	21.120,00
6.72a Jeugdhulp begeleiding	385.200,00	0,00	-385.200,00
6.72b Jeugdhulp behandeling	1.123.561,00	0,00	-1.123.561,00
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	19.761,00	0,00	-19.761,00
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	138.883,00	0,00	-138.883,00
6.73a Pleegzorg	96.805,00	0,00	-96.805,00
6.73b Gezinsgericht	181.144,00	0,00	-181.144,00
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	641.268,00	0,00	-641.268,00
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	262.533,00	0,00	-262.533,00
6.74c Gesloten plaatsing	135.465,00	0,00	-135.465,00
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	125,77	0,00	-125,77
6.82a Jeugdbescherming	109.595,00	0,00	-109.595,00
6.82b Jeugdreclassering	13.817,00	0,00	-13.817,00
7.1 Volksgezondheid	1.734.808,27	171.711,79	-1.563.096,48
7.2 Riolering	1.874.447,89	2.276.109,24	401.661,35
7.3 Afval	1.382.630,24	1.644.226,00	261.595,76
7.4 Milieubeheer	1.302.530,83	108.583,60	-1.193.947,23
8.1 Ruimte en leefomgeving	2.088.256,32	1.521.605,15	-566.651,17
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	3.257.918,77	7.722.642,49	4.464.723,72
8.3 Wonen en bouwen	3.301.126,00	5.225.599,45	1.924.473,45
Totaal	78.858.333,51	78.858.333,51	0,00